Nyilatkozat Téglás városrehabilitációs fejlesztésével kapcsolatosan

Alulírott TÓTH ANDRÁS..... kijelentem, hogy Téglás Integrált Városfejlesztési Stratégiájának és Városközponti Előzetes Akcióterületi Tervének főbb pontjait megismertem, azokkal egyetértek és támogatom őket, mivel hozzájárulnak a térség településeinek összehangolt fejlesztéséhez.

Kelt: Ügyfelvérzó, 2010 január 11.

.....

aláírás

Nyilatkozat Téglás városrehabilitációs fejlesztésével kapcsolatosan

Alulírott Kiss Attila polgármester kijelentem, hogy Téglás Integrált Városfejlesztési Stratégiájának és Városközponti Előzetes Akcióterületi Tervének főbb pontjait megismertem, azokkal egyetértek és támogatom őket, mivel hozzájárulnak a térség településeinek összehangolt fejlesztéséhez.

Kelt: Hajdúböszörmény, 2010 JAN 12

HAJDÚBÖSZÖRMÉNY VÁROS POLGÁRMESTERE

.....

aláírás

HAJDÚDOROG VÁROS POLGÁRMESTERÉTŐL
4087 Hajdúdorog, Tokaji út 4.
Telefon: (52) 572-137, Telefax: (52) 572-054

Ügyszám: 368/2010.

Nyilatkozat Téglás városrehabilitációs fejlesztésével kapcsolatosan

Alulírott Csige Tamás, Hajdúdorog város polgármestere kijelentem, hogy Téglás Integrált Városfejlesztési Stratégiájának és Városközponti Előzetes Akcióterületi Tervének főbb pontjait megismertem, azokkal egyetértek és támogatom őket, mivel hozzájárulnak a térség településeinek összehangolt fejlesztéséhez.

Hajdúdorog, 2010. január 12.

Csige Tamás
polgármester

Nyilatkozat Téglás városrehabilitációs fejlesztésével kapcsolatosan

Alulírott Béres László kijelentem, hogy Téglás Integrált Városfejlesztési Stratégiájának és Városközponti Előzetes Akcióterületi Tervének főbb pontjait megismertem, azokkal egyetértek és támogatom őket, mivel hozzájárulnak a térség településeinek összehangolt fejlesztéséhez.

Kelt: 2010 január 12

aláírás

Nyilatkozat Téglás városrehabilitációs fejlesztésével kapcsolatosan

Alulírott Bíró László ..... kijelentem, hogy Téglás Integrált Városfejlesztési Stratégiájának és Városközponti Előzetes Akcióterületi Tervének főbb pontjait megismertem, azokkal egyetértek és támogatom őket, mivel hozzájárulnak a térség településeinek összehangolt fejlesztéséhez.

Kelt: 2010 január 12.

.....

aláírás

Nyilatkozat Téglás városrehabilitációs fejlesztésével kapcsolatosan

Alulírott ....PISKOLCZI GÉZA..... kijelentem, hogy Téglás Integrált Városfejlesztési Stratégiájának és Városközponti Előzetes Akcióterületi Tervének főbb pontjait megismertem, azokkal egyetértek és támogatom őket, mivel hozzájárulnak a térség településeinek összehangolt fejlesztéséhez.

Kelt:

.....

aláírás

9.5 A szomszédos települések támogatói nyilatkozatai

V. Szórakoztató rendezvények

	Kiadások
Március 8.	100.000 Ft
Október - Zene mindenkinek	50.000 Ft
December	175.000 Ft
Összesen:	**325.000 Ft**

VI. Testvérvárosi kapcsolatok

	Kiadások
Összesen:	**1.450.000 Ft**

VII. PR-feladatok

	Kiadások
Hangosítás, videó	500.000 Ft
Településtörténet írás	400.000 Ft
Városzászló készíttetés	100.000 Ft
Gonda Zoltán festőművész jubileumi kiadványának támogatása	50.000 Ft
Összesen:	**1.050.000 Ft**

I – VII. összesen: 5.225.000 Ft

Téglás, 2009. február 03.

Szentpéteriné Zeller Edit
vezető főtanácsos

6

A 2009. évi közművelődési feladatokhoz rendelt költségek

I. Nemzeti és társadalmi ünnepek

	Kiadások
Március 15.	80.000 Ft
Augusztus 20.	100.000 Ft
Október 6.	50.000 Ft
Október 23.	80.000 Ft
Január 22.	80.000 Ft
Április 11.	100.000 Ft
Június	180.000 Ft
Összesen:	**670.000 Ft**

II. Városi rendezvények

	Kiadások
Május 1.	1.000.000 Ft
Szeptember	500.000 Ft
Összesen:	**1.500.000 Ft**

III. Képzőművészet

	Kiadások
Május	100.000 Ft
November	30.000 Ft
Összesen:	**130.000 Ft**

IV. Ismeretterjesztés

	Kiadások
Kávéházi beszélgetés	50.000 Ft
Múzeumi esték	50.000 Ft
Összesen:	**100.000 Ft**

V. Szórakoztató rendezvények

Célunk: igényes szórakoztatás

- Március 8. Városi Nőnapi ünnepség
- Október: Zene mindenkinek – Joseph Haydn halálának 200. évfordulója jegyében.
- December: Adventi gyertyagyújtás
  Városi mikulásnapi ünnepség
  Ezüst-csengő rendezvény

Felelős: Szentpéteriné Zeller Edit vezető főtanácsos
Határidő: folyamatos

VI. Testvérvárosi kapcsolatok

Célunk: testvérvárosi kapcsolataink további erősítése az EU szellemében

Programok:

- Május 1. Ludwin település meghívása.
- Május Fulneki gyermekrajz pályázaton való részvétel.
- Július – Affalterbachba a testvérvárosi szerződés aláírásának 10. évfordulójára rendezendő ünnepség sorozatra – testületi, sport és gyermek delegáció utazik.
- Július-augusztus: gyermekcsoport fogadása Ludwinból

Felelős: Czibere Béla polgármester
Határidő: folyamatos

VII. PR-munka

Célunk: a város népszerűsítése

Helyben:

- Téglási Krónika (negyedévenként)
- Képújság, 4-SSSS Rádió
- Meghívók, plakátok

Megyei, országos médiák tájékoztatása:

- Település történeti könyv előkészítése.

Felelős: Czibere Béla polgármester
Szentpéteriné Zeller Edit vezető főtanácsos
Határidő: folyamatos

4

II. Városi Nagy Rendezvények

Célunk: az egész lakosság részére színvonalas szabadidős rendezvénysorozat szervezése.

- Május 1. Város Napja,
- Szeptember „Bor ünnep" (szüreti felvonulás, népi kirakodó vásár, bor pavilonok és szórakoztató műsor),

Felelős: Czibere Béla polgármester
Határidő: folyamatos

III. Képzőművészet

Célunk: a művészet és a népművészet értékeinek népszerűsítése

- Május képzőművészeti megyei pályázat és kiállítás,
- Novemberben gyertya és mézeskalács kiállítás.

Felelős: Szentpéteriné Zeller Edit vezető főtanácsos
Határidő: folyamatos

IV. Ismeretterjesztés

Célunk: a figyelem felhívása az egészséges életmódra.

Témák: megelőző szűrések, életmód kérdések, természetgyógyászati lehetőségek.

- „ Kávéházi beszélgetés … nők, nőkről (beszélgetés sorozat nőket foglalkoztató kérdésekről

Helytörténeti kiállító terem

Célunk: a helyi értékek megismertetése.

„ Múzeumi esték"

- Február – Téglás az irodalmi művekben
- Május – „Májusi szerenád"
- Október – Téglás története egy történész kutatásai alapján.

Felelős: Szentpéteriné Zeller Edit vezető főtanácsos
Határidő: folyamatos

3

Az önkormányzat kötelező feladatai közé tartozik a helyi közművelődési és nyilvános könyvtári szolgáltatás feladatainak ellátása.

A fenti feladatokat az 1997. évi CXL. törvény, a 14./2004. (IV.30.) helyi rendelet, valamint a 2007-2013 évekre szóló Közművelődési Stratégiában foglaltak szerint látja el és végzi a Városi Könyvtár és Közművelődési Intézmény és a Polgármesteri Hivatal.

20078-ban is kiemelt célként határoztuk meg, hogy a meglévő személyi, tárgyi feltételekkel biztosítjuk a közművelődési alapellátást. A Polgármesteri Hivatal által szervezett rendezvényeket a lakosság nagy érdeklődése kísérte, több mint 6 ezren vettek részt a különböző rendezvényeken. A közművelődési érdekeltségnövelő pályázaton 238 eFt támogatást kaptunk, melyből 12 db üveg kiállítási vitrint vásároltunk meg a Városi Könyvtár és a Helytörténeti Kiállítóterem részére. A „Fókuszban a közművelődés" című pályázaton 600 eFt támogatást kaptunk, így elkezdődhetett Téglás történetének megírása. . Valamennyi programunk szervezésénél odafigyeltünk a takarékos költség felhasználásra, amelyet 2009-ben is folytatni fogunk.

2009-ben kiemelt célunk a közművelődési rendezvények szervezésekor a sokszínűség, a tartalmasság és a lakosság érdeklődésének felkeltése. Pályázatok készítése.

I. Nemzeti és társadalmi ünnepeink

Célunk: az ünnepekhez való érzelmek felkeltése a lakosság valamennyi rétegében.

Nemzeti ünnepek:

- Március 15. Az 1848/49-es forradalom és szabadságharc 161. évfordulójának megünneplése,
- Augusztus 20. Államalapító Szent István király ünnepe,
- Október 6-a az Aradi vértanúk kivégzésének 160. évfordulójának megünneplése,
- Október 23. Az 1956-os forradalom 52. évfordulójának megünneplése.

Társadalmi ünnepek:

- Január 22. Magyar Kultúra Napja – városi ünnepség,
- Április 11. Költészet Napja – Kazinczy Ferenc születésének 250. évfordulója és Radnóti Miklós születésének 100. évfordulójának megünneplése (Mikrotérségi szépkiejtési és szavalóverseny megrendezése.),
- Június: Pedagógus Nap.

Felelős: Szentpéteriné Zeller Edit vezető főtanácsos
Határidő: folyamatos

A TÉGLÁS VÁROSI ÖNKORMÁNYZAT
2009. ÉVI
KÖZMŰVELŐDÉSI PROGRAMJA

9.4 Téglás Városi Önkormányzat 2009. évi közművelődési programja

	RÉSZTVEVŐ NEVE	ALÁÍRÁSA	
66.	Bobikné Pelles Erzsébet	Bobikné Pelles E.	
67.	Bobik József	Bobik József	
68.	HADHÁZI CSABA	Hadházi Csaba	KERTVÁROSI RÉSZ ÁNYAKERT 06-20-[illegible]
69.	LŐRINCZ TAMÁS	Lőrincz Tamás	ÁNYAKERT 21. 06-30-324-0044
70.	VITKOVICS FERENC	[illegible]	József A. u. 1/A -
71.	NAGY LÁSZLÓ	[illegible]	Téglás Dózsa u. 47.
72.	TUNCSIK PÉTER	[illegible]	Téglás [illegible] 45
73.	SZATAI ZOLTÁN	Szatai Zoltán	Téglás Petőfi 24/2.
74.	SIGÉR SÁNDOR	[illegible]	Ady E. 22
75.	BALSK IMRE	Balsk Imre	Iskola u. 20
76.	Drén András	Drén András	Nyíl. u. 3
77.	FEHÉR ISTVÁN	Fehér István	[illegible] u. 5.
78.	HAVARS KATALIN	Havars Katalin	
79.	LAKATOS PÉTER	[illegible]	Fő u. 3.
80.	Sárközi Gyula	Sárközi Gyula	Téglás Gyár 20.
81.	Hegedűs Gábor	[illegible]	Téglás Dózsa 34.
82.	Szabó Csaba	[illegible]	Téglás Malomköz [illegible]
83.	Gibert Béla	[illegible]	Téglás Rózsa 1. 38
84.	UNTAI MRÉNÉ	[illegible]	Téglás, Kossuth u. [illegible]
85.	PÁNYA MIKLÓSNÉ	[illegible]	Téglás, Vasút u. 26
86.			
87.			
88.			
89.			

	RÉSZTVEVŐ NEVE	ALÁÍRÁSA	
42.	Kovács Jánosné	Kovács Jánosné	
43.	Tóth Lajos	Tóth Lajos	
44.	Tóth [illegible]	Tóth [illegible]	
45.	Kiss Miklós	Kiss Miklós	
46.	Kiss Sándorné	Kiss Sándorné	
47.	Rós Lajos	Rós Lajos	
48.	BOBIK ISTVÁN	[illegible]	
49.	Fejszés Imre	[illegible]	
50.	Filep Miklós	[illegible]	
51.	Filep Miklósné	Filep Miklósné	
52.	Kerékgyártó András	[illegible]	
53.	Szegedi [illegible]	[illegible]	
54.	Tóth Lajos	Tóth Lajos	
55.	Sztányi Miklósné	Sztányi Miklósné	
56.	Sztányi Miklós	Sztányi Miklós	
57.	Tömöri Imréné	Tömöri Imréné	
58.	Tömöri Imre	Tömöri Imre	
59.	Komáromi Istvánné	Komáromi Istvánné	
60.	Kovács Éva	Csokonai 31.	
61.	BRÁTÁN MIHÁLY	[illegible]	
62.	SÁNDOR ISTVÁN	[illegible]	
63.	Szabó Józsefné	[illegible]	
64.	Szabó Éva	[illegible]	
65.	Jakócs Zsófia	[illegible]	

	RÉSZTVEVŐ NEVE	ALÁÍRÁS	
18.	MUKICI SZABOLCS	[illegible]	
19.	NÉMECZKI GERGŐ	Németczki György	
20.	Vachler István Imre	[illegible]	
21.	Kovács Zoltánné	Kovács Zoltánné	
22.	TÓTH LÁSZLÓNÉ	Tóth Lászlóné	
23.	Papp Antal	Papp Antal	
24.	MOLNÁR JÁNOSNÉ	Molnár Jánosné	
25.	MOLNÁR JÁNOS	Molnár János	
26.	GERGENCSIK SÁNDORNÉ	Gergencsik	
27.	MOLDÁK JÓZSEF	[illegible]	
28.	KOLOPI JÓZSEFNÉ	Kolopi Józsefné	
29.	FEDOR TIBOR	Fedor Tibor	
30.	MAJOR GYULA	Major Gyula	
31.	Szabó Mihály	Szabó Mihály	
32.	Kódmán Sándorné	Bársony mögött	
33.	Szemán Gábor	Szemán Gábor	
34.	OLÁHNÉ GAZDA PIROSKA	Oláhné Gazda Piroska	
35.	HOROGHNÉ MOLNÁR LENKE	Horogh Molnár	
36.	SZABÓ IMRÉNÉ	Szabó Imréné	
37.	MAKRAI IMRE	Makrai Imre	
38.	MAKRAI IMRÉNÉ	Makrai Imréné	
39.	Farkas Judit	Farkas Judit	
40.	ifj LÁSZLÓ ZOLTÁN	[illegible]	
41.	Zsótér Mária		

9.3.3 A lakossági fórum (2009.12.18.) jelenléti íve

JELENLÉTI ÍV

TÁRGY:	Lakossági fórum az Integrált Városfejlesztési Stratégiáról és a Városközponti Akcióterület fejlesztéséről (ÉAOP-5.1.1.D pályázat elemeiről)
DÁTUM:	2009-12-08
HELYSZÍN:	Téglás, Városi Mozi (Kossuth Lajos utca 63.)

Ssz.	Résztvevő neve	Aláírás	Elérhetőség
1.	NAGYNÉ BAKK ANIKÓ	Nagyné Bakk Anikó	
2.	Abonyár Erika	Abonyár Erika	
3.	Sipos Imre	[illegible]	
4.	TÓTH ANNA	Tóth Anna	
5.	SZABÓ MÓNIKA	Szabó M.	
6.	SZABÓ LÁSZLÓ	[illegible]	
7.	MAJOROS LÁSZLÓNÉ	[illegible]	
8.	SZILÁGYINÉ BODNÁR ERZSÉBET	Szilágyi Bodnár [illegible]	
9.	ÁROA ISTVÁN	[illegible]	
10.	Szegedné Antalné	Szegedi Antalné	
11.	Nagy Gyula	[illegible]	
12.	Gulácsy Lajosné	Kovácsné Imre	
13.	Salánki Annamária	Kovácsné Imre	
14.	Weiner Sándorné		
15.	Kémeri Erzsébet		
16.	Szabó József	[illegible]	
17.	Zachari Géza	Zachari Géza	

11	Németi Katalin	Városi Könyvtár és Kötészeti Int.	intézményvezető	Németi Katalin	teglaslib@freemail.hu 06-70/457-9848 06-52/582-323
12	Kósa Lándorné	Önkormányzat	alpolgármester	Kósa Lándorné	06 30/280 30 50
13	VATAI IMRÉNÉ	Tégl. Bdzs. Önk. P.Hiv	jegyző	Vatai Imréné	06-70/459 7375
14	SZIRÁGYI LÁSZLÓ	Tégl. és Vidéke Önk. P.H.	aljegyző	Szirágyi László	70/452-3533
15	Gibóne Béla		polgármester	Gibóne Béla	
16	Tóth Anna	Téglás Városi Önkormányzat		Tóth Anna	70/367 42 89
17	GYÖRI ANDRÁS	Megakom Kft.	tanácsadó	Györi András	
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					

9.3.2 Az intézményvezetőkkel történt egyeztetés (2009.08.14.) jelenléti íve

JELENLÉTI ÍV

TÁRGY:	Egyeztetés a városi intézmények vezetőivel az Integrált Városfejlesztési Stratégiáról: a helyzetelemzés értékelése és a lehetséges fejlesztési irányok, tevékenységek körének meghatározása
DÁTUM:	2009-08-14
HELYSZÍN:	Téglás, Polgármesteri Hivatal

Ssz.	Résztvevő	Szervezet	Beosztás	Aláírás	Elérhetőség
1	SZABÓ MÓNIKA	SÁRCZAY ANNA VÁROSI ÓVODA	ÓVODAVEZETŐ	Szabó Mónika	ovoda@teglas.hu
2	LAKATOS PÉTER	VÁROSELLÁTÓ SZERVEZET	intézményvez.		lakpe@freemail.hu
3	GERENCSÉRNÉ TARKAK TÍMEA	MIKROTÉRSÉGI CSALÁDSEGÍTŐ ÉS GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLAT	intézményvezető	Gerencsérné Tarkak Tímea	csaladsegito@teglas.hu
4	PERÉNYI TÍMEA	TÉGLÁS VÁROSI GÁZHIVATAL	HIVATALVEZETŐ	Perényi Tímea	gazhivatal@teglas.hu
5	KECSEDINÉ MOLNÁR ANIKÓ	MIKROTÉRSÉGI BÖLCSŐDE	INTÉZMÉNYVEZETŐ	Kecsedinné Molnár Anikó	kecsedianko@citromail.hu
6	MÁJOKOS LÁSZLÓNÉ	II. RÁKÓCZI F. ÁLT. ISK. ÉS AMI	INTÉZMÉNYEGYSÉG-VEZETŐ	Májokos László	molmarika@freemail.hu
7	Szabó Csaba	Téglás Város Önkormányzat Okmányiroda	irodavezető		20/511/2027 teglasph@teglas.hu
8	KISSNÉ SZALAY MARIANNA, PÁROSNÉ	VÁROSI ÖNK. VÉGRAJZOLÓ KP. ORVA	DIPLOMÁS ÁPOLÓ PCI. BIO. ENDOKR	Kissné Szalay Marianna	06 20 313 8917 US2PAROSNA@t-online.hu
9	SZILAGYINÉ BODNÁR ERZSÉBET	II. Rákóczi F. Ált. Isk. és AMI	IGAZGATÓ	Szilagyiné Bodnár Erzsébet	06 70 4597370 erzsokszilagyine@freemail.hu
10	Chebliné Kocsis Erzsébet	Kh-i Mikrotérségi Szociális Gond. Közp.	intézményvezető	Chebliné Kocsis Erzsébet	06 70 4597370 ckerzsebet@gmail.com

9.3.1.3 A 2009. 11. 19-i vállalkozói fórum jelenléti íve

JELENLÉTI ÍV

TÁRGY:	Vállalkozói fórum az Integrált Városfejlesztési Stratégiáról és a funkcióbővítő városfejlesztési pályázat tervezett elemeiről (ÉAOP-5.1.1.D)
DÁTUM:	2009-11-19
HELYSZÍN:	Téglás, Polgármesteri Hivatal

Ssz.	Résztvevő	Szervezet	Beosztás	Aláírás	Elérhetőség
1	BÉLÁNSZKY PÉTER	ÉP-TRENO-BAU. KFT.	ügy. vez.		30/497-4653
2	Pór Imre	Gázszer KFT	ügy. vez.		30/2895646
3	Nagy Lajos			Nagy Lajos	30/5158515
4	Szabó Mónika	COM 2 BT	ügyvezető	Szabó Mónika	20/9373140
5	Gogua László	SIGER 85 BT	ügy. vez.	Gogua László	20 5272 087
6	KARSAI SÁNDORNÉ	EGYÉNI VÁLL.		Karsai Sándorné	20/475-6116
7	VÉNIG KATALIN	VÉNIG OPTIKA BT	ügyv.	Vénig K.	06303846586
8					
9					
10					

9.3.1.2 A 2009.06.09-i, HAJDU-csoport vezetőségével történt egyeztetés jelenléti íve

JELENLÉTI ÍV

TÁRGY:	Integrált Városfejlesztési Stratégia és Előzetes Akcióterületi Terv társadalmasítása - Konzultáció a Hajdu-csoport vezetőségével
DÁTUM:	2009-06-09
HELYSZÍN:	4243 Téglás, külterület 135/9. hrsz.

Ssz.	Résztvevő	Szervezet	Beosztás	Aláírás	Elérhetőség
1	Sipos Imre	Polg. Hiv.		[illegible]	
2	Tóth Anna	Polg. Hiv.		Tóth Anna	tegla.ph@tegla.hu
3	Czibere Béla			[illegible]	
4	Novotni Anna	HAJDU		[illegible]	novotni.anna@hajdunt.hu
5	F. BALKU KATALIN	ART VITAL KFT		F. Balku Katalin	katalin.balku@artvital.hu
6	VITÉZ JÓZSEF	ART VITAL KFT.		[illegible]	artvital@chello.hu
7					
8					
9					
10					

JELENLÉTI ÍV

TÁRGY:	Egyeztetés vállalkozókkal az Integrált Városfejlesztési Stratégiáról és a hozzá kapcsolódó beruházási lehetőségekről
DÁTUM:	2009. 04. 08.
HELYSZÍN:	Téglás Városi Önkormányzat Polgármesteri Hivatala - 4243 Téglás, Kossuth u. 61.

Ssz.	Résztvevő	Szervezet / cég megnevezése	Aláírás	Elérhetőség
1	Bolyki László	Apollolt Borászati Kft	Bolyki	30-205-1680
2	Gibek Béla	Városi Önkormányzat	Gibek	70-459-7374
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				

9.3 Jelenléti ívek

9.3.1 Vállalkozói egyeztetések jelenléti ívei

9.3.1.1 A 2009.04.08-i vállalkozói egyeztetés jelenléti íve

JELENLÉTI ÍV

TÁRGY:	Egyeztetés vállalkozókkal az Integrált Városfejlesztési Stratégiáról és a hozzá kapcsolódó beruházási lehetőségekről
DÁTUM:	2009. 04. 08.
HELYSZÍN:	Téglás Városi Önkormányzat Polgármesteri Hivatala - 4243 Téglás, Kossuth u. 61.

Ssz.	Résztvevő	Szervezet / cég megnevezése	Aláírás	Elérhetőség
1	Balogh Andrea	COM2 Számítástechnikai Bt	Balogh Andrea	INFO@COM-2.hu
2	Gagnon László	SIGER 85 Bt	Gagnon László	20 5272 087.
3	Brutóczki Sándor	Modul 94 Bt	Brutóczki S.	brutóczki@net-portal.hu
4	VEHERSEI CSABA	VEHERSEI KFT	V. Cs.	30-515-88-25.
5	Sándor László	Sándor és Nagy KFT	[illegible]	30 9432 339
6	Kárándi Ferenc	Membrán Üzletház	[illegible]	30/9-437-242
7	Papp Antal		[illegible]	30 9989 187.
8	Kepin [illegible]		Kepin [illegible]	20/9428680
9	Szabó Zsuzsa		Szabó Zs.	06209131533

Válaszadók demográfiai adatai

Válaszadók neme

Nő	75%
Férfi	25%
Nem válaszolt	9%

Válaszadók legmagasabb iskolai végzettsége

Egyetemi, főiskolai oklevél	31,58%
Középiskolai érettségi	37,72%
Szakiskolai, szakmunkásképző bizonyítvány	15,79%
Általános iskola	11,40%
Egyéb:	3,51% 1,75%

Válaszadók életkora (betöltött évek alapján)

5-14	8,62 %
15-19	3,45 %
20-24	8,62 %
25-29	17,24 %
30-39	28,45 %
40-49	25,00 %
50-59	8,62 %
60 <	0

Lakóhely

Téglás	80 %
Hajdúhadház	3,64 %
Fülöp	2,73 %
Hajdúsámson	1,82 %
Vámospércs	3,64 %
Újléta	0,91 %
Debrecen	3,64 %
Eger	3,64 %
Nem válaszolt	5,45%

nagyobb részére – bizonyos tevékenységek kivételével - a városközpontban van szükség, míg bizonyos tevékenységek egy-egy városrészre koncentrálódnak, így például a tömegközlekedés, szabadidős, sportesemények a Lakógyűrű városrészben koncentrálódik. A válaszadók 8-10 %-nál jellemző, hogy a munkahelyük a 4. zónában, a HAJDU Ipari Parkban található. Továbbá ezen városrészben jelentős az elhagyott ipari, katonai létesítmények megújítása, új munkahelyek teremtése az ipari parkok bővítésének a segítségével valósulhatnak meg.

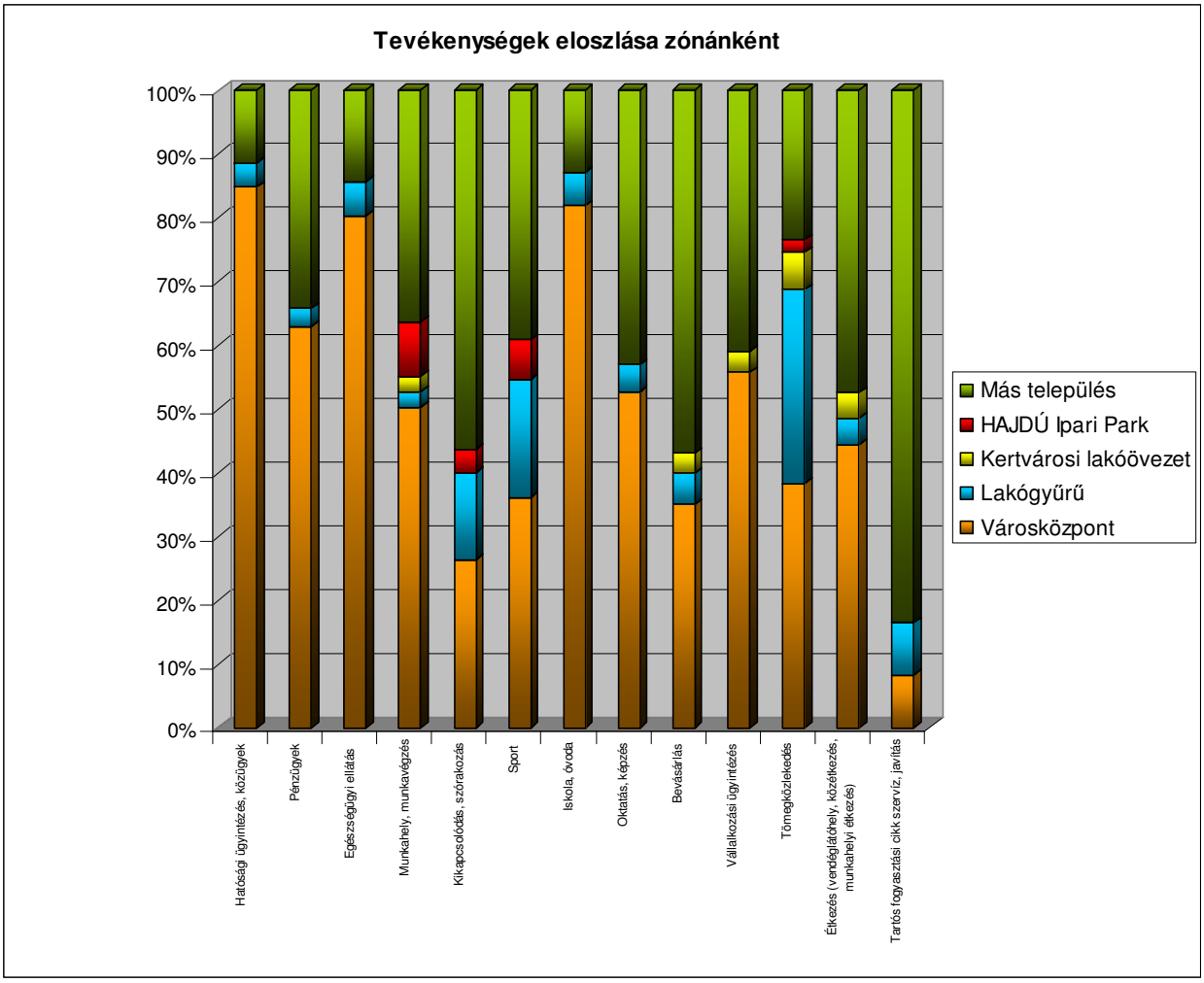

Kérjük, térkép segítségével jelölje meg, hogy legjellemzőbben Téglás melyik részén végzi az alábbi tevékenységeket! Több választ is megjelölhet!

A válaszadók a hatósági, pénzügyi, továbbá az oktatási- és egészségügyi szolgáltatások nagy részét a Városközpontban[13] (1.) veszik igénybe, míg a kulturális, a szabadidős tevékenységek, más jellegű oktatás és szakképzés a tartós fogyasztási cikk szerviz, javítás elsődleges célterülete más településre esik. A munkahelyek, munkavégzés helyszínei viszont egyenlő arányban oszlanak el a városközpontban, valamint más településeken.

Téglás városában viszont a tömegközlekedés feltételei leginkább a város 2. zónájában valósulnak meg.

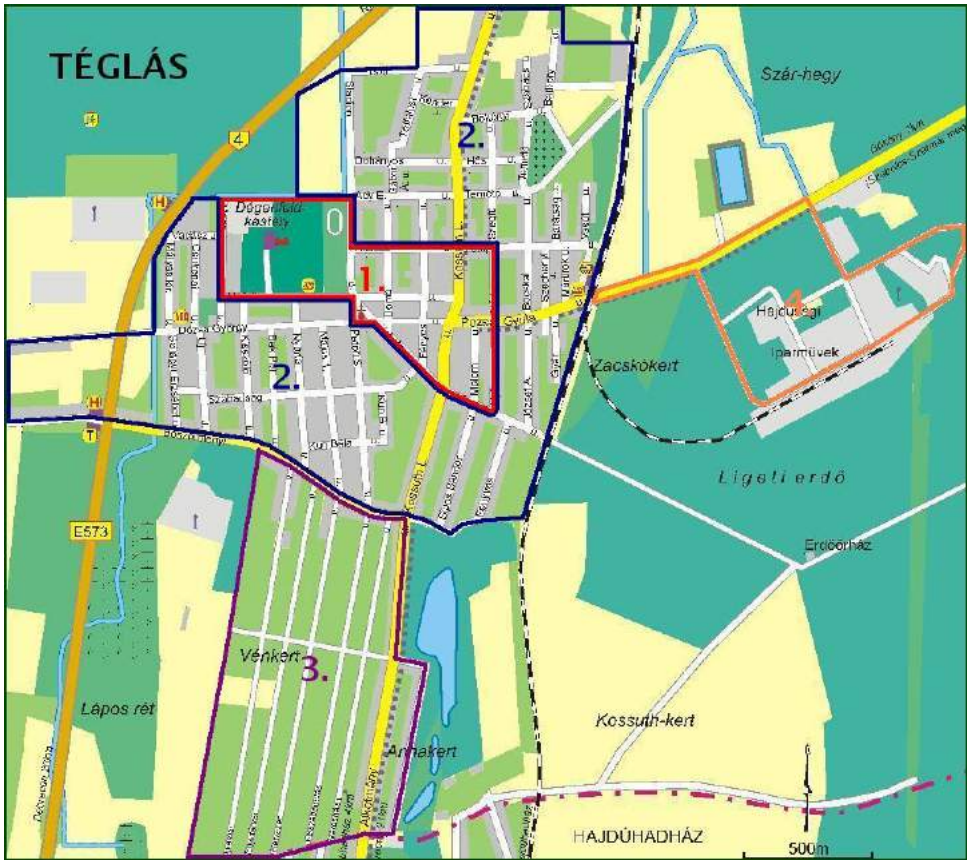

Zóna	Városrész megnevezése
1.	Városközpont
2.	Lakógyűrű
3.	Kertvárosi lakóövezet
4.	HAJDU Ipari Park

Kérjük, térkép segítségével jelölje meg a tevékenységek eloszlását városrészenként? Több választ is megjelölhet!

A válaszok megoszlását vizsgálva megállapítható, hogy a fejlesztések (tömegközlekedés feltételei, egészségügyi intézmények-, oktatási intézmények fejlesztése, közterületek fejlesztése)

[13] A kérdőív kitöltése óta a városrészi lehatárolás némileg módosult: a Dégenfeld-kastély tömbje a Lakógyűrűbe került, míg a Városközpont keleti irányban kibővült a József Attila és Bocskai utcákig.

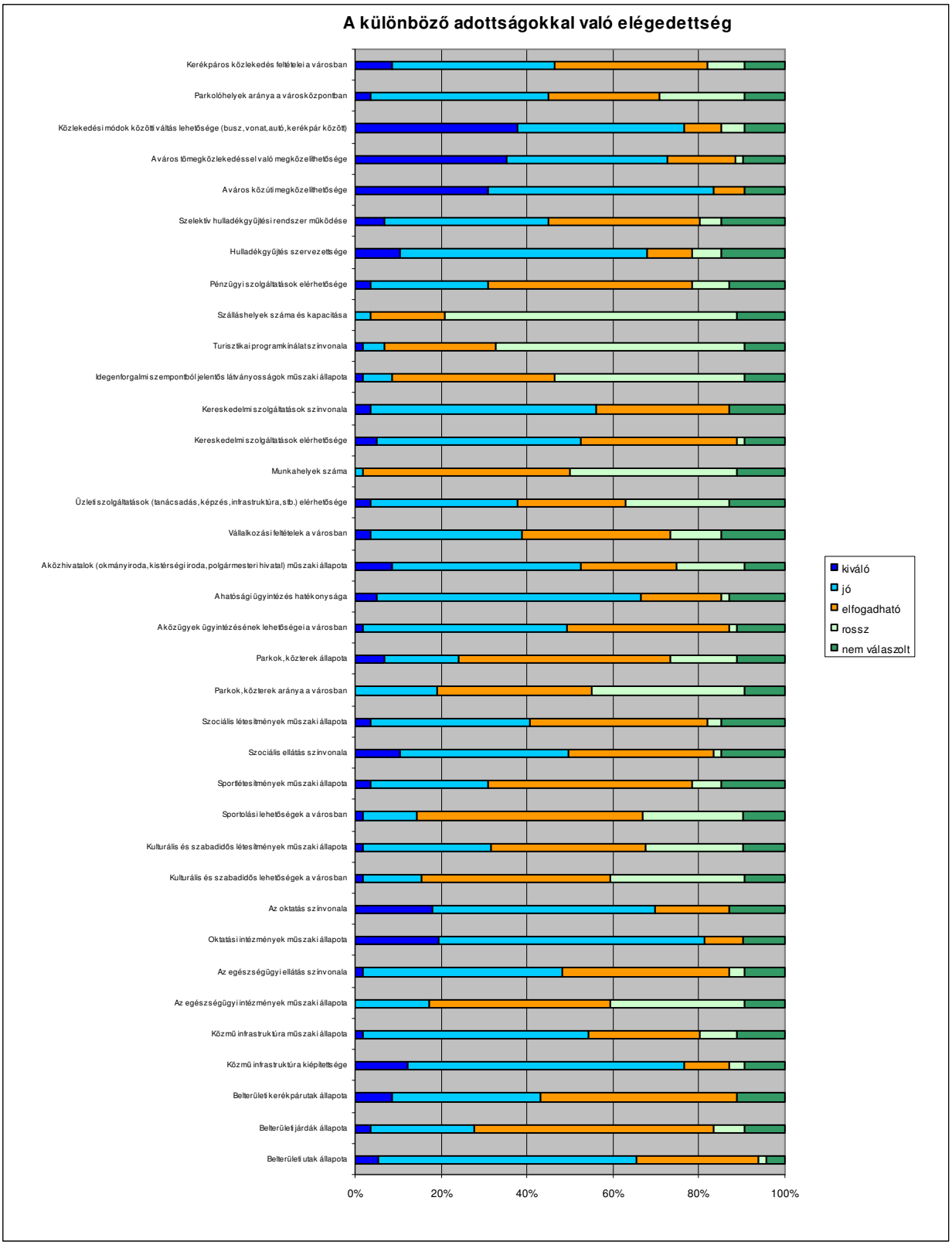
A különböző adottságokkal való elégedettség
Kerékpáros közlekedés feltételei a városban
Parkolóhelyek aránya a városközpontban
Közlekedési módok közötti váltás lehetősége (busz, vonat, autó, kerékpár között)
A város tömegközlekedéssel való megközelíthetősége
A város közúti megközelíthetősége
Szelektív hulladékgyűjtési rendszer működése
Hulladékgyűjtés szervezettsége
Pénzügyi szolgáltatások elérhetősége
Szálláshelyek száma és kapacitása
Turisztikai programkínálat színvonala
Idegenforgalmi szempontból jelentős látványosságok műszaki állapota
Kereskedelmi szolgáltatások színvonala
Kereskedelmi szolgáltatások elérhetősége
Munkahelyek száma
Üzleti szolgáltatások (tanácsadás, képzés, infrastruktúra, stb.) elérhetősége
Vállalkozási feltételek a városban
A közhivatalok (okmányiroda, kistérségi iroda, polgármesteri hivatal) műszaki állapota
A hatósági ügyintézés hatékonysága
A közügyek ügyintézésének lehetőségei a városban
Parkok, közterek állapota
Parkok, közterek aránya a városban
Szociális létesítmények műszaki állapota
Szociális ellátás színvonala
Sportlétesítmények műszaki állapota
Sportolási lehetőségek a városban
Kulturális és szabadidős létesítmények műszaki állapota
Kulturális és szabadidős lehetőségek a városban
Az oktatás színvonala
Oktatási intézmények műszaki állapota
Az egészségügyi ellátás színvonala
Az egészségügyi intézmények műszaki állapota
Közmű infrastruktúra műszaki állapota
Közmű infrastruktúra kiépítettsége
Belterületi kerékpárutak állapota
Belterületi járdák állapota
Belterületi utak állapota
0%
20%
40%
60%
80%
100%
kiváló
jó
elfogadható
rossz
nem válaszolt

Véleménye szerint az alábbiakban felsorolt tényezők tekintetében milyen a helyzet jelenleg Tégláson?

A város különböző adottságait a válaszadók eltérően jellemezték:

- a **legjobb**nak egyértelműen az oktatási intézmények műszaki állapotát, továbbá az oktatás színvonalát tartják; továbbá kiváló minősítési mutatóval jellemezték a város megközelíthetőségét, valamint a jól kiépített tömegközlekedési hálózatot.
- **kedvező** a megítélése az egészségügyi- és szociális ellátás színvonalának és műszaki állapotának; a belterületi utak- és kerékpárutak állapotának és a kerékpáros közlekedés feltételeinek; a közmű infrastruktúra műszaki állapotának, valamint a kereskedelmi szolgáltatások színvonalának;
- ezzel szemben **inkább a negatív** vélemények vannak többségben a munkahelyek és a szálláshelyek száma, a turisztikai programkínálat színvonala, a kulturális és szabadidős létesítmények műszaki, továbbá a parkok, közterek állapotára vonatkozólag.
- a többi tényezőnél, így pl. a szelektív hulladékgyűjtési rendszer működése tekintetében a **pozitív és negatív válaszok többnyire egyensúlyban vannak**.

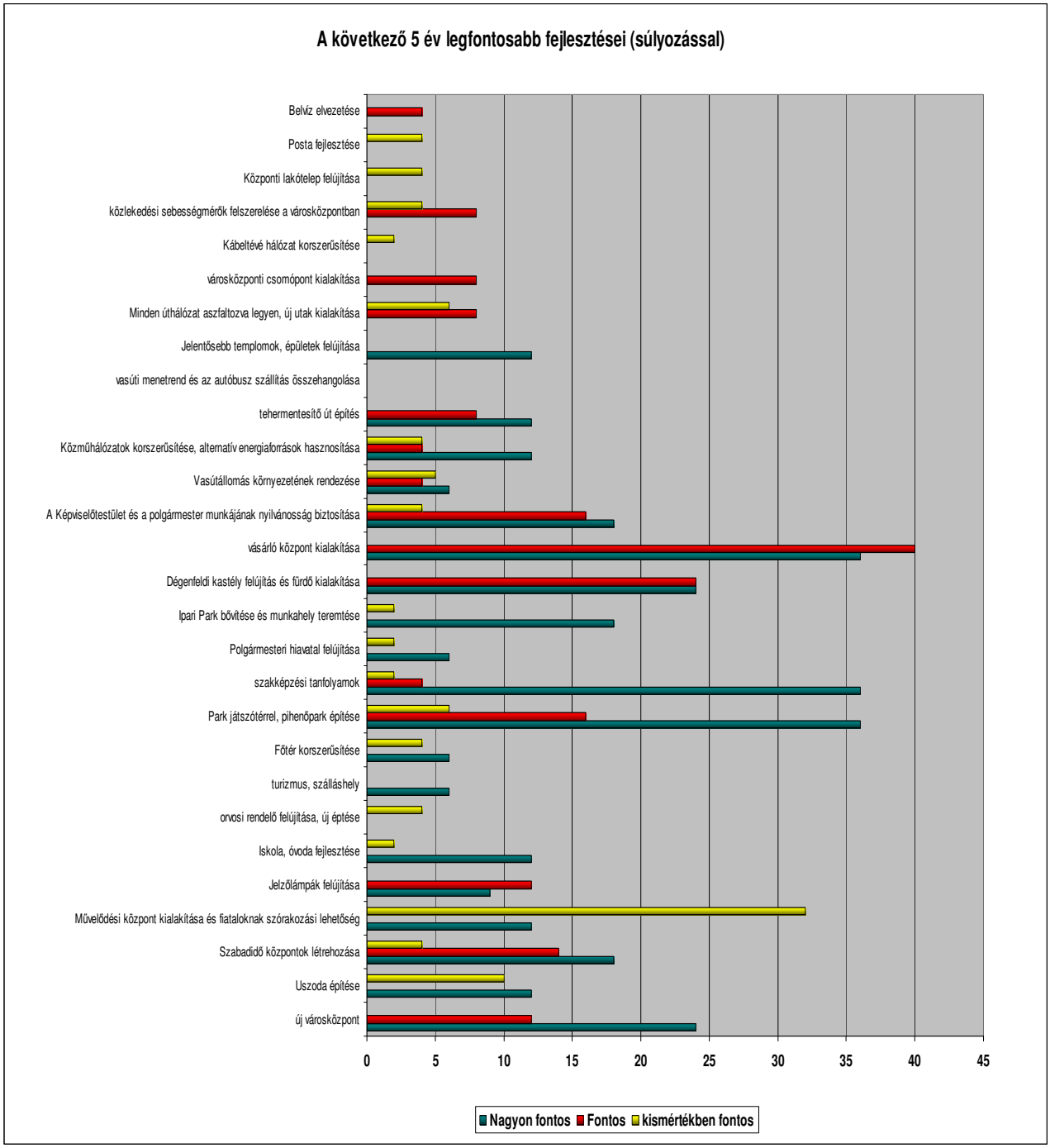
A következő 5 év legfontosabb fejlesztései (súlyozással)
Belvíz elvezetése
Posta fejlesztése
Központi lakótelep felújítása
közlekedési sebességmérők felszerelése a városközpontban
Kábeltévé hálózat korszerűsítése
városközponti csomópont kialakítása
Minden úthálózat aszfaltozva legyen, új utak kialakítása
Jelentősebb templomok, épületek felújítása
vasúti menetrend és az autóbusz szállítás összehangolása
tehermentesítő út építés
Közműhálózatok korszerűsítése, alternatív energiaforrások hasznosítása
Vasútállomás környezetének rendezése
A Képviselőtestület és a polgármester munkájának nyilvánosság biztosítása
vásárló központ kialakítása
Dégenfeldi kastély felújítás és fürdő kialakítása
Ipari Park bővítése és munkahely teremtése
Polgármesteri hiavatal felújítása
szakképzési tanfolyamok
Park játszótérrel, pihenőpark építése
Főtér korszerűsítése
turizmus, szálláshely
orvosi rendelő felújítása, új éptése
Iskola, óvoda fejlesztése
Jelzőlámpák felújítása
Művelődési központ kialakítása és fiataloknak szórakozási lehetőség
Szabadidő központok létrehozása
Uszoda építése
új városközpont
0
5
10
15
20
25
30
35
40
45
Nagyon fontos
Fontos
kismértékben fontos

Melyek lennének Ön szerint a következő öt év legfontosabb, a város jövője szempontjából legjelentősebb fejlesztései? Nevezze meg a legfontosabb 3 fejlesztést!

A válaszadók 3 legfontosabb fejlesztésként egymástól eltérő, a város szempontjából elengedhetetlen fejlesztési lehetőségeket jelöltek meg. Ez alapján Téglás legfontosabb fejlesztési feladatait a következő fő fejlesztési tevékenységi körökbe soroltuk:

- Közlekedésbiztonsági, közúthálózat állapotának javítása, új utak kiépítésének fejlesztésekre,
- Ipari park bővítésére, új munkahely-teremtési fejlesztésekre,
- Orvosi rendelő, egészségház kialakítására vonatkozó fejlesztésekre
- Városközpont korszerűsítése, illetve új kialakítása
- Iskola és óvoda intézmények fejlesztése, korszerűsítése
- Művelődési központ létesítése.

A súlyozási eredmények kiértékelésével továbbá érdemes kiemelni azokat a tevékenységi területeket, amelyeket a válaszadók nagyjából egyforma fontosságúnak, de az előző tevékenységeknél kevésbé fontosnak ítéltek:

- Közműhálózat korszerűsítése, alternatív energia felhasználásának alkalmazása
- Szabadidő központok létesítése
- Szakképzési tanfolyamok fejlesztése.

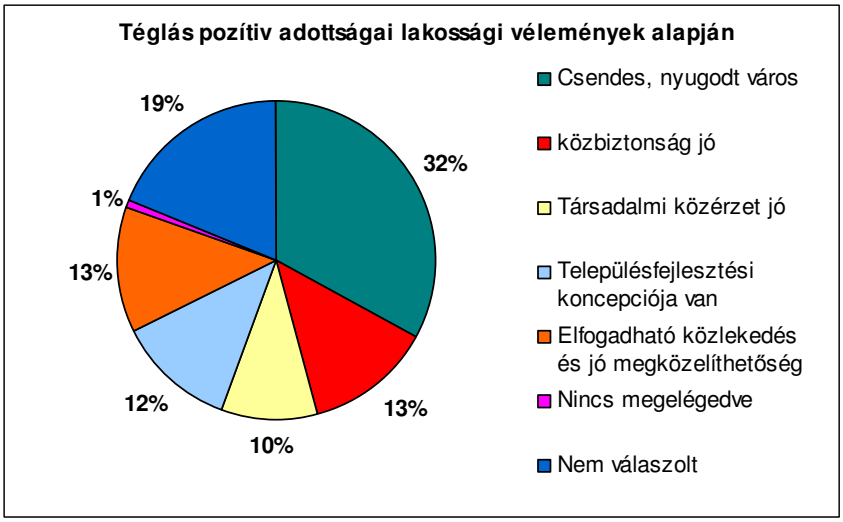

Melyek voltak Ön szerint az elmúlt öt év legfontosabb, a város jövője szempontjából legjelentősebb fejlesztései? Nevezze meg a legfontosabb 3 fejlesztést!

A megnevezett fejlesztések sorrend szerint súlyozásra kerültek. Az első helyen megjelölt fejlesztések 3-szoros, a második helyen megjelölt fejlesztések 2-szeres, a harmadik helyen megjelölt fejlesztések 1-szeres súllyal kerültek összeszámlálásra. Az összesítés alapján, a válaszadók szerint az elmúlt 5 év legfontosabb fejlesztései közé az általános iskola új épületének a felépítése, valamint az úthálózatok szilárd burkolattal történő ellátása volt.

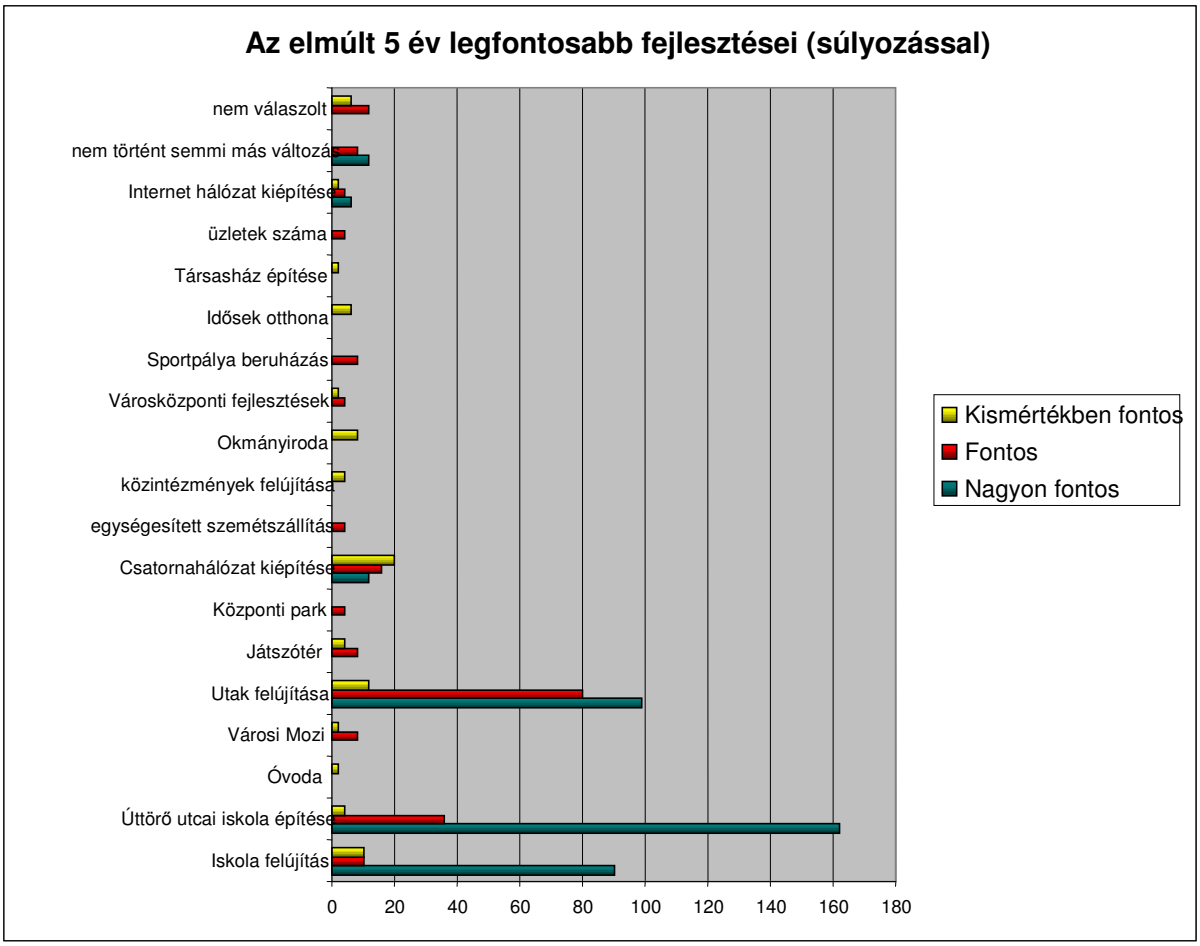

megadott adatok a személyiségi jogoknak megfelelően kerülnek kezelésre, és csak a megjelölt célra kerülnek felhasználásra. Ezeket az adatokat jelen összefoglaló nem tartalmazza.

A kérdőív kiértékelése 116 fő válasza alapján történt. A következőkben a kérdőív kiértékelése kerül ismertetésre:

Kérjük, írja le, hogy Ön szerint mi Téglás legfőbb erőssége, amely megkülönbözteti a többi Magyarországi várostól!

A kérdőívet kitöltő személyek többféle szempont alapján értékelték Téglás városát. Mindezek a tényezők alapvetően befolyásolják a település külső és belső imázsát és a helyi lakosság identitását, városhoz való kötődését is. A válaszadók többsége fontosnak tartja a város földrajzi elhelyezkedéséből adódó jó megközelíthetőségét (30%), megyeszékhelyek, így Debrecen és Nyíregyháza közelségét. További erősségnek tekintik a jó közbiztonságot (11%) és a lakosság társadalmi közérzete is jó. A kisvárosias jellegéből adódóan fontosnak tartják a megfelelő közösségi hangulatot. A válaszadók 5 %-a viszont nem említett meg erősséget Téglást illetően.

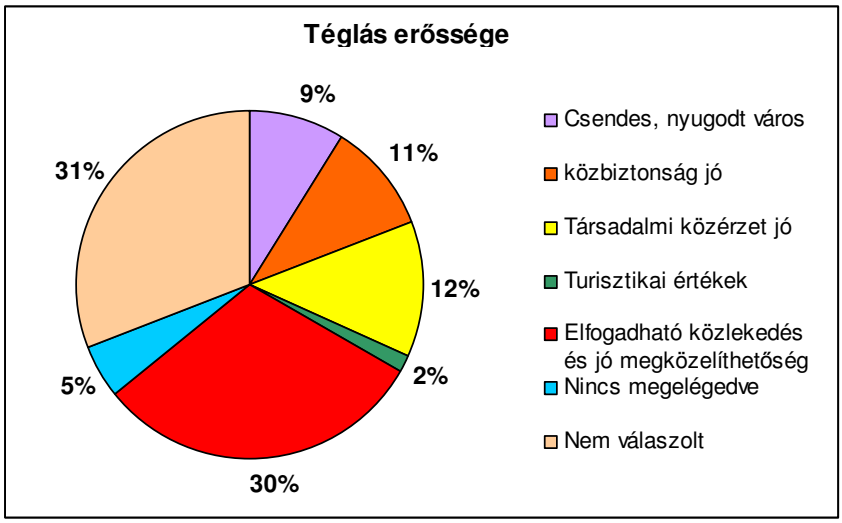

Kérjük röviden írja le, hogy a város milyen adottságait szereti!

Téglás városfejlesztési irányait a lakosság által kedvezőnek ítélt adottságok is alátámasztják. A válaszadók többsége, 32%-a Téglást csendes, nyugodt városnak tartja, továbbá fontosnak tartják a megfelelő közbiztonságot, a város közlekedés-földrajzi megközelíthetőségét. A válaszadók szerint pozitív városi értéknek tekinthető a megfelelő városi közélet és közhangulat (13%). A válaszadók továbbá elégedettségüket fejezték ki, hogy a város rendelkezik településfejlesztési koncepcióval. A válaszok alapján megállapítható, hogy Téglást, kisvárosias jellegével, kiváló közbiztonságával lakossága egy élhető városnak tekinti.

9.2 A 2009. március 12. és június 30. között végzett városfejlesztési kérdőíves felmérés eredménye

Bevezetés

A városfejlesztési kérdőív különösen fontos eszközét képezte Téglás Integrált Városfejlesztési Stratégia és a városközponti akcióterületre vonatkozó Előzetes Akcióterületi Terv dokumentum megalapozó kutatásának.

A kérdőíves felmérés 2009. március 12-től június 30-ig tartott. A felmérést Téglás Város Önkormányzatának megbízásából a MEGAKOM Stratégiai Tanácsadó Iroda végezte el.

A kérdőíves felmérés célja aktuális információk gyűjtése a település fejlődési és fejlesztési irányzatairól. A kérdőívet kitöltők, illetve a városba ingázók a fejlesztéshez kapcsolódó irányzatokról alkothattak véleményt. A kérdőív jelentősége abban nyilvánul meg, hogy a helyi szereplők tapasztalatai, elképzelései, ismeretei nélkül nem lehetséges megalapozott, releváns, a helyi igényeknek megfelelő fejlesztéseket előkészíteni.

Az összegyűjtött információk szerves részét képezik az Integrált Városfejlesztési Stratégia illetve a városközpont fejlesztését célzó Akcióterületi Terv helyzetelemzésének. A válaszok figyelembe vételével kerültek meghatározásra a fejlesztés tartalmi elemei is.

Módszertan

A kérdőíves felmérés a **www.megakom.hu/teglas** internetes oldalon elhelyezett, online kérdőív segítségével történt. A kérdőív kidolgozása, illetve a válaszok fogadása, feldolgozása egy speciálisan ilyen célra fejlesztett szoftver felhasználásával történt. Azon válaszadók számára, akik valamely okból nem tudták interneten kitölteni a kérdőívet, lehetőség volt nyomtatott formátumú kérdőívek leadására is, amelyek kihelyezését, majd későbbi begyűjtését Téglás Város Önkormányzata szervezte meg. Az önkormányzat két, a lakosok által leggyakrabban felkeresett közintézménynél helyezte el a nyomtatott kérdőíveket, így az okmányirodában és a polgármesteri hivatalban. A kérdőív kitöltésére felhívó plakátok azonban az iskolákban, közművelődési intézményekben is ki lettek helyezve. Mindemellett a kérdőív kitöltésére lehetőség volt Téglás városnapi, május 1-jei rendezvényén is. A kérdőív kitöltése önkéntes és anonim volt.

A kérdőív egyaránt tartalmazott zárt és nyitott kérdéseket. Nyitott kérdésekre a koncepcionális és stratégiai tervezés elősegítésére szolgáló kérdések esetén válaszoltak a megkérdezettek. Ezek a kérdések a válaszadók Téglás iránti attitűdjét, a város fejlődésével kapcsolatos jövőképet, valamint az elmúlt és elkövetkező időszak legfontosabbnak ítélt fejlesztéseit vizsgálták spontán (listákkal nem irányított) kérdésfeltevéssel. A kérdőíves felmérés biztosította a válaszadók számára, hogy kötöttségek nélkül, minden egyéb tényező (pl. pénzügyi feltételek megléte, műszaki megvalósíthatóság megítélése) figyelmen kívül hagyásával, szabadon mondhassák el véleményüket.

A nyitott kérdések kiértékelése az egyes kérdésekre érkezett hasonló vagy megegyező válaszok homogén csoportokba rendezésével történt. A legfontosabbnak ítélt fejlesztésekre vonatkozó kérdések esetén az értékelés a válaszok súlyozásával történt. Az első legfontosabbnak ítélt fejlesztések 3-szoros, a második 2-szeres, a harmadik egyszeres súllyal kerültek összeszámolásra.

A demográfiai jellegű, a város funkcionális szerkezetét vizsgáló, illetve a fejlesztések közötti prioritási sorrend meghatározását szolgáló kérdések esetén zárt kérdések kerültek alkalmazásra. A nem demográfiai adatokra vonatkozó kérdésekre érkezett válaszok kiértékelése a jelölések összeszámításával, majd az adott kérdésre választ adók összes számához viszonyított arány meghatározásával történt.

A kérdőív eredményéből összeállított dokumentum egyik alapját képezheti a városfejlesztési stratégia koncepció megalkotásának.

A kérdőív végén a válaszadók saját kapcsolat-felvételi elérhetőségeiket is megadhatták, amennyiben máskor is részt kívánnak venni a városfejlesztéssel kapcsolatos felmérésekben. A

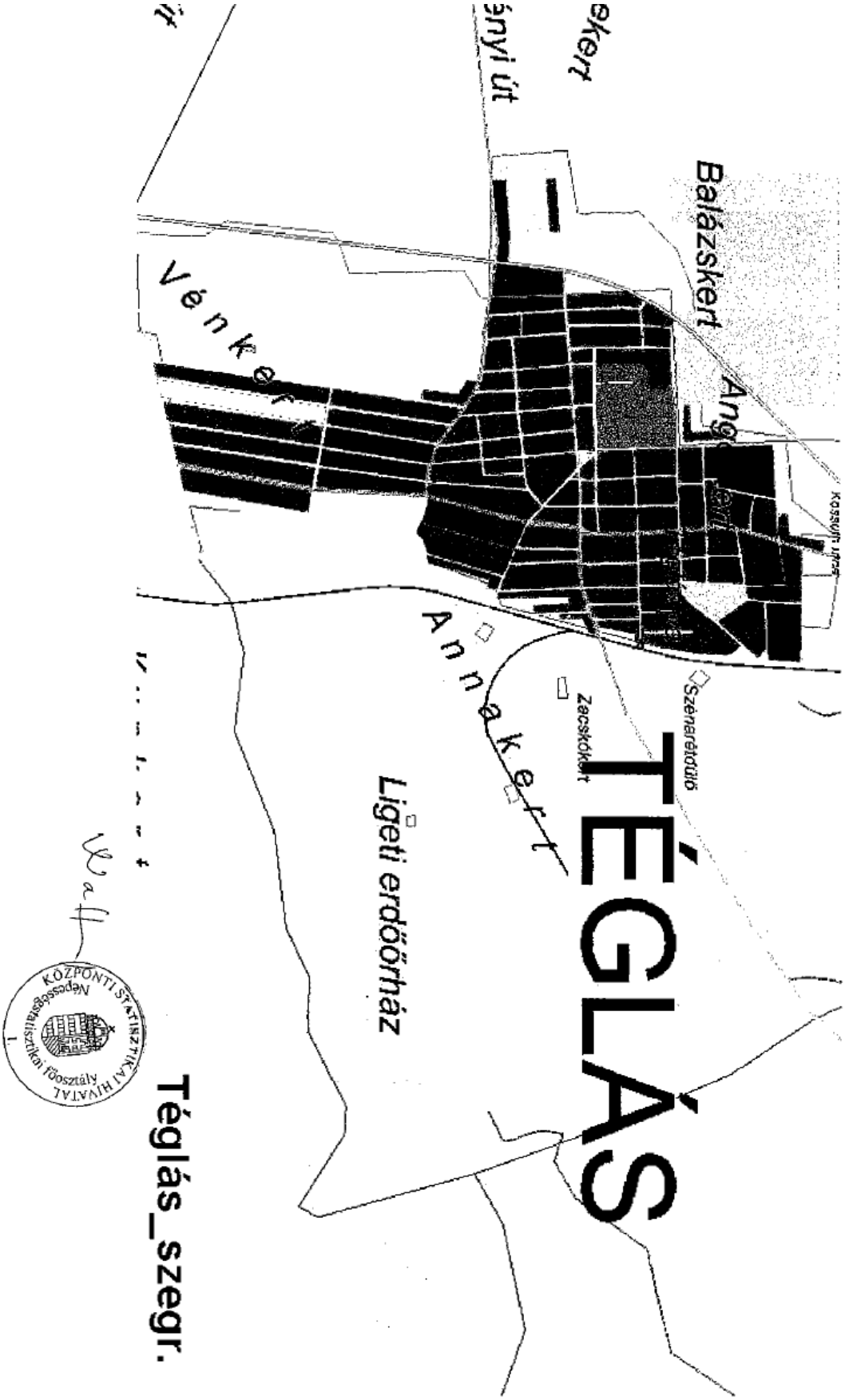
Szénaréttúló
TÉGLÁS
Zacskókert
Ligeti erdőőrház
Annakert
Vénkert
Balázskert
Ang
ekert
ényi út
KOSSUTH UTCA
Téglás_szegr.
KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL
Népességstatisztikai főosztály

Téglás - szociális indikátorok
Forrás: 2001. évi népszámlálás

Mutató megnevezése	Városközpont akcióterület (Akácos utca – Tóalj utca – Bocskai utca - József Attila utca – Liget utca – Iskola utca – Dózsa György utca – Stadion utca)
Legfeljebb általános iskola 8 osztályával rendelkezők aránya a 15-59 éves népesség körében	23,3
Felsőfokú végzettségűek aránya a 25 év feletti népesség körében	7,3
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	40,1
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya az akcióterületi lakónépességen belül	59,2
Munkanélküliek aránya az akcióterületen (munkanélküliségi ráta)	12,2
Tartós munkanélküliek (legalább 360 napig) aránya. (Számítás: tartós munkanélküliek száma/ munkanélküliek+foglalkoztatottak száma)	6,9
Azon aktív korúak (15-59 éves) aránya, akiknek 2001-ben a jövedelemforrásuk kizárólag állami vagy helyi támogatás volt	12,2
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	7,4
Az egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	7,9

KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL Népességstatisztikai Főosztály

Téglás - városrész adatok IVS
Forrás: 2001. évi népszámlálás

Mutató megnevezése	Téglás összesen	Városközpont (=akcióterület) (Akácos utca – Tóalj utca – Bocskai utca - József Attila utca – Liget utca – Iskola utca – Dózsa György utca – Stadion utca)	Lakógyűrű (Bóti utca – külterületi határ – Báthory utca – külterületi határ – 100. számú vasútvonal – Liget utca – József Attila utca – Bocskai utca – Tóalj utca – Akácos utca – Stadion utca – Dózsa György utca – Iskola utca – Liget utca – 100. számú vasútvonal – külterületi határ – Erdő utca – Bószörményi utca – Szélső utca – Dózsa György utca – külterületi határ – Ady Endre utca – külterületi határ)	Kertváros (Határ utca – Annakert utca – Alkotmány utca – Bószörményi utca – Tavasz utca - Újváros utca)	Ipari terület	Külterület
Lakónépesség száma	6 213	1 108	4 460	573	A kiválasztott terület népessége 0 fő, ezért erre a területre nem tudunk adatot szolgáltatni.	72
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	21,5	18,4	21,5	27,1		23,6
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	63,5	64,4	63,7	61,6		54,2
Lakónépességen belül 60- x évesek aránya	15,0	17,2	14,8	11,3		22,2
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	37,9	23,3	40,4	42,8		76,9
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	4,5	7,3	3,6	6,0		0,0
Lakásállomány (db)	2 133	421	1 478	206		28
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	24,3	7,8	23,1	59,2		75,0
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	51,6	44,6	52,6	55,2		69,2
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	24,1	14,5	25,6	27,8		59,0
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	45,3	51,6	44,4	41,6		29,8
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	39,6	36,1	40,2	39,7		65,4
Állandó népesség száma	6 242	1 105	4 499	565		73

KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL Népességstatisztikai főosztály I.

Tisztelt Partnerünk!

Az integrált Város Fejlesztési Stratégia részeként el kell készíteni az anti-szegregációs tervét, melynek keretében le kell határolnia a város leromlott részeit, szegregátumait. A lehatárolás a Városrehabilitációs Kézikönyvben meghatározott un. szegregációs mutató alapján történik. A Kézikönyvben foglaltak szerint azon területek nyilvánulnak szegregátumnak, ahol a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők, és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül eléri, illetve meghaladja az 50%-ot. (A szegregációs mutató a 2001-es népszámlálási adatokból állítható elő)

Munkájuk megkönnyítésére megküldünk Önöknek egy kartogramot, mely jelzi, hogy mely területek tesznek eleget a szegregátum kritériumainak (vagyis ahol a szegregációs mutató 50%, illetve a fölötti értéket vesz fel). A térkép azt is mutatja, hogy melyek azok a területek, ahol a szegregációs mutató 40 % feletti, tehát még nem éri el a szegregációs mutató küszöbértékét, de erősen leromlott területnek számít. (Jelmagyarázat: a szegregációs mutató térképen jelzett értékeit a következő színek jelölik: 0-39% = türkizkék, 40-49%=fekete, 50-100%=pink)

0-39% 40-49% 50-100%

A kartogram olyan területeket is megjelöl, melyek eleget tesznek ugyan a szegregációs mutató kritériumának, de az alacsony népességszámuk miatt mégsem tekinthetők valódi szegregátumoknak.

Adataink szerint az Önök településén nem található olyan terület, mely a szegregációs mutató alapján megfelelne a tényleges szegregátum feltételeinek.

Az elkészített térképvázlat megküldésre kerül az anti-szegregációs mentor számára is, hogy munkája során kellő információval rendelkezzen.

Üdvözlettel

KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL Népességstatisztikai főosztály 1.

Központi Statisztikai Hivatal
Népességstatisztikai főosztály

9.1 A KSH igazolása a népszámlálási adatok hitelességéről és adatszolgáltatás a szegregációs folyamatokról

KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL
Népességstatisztikai főosztály

Ikt. szám: 5930–148/2/2009

I g a z o l á s

Ezen igazolást a Központi Statisztikai Hivatal Népességstatisztikai főosztálya a „Városrehabilitáció 2007-2013-ban" című Regionális Operatív Program céljára adta ki.
Igazoljuk, hogy a mutatók a megrendelő kérésének megfelelően a 2001-es népszámlálási adatállományból leválogatott adatokat tartalmazzák.

Budapest, 2009. december 8.

KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL Népességstatisztikai főosztály 1.

Waffenschmidt Jánosné
főosztályvezető

1024 Budapest, Fényes Elek u. 14-18. ✉ 1525 Budapest, Pf. 51.
☎: (361) 345-6582 🖷 : (361) 345-6098
e-mail: nepstat@ksh.hu Internet: http://www.ksh.hu

9 Mellékletek

8.7 Partnerségi együttműködés Téglás Város Integrált Városfejlesztési Stratégiájának megvalósításában

Az Integrált Városfejlesztési Stratégia előzetes egyeztetései során több szervezet, illetve intézmény is jelezte, hogy partnerként támogatja az IVS megvalósítását, illetve saját fejlesztésekkel vagy az önkormányzattal közös fejlesztési programokban való részvétellel – elsősorban az infrastrukturális fejlesztéseket kiegészítő soft-elemek megvalósításában – hozzá is kíván járulni a városfejlesztés sikeréhez. Ezek a következő szervezetek és intézmények:

- II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény;
- Bárczay Anna Városi Óvoda;
- Városi Könyvtár és Közművelődési Intézmény;
- Észak-alföldi Regionális Munkaügyi Központ Hajdúhadházi Kirendeltség;
- Téglási Óvodás Gyermekekért Alapítvány;
- Téglási Iskolás Gyermekekért Alapítvány;
- Civilek Téglásért Egyesület;
- Bek Pál Kertbarát Kör;
- Téglási Családokért Közhasznú Egyesület;
- Segíts, hogy segíthessünk Alapítvány;
- Mozgáskorlátozottak Helyi Egyesülete;
- Pánik Kulturális Egyesület.

Az Integrált Városfejlesztési Stratégia véglegesítését és társadalmasítását követően az együttműködő partnerek köre várhatóan tovább fog bővülni.

Érdekcsoport	Fontosság	Elemzési szempont				Akcióterv
		Szaktudás, erőforrások, hatalom	Érdekek és elvárások	Akadályozó tényezők és problémák	Előkészítésben, végrehajtásban betöltött szerep	
Helyi lakosság	Magas	- városfejlesztési szakismereteik nincsenek; érdekérvényesítő képességük közepes	- a lakókörnyezet és az életminőség fejlesztése; jobb és bővülő szolgáltatási kínálat; munkahelyek növekvő száma;	- az anyagi hozzájárulás lehetősége korlátozott; - álláspontjuk könnyen befolyásolható, ezért Ingadozó; - viszonylagos érdektelenség; - bizonyos fejlesztések esetében ellenérdekeltség (pl. akcióterületeken kívüli városrészeken az ingatlanárak relatív csökkenése)	- szükségleteik és elvárásaik pontos megfogalmazása segíti a városrehabilitáció előkészítését	- kérdőíves felmérés - helyi sajtókampány - lakossági fórum az akcióterületi fejlesztésekről
Civil szervezetek	Magas	- bizonyos fokú tapasztalat projektek megvalósításában - viszonylagos szervezettség városi szinten	- állandó szakmai együttműködés a várossal; - nyitottság a város részérő;	- forráshiány;	- ESZA-típusú projektelemek előkészítése, megvalósítása; - lakossági elfogadottság növelése;	- civil fórum
Helyi kis- és középvállalkozók	Magas	- tőkeszegény kkv-k erőforrásai és érdekérvényesítő hatása közepes;	- az üzleti tervezést lehetővé tevő stabil gazdasági környezet; - kereskedelmi forgalom növekedése;	- forráshiány; - bizonyos fejlesztések esetében ellenérdekeltség;	- lehetséges partnerek	- vállalkozói fórum; - támogatás, segítségnyújtás;
Nagyobb vállalkozások, beruházók, ingatlanfejlesztők	Magas	- jelentős mobilizálható tőkével és lobbierővel rendelkeznek	- az üzleti tervezést lehetővé tevő stabil gazdasági és szabályozási környezet; - hasznosítható, beépíthető, közművesített ingatlanok, ipari területek;	- telekspekuláció; - telephelyek közötti verseny	- jelentős saját forrást igénylő, Jövedelemtermelő városrehabilitációs tevékenységek megvalósítása	- potenciális akcióterületi befektetők feltárása; - Vállalkozói Fórum;
Szakhatóságok	Magas	- Stabil szaktudás; - engedélyezési szerepkör;	- jogszabályoknak és szakpolitikai irányvonalaknak megfelelő fejlesztések végrehajtása;	- Szakpolitikai irányvonalak változásai; - a vonatkozó jogszabályok rugalmatlan értelmezése az egyes fejlesztések kapcsán;	- Koordináló, jóváhagyó szerep; - szakmai kontroll;	- Folyamatos egyeztetés; - szakmai véleménykikérés;
Környező települések	Közepes	- Magas együttműködési hajlandóság; - kereslet a város szolgáltatásai iránt;	- A települések igényeit kiszolgáló intézményrendszer; - elérhetőség; - munkahelyek növekvő száma;	- esetleges ellenérdekeltség bizonyos intézményi fejlesztések esetében;	- fejlesztési elképzelések összehangolása;	- rendszeres egyeztetés;

tervdokumentumok alapján – figyelembe véve a Területrendezési terv folyamatban lévő módosítását – jóváhagyták a fejlesztési elképzeléseket.

8.4 Vállalkozói egyeztetések

Az integrált városfejlesztésben érintett vállalkozói kör markánsan két részre oszlik, hiszen a város életében meghatározó Hajdu Csoport mellett alapvetően helyi kis- és középvállalkozók találhatóak Tégláson.

A **helyi kis- és középvállalkozások** inkább a fejlesztések célcsoportjának tekinthetők, de partnerként is részt vehetnek a város rehabilitációban például saját üzlethelyiségeik, vendéglátóhelyeik felújításával. Esetükben a legfontosabb partnerségi eszköz a szükségleteik pontos felmérése, valamint a folyamatos tájékoztatás többek között a lehetséges pályázati forrásokról. A helyi kis- és középvállalkozások a lakossággal együtt, azokkal azonos médiumokból tájékozódhattak a városfejlesztés előkészítéséről. E mellett két alkalommal, **2009. április 8-án és 2009. november 19-én** szervezett **vállalkozói fórumok** keretében interaktív véleménycserére is sor került.

A **Hajdu Csoport vezetői** számára külön egyeztetés keretében (2009.06.09.) kerültek ismertetésre a városfejlesztés céljai, lehetséges irányai és folyamata. Ennek eredményeképp a Hajdu Csoport az IVS-ben is kiemelt szerepet kapott, hiszen a **HAJDU Ipari Park önálló városrészként lett definiálva**, tekintettel a város gazdasági életében betöltött kiemelt szerepére és a jövőben bővülési lehetőségeke. A HAJDU Ipari Parkban rejlő tartalékok (terület és kooperáció szempontjából is) a nagyobb befektetőkkel, a tőkeerős beruházókkal és a potenciális ingatlanfejlesztőkkel való kapcsolattartás terén is nélkülözhetetlenné teszik a Hajdu Csoportot Téglás város- és gazdaságfejlesztési céljai megvalósításában.

A vállalkozókkal történt egyeztetések jelenlét ívei a **9.3.1. mellékletben** találhatóak.

8.5 Együttműködés és egyeztetés a környező településekkel

Téglás, mint a kistérség egyik meghatározó települése aktív kapcsolatot tart fenn a környező településekkel. Ahogy a helyzetelemzés közszolgáltatásokat bemutató fejezete is rámutatott, a város a Hajdúhadházi mikrotérség településeivel társulás formájában működteti a szociális ellátást.
A környező településekkel, valamint a Hajdúhadházi Többcélú Kistérségi Társulással való partnerség tartalmi és formai elemeit a **7.3 fejezet** részletezi. Téglás fejlesztési elképzeléseit a környező települések polgármestereivel a Kistérségi Fejlesztési Tanács ülésein több alkalommal is ismertette a város polgármestere. Az IVS és a tervezett, konkrét városfejlesztési elképzelések ismertetésére a szomszédos és kistérségi települések polgármestereinek küldött levél formájában került sor, amelyre válaszul 6 település polgármestere jelezte, hogy a térség szempontjából is kedvezőnek tartja a tervezett projekt-elemeket. A támogatói nyilatkozatok a mellékletben találhatóak.

8.6 Érdekcsoport elemzés

Az IVS elkészítése és a városrehabilitáció megvalósítása kapcsán kirajzolódó partnerségek, együttműködések vizsgálatához az érdekcsoport-elemzés módszertanát is alkalmazzuk. Az alábbi táblázat azokat a fő partnerségi csoportokat jellemzi, amelyek valamilyen formában érintettek a városrehabilitációs tevékenységek előkészítésében és végrehajtásában. Ezekkel az érdekcsoportokkal folyamatos és intézményesült kapcsolattartás a tervezés első szakaszától kezdve.

Az IVS készítése során a lakossággal való közvetlen párbeszédre, a fejlesztési elképzelések széles körű megvitatására többször is sor került. Így először a **2009. május 1**-jén megtartott **városnapi rendezvény** keretében lettek ismertetve az városfejlesztés keretei és a kibontakozó fejlesztési elképzelések. A következő tájékoztatóra – a már kiírt városrehabilitációs pályázat ismeretében – **2009. szeptember 12**-én került sor, szintén egy városi rendezvény keretében. Ez alkalommal már látványtervek is bemutatásra kerültek a pályázat várható projektelemeiről. Az projektelemek és a pályázat tartalmának véglegesítése után **2009. december 8-án** lakossági fórumon lett bemutatva az IVS stratégiája és a véglegesített projektelemek. A fórum alapvető célja a **helyi és kistérségi lakosság tájékoztatása volt,** de emellett lehetőséget kínált a **véleménynyilvánításra** is. A fórumról készült alátámasztó dokumentumok a **9.3.3. mellékletében** találhatóak.

A városban működő, aktív **civil szervezetek** vezetői, tagjai és a közügyek iránt érdeklődő vállalkozók, polgárok, illetve a polgármesteri hivatal vezetői, munkatársai között jelentős átfedés tapasztalható, ezért külön civil fórum megszervezésére nem került sor a stratégia-alkotás során. Ennek megfelelően a civil szervezetek a lakossághoz, illetve a vállalkozásokhoz hasonló módon, formában és rendszerességgel kerültek tájékoztatásra. Aktívabb bevonásukra a megvalósítás szakaszában, elsődlegesen a soft-projektek esetében és a további kulturális, szórakoztató és környezetvédelmi akciók, rendezvények keretében fog sor kerülni. A megvalósítás során az első lépés a **civil fórum** összehívása lesz, ahol a városfejlesztési projekt során a civil szervezetek konkrét részvételének lehetőségeit, az azzal kapcsolatban esetlegesen felmerülő problémákat vitatják meg a résztvevők. Mindez megalapozza a közvetett támogatás helyi pályázati rendszerének kialakítását, így biztosítható lesz, hogy a soft-elemek felhasználására szabályosan és a városfejlesztés alapvető céljaihoz maximálisan hozzájárulva kerüljön sor.

8.2 Egyeztetés az helyi közintézmények vezetőivel

Az Integrált Városfejlesztési Stratégia kidolgozásának egyik fontos lépése volt a helyi intézményvezetőkkel történő egyeztetés folyamata. A statisztikai adatok és rendelkezésre álló dokumentumok alapján elkészült városi és városrészi helyzetelemzés minden téglási intézményvezetőnek kiküldésre került. Ezt követően a **2009. 08. 14-i egyeztetés** keretében a város vezetői, az intézményvezetők és a kidolgozásban részt vevő tanácsadók áttekintették és megvitatták a helyzetelemzés megállapításait. Az intézményvezetők helyszínen elhangzott és később írásban benyújtott javaslatai alapján, a szükséges pontokon, módosítva lett a helyzetelemzés. Az egyeztetésen ugyanakkor a stratégiai fő irányai és a legfontosabb fejlesztési elképzelések is ismertetve lettek a megjelentekkel, akik szintén véleményezték, javaslatokat adtak a fejlesztési irányok kiegészítéséhez. Az egyeztetésen részt vett intézményvezetők névsorát a **9.3.2. mellékletben** található jelenléti ív tartalmazza.

8.3 Szakhatósági egyeztetés

Az Integrált Városfejlesztési Stratégia a város hosszú távú fejlesztési tevékenységeihez rögzít egyfajta koncepcionális és megvalósítás-orientált szakmai keretet. A tervezett fejlesztések komplexitása, illetve a jogszabályi előírások is megkövetelik, hogy az érintett (építészeti, rend- és katasztrófavédelmi, környezet- és természetvédelmi, munkaügyi stb.) szakhatóságokat előzetesen és folyamatosan tájékoztassák a tervezés és a megvalósítás folyamatáról, a tervezett projektelemek tervi előkészítési folyamatairól. Ez a folyamat biztosítja az adekvát, szakpolitikailag megalapozott és elfogadott városrehabilitációs programok végrehajtását.

Az egyes fejlesztési elképzelések műszaki tervezése során több hatósági egyeztetés is történt (pl. Gazdasági szolgáltatóház épülete, Városháza mögötti parkolók stb. esetében). A szakhatóságok a fejlesztési elképzelések ismertetése, illetve a benyújtott műszaki

8 Partnerség

Téglás a partnerség alapú tervezést szem előtt tartva kiemelt figyelmet fordít arra, hogy a helyi társadalmat intenzíven bevonja az Integrált Városfejlesztési Stratégia kidolgozásába és az abban foglaltak megvalósításába egyaránt. Amellett, hogy az önkormányzaton belül a különböző szakterületek képviselőinek konzultációja folyamatos, a tervezés folyamán megtörtént a legfontosabb **partnerségi csoportok** azonosítása és a partnerség céljainak meghatározása.

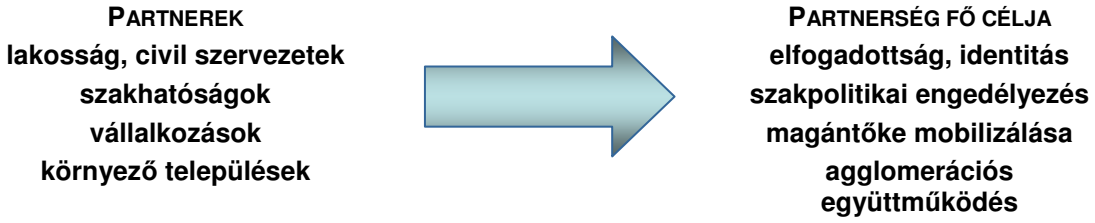

20. ábra Fő partnerek a városfejlesztésben és a partnerség céljai

A folyamatos partnerségi együttműködés elősegítéséhez az alábbi eszközöket alkalmazzuk, (részletesebb bemutatásukra az egyes partnerségi csoportok jellemzésénél kerül sor):

- Igény- és szükségletfelmérés (kérdőíves felmérések, szakértői interjúk);
- Szakmai konzultációk, egyeztetések;
- Lakossági fórum;
- Vállalkozói fórum;
- Civil fórum;
- Tájékoztatás és nyilvánosság (PR cikkek, on-line hírek és tájékoztatás).

8.1 Nyilvánosság biztosítása: lakossági tájékoztatás és együttműködés a civil szervezetekkel

A helyi lakosság a projekt elsődleges célcsoportja, esetükben a folyamatos tájékoztatás és a rendszeres konzultációs, véleménynyilvánítási lehetőség a projekt sikerességének alapvető feltétele, mivel a lakosok annak függvényében, hogy milyen mértékben, formában és területen érintik a fejlesztések, eltérően reagálhatnak az egyes tervezett projektekre.

Annak érdekében, hogy a fejlesztések a lakosság igényeinek megfelelően kerüljenek kidolgozásra a tervezés szakaszában **kérdőíves felmérés**re került sor. A kérdőívek kitöltésére a város honlapján, a Cívishír megyei hírportálon, a város több pontján elhelyezett plakátokon és a 2009. május 1-jén megtartott városnapi rendezvényen is felhívtuk a lakosság figyelmét, így ösztönözve, hogy minél szélesebb rétegek véleménye legyen figyelembe véve a stratégia kidolgozásakor. A kérdőíveket on-line vagy nyomtatott formában lehetett kitölteni **2009. március 12. és 2009. június 30. között**. A kérdőíves felmérés eredményei beépítésre kerültek mind a helyzetelemző, mind a koncepcionális fejezetekbe. A kérdőívek kiértékelése az **9.2. mellékletben** található.

A **város honlapja** nemcsak a kérdőíves felmérésnek biztosított felületetet, hanem a fórumok szervezésében és a lakosság informálásában is folyamatosan közreműködött. A honlapnak továbbra is nagy szerepe lesz, mert az Integrált Városfejlesztési Stratégiai teljes terjedelmében letölthető lesz róla, illetve a további lakossági egyeztetések és a városfejlesztés terén történt eseményekről készülő beszámolók is elhelyezésre kerülnek rajta. Az Integrált Városfejlesztési Stratégiával kapcsolatos lakossági tájékoztatások a jövőben is megmaradnak és kiegészülnek a megvalósításról szóló tájékoztatással.

konkrét indikátorok a számszerűsített városrészi céloknál lettek feltűntetve, a **6.2.4**. fejezetben. Az indikátorok elérésének céldátuma 2013.12.31.

A hatékony monitoring rendszer jellemzője a stratégiához kapcsolódó beavatkozások és tartalmi összefüggések figyelése egységes elvek és integrált szemlélet mentén. Emellett szükséges az egyes beavatkozásokhoz kapcsolódó adattartalmak (pl. vállalt kötelezettségek) egzakt definiálása, időszakos összegyűjtése, rendszerezése és elemzése. Az indikátorok segítségével a stratégia egyes céljai számszerűsíthetővé és ezáltal mérhetővé válnak.

A **bérlakás** önkormányzati tulajdonban tartását és bérbeadását az önkormányzat továbbra is fenn kívánja tartani.

A ***forgalomképes* ingatlanok** között találhatunk iskolai és óvodai épületeket, a mozi épületét, valamint beépítetlen területeket. Az egykor iskolaként funkcionáló épületek rossz műszaki és fizikai állapota miatt lebontásra kerülnek, és helyükön kerül kialakításra az új Polgármesteri Hivatal épülete.

A forgalomképes ingatlanok hasznosításáról az önkormányzat illetékes szervei döntenek.

7.4.5.2 Rekreációs akcióterület

A városfejlesztési célok által kijelölt rekreációs akcióterületen jóval kevesebb az önkormányzati törzs- és egyéb vagyon.
Gyakorlatilag ezen a területen csak korlátozottan forgalomképes ingatlanok találhatóak, melynek nagy részét a sportpálya jelenti. Emellett beépítetlen terület és iskolaépület is megtalálható.
A rekreációs akcióterületen az önkormányzat ingatlanhasznosítási tervei a sportpályára koncentrálnak, mely magába foglalja a sportpálya felújítását és funkcióbővítését, valamint tekepálya létesítését. Mindkét fejlesztés az önkormányzati tulajdon értékének emelkedését irányozza elő.

7.5 Monitoring

Az Integrált Városfejlesztési Stratégiához kapcsolódó monitoring a megvalósítás során kettős értelemben valósul meg:

- Egyfelől az elérendő célokhoz kötődő, magát a reálfolyamatot mérő jórészt kvantitatív, objektív output-, eredmény- és hatásindikátorok, valamint a forrásallokációs rendszeren keresztül a fejlesztési támogatásokhoz kötődő fejlesztési érték, illetve a városrészekre, az adott konkrét fejlesztési cél alapján allokálásra kerülő népességarányos támogatás alapján.
- Másfelől szükséges a célrendszert elemei összességében is vizsgálni, valamint az egyes célokhoz rendelt beavatkozások kölcsönhatását, hatékonyság-, kapacitás- és hatásvizsgálatát is elvégezni. A komplex elemzések alapján mérhető az egyes célok területfejlesztési hatása. Kiemelten kell kezelni a fejlesztési támogatásokhoz kötődő kapacitásbővülések elemzését a társadalmi elvárások, a valós szükségletek és a költségvetési korlát oldaláról is, különösen a közjavak fejlesztése esetén. Ekkor a méretgazdaságossági indikátorok alkalmazása szükséges.

Téglás Integrált Városfejlesztési Stratégiájának végrehajtását és eredményeit a város képviselő-testülete évenként értékeli. A beszámoló tartalmazza

- a stratégia keretein belül megvalósuló projektek és azok végrehajtottságának rövid áttekintését;
- a stratégia keretein belül megvalósuló projektek finanszírozási információit (projekt költségvetése, források összetétele);
- városrészenként és tematikus célonkénti áttekintést a stratégia végrehajtásának kezdete óta megvalósult fejlesztésekről és azok eredményeiről;
- a stratégia indikátorrendszere alapján mért előrehaladást, az indikátorok kiinduló és célértékeinek, valamint azok aktuális értékének feltűntetésével.

A stratégia végrehajtásának és eredményeinek nyomon követését az átfogó cél, valamint és a tematikus célok és a városrészi mellé rendelt indikátorrendszer biztosítja. Az indikátor rendszer alapját a város egészére és a városrészekre megfogalmazott célkitűzések megvalósításának mérésére meghatározott mutatók alkotják. A monitoring alapját jelentő

Korlátozottan forgalomképes	17,6%
Forgalomképes	9,2%

Forrás: Téglás Városi Önkormányzat (2009)

Az önkormányzati tulajdonú ingatlanok településközponti megoszlása:

A ***forgalomképtelen*** **vagyonelemek** jelentős hányadát az **utak és a közterületek** teszik ki. A város földrajzi helyzetét tekintve tranzitforgalmi közúthálózat környezetében fekszik. A település korábban központi szerepet töltött be a 4-es számú főút forgalmában. A főút elkerülő szakaszának megépítésével jelentősen csökkent a városon és az akcióterületen keresztülhaladó közúti forgalom, ezáltal pedig a forgalomképtelen vagyonelemek károsító tényezői is. Ettől függetlenül a városi lakosság személygépkocsi forgalmának növekedésével fokozott figyelmet kell fordítani a városi közúthálózat helyzetére. A belterületi úthálózat egy részének felújítása már megvalósultak, azonban jelenleg is folyamatban vagy előkészítés alatt állnak igen jelentős útfelújítási projektek (pl. Kossuth és Alkotmány utca felújítása). A város középtávú tematikus céljai között megjelenik *a város belső közlekedési feltételeinek javítása*. Ennek érdekében konkrét beavatkozásokat határoztak meg, melyek a legforgalmasabb kereszteződés megfelelő forgalomtechnikai szabályozását, parkolóhelyek kialakítását, útburkolatok felújítását és járdaépítéseket is tartalmaz.

Az akcióterületen legnagyobb számban (22) a ***korlátozottan forgalomképes*** **törzsvagyon található,** amely 100%-ban az önkormányzat tulajdonát képezi:

- Az önkormányzat a **közigazgatási intézményi funkcióit** a jelenlegi Polgármesteri Hivatal épületében végzi.
- Az **Oktatási, nevelési tevékenység** az iskola és az óvoda épületeiben zajlik.
- **Kulturális és szociális intézmények** között található a könyvtár és a múzeum épülete, valamint a bölcsőde és a családsegítő épülete.
- **Egészségügyi szolgáltatás** rendszerét az orvosi és a gyermekorvosi rendelő képezi.
- Emellett egy **önkormányzati lakás** is megtalálható az akcióterületen.

A városközponti akcióterületen az önkormányzati tulajdonban álló ingatlanokat érintő városfejlesztési tevékenységek a következőképpen jelennek meg: a **korlátozottan forgalomképes törzsvagyon** jelentős hányadát a **nevelési -** (óvoda) és a **közoktatási intézmények** adják. A város középtávú tervei között szerepelnek az intézmények infrastrukturális fejlesztései az oktatási rendszer színvonalának erősítésével.

Városi szinten a lakosság egészségi állapotának javítása és az egészségügyi ellátórendszer fejlesztése a középtávú tematikus célok között szerepel. Ennek érdekében elengedhetetlen az **egészségügyi ellátásnak helyet adó épületek**, intézmények infrastrukturális állapotának javítása, fejlesztése.

A település **közművelődési és kulturális intézményhálózat** fejlesztése alapvető célnak tekinthető a város társadalom közösségi életének fejlesztése érdekében. A fejlesztésnek a főbb eszközei a korlátozottan forgalomképes törzsvagyon külső és belső felújítása, valamint funkcióval történő bővítése.

lehetőségek széles körének vizsgálata, valamint a kívánt hasznosítási mód alternatíváinak vizsgálata is a forgalomképes ingatlanok hasznosítására vonatkozó döntések meghozatala előtt.

7.4.5 Az akcióterületeken található önkormányzati ingatlanok

Az akcióterületeken megvalósuló ingatlangazdálkodás fő irányvonalait – illeszkedve az Integrált Városfejlesztési Stratégiában megfogalmazott célokhoz és elvekhez – Téglás Városi Önkormányzat Városellátó Szervezete, a Hatósági Iroda és a Pénzügyi és Településfejlesztési Iroda együttműködve jelöli ki, akik az akcióterületi terv megvalósítását és a fejlesztések lebonyolítását a beruházások megvalósulásáért felelős intézménnyel együttesen végzik.

7.4.5.1 Városközponti akcióterület (funkcióbővítő városközpont fejlesztés)

Az akcióterületként lehatárolt városközponti részen belül az önkormányzat törzsvagyonának megoszlását a következő táblázat tartalmazza. A városközponti akcióterületen belül az önkormányzat tulajdonában 45 ingatlan van, melynek bruttó értéke 257 624 347Ft.

40. táblázat: Az önkormányzat tulajdonában lévő városközponti ingatlanok típusai

Ingatlan típusok	Ingatlanok száma (db)	Bruttó érték (Ft)
Forgalomképtelen	10	44 360 743
Korlátozottan forgalomképes	22	167 097 128
Forgalomképes	13	46 166 476
Összesen	45	257 624 347

Forrás: Téglás Városi Önkormányzat (2009)

A városközpont területén található önkormányzati tulajdonú ingatlanok százalékos arányát a következő táblázat mutatja. Az adatokból kitűnik, hogy az ingatlanok fele korlátozottan forgalomképes, míg közel egyharmada forgalomképes vagyontárgy.

41. táblázat: Önkormányzati ingatlanok százalékos aránya a városközponti akcióterületen

Ingatlan típusok	Száma (%)
Forgalomképtelen	22%
Korlátozottan forgalomképes	49%
Forgalomképes	29%

Forrás: Téglás Városi Önkormányzat (2009)

Az akcióterületi önkormányzati vagyontárgyak százalékos megoszlását a város egészéhez képest a következő táblázat mutatja. Ez alapján látszik, hogy **az önkormányzati ingatlanok a városban szétszórtan helyezkednek el**. Az akcióterületen túlnyomórészt az önkormányzat korlátozottan forgalomképes vagyontárgyai találhatóak (17,6%), ezzel szemben a város forgalomképtelen vagyonelemeinek mindössze 1,4%-a, a forgalomképes törzsvagyonának pedig 9,2%-a található itt.

42. táblázat: A város egészéhez képest a városközpont önkormányzati tulajdonú ingatlanok százalékos megoszlása

Ingatlan típusa	aránya (%)
Forgalomképtelen	1,4%

A nem vagy korlátozottan forgalomképes ingatlanok – funkciójuktól függően – csak kiadásokat generálók lehetnek (pl. óvodai épület, szociális szolgáltató létesítmények), vagy egyszerre jelenthetnek fenntartási költségeket és hozhatnak bevételt is (művelődési ház, rendezvényterem).

A korlátozottan forgalomképes ingatlantípus folyamatos jövedelmet (pl. lakbér) generálhat az önkormányzat számára, vagy értékesítéséből származó bevételekkel (pl. építési telkek eladási ára) járulhat hozzá egyszeri alkalommal az önkormányzati költségvetéshez.

A felvázolt ingatlangazdálkodási alapelvek és irányvonalak alapján részletes stratégiai tervet kell készíteni, amely kiemelt figyelmet fordít az önkormányzat és a vagyongazdálkodás belső helyzetének elemzésére az erős és gyenge pontok szembeállításával. Az önkormányzat vagyoni helyzete, a normatív állami támogatások csökkenése és a helyi adók emelésének korlátai egyre inkább szükségessé teszik az önkormányzati vagyonnal való hatékony gazdálkodást, amely hosszú távon úgy lehet eredményes, ha az önkormányzatnak **rendszeres jövedelmet biztosító vagyonelem**ei vannak. Emellett elengedhetetlen az **ingatlanpiaci folyamatok**, a kereslet és a kínálat, valamint az árak **folyamatos nyomon követése és értékelése** az önkormányzati ingatlanok, az értékesítés és a tulajdonszerzés szempontjából. Az alapvetően közcélokat szolgáló vagyongazdálkodás hatékonysága érdekében intenzív befektetés-ösztönző tevékenységet kell folytatni.

Mindezek segítségével az önkormányzat **meghatározza** és rendszeresen felülvizsgálja a rövid, közép és hosszú távon **értékesítendő, megtartandó, illetve fejlesztendő ingatlanok körét**.

7.4.4 Az önkormányzati ingatlanvagyon hasznosításának, fejlesztésének módja

7.4.4.1 A forgalomképtelen és a korlátozottan forgalomképes ingatlanok hasznosítása, fejlesztése

Az önkormányzati tulajdonú, forgalomképtelen vagyontárgyak (utak) szükséges pótlási és felújítási feladatai több éves terv mentén valósulnak meg, amelyeket a vagyontárgyat felügyelő Pénzügyi és Településfejlesztési Iroda és Téglás Városi Önkormányzat Városellátó Szervezete együttműködve állít össze és valósít meg.

Az önkormányzati közművagyon kezelése, állagmegóvása és fejlesztése a Városellátó Szervezetnek a feladata, ugyanígy a közterületek és létesítmények fenntartása és fejlesztése. A köztéri műalkotások és műemlékek állagmegóvása a közterületek fenntartásához kapcsolódó feladat.

A hasznosítási és fejlesztési lehetőségek és alternatívák vizsgálata során figyelembe kell venni, hogy a forgalomképtelen, illetve korlátozottan forgalomképes ingatlanok – funkciójuktól függően – lehetnek csak kiadásokat generálók (pl. óvodai épület), vagy a fenntartási költségekkel szemben bevételt is hozhatnak (művelődési ház, sportcsarnok, múzeum). A forgalomképtelen ingatlanállomány hasznosítására és fejlesztésére vonatkozó döntések meghozatala előtt ezért meg kell vizsgálni azok hasznosításának további alternatíváit, ami lehetőséget teremt költséghatékonyság érvényesítésére a hasznosítással, fejlesztéssel kapcsolatos döntések meghozatalakor.

7.4.4.2 A forgalomképes ingatlanok hasznosítása, fejlesztése

A forgalomképes ingatlanok az önkormányzati bevételek forrásai (egyszeri, eseti vagy folyamatos bevételeket generálhatnak), így hasznosításuk esetében mindig figyelembe kell venni bevételtermelő képességüket. Költséghatékonysági és/vagy bevétel-maximalizálási megfontolások miatt kívánatos adott forgalomképes ingatlan esetében a hasznosítási

- nem lakás céljára szolgáló helyiségek,
- saját forrásból épített lakások,
- vegyes rendeltetésű épületek, építmények,
- részvények és értékpapírok,
- egyéb vagyon.

A város közigazgatási területén megtalálható forgalomképes törzsvagyon tárgyát képezik: földterületek (szántó, legelő, kert), erdők, gyümölcsösök, beépítetlen telkek, valamint iskola, mozi és műhely épületek. Értékesítésükről és hasznosításukról az önkormányzat illetékes szervei döntenek.

7.4.3 Az ingatlangazdálkodás alapelvei és stratégiai irányvonalai

A vagyongazdálkodás távlati célja az önkormányzat vagyonából származó jövedelmek növelése, és ezzel párhuzamosan a fejlesztési források megteremtése, gyarapítása. Ennek érdekében az alábbi alapelvek érvényesítése szükséges:

- Koncentrálni kell **az önkormányzat vagyonának megtartására, növelésére**, **de legfőképp gazdaságos hasznosítására**. Kiemelt figyelmet kell fordítani az esetleges vagyonfeléléshez vezető folyamatok kialakulásának megakadályozására.
- **A vagyonhasznosításból származó hozam nem fordítható a működési költségek fedezésére**, a hasznosítás bevételeit mérhető, jövedelmet termelő újabb befektetésekbe kell visszaforgatni („vagyonért vagyont" elv).
- A **vagyonösszetétel javítására vonatkozó elv** alapján az egyes vagyonelemek cseréjénél a következő elveket kell szem előtt tartani
  - szolgáltatást biztosító vagyon esetében a közszolgáltatás színvonalát javítsa, a közfeladat-ellátás feltételeit jobban biztosítsa;
  - üzleti hasznosítású vagyon esetében lehetőleg tartósan – több hozadékot – termeljen;
  - a fenti két csoport közötti átsorolás esetében mérlegelni kell, hogy az átsorolás az önkormányzat várospolitikai céljainak megfeleljen;
  - minden vagyonelemnél törekedni kell a rossz hatékonyságú, nagy költségráfordítással üzemeltethető vagyonelemek hatékonyságának növelésére, amennyiben ez nem lehetséges, megoldást jelenthet az értékesítés vagy a hatékonyabb vagyonelemekre történő csere.

Téglás Városi Önkormányzat számára több eszköz is rendelkezésre áll ahhoz, hogy meglévő ingatlanjainak állapotát és értékét javítsa:

- **„pótlás" jellegű beruházás** a funkció ellátására való alkalmasság biztosítására (pl. Óvodai férőhely-kapacitás bővítése);
- **„fejlesztés" jellegű beruházás** az adott funkció magasabb minőségű ellátásához (pl. Városi orvosi rendelő felújítása);
- **„funkcióbővítő fejlesztés"** az eredeti rendeltetéshez képest további funkcióknak való megfelelés biztosítására (pl. gazdasági szolgáltatóház kialakítása);
- **„funkcióváltó fejlesztés"** az eredeti rendeltetéshez képest új funkcióra való alkalmasság megteremtése (pl. Könyvtár épületének átalakítása gazdasági célú épületté).

A „fejlesztés" kategóriába soroljuk az olyan beruházásokat, amelyek arra irányulnak, hogy adott funkció alacsonyabb költséggel legyen ellátható azonos vagy magasabb szinten (pl. középületek vagy lakások energiatakarékossági célú felújítása), valamint ebbe a típusba tartozik az épületek akadálymentesítése is.

7.4.1 Téglás közigazgatási terület ingatlanvagyonának áttekintése

A város törzsvagyona

A törzsvagyonnak az az önkormányzati tulajdon nyilvánítható, amely a közvetlenül kötelező önkormányzati feladat- és hatáskör ellátását vagy a közhatalom gyakorlását szolgálja. Az e körbe tartozó vagyont törvényi előírások, illetve a helyi önkormányzat rendeletei határozzák meg.

Téglás Város Önkormányzatának tulajdonában jelenleg 927 belterületi ingatlan van. Az önkormányzati ingatlanok 78%-a (719 darab) forgalomképtelen, 15%-a (136 darab) forgalomképes és 8%-a (72 darab) korlátozottan forgalomképes.

A **forgalomképtelen vagyon** nem értékesíthető, gazdasági társaságba nem vihető be, nem apportálható, nem idegeníthető el, nem lehet követelés biztosítéka, tartozás fedezete. Ezek a vagyonelemek nem használhatók fel olyan célra, ahol a vagyon működtetését már nem az önkormányzati feladatellátás, hanem az eredményszerzés motiválja.
Forgalomképtelen vagyontárgyaknak minősülnek a közterületek: a közutak, utcák, terek, parkok, árkok, csatornák, töltések, természetes és mesterséges vízfolyások, tavak és közcélú vízi létesítmények, valamint a köztemető valamennyi hozzájuk tartozó műtárgyaikkal együtt.

Az önkormányzat forgalomképtelen vagyontárgyát közterületi utak, járdák, közterek, valamint csatornák és árokrendszerek alkotják.

Korlátozottan forgalomképes vagyonnak minősülnek az önkormányzat fenntartásában működő közművek, intézmények és középületek, valamint a műemlékek, védett természeti területek és muzeális gyűjtemények ingatlanjai, továbbá a köztéri műalkotások.

A korlátozottan forgalomképes vagyontárgyakról csak a törvényben vagy a helyi önkormányzat rendeletében meghatározott korlátozó feltételek betartásával lehet rendelkezni. A vagyontárgyak elidegenítése vagy megterhelése csak a korlátozást elrendelő szervezet, illetve személy hozzájárulásával lehetséges.

Törvényileg meghatározott korlátozó feltétel, hogy az önkormányzat tulajdonában lévő védett természeti területek és értékek, erdők, véderdők elidegenítéséhez, kezelői vagy használati jogának átadásához a környezetvédelmi miniszter, a műemlék ingatlanok, védetté nyilvánított kulturális javak, valamint történeti /régészeti/ emlékek tekintetében az illetékes miniszter, védművek és védelmi létesítmények esetében pedig az illetékes szerv hozzájárulása szükséges. Önkormányzatoknál a korlátozó feltételek meghatározása a Képviselő-testület jogköre.

A korlátozottan forgalomképes ingatlanok között közigazgatási és közszolgálati funkciókat kiszolgáló (polgármesteri hivatal, oktatás, egészségügy, szociális stb.), közművelődési (múzeum, könyvtár, ifjúsági ház stb.), közösségi (sportpálya) tevékenységnek helyet adó ingatlanok, közmű infrastruktúra elemei és lakóépületek találhatók.

7.4.2 A város egyéb vagyona

Forgalomképes vagyontárgy minden olyan önkormányzati vagyon, amely nem tartozik a törzsvagyon körébe. A forgalomképes vagyontárgyakkal vállalkozási tevékenység is folytatható, amennyiben az önkormányzat Képviselő-testülete e tevékenység gyakorlását a vagyont kezelő szerv részére a szerv alapító okiratában engedélyezte.

Az önkormányzatok kötöttségek nélkül rendelkeznek a forgalomképes (vállalkozói) vagyon felett, amelyek közé a következők tartoznak:

- bérlakások,

területfejlesztési terv készítése; területfejlesztési koncepció és területrendezési tervek egyeztetése; önkormányzatokat, vállalkozásokat, civil szervezeteket érintő fejlesztésekre kiterjedő koncepció, program készítése; projektek előkészítése.

A településközi koordinációban aktív szereplőként részt vesz az Észak-alföldi Regionális Fejlesztési Ügynökség. Az Ügynökség a vonatkozó pályázati kiírás elbírálásával, a tevékenységek befolyásolásával biztosítja a fejlesztések regionális összhangját, segédkezik az egymást gyengítő hatások kiküszöbölésében. A potenciális versenytársak és együttműködők (azonos méretű és adottságú települések) közötti párbeszéd a régión belül – hasonlóan a többi régióhoz – kevéssé jellemző. A települések közötti együttműködés terepe elsődlegesen a kistérségi szint, azon belül is a kistérségi társulás.

Téglás a kistérségen belül létrehozott **Hajdúhadházi Mikrotérség**be tartozik. Habár a kistérség legnagyobb városa és egyben központja, Hajdúhadház is ebben a mikrotérségben található, a települések közötti arányos feladatmegosztás hatására, Téglás is súlyának megfelelően lát el funkciókat a mikrotérségen belül, elsősorban a szociális ellátás területén. Ennek megfelelően a téglási bölcsőde fejlesztésére beadott pályázat egyértelműen a kistérség fejlesztési prioritásaival összhangban, a szomszédos települések támogatásával történt.

A kistérségi települések közötti koordináció legfelsőbb szerve a **Többcélú Kistérségi Társulás Társulási Tanács**a, amelyet a települések polgármesterei alkotnak és a kistérségi települések mindegyikét vagy többségét érintő fontosabb ügyeket vitatják meg. A fejlesztési jellegű kérdések egyeztetésére, megvitatására hozták létre a **Kistérségi Fejlesztési Tanács**ot, amely a kistérségi fejlesztések összegyűjtését, priorizálását, összehangolását, a közös pályázatokat illető döntések meghozatalát végzi. Az operatív szintű koordináció, a közös pályázatok kidolgozása a HTKT **Munkaszervezet**ében történik, amely Hajdúhadházon működik.

A kistérség településeinek fejlesztési elképzeléseit a Társulási Tanács és a Kistérségi Fejlesztési Tanács többször is megvitatta az elmúlt években, így azok főbb elemei a kistérségi települések vezetői számára ismertek.

7.4 Ingatlangazdálkodási koncepció

A helyi önkormányzat tulajdona az önkormányzati feladatok ellátását és az önkormányzati célok megvalósítását szolgálja. A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény szerint a vagyon két főcsoportba (törzsvagyon, egyéb vagyon) és három alcsoportba sorolható, ami a rendelkezési, hasznosítási lehetőségeket is meghatározza. A törzsvagyonba a forgalomképtelen és a korlátozottan forgalomképes, az egyéb vagyonba a forgalomképes vagyonelemek tartoznak. A forgalomképesség korlátozására azért van szükség, hogy az önkormányzat kötelező feladatainak ellátásához szükséges vagyon az önkormányzat tulajdonában maradjon.

39. táblázat: Az önkormányzat tulajdonában lévő belterületi ingatlanok típusai

Ingatlan típusok	Ingatlanok száma (db)	Bruttó összeg
Forgalomképtelen	719	1 277 865 590
Korlátozottan forgalomképes	125	1 350 005 715
Forgalomképes	141	89 548 909
Összesen	985	2 717 420 214

Forrás: Téglás Városi Önkormányzat (2009)

Városfejlesztésben résztvevő szervezetek	Feladatkörök kompetenciák	
Képviselő-testület	A városfejlesztés általános irányvonalainak meghatározása, befektetés-ösztönzés	PARTNERSÉG
Bizottságok	Véleményezési, kezdeményezési, javaslattételi, közreműködési és/vagy felügyeletei jogkör saját szakterületükön	
Irodák	Városrehabilitáció stratégiai tervezés, döntés-előkészítés, városfejlesztési programok operatív megvalósítása: - pályázati források feltárása - projekt-generálás - projektmenedzsment - a fejlesztések pénzügyi egyensúlyának biztosítása - tájékoztatás, nyilvánosság	
Városellátó Szervezet Városi Könyvtár és Közművelődési Intézmény	Közterület-fenntartás, közvilágítás, városi vízellátás, a hulladékgazdálkodás, vagyongazdálkodás, ingatlanfejlesztés, városmarketing, városi rendezvények lebonyolítása, tájékoztatás	

A városfejlesztési projektek megvalósításához legalább 1-1 fő pénzügyi, műszaki, településfejlesztési és jogi szakemberre van szükség, akik esetében a megfelelő végzettség mellett a releváns szakmai tapasztalat, lehetőleg EU-s támogatásból finanszírozott projektek megvalósításában való részvétel is alapvető elvárás. Az ezen kritériumoknak megfelelő szakemberek részben (pénzügyi és műszaki szakember) jelenleg is az Önkormányzat alkalmazásában állnak. A városfejlesztés jelenlegi szervezeti keretei között rendelkezésre álló kapacitás mindezek mellett azonban kiegészítésre szorul, hiszen az önkormányzat alkalmazásában álló szakemberek alapfeladataikkal párhuzamosan végzik a városfejlesztéssel kapcsolatos feladatokat. A projektek végrehatása jelentős adminisztrációs feladatokkal is jár az önkormányzat számára, így több projekt párhuzamos végrehajtása esetén, további egy, a projektek adminisztrációját végző, projektmenedzsment gyakorlattal rendelkező munkatárs alkalmazása is szükséges.

A városrehabilitációs projekt menedzseléséhez Téglás Városi Önkormányzat jelenlegi apparátusa, önkormányzati szakemberei mellett **mindenképp szükséges külső humán-erőforrás** bevonása. Mindez kétféleképp történhet: új szakemberek felvétele a jelenlegi szervezetbe, illetve külső szakértők igénybe vétele a megvalósítás és a fenntartás idejére. A téglási önkormányzat vezetése a már beadott és a jövőben beadásra kerülő pályázatok támogatásának függvényében dönt arról, hogy melyik módon biztosítja a projektek sikeres végrehajtásához szükséges humán-erőforrást.

A nagy volumenű akcióterületi fejlesztések megvalósításának megfelelő menedzseléséhez várhatóan további **külső szakértők** (tanácsadó cég, tervezők, mérnökök, közbeszerzési szakértő) kerülnek bevonásra. A pontos szakmai elvárások, kompetenciák és az ahhoz kapcsolható személyek meghatározása az Előzetes Akcióterületi Tervben történik.

7.3 Településközi koordináció mechanizmusai

Az Integrált Városfejlesztési Stratégia, illetve az ahhoz kapcsolódó projekt elképzelések településközi koordinációja elsődlegesen a Hajdúhadházi Többcélú Kistérségi Társulás (HTKT) keretein belül valósul meg, amely a Hajdúhadházi Területfejlesztési Kistérségi Társulás jogutódjaként jött létre 2005 októberében.

A Társulás jelenlegi fő feladatköre a térségi oktatási és szociális feladatellátáshoz kapcsolódó intézményfenntartás és az azzal összefüggő feladatok. A településközi koordináció a területfejlesztési, településfejlesztési és -rendezési feladatokkal összefüggésben jelenleg a következőkre terjed ki: területfejlesztési koncepció, program és

- figyelemmel kíséri a város fejlesztési célkitűzéseinek megvalósítását, a város területén lévő üzemek, vállalatok fejlesztési tevékenységét, ennek kapcsán javaslatot tesz a képviselő-testület felé a fejlesztési tevékenység koordinálására, egyes fejlesztési feladatok közös kooperációban való megvalósítására;
- ellenőrzi az önkormányzati beruházásokat, jelentősebb felújítási és karbantartási munkákat;
- közreműködik az önkormányzati fejlesztési tervek kidolgozásában;
- figyelemmel kíséri a városrendezési terv betartását és javaslatot tesz a városrendezési terv figyelembevételével a jelentősebb létesítmények építési helyére;
- vizsgálja és javasolja építési tilalom elrendelését, illetve feloldását;
- vizsgálja a hitelfelvétel indokait és gazdasági megalapozottságát, ellenőrizheti a pénzkezelési szabályzat megtartását, a bizonylati rend és a bizonylati fegyelem érvényesítését;
- javaslatot tesz hitelek felvételére;
- figyelemmel kíséri és ellenőrzi az önkormányzati intézmények gazdálkodási tevékenységét;
- ellenőrzi a közterületek rendjét, tisztaságát, környezet- és természetvédelmet;
- az önkormányzati tulajdonban lévő földterületek hasznosítására javaslatot tesz és figyelemmel kíséri a hasznosítás módját.

A többi bizottság saját szakterületén működik közre a városfejlesztési tevékenységeket megalapozó dokumentumok tervezésében, véleményezésében, figyelemmel kísérik a fejlesztések megvalósítását, felügyelik a feladatkörükhöz kapcsolódó önkormányzati intézmények működését. A városfejlesztési tevékenységekben a jegyző is kiemelt szerepet játszik, ő végzi, irányítja, szervezi és koordinálja az önkormányzati rendeletek, tervek, koncepciók, programok és pályázati projektek előkészítését.

A városfejlesztési programok **operatív megvalósítás**a a **Pénzügyi és Településfejlesztési**, valamint a **Hatósági Irodák** között oszlik meg. A **Pénzügyi és Településfejlesztési Iroda** településfejlesztési feladatai során gondoskodik a csapadékvíz-elvezetők és -csatornák fejlesztéséről, karbantartásáról, ellátja közterületek létesítésével, a közutakkal, környezetvédelemmel, műemlékvédelemmel, településrendezéssel, közmű-nyilvántartással, lakás- és helyiség-gazdálkodással, vízrendezéssel, kommunális igazgatással, egészségügyi szolgáltatókkal kapcsolatos feladatokat. A **Hatósági Iroda** egyéb feladatai mellet ellátja az I. fokú építéshatósági és a környezetvédelmi feladatokat. E két iroda mellett, a bizottságokhoz hasonlóan, a többi iroda is közreműködik valamilyen formában a városfejlesztési tevékenységekben, azok megvalósításában.

Emellett Téglás Város Önkormányzata következő intézményeinek tevékenységei kapcsolódnak valamilyen módon a városfejlesztéshez, a városrehabilitációhoz:

- a **Városellátó Szervezet** végzi többek között a közterületek tisztántartását, az ingatlan- és házkezelési feladatokat, a hulladékgyűjtést és -kezelést, a temető szolgáltatás, valamint egyéb városüzemeltetési feladatokat;
- a **Városi Könyvtár és Közművelődési Intézmény** szervezi a város művelődési életét, emellett a tájékoztatásban is jelentős szerepe van, hiszen az épületein elhelyezett hirdetőtáblákról sokan informálódnak a városi eseményekről.

7.2.2 A városfejlesztés tervezett szervezeti rendszere

A városfejlesztés jelenlegi formájában, szervezeti rendszerében jól működik, így alkalmas a jövőben a városrehabilitációval kapcsolatos tevékenységek átgondolt, ütemezett és eredményes irányítására és megvalósítására.

rendezvények növelik a turisztikai vonzerőt, egyben a sok résztvevő potenciális terepe lehet a város image további fejlesztésének és kommunikálásának – e rendezvényeket tudatosan használni is kell a városmarketing céljaihoz. A turizmus fejlődése a vendéglátásból származó bevételeken felül azért is fontos a városnak, mert a turisztikai attrakciók és a turizmust támogató szolgáltatások és kulturális események a város lakói számára is növelik az elérhető szolgáltatások körét.

Téglás kommunikációs értékkel bíró tulajdonságainak összegyűjtése, célzott és rendszeres kommunikálása javítja a város lakóinak identitását, hozzájárul büszkeségük növekedéséhez – egyúttal a város környezetének, értékeinek megtartása, fejlesztése mellé is állíthatja őket. Rendszeres közvélemény kutatásokon keresztül érdemes időszakonként mérni a stratégia fogadtatását és az abból megvalósult elemek hatását, a városi image alakulását. A megfelelő módszertannal elvégzett felmérések során szerzett információk hasznosíthatók a városfejlesztési stratégia időszakos felülvizsgálataihoz is.

Az IVS-hez kötődő marketing akciók jellemzője a stratégia filozófiájának megfelelően az ágazat- és terület-specifikus szemléletmód párhuzamos alkalmazása, valamint a rendszerszemlélet és a mérhetőség. Mindennek eléréséhez fontos egy, a város képéhez és fejlődési elképzeléseihez illő szlogen és jelkép-rendszer kialakítása, továbbá egységes arculat alkalmazása.

7.1.3 Tudatos ingatlan- és kapacitásgazdálkodás

Felesleges, kihasználatlan kapacitásaival, illetve a tevékenység-racionalizálás során felszabaduló kapacitásokkal gazdálkodnia kell az önkormányzatnak. Ilyen átmenetileg felszabaduló ingatlan lehet többek között egy funkcióváltás alatt álló, időlegesen használaton kívüli ingatlan, amelyben teret lehet engedni annak közösségi, vagy civil szervezetek által történő időleges hasznosítására (pl. az eladás vagy felújítás megkezdésének időpontjáig). Ugyanilyen módon célszerű a folyamatosan használaton kívüli, az önkormányzat tevékenysége szempontjából funkcióval nem rendelkező ingatlanok hasznosítása. Hasonló módon lehet eljárni más olyan eszközök, erőforrások esetében (pl. gépkocsi, hangtechnikai és informatikai eszközök stb.), amelyek időszakosan hasznosíthatóak, és azokkal úgy termelhetünk mások számára értéket, hogy az önkormányzat számára nem jelentkezik közvetlen költség. Ezzel a jólét puszta javításán felül többek között támogatható a stratégia megvalósítását is segítő, de önmagukban is jelentőséggel bíró kulturális vagy közösségi értékek létrejötte.

Az önkormányzatnak a tulajdonában álló ingatlanokat céljai és feladatai megvalósításához alkalmazható eszközöknek kell tekintenie. Ennek tükrében lehetősége van eladói és szabályozói pozíciójával élve – de nem visszaélve – bizonyos ingatlanok eladását vagy hasznosításba adását olyan feltételekhez kötni, amelyek az önkormányzat által ellátandó feladatok megvalósítását garantálják (pl. játszótér építése a beruházó által használatba vett területen vagy más közterületen). Kölcsönös előnyök esetén célszerű a PPP konstrukciók alkalmazása, ami biztosítja a magánbefektetések hatékonyságát, az önkormányzati likviditás megőrzését és az önkormányzat pénzügyi forrásainak szabadabb felhasználhatóságát.

7.2 Az integrált városfejlesztési stratégia megvalósításával kapcsolatos szervezeti elvárások

7.2.1 A városfejlesztés jelenlegi szervezeti rendszere

Téglás Városi Önkormányzat szervezeti hierarchiájában a városfejlesztés általános irányvonalainak meghatározása a képviselő-testület feladata. Ezen belül a **Pénzügyi, Gazdasági és Településfeljesztési Bizottságot** elsősorban előkészítő, véleményező, javaslattevő, ellenőrzési feladatokkal ruházták fel:

Ezért a stratégia sikeres megvalósításához elengedhetetlen az önkormányzat konzisztens és kiszámítható jogalkotói és jogalkalmazói magatartása, az átlátható, támogató adminisztratív és szabályozási környezet biztosítása és fenntartása, legyen szó akár többszáz milliós befektetésekről, akár a szociális segély igénybevételéről. A helyi gazdaságpolitika céljait világosan meg kell fogalmazni, meg kell határozni a célok megvalósításához szükséges támogató jogi, szabályozási lépéseket, és tudatosan végre is kell hajtani azokat.

Téglás Város Polgármesteri Hivatalában az ÁROP 1.A.2 konstrukcióra benyújtott sikeres pályázat keretében megvalósuló szervezetfejlesztés is többek között ezt a célt is szolgálja.

7.1.2 Hatékony és következetes városmarketing tevékenység, pozitív arculat és identitás erősítése

Ugyan nehezen számszerűsíthető, de a Téglásról kialakult arculat, illetve a városhoz kapcsolódó emocionális tényezők hatással vannak a város lakóira, a befektetői döntéseiket meghozó üzletemberekre és a városba látogató turistákra egyaránt. A tudatos, célzott és differenciált városmarketing tevékenység ezért nagyban támogathatja a városfejlesztési stratégia céljainak megvalósítását, az egyes projektek végrehajtásának elősegítését.

A városfejlesztési stratégiában szereplő célok kijelölése mellett, azzal párhuzamosan a tervezett **fejlesztések potenciális érintettjeit be kell azonosítani,** megkülönböztetve a haszonélvezőket és potenciális kárvallottakat. Az érintettek közül az alábbi célcsoportokra kell intenzív városmarketing-akciókat irányozni:

- városban befektetni szándékozó vállalatok és személyek,
- a városban gazdasági tevékenységet folytató szervezetek,
- turistaként a városba látogatók,
- a város és a környező települések lakossága.

A város, illetve a városban zajló bizonyos tevékenységek, környezeti és/vagy társadalmi értékek, gazdasági folyamatok széles körben való megismertetése biztosíthatja Téglás (el)ismertségét, vagyis ezen információkat minél szélesebb társadalmi és szakmai kör számára ismertetni kell.

Tudatos és jól felépített **marketing-kommunikációs stratégia** mentén, megfelelő szervezeti háttér kialakításával lehet csak a város speciális értékeit, adottságait és lehetőségeit szakmai fórumokon, befektetői körökben bevezetni és elterjeszteni. A gazdasági jellegű célokhoz elsődlegesen speciális ismertetőket érdemes készíteni, egységes adatbázist létrehozni, amelyből bármilyen időpontban előállítható aktuális adatszolgáltatás az érdeklődők – kiemelten a befektetők – felé. A városi életminőséghez kötődő programok esetén a civil szervezeteken és a városi médián keresztül történő népszerűsítés a célszerű.
A sikeres marketing nem kizárólag egy-egy befektetés megvalósulásához járul hozzá, de a városban tevékenykedő gazdasági társaságok tevékenységét, ismertségét és az irántuk táplált bizalmat is erősítheti aktuális és potenciális üzleti partnereik körében, ezzel közvetett módon hozzájárulva a helyi gazdaság fejlődéséhez is.

Téglás arculatának megerősítése, továbbá a városmarketing eszközeinek a különböző városi célcsoportok felé történő alkalmazása elősegítheti a város iránti lojalitás kialakulását – ez a helyi gazdaság és társadalom szereplői esetében a város problémáinak megoldásában való aktívabb közreműködést (pl. adományokkal vagy természetbeni segítségnyújtással) és üzleti partnerei körében a város image-ének továbbadását, a városmarketingbe való bekapcsolódását jelentheti.

A marketing alapvető a turizmus területén is. Természeti és kulturális értékeivel, hangulati elemek kialakításával a várost el kell adni a potenciális odalátogatók körében. A

Kockázat megnevezése	Bekövetkezés valószínűsége[11]	Hatása a stratégia megvalósu-lására[12]	Bekövetkezésük valószínűségét csökkentő intézkedések	Bekövetkezésük esetére tervezett intézkedések
A városi lakosság érdektelensége, beruházásokkal szembeni ellenállása	1	2	Folyamatos kommunikáció (Önkormányzati tájékoztatók)	Tájékoztatás, meggyőzés
Befektetői érdeklődés nem realizálódik az akcióterületeken	2	2	Alap-infrastrukturális fejlesztések önkormányzati megvalósítása, Kedvezmények biztosítása a gazdasági szektor részére (pl.: adókedvezmények); Marketing tevékenység	További kedvezmények biztosítása (adókedvezmények), Erőteljes marketing tevékenység
Önkormányzati vezetésben bekövetkezendő változás	1	3	Ésszerű gazdálkodás, Eredmények közlése, Folyamatos lakossági tájékoztatás, Fórumok megtartása	Az új Önkormányzat folytatja az Integrált Városfejlesztési Stratégia megvalósítását, Stratégia felülvizsgálata 3-5 évenként
Külső kockázatok				
Kedvezőtlen pályázati feltételek	2	3	Folyamatos véleménynyilvánítás az illetékes hatóság felé, Pályázati kiírások véleményezése a társadalmasítás időszakában	Projektek pályázati feltételekhez igazítása
Szabályozási környezet negatív irányú változása	2	3	Folyamatos véleménynyilvánítás és kapcsolattartás az illetékes hatóságokkal; törvényjavaslatok figyelése és elfogadásuk körzeti parlamenti képviselő általi befolyásolása	Megváltozott jogszabályokhoz való igazodás; külső szakértők igénybe vétele a szükséges változtatásokhoz

7 A megvalósítás eszközei

7.1 A célok elérését szolgáló nem beruházási jellegű tevékenységek

7.1.1 Kiszámítható és átlátható szabályozási környezet

A stratégia céljainak elérését biztosító fejlesztéseket alapvetően meghatározza azok környezete, amely esetében a természeti és infrastrukturális környezet mellett meghatározó szerepet tölt be a helyi önkormányzat és annak szabályozási gyakorlata. Az önkormányzat a hatáskörébe rendelt szabályozási eszközök tudatos alkalmazásával a pénzügyi erőforrások tudatos felhasználásából származó hatásokat is felülmúlhatja. Azonban ennek ellenkezője is igaz: a megfelelő és támogató szabályozás hiánya ellehetetleníti, meghiúsíthatja a pénzügyi eszközökre alapozott fejlesztéseket.

6.5.3 A stratégia megvalósításának főbb kockázatai

Az Integrált Városfejlesztési Stratégia kidolgozása közben beazonosításra kerültek azon történések, események, melyek bekövetkezése a stratégia céljainak elérését veszélyeztetik.

6.5.3.1 Felmerülő kockázatok

A kockázatok vizsgálatát két területen végeztük: a város által befolyásolható belső és a város hatáskörén túl mutató külső tényezők.

Belső kockázatok:

- Önerő biztosítása problémákba ütközik, illetve ellehetetlenül;
- Szűkössé válik a fejlesztések megvalósítására rendelkezésre álló projektmenedzsment kapacitás;
- A városi lakosság érdektelensége, beruházásokkal szembeni ellenállása;
- Befektetői érdeklődés nem realizálódik az akcióterületeken;
- Önkormányzati vezetésben bekövetkezendő negatív változás;

Külső kockázatok:

- Kedvezőtlen pályázati feltételek
- Szabályozási környezet negatív irányú változása

6.5.3.2 Kockázatkezelési stratégia

A stratégia végrehajtását befolyásoló kockázatok bekövetkezési valószínűségét, azoknak a projekt céljaira gyakorolt hatását, valamint a felmerülő kockázatok kezelési stratégiáját az alábbi táblázatban foglalja össze.

Kockázat megnevezése	Bekövetkezés valószínűsége[11]	Hatása a stratégia megvalósu-lására[12]	Bekövetkezésük valószínűségét csökkentő intézkedések	Bekövetkezésük esetére tervezett intézkedések
Belső kockázatok				
Önerő biztosítása problémákba ütközik, illetve ellehetetlenül	1	3	Racionális önkormányzati gazdálkodás, Átgondolt cash-flow tervezés az összes projekt szintjén; Hitelfelvétel, Kötvénykibocsátás; Önerő alap forrásaira pályázás	További hitelfelvétel
Szűkössé válik a fejlesztések megvalósítására rendelkezésre álló projektmenedzsment kapacitás	2	2	Külső szakértők szerződtetése a projektmenedzsment feladatokra; Önkormányzati alkalmazottak képzése, felkészítése; Önkormányzaton belüli feladatátcsoportosítás	Megbízási szerződéssel külső munkaerő foglalkoztatása

[11] A bekövetkezés valószínűségét 1-től 3-ig terjedő skálán pontozva (1 – nem valószínű, 3 – biztos)
[12] A bekövetkezés hatását a stratégia megvalósulására 1-től 3-ig terjedő skálán pontozva (1 – kicsi, 3 – súlyos)

38. Táblázat: A városrészi célok egymásra hatásának erőssége

	V1. A Városközpont térszerkezeti megerősítése a funkciók koncentrálása és új funkciók betelepítése révén	V2. A Lakógyűrű települési környezetének javítása a zöldfelületek fejlesztésével és a közlekedési feltételeket javító beruházásokkal	V3. A Kertvárosi lakóövezet alap-infrastruktúrájának fejlesztése, lehetővé téve, hogy a városrész teljes értékű lakóterülettté váljon	V4. A gazdasági diverzifikáció elősegítése új betelepülők Hajdu Ipari Parkba vonzása révén
V1. A Városközpont térszerkezeti megerősítése a funkciók koncentrálása és új funkciók betelepítése révén	-			
V2. A Lakógyűrű települési környezetének javítása a zöldfelületek fejlesztésével és a közlekedési feltételeket javító beruházásokkal		-		
V3. A Kertvárosi lakóövezet alap-infrastruktúrájának fejlesztése, lehetővé téve, hogy a városrész teljes értékű lakóterülettté váljon			-	
V4. A gazdasági diverzifikáció elősegítése új betelepülők Hajdu Ipari Parkba vonzása révén				-

Jelmagyarázat: erős hatás gyenge hatás

6.5.2.3 A városrészek céljainak kölcsönhatása

V1. **A Városközpont térszerkezeti megerősítése a funkciók koncentrálása és új funkciók betelepítése révén** egész Téglás – így a többi városrész és lakosaik – számára is fontos és meghatározó célokat tűz ki. A közigazgatási és közszolgáltatások, közösségi épületek és terek, zöldfelületek fejlesztése Téglás kisvárosi jellegéből adódóan minden városlakó számára akár napi szinten tapasztalható előnyöket fog jelenteni, hozzájárulva a teljes település lakossága életminőség-emelkedéséhez. A humán-közszolgáltatási és közigazgatási szolgáltatási, valamint művelődési funkciók belvárosba történő koncentrálása a – döntően lakófunkciójú – többi városrész lakosai számára hosszú távon is biztosítják a pihenés és szabadidő nyugodt eltöltésének lehetőségét.

V2. **A Lakógyűrű települési környezetének javítása a zöldfelületek fejlesztésével és a közlekedési feltételeket javító beruházásokkal** elsősorban a Városközpontra lesz kedvező hatással, hiszen elhelyezkedéséből adódóan a Lakógyűrű elvezeti, tehermentesíti a belvároson áthaladó forgalmat, a zöldfelületi, rekreációs fejlesztések pedig a sűrűbben beépített városközponti szövet lakosai számára biztosítják a szabadidős eltöltésére alkalmas teret. A Lakógyűrű tervezett közlekedési fejlesztései egyben a Kertvárosi lakóövezet jobb elérhetőségéhez is hozzájárulnak.

V3. **A Kertvárosi lakóövezet alap-infrastruktúrájának fejlesztése, lehetővé téve, hogy a városrész teljes értékű lakóterületté váljon**. Ez a cél a város hosszú távú fejlődési pályáját alapozza meg, azáltal, hogy a Kertvárosban elhárul az akadálya a lakosság növekedésének, hiszen a teljesen közművesített terület a városon belül költözni vágyók és a betelepülők előtt is vonzóvá válik.

V4. **A gazdasági diverzifikáció elősegítése új betelepülők HAJDU Ipari Parkba vonzása révén** egyértelműen hozzájárul ahhoz, hogy Téglás lakosságának életkörülményei javuljanak. Közvetlenül a teremtett munkahelyek révén, közvetlenül pedig a város számára fizetett adók révén, amelyek lehetővé teszik a helyi közszolgáltatások színvonalának fenntartását, illetve emelését, és újabb beruházások megvalósítását.

A következő táblázat a városrészi célok egymásra hatásának erősségét mutatja be.

37. Táblázat: A Városrészi célok hozzájárulása a középtávú tematikus célok megvalósulásához

	Városközpont *V1. A Városközpont térszerkezeti megerősítése a funkciók koncentrálása és új funkciók betelepítése révén.*	**Lakógyűrű** *V2. A Lakógyűrű települési környezetének javítása a zöldfelületek fejlesztésével és a közlekedési feltételeket javító beruházásokkal.*	**Kertvárosi lakóövezet** *V3. A Kertvárosi lakóövezet alap-infrastruktúrájának fejlesztése, lehetővé téve, hogy a városrész teljes értékű lakóterületté váljon.*	**HAJDU Ipari Park** *V4. A gazdasági diverzifikáció elősegítése új betelepülők Hajdu Ipari Parkba vonzása révén.*
A. A város belső közlekedési feltételeinek javítása				
B. Vonzó, kisvárosi településkép és kiegyensúlyozott településszerkezet kialakítása				
C. Tiszta és egészséges települési környezet kialakítása				
D. Diverzifikált helyi gazdasági szerkezet kialakítása				
E. A helyi közszolgáltatások magas szinten történő biztosítása				
F. A lakosság egészségi állapotának javítása és az egészségügyi ellátórendszer fejlesztése				
G. A helyi társadalom közösségi életének fejlesztése				

Jelmagyarázat: **erős szinergia** **gyenge szinergia**

külterületre történhet meg. A kisebb helyigényű, lakófunkciót nem zavaró tevékenységek a Lakógyűrű peremi részein is megjelenhetnek, míg a vállalkozókat és a lakosságot egyaránt kiszolgáló szolgáltató szektor általában a Városközpontban telepedik meg.

A helyi közszolgáltatások magas szinten történő biztosítása (E.) elsősorban Városközpontra irányul, részben pedig a Lakógyűrűre, az ott megtalálható közintézmények, közszolgáltatók miatt. Az intézmények infrastrukturális fejlesztése egyértelműen azt célozza meg, hogy ezen intézmények egy, központi épületben működjenek, lehetőleg belvárosi telephelyen. Természetesen az intézmények által nyújtott szolgáltatások fejlesztése független attól, hogy hol helyezkednek el fizikailag.

A lakosság egészségi állapotának javítása és az egészségügyi ellátórendszer fejlesztése (F.) értelemszerűen a város teljes lakosságára vonatkozik. Az átépítés alatt lévő Városi egészségház a Városközpontban helyezkedik el, így az ellátórendszer fejlesztése e városrészben valósul meg.

A helyi társadalom közösségi életének fejlesztése (G.) több városrészt is érint. A művelődés, hagyományápolás, minőségi kikapcsolódás lehetőségei a Városközpontban, részben a Lakógyűrűben adottak. Az aktív kikapcsolódásnak helyszíneül szolgáló sportpályák, játszóterek a Lakógyűrűben tömörülnek. A célzott fejlesztések alapvetően nem változtatnak ezen a funkcionális megosztáson, azonban kisebb játszótér és sportpálya kialakítására a Kertvárosban és esetleg a város más peremi területén is szükség lenne.

Középtávú tematikus célok	Gyengeségek/Veszélyek	Erősségek/Lehetőségek
	• Egyes közszolgáltatást nyújtó intézmények akadálymentesítése nem megoldott • Elavult a központi orvosi rendelő épülete • A postai liberalizáció hatására csökkenő szolgáltatási színvonal • Közoktatási normatívák csökkenése, amely ellehetetleníti az emelt szintű és felzárkóztató programok fenntartását	• 2007-től működő e-közigazgatás, elektronikus ügyintézés • Egészségügyi szolgáltatások helyben történő fejlesztése • Idősek otthona megépítése
F. A lakosság egészségi állapotának javítása és az egészségügyi ellátórendszer fejlesztése	• A lakosság kedvezőtlen egészségügyi állapota	• Egészségügyi szolgáltatások helyben történő fejlesztése
G. A helyi társadalom közösségi életének fejlesztése	• A Városi Könyvtár és Közművelődési Intézmény tagegységeinek szétszórtsága, egységes központi épület hiánya. • Városi mozi épülete kihasználatlan	• Élénk kulturális élet és közművelődés • Településközi, kistérségi együttműködések szerepének erősödése • Szabadidős tevékenységek körének szélesítése • A Közművelődési Intézmény tagegységeit befogadó, egységes Művelődési Ház építése

A fenti táblázatból látható, hogy a Stratégiában megfogalmazott célok logikailag hogyan kapcsolódnak a helyzetelemzésben megfogalmazott problémákhoz és lehetőségekhez.

6.5.2.2 Városi célok hatása a városrészekre

A város belső közlekedési feltételeinek javítása (A.) minden városrészt érintően fogalmaz meg célokat és konkrét beavatkozásokat, de a közlekedési fejlesztések elsősorban a Lakógyűrűt érintik, egyrészt, mert a vasútállomás is a városrészben található, másrészt a városrész kiterjedése és térbeli elhelyezkedése miatt.

Vonzó, kisvárosi településkép és kiegyensúlyozott településszerkezet kialakítása (B.) egyértelműen a Városközpont fejlesztésére koncentrál, hiszen e városrészben találhatók a város reprezentatív épületei, a középületek többsége. A városmag funkcionális megerősítése ugyanakkor hozzájárul ahhoz, hogy a többi városrészben az elsődleges funkciók ellátását fejleszthesse a város, és csökkenjen a lakó- és egyéb funkciók közötti konfliktusok kialakulásának esélye.

Tiszta és egészséges települési környezet kialakítása (C.) Téglás teljes területét érinti. A nagyobb volumenű beavatkozások a Városközpontban (Városliget/Nádas utca) és a Lakógyűrűben (Dégenfeld-kastély és sportpálya) lettek megjelölve, azonban kisebb léptékű zöldfelület-fejlesztésre a peremterületeken is szükség van.

Diverzifikált helyi gazdasági szerkezet kialakítása (D.) tematikus cél alapvetően nem városrész-specifikus, hiszen a gazdasági aktivitás növelése, új vállalkozások megjelenése mindegyik városrézben kívánatos. Ennek ellenre nyilvánvaló, hogy a nagy helyigényű, termelő, szolgáltató vállalkozások betelepülése a HAJDU Ipari Parkba és a 4-es főút melletti

Középtávú tematikus célok	Gyengeségek/Veszélyek	Erősségek/Lehetőségek
A. A város belső közlekedési feltételeinek javítása	• Belterületi úthálózat hiányos, a meglévők állapota elavult • A helyközi (környező települések közötti, régi 4-es főút) közúthálózat, valamint kerékpárút hálózat fejlesztésre szorul • Közösségi közlekedés színvonalának csökkenése, vasútfejlesztés (állomás-épület felújításának) elmaradása • Út- és közműfejlesztésekre fordítható források csökkenése	• Átmenő forgalom csökkenése • Közösségi közlekedés infrastrukturális feltételeinek javulása (MÁV állomás felújítása)
B. Vonzó, kisvárosi településkép és kiegyensúlyozott településszerkezet kialakítása	• A városközpontnak jelenleg nincs egységes arculata, nem alakult ki egységes, kisvárosi városkép	
C. Tiszta és egészséges települési környezet kialakítása	• Felszíni csapadékvíz-elvezető hálózat hiányos kiépítettsége • Vasútállomás rendezetlen környezete • Az egykori szemétlerakó telep nem rekultivált • Kevés a lakosság által is használható zöldfelület a városban, pihenőpark hiánya • Környezeti káresemény, időjárás okozta károk • Út- és közműfejlesztésekre fordítható források csökkenése	• Közműhálózat infrastrukturális kiépítettség kedvező • Követelményeknek megfelelő hulladékkezelés a településen • Szelektív hulladékgyűjtés megoldott • Nincs szennyező ipari tevékenység a városban
D. Diverzifikált helyi gazdasági szerkezet kialakítása	• Magas a munkanélküliek, ezen belül a tartós munkanélküliek aránya • Az önkormányzat költségvetése és sok helyi család megélhetése túlzott mértékben a HAJDU-csoporttól függ • Befektetői érdeklődés a környező nagyobb városok ipari parkjaiban realizálódik • A közeli nagyvárosok, ill. a helyi vállalatok munkaerő-igényének csökkenése	• Mezőgazdaságilag művelhető területek aránya magas • HAJDU Ipari Park jelenléte • Ipari parkba új vállalkozások betelepülése • Befektetői érdeklődés fokozódása • Termálvíz hasznosítása a tulajdonos-befektető által a Dégenfeld-kastélynál
E. A helyi közszolgáltatások magas szinten történő biztosítása	• A Polgármesteri Hivatal épületének rossz infrastrukturális állapota, rossz funkcionális beosztás, hasznos alapterület szűkössége • Óvodai, bölcsődei férőhelyek száma alacsony	• Az alapfokú nevelés, oktatás magas színvonalú, kiválóra minősített az alapfokú művészetoktatás • A közbiztonság helyzete kedvező • Intézményi ellátottság megfelelő

Gazdasági program fejlesztési irányai	IVS középtávú tematikus céljai
	kialakítása G. A helyi társadalom közösségi életének fejlesztése
4. Európai területi együttműködés program	G. A helyi társadalom közösségi életének fejlesztése
5. Humán erőforrás fejlesztési program	D. Diverzifikált helyi gazdasági szerkezet kialakítása F. A lakosság egészség állapotának javítása és az egészségügyi ellátórendszer fejlesztése
6. Hátrányos helyzetű emberek társadalmi befogadásának erősítése	E. A helyi közszolgáltatások magas szinten történő biztosítása F. A lakosság egészségi állapotának javítása és az egészségügyi ellátórendszer fejlesztése G. A helyi társadalom közösségi életének fejlesztése
7. Vízminőség védelem	C. Tiszta és egészséges települési környezet kialakítása
8. Hulladékgazdálkodás program	C. Tiszta és egészséges települési környezet kialakítása
9. Megújuló energiaforrások program	C. Tiszta és egészséges települési környezet kialakítása
10. Parlagfűirtás	C. Tiszta és egészséges települési környezet kialakítása
11. Kistérségi állatmenhely kialakítása	G. A helyi társadalom közösségi életének fejlesztése
12. Hatósági társulások kialakítása	G. A helyi társadalom közösségi életének fejlesztése
13. Idegenforgalmi infrastruktúra fejlesztése	B. Vonzó, kisvárosi településkép és kiegyensúlyozott településszerkezet kialakítása
14. Ökoturizmus fejlesztése	B. Vonzó, kisvárosi településkép és kiegyensúlyozott településszerkezet kialakítása
15. Belső ellenőrzési feladatok folytatása	G. A helyi társadalom közösségi életének fejlesztése

6.5.2 A stratégia főbb belső összefüggései

A városi és városrészi szintű célok koherens rendszerben, egymást erősítve járulnak hozzá a stratégia tematikus céljainak és átfogó céljának megvalósításához. Feltárásra kerülnek a városi fejlesztések azon kapcsolódási pontjai is, melyek esetlegesen negatív hatást váltanak ki a város más területén, így lehetővé válik az esetlegesen felmerülő kockázatok megelőzése.

6.5.2.1 A célok logikai összefüggései

Az Integrált Városfejlesztési Stratégiában kitűzött célok a helyzetértékelésben beazonosított problémák megoldására, illetve lehetőségek kihasználására épülését az alábbi táblázat mutatja.

felújítandó épületek esetében pedig csökken a víz- és energiafelhasználás, így összességében a települési környezetet és lakosság életminőségét pozitív irányban befolyásolják a tervezett fejlesztések.

A fentiek értelmében Téglás Környezetvédelmi Programja és az Integrált Városfejlesztési Stratégia összhangban áll egymással.

6.5.1.5 Területi fejlesztési tervdokumentumokkal való összhang

A Hajdúhadházi kistérség legfrissebb fejlesztési tervdokumentuma 2005 márciusában készült Hajdúhadházi Kistérség Területfejlesztési Koncepciója. Az ebben a dokumentumban rögzített fejlesztési irányok és az IVS célrendszere közötti kapcsolatot a következő táblázat mutatja be.

35. Táblázat: Az IVS és a Kistérségi koncepció egymáshoz való illeszkedése

Kistérségi koncepció fejlesztési irányai	IVS középtávú tematikus céljai
1. Dinamikus gazdaság megteremtése	D. Diverzifikált helyi gazdasági szerkezet kialakítása
2. Vonzó települési környezet kialakítása	B. Vonzó, kisvárosi településkép és kiegyensúlyozott településszerkezet kialakítása E. A helyi közszolgáltatások magas szinten történő biztosítása
3. Humánerőforrás fejlesztés	D. Diverzifikált helyi gazdasági szerkezet kialakítása F. A lakosság egészség állapotának javítása és az egészségügyi ellátórendszer fejlesztése
4. Fenntartható fejlődés	C. Tiszta és egészséges települési környezet kialakítása
5. Esélyegyenlőség	E. A helyi közszolgáltatások magas szinten történő biztosítása F. A lakosság egészségi állapotának javítása és az egészségügyi ellátórendszer fejlesztése G. A helyi társadalom közösségi életének fejlesztése

A fenti táblázatból látható, hogy a Kistérségi Területfejlesztési Koncepció fejlesztési irányai, valamint az IVS-ben megfogalmazott célok logikai összefüggésben állnak, illeszkednek egymáshoz.

A Hajdúhadházi kistérség egy jelentős fejlesztési tervdokumentuma a 2006 decemberében készült „A Hajdúhadházi Többcélú Kistérségi Társulás Gazdasági Programja”. Az ebben a dokumentumban rögzített fejlesztési irányok és az IVS célrendszere közötti kapcsolatot a következő táblázat mutatja be.

36. Táblázat: Az IVS és a kistérségi gazdasági program egymáshoz való illeszkedése

Gazdasági program fejlesztési irányai	IVS középtávú tematikus céljai
1. Területfejlesztési program	A. A város belső közlekedési feltételeinek javítása
2. Térségi és települési infrastruktúra fejlesztés	C. Tiszta és egészséges települési környezet kialakítása E. A helyi közszolgáltatások magas szinten történő biztosítása
3. Komfortos lakókörnyezet program	C. Tiszta és egészséges települési környezet

Gazdasági program		Integrált Városfejlesztési Stratégia
	Környezetvédelem, a zöld felületek, a virágosítás, parkosítás. A parlagfű-irtás érdekében a települési mozgalom folytatása a lakosság egészségének védelme érdekében.	C. Tiszta és egészséges települési környezet kialakítása
	Ipari park hasznosítási program, munkahelyek teremtése és a családok életkörülményeinek javítása céljából.	V4. A gazdasági diverzifikáció elősegítése új betelepedők HAJDU Ipari Parkba vonzása révén.
	Közmunka programban való részvétel, a munkanélküliek foglalkoztatásának elősegítésére.	E. A helyi közszolgáltatások magas szinten történő biztosítása
	A meglévő egészségügyi szolgáltatások bővítése, hogy a betegek minél több egészségügyi szolgáltatást vehessenek igénybe a városban.	F. A lakosság egészségi állapotának javítása és az egészségügyi ellátórendszer fejlesztése V1. A Városközpont térszerkezeti megerősítése a funkciók koncentrálása és új funkciók betelepítése révén.
	Jó kapcsolatok ápolása, továbbépítése a helyi egyházakkal.	G. A helyi társadalom közösségi életének fejlesztése
	A Polgárőr Szervezet részére a szolgálat ellátásához szükséges feltételek biztosítása.	B. Vonzó, kisvárosi településkép és kiegyensúlyozott településszerkezet kialakítása
	Legmodernebb kábeltelevízió hálózat kiépítése, telekommunikációs hálózat fejlesztése.	E. A helyi közszolgáltatások magas szinten történő biztosítása
	Fokozottabb figyelem a településen élők minden rétegének a kisgyermekektől az idős korúakig, és hátrányos helyzetben élőkig.	G. A helyi társadalom közösségi életének fejlesztése
	Településen működő valamennyi vállalkozó, vállalkozás lehetőségek szerinti segítése.	D. Diverzifikált helyi gazdasági szerkezet kialakítása

6.5.1.4 A Települési Környezetvédelmi Programmal való összhang

Téglás Város Környezetvédelmi Programja 2005-ben került kidolgozásra. A program általános célkitűzése a környezeti minőség folyamatos javítása, mely a településen élők és környezetük harmonikus kapcsolatának kialakítását, a környezet elemeinek és folyamatainak védelmét, valamint a fenntartható fejlődés környezeti feltételeinek biztosítását jelenti.
Az Integrált Városfejlesztési Stratégia jövőképében megfogalmazódik az esztétikus és egészséges környezet víziója. Emellett külön középtávú tematikus célként szerepel a tiszta és egészséges települési környezet kialakítása, mely magában foglalja a jelenlegi értékek megóvását, a természeti környezet fejlesztését a zöldterületek növelése révén.

A környezeti hatások esetében kiemelt hangsúlyt kap:

- a jelenlegi természeti értékek megóvása,
- a természeti környezet fejlesztése;
- hosszú távú harmonikus és fenntartható kapcsolat a városlakók és a természet között.

A fejlesztések hatására növekszik a jóléti-rekreációs célra hasznosított zöldfelületek és közösségi célokra, pihenésre szolgáló közterületek aránya. Az újonnan épülő, kibővítendő és

Gazdasági program		Integrált Városfejlesztési Stratégia
		V1. A Városközpont térszerkezeti megerősítése a funkciók koncentrálása és új funkciók betelepítése révén.
	Alkotmány- Kossuth utcák (a régi 4-es főút) teljes hosszának felújítása, a kerékpárúttal együtt.	A. A város belső közlekedési feltételeinek javítása V1. A Városközpont térszerkezeti megerősítése a funkciók koncentrálása és új funkciók betelepítése révén. V2. A Lakógyűrű települési környezetének javítása a zöldfelületek fejlesztésével és a közlekedési feltételeket javító beruházásokkal. V3. A Kertvárosi lakóövezet alap-infrastruktúrájának fejlesztése, lehetővé téve, hogy a városrész teljes értékű lakóterületté váljon. V4. A gazdasági diverzifikáció elősegítése új betelepedők HAJDU Ipari Parkba vonzása révén.
Gazdasági programban megfogalmazott konkrét cél, illetve az ahhoz kapcsolódó középtávú tematikus vagy városrészi cél	Bentlakásos idősek otthona építése.	E. A helyi közszolgáltatások magas szinten történő biztosítása V1. A Városközpont térszerkezeti megerősítése a funkciók koncentrálása és új funkciók betelepítése révén.
	Mezőgazdasági utak építésének folytatása.	B. Vonzó, kisvárosi településkép és kiegyensúlyozott településszerkezet kialakítása V2. A Lakógyűrű települési környezetének javítása a zöldfelületek fejlesztésével és a közlekedési feltételeket javító beruházásokkal.
	Előrehaladott tárgyalások folynak a MÁV Rt.-vel a vasútállomás és környékének rehabilitációjáról.	E. A helyi közszolgáltatások magas szinten történő biztosítása V2. A Lakógyűrű települési környezetének javítása a zöldfelületek fejlesztésével és a közlekedési feltételeket javító beruházásokkal.
	Lakótelepek épületeinek, környezetének felújítása.	B. Vonzó, kisvárosi településkép és kiegyensúlyozott településszerkezet kialakítása V1. A Városközpont térszerkezeti megerősítése a funkciók koncentrálása és új funkciók betelepítése révén.
	Sportolási lehetőségek, illetve a Sportpálya további fejlesztése.	G. A helyi társadalom közösségi életének fejlesztése V2. A Lakógyűrű települési környezetének javítása a zöldfelületek fejlesztésével és a közlekedési feltételeket javító beruházásokkal.
	A közoktatás, nevelés feltételeinek további javítása (iskolai eszközök fejlesztése, óvoda és bölcsőde bővítése, új csoportszobák létesítése).	B. Vonzó, kisvárosi településkép és kiegyensúlyozott településszerkezet kialakítása V1. A Városközpont térszerkezeti megerősítése a funkciók koncentrálása és új funkciók betelepítése révén.

Hosszú távú célok	Jól felkészített pedagógusok, és egyéb szakemberek segítségével az óvodában felkészítő és fejlesztő foglalkozások tartásával a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek is érjék el az óvodáskor végére elérendő fejlődési mutatókat. A nevelés- oktatás során a szociális hátrányokból adódó szintkülönbségek csökkentésére irányuló törekvések folyamatosak legyenek. Az elért eredmények javítását és a továbbtanulási arány (HH és HHH tanulók esetében) mutatóinak növelését, illetve a tanórán kívüli foglalkozásokon való részvételi arányaik növelését tervezzük.
Középtávú célok	Az önkormányzat közoktatási intézményeinek munkáját szinten kell tartani, ahol lehet tovább növelni. Ehhez a szükséges feltételrendszert kell biztosítani, a tervezhetőség, a kiszámíthatóság, az esélyegyenlőség mentén.
Rövidtávú célok	Problématérkép készítése, az ezzel összefüggő helyzetek megvizsgálása. Az esélyegyenlőségi fórum tagjainak kijelölése, konkrét személyek megnevezésével. Az esélyegyenlőségi fórum megalakulása.

Az Intézkedési Terv a középtávú tematikus célok közül ,,A helyi közszolgáltatások magas szinten történő biztosítása" és – részben – ,,A helyi társadalom közösségi életének fejlesztése" célokhoz kapcsolódik.

A város egyik **alapvető prioritása a magas színvonalú közoktatás biztosítása**. Ennek részeként minden téglási gyermek számára biztosítja azokat a feltételeket, amelyek lehetővé teszik, hogy tanulmányi előmenetele révén a társadalom megbecsült és sikeres tagja lehessen. Az elmúlt években az infrastrukturális háttér kialakításával párhuzamosan a magas színvonalú szakmai munkára is nagy hangsúlyt fektettek az óvodában és általános iskolában is, amely a halmozottan hátrányos helyzetű és sajátos nevelési igényű gyermekekre való fokozott odafigyelést is jelenti. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esetében nem csak az alapvető kompetenciák és készségek fejlesztését tűzték ki célul, hanem a szakkörökben, egyéb iskolai foglalkozásokon és alapfokú művészeti oktatásban való részvételük növelését is. Mindezek alapvető feltételei a társadalmi kohézió, a lokálpatriotizmus és a településfejlesztési célok megvalósítása érdekében történő lakossági összefogás erősítésének, amely az IVS megvalósításának egyik átfogó alapvetése is.

6.5.1.3 Az önkormányzat 2007-2011-re szóló gazdasági programjával való összhang

Téglás Város Önkormányzatának Gazdasági Programja a 2007-2010-es periódusra 2006-ban készült, melynek készítését az Ötv. 91. § (1) bekezdése írja elő. A program kidolgozásának hátterében a törvényi kötelezettség mellett a gazdasági racionalitás is szükségessé tette.

Az alábbi táblázat mutatja a Gazdasági Program, valamint az Integrált Városfejlesztési Koncepció közötti összhangot.

34. Táblázat: Az IVS és a Gazdasági program egymáshoz való illeszkedése

	Gazdasági program	Integrált Városfejlesztési Stratégia
megfogalmazott konkrét cél, illetve az ahhoz kapcsolódó	Téglási utak, utcák szilárd burkolattal való ellátásának folytatása.	A. A város belső közlekedési feltételeinek javítása
	Terv készül a település egészére vonatkozóan a felszíni csapadékvíz elvezetés és csatornahálózat kiépítésére.	C. Tiszta és egészséges települési környezet kialakítása
	Városközpont rehabilitációja, új arculatú városközpont kialakítása.	B. Vonzó, kisvárosi településkép és kiegyensúlyozott településszerkezet kialakítása

tömbjeit módosítani, az Országos Településrendezési és Építési Követelményeknek (253/1997, XII.20 Korm. Rendelet) megfelelően.

A rendezés oka
Az érintett telektömböket, illetve az azok által közrezárt közterületek jelenlegi rendeltetésének módosítása, a városfejlesztési stratégiában megfogalmazottak megvalósítása érdekében vált szükségessé. Az érintett telektömbökben kerül elhelyezésre többek között az új polgármesteri hivatal, elsősorban gyalogos forgalom céljára fenntartott burkolt közterület, közpark, új lakóterületek… stb.

A rendezés várható hatásai
Kialakulhat egy rendezett körülményeket biztosító, igazi városközpont a településen. Az igazgatás koncentráltan tud megjelenni helyben. A települési környezet minősége javul, a környező ingatlanok értéknövekedést könyvelhetnek el. Új közlekedési kényszerek alakulhatnak ki, az igazgatási centrum irányába, ezáltal a terület környezeti terhelése növekedhet.

A városrészi célok Településrendezési tervhez való illeszkedésének vizsgálata a fejlesztési elképzelések terület alapú megközelítése által vált lehetségessé. Minden városrészi célhoz konkrét fejlesztési elképzelések kerültek hozzárendelésre, amelyek meghatározható területi hatókörrel rendelkeznek Ez képezte az alapját a célok Területrendezési tervvel való összevetésének, illetve annak ez alapján történő módosításához. Mindezek eredményeként az Integrált Városfejlesztési Stratégia tartalma összhangja biztosított lesz a módosítás alatt lévő Településrendezési tervvel. Az önkormányzat a jövőben is rugalmasan, az aktuális társadalmi és gazdasági folyamatokhoz illeszkedve fogja módosítani településfejlesztési és -rendezési dokumentumait, stratégiáit, terveit.

Az IVS célrendszere és a benne kijelölt fejlesztések, különösen a Hajdúhadházzal belterületével közvetlenül határos Kertvárosi lakóövezet középtávú céljai illeszkedésének vizsgálata is megtörtént a hajdúhadházi településrendezési, illetve szabályozási tervhez és helyi építési szabályzathoz (*Hajdúhadház Városi Önkormányzat 23/2005 (X. 27) rendelete*). Hajdúhadház északi, Téglás lakóterületével közvetlenül határos része az övezeti besorolás szerint Lke-1, azaz kertvárosias lakóterületnek minősül. További Téglás belterületével határos, de Tégláson már nem lakóterületnek számító területekkel határosak Hajdúhadház Kv-1 és Kv-2 (különleges terület vegyes hasznosítással) övezeti besorolású területei, amelyek sport, szabadidős, illetve kereskedelmi funkciókra hasznosíthatóak. Mindezek alapján megállapítható, hogy a téglási Kertvárosi lakóövezet lakózónaként való további megerősítése hosszabb távon is helytálló és érdekkonfliktus-mentes együttműködést tesz lehetővé a településfejlesztést illetően Hajdúhadházzal.

6.5.1.2 Illeszkedés az önkormányzat ágazati vagy tematikus stratégiáival

Téglás Város önkormányzata 2009 januárjában fogadta el a város Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Tervét.

A dokumentum a következő célrendszert határozta meg a közoktatási esélyegyenlőség területén.

33. Táblázat: Téglás Város Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Tervének célrendszere

Átfogó cél	A városhoz tartozás érzésének, a településhez való kötődésnek a megőrzése, a város további fejlesztésével, az önkormányzat kötelező feladatainak ellátása és a vállalt feladatainak teljesítése mellett.

	Településfejlesztési Koncepció	Integrált Városfejlesztési Stratégia
Jövőkép (Átfogó cél)	,,A város a 2010-ig megvalósításra tervezett gyorsforgalmi út hálózatra , és a városokat elkerülő szakaszokra való jó kapcsolódásával, valamint az autópálya építés, és a vasúthálózat rekonstrukciója segítéségével kiemelt helyzetben maradhat.” ,,A jó pozíciójú város területe felértékelődik.” ,,Téglás városi szolgáltatásainak növekedésével a népességmegtartó ereje is fokozódhat.” ,,A város kisvárosias léptéke kialakításával kedvező lakóhellyé válik még a betelepülők számára is.” ,,Az alapvető városi szolgáltatásokat az infrastruktúrája, intézményei, és jó kapcsolatai révén a szomszédos települések és a saját lakónépessége, valamint az itt foglalkoztatottak, vagy áthaladók számára is biztosíthatja.” ,,Az alapvető városi szolgáltatásokat az infrastruktúrája, intézményei, és jó kapcsolatai révén a szomszédos települések és a saját lakónépessége, valamint az itt foglalkoztatottak, vagy áthaladók számára is biztosíthatja.”	,,A kistérség egyik meghatározó településeként Téglás kihasználja kedvező földrajzi-közlekedési helyzetét, két megyeszékhelyhez való közelségét és – így dinamizálódó gazdaságára alapozva – teljes körű és minőségi városi alapszolgáltatásokat, vonzó, tiszta és egészséges, kisvárosias környezetet biztosít a kiegyensúlyozottan növekvő helyi lakosság számára.” ,, A város kedvező közlekedési és környezeti adottságaira alapozva modern kisvárossá válni, ahol fejlett köz- és közösségi szolgáltatások és kedvező gazdasági környezet biztosítása révén a városban élők életkörülményei tartósan javulnak.”
Jövőképben megfogalmazott célok / Középtávú tematikus célok	,,Téglásnak jelentős közlekedési csomópontnak kell lennie.”	A. A város belső közlekedési feltételeinek javítása
	,,Oktatási, egészségügyi, kereskedelmi, vendéglátási és szolgáltatási intézményei … az üzemi-gazdasági területek, de az idegenforgalom kiszolgálására is meg kell, hogy feleljenek.”	E. A helyi közszolgáltatások magas szinten történő biztosítása F. A lakosság egészségi állapotának javítása és az egészségügyi ellátórendszer fejlesztése
	,,Fejleszteni kell a területigényes közlekedés-üzemi, ipari-gazdasági területeket”	D. Diverzifikált helyi gazdasági szerkezet kialakítása
	,,A személyi oldalról biztosítható a képzett munkaerő ezekhez a feladatokhoz”.	E. A helyi közszolgáltatások magas szinten történő biztosítása

A Településrendezési terv a települési terület-felhasználási egységek és övezeti előírások által szabja meg a város terület-felhasználási rendjét és szerkezetét. Téglás Város Településrendezési tervének módosítását várhatóan 2010 elején fogadja el a képviselő-testület. A módosítások Téglás két területét érintik, a Városközpontot és a 4-es főúttól nyugatra létesítendő befektetői (ipari-gazdasági) területet.

A Városközpontot illetően a Területrendezési Terv módosításának Előzetes véleménykérő dokumentációja a következőket állapítja meg.

A rendezés célja Téglás Város Önkormányzata, a település belterületén, tényleges városközpont kialakítása céljából, város rehabilitációs pályázatban foglaltak végrehajtásával kívánja az érintett terület

6.5 A stratégia külső és belső összefüggései

6.5.1 A stratégia főbb külső összefüggései

6.5.1.1 Illeszkedés, összhang a településfejlesztési koncepcióval, településrendezési tervvel

1999-ben készült el **Téglás Város Településfejlesztési Koncepció**ja, amely koncepció hosszú (2010-ig) és nagytávra (2020-ig) szóló időtávokra szól. A koncepció a Területrendezési terv egyik kapcsolódó dokumentumaként készült el, így erősen településrendezési szemlélettel készült. Emiatt, és a kidolgozása óta bekövetkezett változások hatására a benne megfogalmazott célok felülvizsgálatra, kibővítésre szorultak. Ennek értelmében az Integrált Városfejlesztési Stratégiában felállított irányelvek, célrendszer, valamint a benne szereplő tervezett feladatok, fejlesztések a koncepcióból indultak ki, és annak továbbgondolását, továbbfejlesztését jelentik. A Településfejlesztési Koncepcióban megfogalmazott jövőkép és kitörési pontok az Integrált Városfejlesztési Stratégia jövőképében és középtávú tematikus céljaiban is visszacsengnek.

A város **Településrendezési terve** 2000-ben készült, melynek módosítása az IVS kidolgozásával párhuzamosan, 2009-ben zajlott, így már maximálisan figyelembe vették az IVS-ben megvalósítani kívánt fejlesztéseket. A Településrendezési terv módosításának elfogadása várhatóan 2010 elején történik meg. A Településrendezési terv és az IVS kidolgozásának párhuzamossága, illetve ily módon történt egymásra épülése lehetőséget teremt a város hosszú távú fenntartható fejlődésére.

Az Integrált Városfejlesztési Stratégiának nem célja, hogy egy teljesen új fejlesztési tartalommal bíró dokumentum szülessen, hanem, hogy a meglévő tervekre, célkitűzésekre építve szakmailag megalapozott, perspektivikus és egyben a támogatási feltételeknek megfelelő programdokumentum szülessen, mely alapot és támpontot jelenthet a Településfejlesztési Koncepció aktualizálására, kibővítésére. Az IVS kidolgozása során elsősorban a városrészek és azok funkciónak beazonosítása során építettünk a meglévő dokumentumokra, azon belül is a szabályozási tervlapokra.
Az alábbi táblázatban elemzésre került az IVS-nek Téglás Településfejlesztési Koncepciójához való illeszkedése.

Helyzetelemzés során feltárt problémák	Konkrét célok	Stratégiai jellegű beavatkozások	Intézkedések	Felelősök	Indikátorok (közép-távon)	Indikátorok (hosszú távon)	Erőforrások
Alacsony képzettségi szint	A hátrányos helyzetű társadalmi csoportok képzettségi szintjének növelése	A hátrányos helyzetű, felnőtt lakosok képzettségi szintjének növelése	Az általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők számára a hiányzó osztályok elvégzési lehetőségének biztosítása	II. Rákóczi Ferenc AMI igazgatója	Az általános iskolai végzettséggel rendelkezők arányának emelkedése:+ 10 fő évente	Az általános iskolai végzettséggel rendelkezők arányának emelkedése: +5%	Önkormányzati forrás; Munkaügyi Központ forrásai
		A HH/HHH – tanulók orientálása az alapfokú művészetoktatásban való részvételre	Pályaválasztás, beiratkozás előtti tájékozatók HH/HHH gyerekek szüleinek	II. Rákóczi Ferenc AMI igazgatója	Évente min. 1 db tájékoztató, továbbá min. 1 db személyes konzultációs alkalom biztosítása a szülőknek	Az alapfokú művészetoktatásban tanuló HH/HHH gyermekek aránya eléri a 10%-ot az össz tanulólétszámból	Önkormányzati forrás
		A HH/HHH tanulók iskolán kívüli tevékenységekbe való bekapcsolása	Iskolán kívüli tevékenységek száma	II. Rákóczi Ferenc AMI igazgatója	Évente min. 3 db iskolán kívül szervezett tevékenység	Évente min. 5 db iskolán kívül szervezett tevékenység	Önkormányzati / Pályázati forrás
Munkaerő-piaci	A hátrányos helyzetű társadalmi csoportok munkaerő-piaci helyzetének javítása	Munkaerő-piaci átképzési és foglalkoztatási programok a hiányszakmákban jelentkező álláshelyek betöltésére	Megállapodás az ÁFSZ Hajdúhadházi Kirendeltségével átképzési programok megvalósítására Megállapodás civil szervezetekkel átképzési, foglalkoztatási programok megvalósítására	Hatósági Iroda vezetője és szociális főelőadója	Legalább 2 db átképzési program lebonyolítása	A hiányszakmákban meghirdetett betöltetlen álláshelyek arányának csökkenése: - 15 %	Önkormányzati forrás; központi kormányzat munkaügyi forrásai, TÁMOP és egyéb pályázati konstrukciók, munkaadók hozzájárulásai
A hátrányos helyzetű népesség társadalmi aktivitása alacsony	A hátrányos helyzetű társadalmi csoportok nagyobb mértékű integrálása a település közösségi életébe	A közösségi programok tervezésekor a hátrányos helyzetű csoportok igényeinek felmérése és aktív bevonásukat elősegítő eszközök alkalmazása	Közösségi programok szervezése	Polgármesteri Hivatal - Titkárság vezető főtanácsosa, Helyi civil szervezetek vezetői	Évente min. 2 db közösségi program a hátrányos helyzetűek társadalmi csoportok aktív szerepvállalásával	A hátrányos helyzetűek népesség társadalmi szerepvállalása rendszeresített formájának megteremtése: min. 1 db civil szervezet létrehozása	Önkormányzati forrás, pályázati forrás; alapítványi források

32. Táblázat: Az anti-szegregációs program beavatkozásai és indikátorok

Helyzetelemzés során feltárt problémák	Konkrét célok	Stratégiai jellegű beavatkozások	Intézkedések	Felelősök	Indikátorok (közép-távon)	Indikátorok (hosszú távon)	Erőforrások
Infrastruktúra kiépítettsége hiányos	A szegregációval veszélyeztetett területek infrastruktúrájának teljes körű kiépítése	Az önkormányzat aktív pályázati és lobbi-tevékenységet folytat az infrastrukturális beruházásokhoz szükséges források megteremtésére	Útépítés/felújítás	Pénzügyi és Település-fejlesztési Iroda vezetője	2 db utca felújítása	1 db utca burkolatának kiépítése; 3 db utca felújítása	Önkormányzati / Pályázati forrás
			Járdaépítés/felújítás	Pénzügyi és Település-fejlesztési Iroda vezetője	200 m járda felújítása	300 m járda építése	Önkormányzati / Pályázati forrás
			Szennyvízcsatorna-építés	Pénzügyi és Település-fejlesztési Iroda vezetője	Csatornahálózat bővítéséhez szükséges engedélyek megszerzése, beadott pályázat	3 db utca csatornahálózatának kiépítése	Önkormányzati / Pályázati forrás
Külterületi lakosság kedvezőtlen helyzete	A külterületen élők életkörülményeinek javítása;	A szociális háló erősítése a külterületi lakosság körében	Tanyagondnoki szolgálat bevezetése	Mikrotérségi Szoc. Gond. Központ vezetője	Tanyagondnok kinevezése: 1 fő	Tanyagondnoki ellátásba bevont külterületi lakosok aránya min. 25 %	Önkormányzati forrás
			Egészségügyi szűrések és képzési, munkaerőpiaci tájékoztatók szervezése a külterületi lakosok számára	Mikrotérségi Szoc. Gond. Közp. vezetője, Munkaügyi Központ vezetője	Egészségügyi szűrőnap: 1 db évente; képzési és munkaerő-piaci tájékoztató nap: min. 1 db évente	Egészségügyi szűrő és tájékoztató napokon részt vettek aránya: min. 30 % a külterületi népességből	Önkormányzati forrás; Munkaügyi Központ forrásai
Alacsony képzettségi szint	A hátrányos helyzetű társadalmi csoportok képzettségi szintjének növelése	A hátrányos helyzetű felnőtt lakosok képzettségi szintjének növelése	A középfokú végzettség megszerzését támogató program kidolgozása	Pénzügyi és Település-fejlesztési Iroda vezetője	Igényfelmérés; tájékoztatók szervezése évente min. 1 db	Középfokú végezettséget szerző felnőttek száma: +5%	Önkormányzati forrás; központi kormányzat munkaügyi forrásai, TÁMOP és egyéb pályázati konstrukciók

2. Az önkormányzat vállalja, hogy az Anti-szegregációs Programban és a Települési Esélyegyenlőségi tervben foglalt célkitűzések és intézkedések megvalósítása érdekében, a város egyéb stratégiai dokumentumait - rendeletek, koncepciók, határozatok - összhangba hozza e két dokumentummal.

   Határidő: 2013. december 31.
   Felelős: Jegyző, Pénzügyi és Településfejlesztési Iroda vezetője.

3. Az önkormányzat vállalja, hogy folyamatosan figyelemmel kíséri az esélyegyenlőség, deszegregáció és integráció előmozdítását szolgáló szakmai és pénzügyi uniós, országos, regionális, megyei forrásokat és azok elérése és bevonása érdekében lépéseket tesz. Ez irányú tevékenységét évente értékeli. Ezen belül legalább egy ilyen célú pályázatot bead, illetve projektet megvalósít.

   Határidő: folyamatos, illetve minden év december 31-ig jelentés a megvalósulásról; pályázat beadás/projekt megvalósítás határideje: 2013. december 31.
   Felelős: Pénzügyi és Településfejlesztési Iroda vezetője

4. Az önkormányzat vállalja, hogy a városfejlesztési tevékenységek megvalósítása során civil fórumot hoz létre a helyi civil szerveztek részvételével, amelynek egyik fő feladata a hátrányos helyzetű lakossági csoportok városfejlesztésbe történő aktív bevonása, annak szervezése, lebonyolítási keretének kialakítása és tevékenységek monitoringja lesz.

   Határidő: 2010. december 31.
   Felelős: Jegyző

5. Az önkormányzat vállalja, hogy nem ad ki új építési engedélyt a város alapvető közművekkel el nem látott utcáiban, illetve nem kerül sor új építési telkek kialakítására a közművesítetlen területeken.

   Határidő: folyamatos
   Felelős: Jegyző, Hatósági Iroda vezetője

6.4.2.3 Monitoring

Az átfogó cél és a specifikus célok eléréséért tervezett általános és konkrét beavatkozások, vállalások teljesülését és hatását mérő indikátorok kerültek meghatározásra.

Az anti-szegregációs terv megvalósulásának felülvizsgálatához monitoring rendszer felállítására került sor, melynek során a megfogalmazott beavatkozásokhoz közép és hosszú távú indikátorok kerültek kialakításra.

A közép távú indikátorok 3 éves periódust, míg a hosszú távú indikátorok 6 éves periódust foglalnak magukba.

Az IVS felülvizsgálatakor sor fog kerülni az anti-szegregációs tervben szereplő beavatkozások és indikátorok értékelésére is. A monitoring rendszer hatékony működéséért a létrehozandó monitoring bizottság felel, melynek tagjai az Esélyegyenlőségi Fórum tagjai kiegészülve a polgármesterrel, a Városi Könyvtár és Közművelődési Intézmény vezetőjével és az érdekelt civil szervezetek egy-egy képviselőjével, illetve a 32. számú táblázatban megjelölt intézkedések felelőseivel.

pedagógiai programot, valamint az iskola alapdokumentumait összhangba hozták a fenti dokumentumokkal;

- Csatlakozott a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszerhez a felsőoktatásban továbbtanuló téglásiak támogatása céljából;
- Csatlakozott a Hajdúhadházi Mikrotérségi Intézményfenntartó Társuláshoz, amely magában foglalja a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, a Szociális Gondozási Központ és Mikrotérségi Bölcsőde működtetését is. Így a város széleskörű és magas színvonalú szolgáltatásokat nyújt a szociálisan hátrányos helyzetű lakosoknak, gyerekeknek;
- Kidolgozásra került a Téglás Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terve, amelynek felügyeletére és nyomonkövetésére létrehozták az Esélyegyenlőségi Fórumot.

Az anti-szegregációs programban tervezett beavatkozások **átfogó célja**, hogy megállítsa, illetve visszafordítsa az – elsősorban városperemi területeken kimutatható – szegregációs folyamatokat, azaz **javítson az e területeken élő lakosok életminőségén**, lehetővé téve így az alacsony státuszú népesség státuszának pozitív irányba történő elmozdulását. Az anti-szegregációs program egyúttal kiemelten kezeli a **külterületeken élő népesség** helyzetének javítását is.

Az anti-szegregációs program konkrét céljai a következők:

- A szegregációval veszélyeztetett területek infrastruktúrájának teljes körű kiépítése;
- A külterületen élők életkörülményeinek javítása;
- A hátrányos helyzetű társadalmi csoportok képzettségi szintjének növelése;
- A hátrányos helyzetű társadalmi csoportok nagyobb mértékű integrálása a település közösségi életébe.

A célrendszer alapján meghatározott anti-szegregációs beavatkozások a helyzetelemzésben leírtakat figyelembe véve kerültek összeállításra, így a szegregációval veszélyeztetett területek városi átlaghoz történő **infrastrukturális felzárkóztatása** mellett kiemelten kezeli a **külterületeken élők helyzetének javításá**t, valamint a teljes település **hátrányos helyzetű lakossága képzettségi szintjének növelés**ét és fokozottabb **bevonásukat a város közösségi életébe**.

6.4.2.2 Konkrét anti-szegregációs vállalások

Téglás város konkrét anti-szegregációs beavatkozásait összefoglalóan a 30. számú táblázat mutatja be, míg az alábbi, átfogó vállalások a program komplexitásához kívánnak hozzájárulni, és a programban megfogalmazott elvek és a program céljainak széles körű érvényesítését hivatottak elérni.

<u>Átfogó vállalások</u>:

1. Téglás Városi Önkormányzat a társadalmi deszegregációs, integrációs, esélykiegyenlítő és növelő célkitűzései megvalósítása érdekében elkészíti Települési Esélyegyenlőségi Tervét, amely magába foglalja Téglás Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Tervét, valamint jelen Anti-szegregációs Programot.

   Határidő: 2010. december 31.
   Felelős: Jegyző; Hatósági Iroda vezetője.

6.4.2 Anti-szegregációs program

6.4.2.1 Az anti-szegregációs beavatkozások cél- és eszközrendszere

Téglás területén nem található a meghatározott módszertani kritériumok szerinti szegregátum, azonban a 2001-es népszámlálási adatok szerint vannak olyan területei, amelyek szegregációs folyamatokkal veszélyeztettek.

Téglás Város önkormányzata elkötelezett az iránt, hogy a hatáskörébe tartozó területeken, a városban élő minden polgár számára egyenlő esélyeket, egyenlő színvonalú szolgáltatásokat és egyenlő bánásmódot biztosítson. A város számára kiemelten fontos a helyi társadalmi kohézió növelése, aminek egyik alaptényezője a hátrányos helyzetű polgárok támogatása, illetve társadalmi integrációjának megteremtése. Az önkormányzat minden lehetséges eszközzel meg fogja akadályozni, hogy területén szegregátumok, vagy a hátrányos helyzetű lakosokat nagy arányban tömörítő telepek vagy összefüggő házsorok alakuljanak ki, és ezáltal a hátrányos helyzetű egyének társadalmi kiszolgáltatottsága, fizikai elkülönüléssel párosuljon.

A város önkormányzata a fennhatósága alatt álló valamennyi terület egészére nézve kötelezettséget vállal az Anti-szegregációs programban foglaltak érvényesítésére. A hatósága, felügyelete alá tartozó szervek és intézmények tekintetében kötelezővé teszi, hogy döntéseik, tevékenységük során a kialakult területi és/vagy etnikai szegregációs folyamatok megfordítására kell törekedjenek, azok a szegregációt semmilyen formában nem segíthetik elő.

E területeken különösen hangsúlyosan területi alapú beavatkozásokat kell tervezni, amelynek elsődleges eszköze az egy helyszínre költöztetett alacsony státuszú népesség szétköltöztetése, a területi koncentráció csökkentése, magasabb státuszú csoportok területre vonzása.

Ezzel párhuzamosan pozitív irányú változás csak a társadalmi integrációt-reintegrációt szolgáló komplex eszközök – munkaerő-piac, oktatás, szociális hozzáférés, társadalmi kirekesztettség csökkentése - következetes, hosszú távú, fókuszált alkalmazásától várható, amelyet az eddigi hazai és külföldi tapasztalatok is bizonyítanak.”

Az önkormányzat ezen túlmenően – saját mechanizmusain keresztül – ösztönzi a lakossági, vállalkozói és civil szférában az anti-szegregációs és diszkriminációellenes elvek gyakorlati alkalmazását.

Téglás Önkormányzata kiemelten figyelemmel és támogatással igyekszik enyhíteni a rászoruló és hátrányos helyzetű lakosok problémáin. Az önkormányzat mindemellett elsősorban oktatásközpontú fejlesztési politikával és a szociális szolgáltatások színvonalának növelésével igyekszik elérni azt, hogy a jövő generációk életfeltételei kedvezőbbek legyenek. Ezek érdekében a következő intézkedéseket hozta az elmúlt években:

- Beruházások az oktatási infrastruktúrába: új általános iskolai épületet építése, a régi épületet felújítása, a bölcsőde átalakítás és kibővítése, az óvoda bővítése folyamatban van;
- A Bárczay Anna Városi Óvoda csatlakozott a Biztos Kezdet programhoz, kidolgozták az óvoda Esélyegyenlőségi Tervét;
- A II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézményben 2006-tól bevezették a képesség-kibontakoztató programot, 2007-től pedig az integrációs programot, kidolgozták az Esélyegyenlőségi tervet és az Integrációs

		zajterhelés.	épület környezetében a kerékpár utak kiépítéséről gondoskodni kell.
	Közterek fejlesztése: Úttörő utcai sétány és játszótér kialakítása Városháza előtti tér kialakítása Művelődési Ház és Gazdasági szolgáltatóház előtti tér kialakítása Parkoló kialakítása (Városháza mögött)	Javul a városkép, a nyitott tereken nagyobb lesz a zöldfelületek (parkok kialakítása, fák telepítése) aránya, ezáltal javul a levegő minősége. A közterek kialakításával javul a lakosság komfortérzete. A parkolók kialakításával csökken a városközpont forgalmi terhelése.	Ösztönözni kell a lakosságot a környezettudatos szemlélet elsajátítására, a közterek, parkok fenntarthatóságának a megőrzésére. Növelni kell a közterületek hulladéktároló berendezéseinek a számát. Ösztönözni kell a lakosságot a parkolók használatára.
	Zöldterület fejlesztés: Városliget I. ütem	A városkép és a természeti környezet állapota és minősége fennmarad. Javul a lakosság életfeltétele és közhangulata.	A pozitív hatások megőrzése érdekében erősíteni kell a lakosság környezettudatos szemléletét.

	A célstruktúra fejlesztési tevékenységei	Várható környezeti hatás	Stratégiai javaslat a környezeti probléma enyhítésére
Városrészi szintű stratégiai célok	**A Városközpont térszerkezeti megerősítése a funkciók koncentrálása és új funkciók betelepítése révén.**	Fokozódik a környezeti terhelés, növekszik a személygépkocsik használata. Az új funkciók betelepítése miatt növekszik a hulladékok mennyisége.	A városközponti térszerkezetében növelni kell a zöldfelületek arányát. Korlátozni kell a városközponti forgalomterhelést, parkolók létesítésével, kerékpárutak és sétáló utcaszakaszok kialakításával. Növelni kell a környezetbarát hulladékgyűjtési egységek számát a városközpontban. Ösztönözni kell a lakosságot a környezettudatosabb szemlélet elsajátítására.
	A Lakógyűrű települési környezetének javítása a zöldfelületek fejlesztésével és a közlekedési feltételeket javító beruházásokkal.	Javul a lakókörnyezet környezeti állapota. Tisztább lesz a levegő minősége. Az utakon forgalomcsillapító berendezések és sebességkorlátozási közúti táblák elhelyezésével csökken a balesetek száma. Javul a lakosság életfeltétele.	Ösztönözni kell a lakosságot a fejlesztések pozitív eredményeinek a betartására. Javítani és fejleszteni kell a lakóövezet kerékpár úthálózatát. Ösztönözni kell a lakosságot, hogy növeljék az ingatlanjaik környezetében a zöldfelületek arányát. Ösztönözni kell a lakosságot az alternatív energiaforrások alkalmazására.
	A Kertvárosi lakóövezet alap-infrastruktúrájának fejlesztése, lehetővé téve, hogy a városrész teljes értékű lakóterületté váljon.	A városrész forgalomterhelése növekszik. A fejlesztések miatt a zöldfelületek aránya csökkenhet, de a városrész alapvető infrastrukturális ellátottsága javul.	A fejlesztéseket a környezeti fenntarthatóság szemlélete mellett teljesítsék. Növelni kell a zöldfelületek arányát fiatal fák telepítésével. Kerékpár úthálózat kiépítésével ösztönözni kell a lakosságot, hogy környezetbarát tömegközlekedési eszközöket használjanak. Az alap-infrastrukturális hálózatoknál fokozni kell a megújuló energiaforrásokat támogató berendezések alkalmazását.
	A gazdasági diverzifikáció elősegítése új betelepülők Hajdu Ipari Parkba vonzása révén.	Fokozódik a környezeti terhelés (talajszennyezés, levegősszennyezés). Növekszik a gépjárműforgalom és a teherforgalom. Az új iparágak megjelenése miatt a munkavállalók átképzése szükséges.	Ösztönözni kell a környezetbarát technológiák alkalmazását a vállalkozások működéséhez szükséges ingatlanoknál. Korlátozni kell a környezetszennyező iparágak, vállalkozások letelepedését. Segíteni kell a helyi érdekeltségű, kiskereskedelmi szolgáltatásokat vagy a helyi kisiparos szakemberek munkáját.
ÉAOP-5.1.1.D - pályázat projektelemei	**Művelődési Ház kialakítása, szükséges parkolókkal**	A környezetkímélő építészeti technológiák (nyílászárók, hőszigetelés) alkalmazásával csökken a környezeti terhelés. Élhetőbb városközpont épül ki. A lakosság komfortérzete fokozódik. A parkolók környezetében viszont növekszik a zajterhelés mértéke.	Az épület felújítása mellett a környezetének a rendezéséről is gondoskodni kell. A környezetében a zöldfelületet növelni kell, az épület akadálymentesítését meg kell oldani, az épület megközelítését tömegközlekedési eszközökkel elérhetővé kell tenni.
	Gazdasági Szolgáltatóház (I. ütem), szükséges parkolókkal	A felhasználók miatt növekszik a forgalomterhelés, ezáltal zajterhelés keletkezik. Az új ingatlan fejlesztésével csökken a zöldfelületek aránya. A parkolók kialakításával csökken a zöldfelületek aránya az ingatlan környezetében.	Az épület felújítását környezetbarát építészeti technológiák alkalmazása mellett kell megvalósítani. A zajterhelés elkerülése miatt javítani kell és növelni kell a zöldfelületek arányát.
	Könyvtár-épület átalakítása gazdasági funkciójú épületté	A belső- és a külső felújítások környezetkímélő technológiák alkalmazásával történnek, ezáltal csökken a környezet terhelése. Növekszik a látogatók és a felhasználók száma. Az intézmény megközelítése miatt növekszik a közúti forgalom, így romlik a levegőminőség, fokozódik a	Az épület felújítása mellett gondoskodni kell a környezet rendezéséről. Az épület akadálymentesítését meg kell oldani. A felhasználók környezettudatos szemléletét kell erősíteni (környezetkímélő hulladékgyűjtés elsajátítása, az épület megközelítése környezetkímélő tömegközlekedési eszközökkel, kerékpárhasználat ösztönzése). Az

	A célstruktúra fejlesztési tevékenységei	Várható környezeti hatás	Stratégiai javaslat a környezeti probléma enyhítésére
Középtávú tematikus célok	**A város belső közlekedési feltételeinek javítása**	Belvárosi forgalom növekszik, ezáltal fokozódik a környezeti terhelés. Ugyanakkor az átalakítással javul a városközpont arculati képe, a gyalogos, kerékpáros forgalom helyzete kedvezőbb lesz.	Csökkenteni kell a városközpont forgalomterhelését, korlátozni kell az átmenő forgalmat. Javítani kell a városközponti közintézmények tömegközlekedési eszközzel és kerékpárral történő megközelíthetőségét. A létesítmény környezetében fák telepítése és / vagy parkosítása kell. A parkolók kialakítását parkosított (fák, gyeptéglák elhelyezése) környezetben alakítsák ki.
	Vonzó, kisvárosi településkép és kiegyensúlyozott településszerkezet kialakítása	Javul a városkép és a lakókörnyezet, ezáltal a lakosság közhangulata. Az elavult városrészek rehabilitációja miatt növekszik a lakosság betelepülése. A településszerkezeten belül egyes településrészek funkciójuk szerint elkülönülnek egymástól ezáltal erősödik a városrészek szerepe.	A pozitív hatások fenntartása érdekében ösztönözni kell a városkép megőrzését. A komplex terület-rehabiltáció során be kell vonni a potenciális befektetőket - igényeik fokozott figyelembevételével. Az épület felújításoknál a víz- és energiatakarékos technológiák alkalmazása szükséges. A településszerkezet kialakításánál a településrészek funkciói szerint kell a fejlesztéseket végrehajtani.
	Tiszta és egészséges települési környezet kialakítása	A település környezeti állapota és minősége esetleg javul. Javul a lakosság életfeltétele és közhangulata.	Ösztönözni kell a lakosságot a pozitív környezeti hatások fenntartására. Növelni kell a nyitott, közterületi és a lakóövezeten belüli zöldfelületek arányát. Erősíteni kell a környezettudatos szemléletet.
	Diverzifikált helyi gazdasági szerkezet kialakítása	Az ipari területrész környezeti terhelése megnövekszik. Fokozódik a talaj, a levegő környezeti terhelése.	A helyi gazdaság kialakításánál figyelembe kell venni az adott gazdasági tevékenységekre vonatkozó környezeti előírásokat, szabályokat. Ösztönözni kell a környezetkímélő módon üzemelő (pl. gázüzemű vagy bioetanolt használó) tömegközlekedési eszközök elterjedését. Javítani és fejleszteni kell a kerékpáros úthálózatot, kiemelten az újonnan létesülő munkát adó vállalkozások irányában.
	A helyi közszolgáltatások magas szinten történő biztosítása	A település környezeti állapota és minősége fennmarad, javul a lakosság életfeltétele és közhangulata.	A pozitív hatások megőrzése érdekében erősíteni kell a lakosság környezettudatos szemléletét. Javítani kell a közszolgáltatási intézmények műszaki állapotát (energiatakarékos építészeti megoldások alkalmazása, szelektív hulladékgazdálkodás kiépítése).
	A lakosság egészségi állapotának javítása és az egészségügyi ellátórendszer fejlesztése	Nincs közvetlen környezeti hatása. Hosszú távon hozzájárul a fenntartható fejlődéshez a társadalmi/demográfiai folyamatokra irányuló pozitív hatásai révén.	A városrehabilitációs akciók megvalósítása során növelni kell az intézmények környezetében a zöldfelület nagyságát. Az intézmények fejlesztésekor környezetbarát megoldásokat kell alkalmazni az épületek, a berendezések és a napi működés, munkaszervezés terén is.
	A helyi társadalom közösségi életének fejlesztése	A lakosság nagyobb részt vállal közösségi feladatok ellátásában. Ideiglenesen növekszik a település forgalomterhelése, a környezetszennyezés (rendezvények alkalmával hulladék anyag felhalmozódik).	A település közösségi funkcióinak helyszínt biztosító ingatlanok fejlesztésénél környezetbarát technológiákat kell alkalmazni. Javítani kell a közterületi-, a közösségi intézmények és a rendezvények környezetében a környezetbarát hulladékgazdálkodást. Ösztönözni kell a lakosságot a környezetbarát közlekedési eszközök használatára.

6.4.1.3 Az IVS és a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Stratégia, valamint a Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia összhangja

Téglás Város Integrált Városfejlesztési Stratégiájában megfogalmazott jövőkép, átfogó cél és középtávú tematikus célok alapvetően összhangban vannak a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Stratégiával és a Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégiával. A megfogalmazott célkitűzések egy olyan jövőkép elérését szolgálják, amelyben „***a város kedvező közlekedési és környezeti adottságaira alapozva modern kisvárossá válni, ahol fejlett köz- és közösségi szolgáltatások és kedvező gazdasági környezet biztosítása révén a városban élők életkörülményei tartósan javulnak".*** A fenti stratégiák megvalósításában a helyi önkormányzat szerepe erősen korlátozott: elsősorban a helyi közösségszervezés és szemléletformálás terén, valamint közvetlenül az önkormányzati hatáskörbe tartozó közszolgáltatások révén érvényesíthető. Téglás város önkormányzata is alapvetően ezeken a területen tud hozzájárulni a fenntartható fejlődés megvalósításához.

Az IVS-ben megfogalmazott **középtávú, tematikus cél** közül a következő öt közvetlenül is kapcsolódik a fenti stratégiák, így a fenntartható fejlődés megvalósításához:

A. A város belső közlekedési feltételeinek javítása

B. Vonzó, kisvárosi településkép és kiegyensúlyozott településszerkezet kialakítása

C. Tiszta és egészséges települési környezet kialakítása

E. A helyi közszolgáltatások magas szinten történő biztosítása

F. A lakosság egészségi állapotának javítása és az egészségügyi ellátórendszer fejlesztése

A fenntartható fejlődés egyik kulcstényezője a természeti környezet. Téglás 2005-ben fogadta el a **Települési környezetvédelmi programját**, amely részletesen elemzi a város természeti környezetének állapotát. A programban meghatározásra kerültek azok a stratégiai célok és beavatkozások, amelyek megvalósítása a környezetvédelem és a fenntarthatóság szempontjából szükségesek. A Települési környezetvédelmi program és az IVS összefüggéseit részletesen a **6.5.1.4. fejezet** mutatja be.

6.4.1.4 Az IVS célstruktúrája és a konkrét fejlesztési tevékenységek környezeti szempontú vizsgálata

A következő táblázat tételesen bemutatja, hogy az IVS stratégiai részében felállított célstruktúra elemei és az annak megvalósítását szolgáló konkrét fejlesztési tevékenységek milyen környezeti hatással járnak.

mérséklését megfelelő műszaki és építési szabályzatok betartásával igyekeznek elérni.

- A település teljes területének **levegőszennyezése** több pontforrásnak a következménye. A szennyezést leginkább a mezőgazdasági tevékenységek, azon belül az állattenyésztés okozza. A légszennyezés főként kellemetlen szag formájában jelentkezik, amely a lakosságra nézve egészségügyi következményekkel nem jár, viszont folyamatosan rontja a polgárok komfortérzetét. Jelentős környezeti problémát jelentenek a szabadtéri avar- és hulladékégetésből származó égéstermékek. A téli hónapokban, fűtési idényben jelentkező légszennyező forrás a háztartások fűtésekor kibocsátott füst, amelynek szennyezőanyag-tartalmát egyértelműen az alkalmazott fűtési mód határozza meg. A városban legelterjedtebb gázfűtés nitrogén-oxid (NOx) kibocsátását azonban sokszorosan meghaladja a közlekedésből származó nitrogén-oxid kibocsátás. A levegőtisztaság egyik fontos indikátorát – a pollenszennyezettséget – magas koncentráció jellemzi a település elhagyatott szőlőskertjeiben.
- A település szervezett **hulladékgazdálkodás**ával szemben jelentős az illegális szilárdhulladék lerakóhelyek száma, valamint – a hálózatra rá nem csatlakozott ingatlanok esetében – kisebb mértékben az illegális szennyvízelhelyezés, amely a talajvíz és a felszín közeli talajrétegek szennyezését okozza. A szervezett szilárd hulladékgazdálkodás és szennyvízkezelés hatékony működését a hatékonyabb ellenőrzési rendszer, szigorúbb büntetések, naprakészebb nyilvántartási rendszer és a lakosság környezettudatosabb gondolkodása segítheti, javíthatja.

6.4.1.2 Téglás városrészeinek fenntarthatósági vizsgálata:

- A városközponti városrészen található a település közigazgatási funkciót kiszolgáló közintézményeinek fenntarthatósági módon történő fejlesztése meghatározó a közszolgáltatási funkciók feladatainak ellátása szempontjából. A fenntartható fejlődés szempontjából a városrészben a következő problémák azonosíthatóak be:
  a) A **közintézmények elavult állapota** miatt működésük energia- és vízpazarló, műszaki állapotuk nem elégíti ki a XXI. századi normákat, funkciójukat így nem töltik be teljesen. A városközpontban található közintézmények, egészségügyi intézmények, közösségi szolgáltatásokat biztosító intézmények műszaki állapotuk nem az elvárható színvonalú szolgáltatásokat nyújtják, így felújításuk költséghatékonysági szempontból elengedhetetlen.
  b) A különböző szolgáltatást nyújtó intézmények koncentrációja miatt **a városon belüli járműforgalom jelentős környezeti terhelést jelent** a városrésznek. Mindemellett jelentős a kerékpárral közlekedők aránya is, azonban közlekedésük – kerékpársávok illetve -utak hiányában – balesetveszélyes és egészségügyi szempontból is hátrányokat hordozhat a járművek légszennyezése miatt.
  c) A városrész teljes területén kiépített **bel- és csapadékvíz-elvezető rendszer** állapota elhanyagolt, melynek teljes felújítása szükséges.
- A **Lakógyűrű városrész** és a **Kertvárosi lakóövezet** közös problémája a kerékpárutak hiánya, a gyorsforgalmi út kiépítését megelőzően a városrészeken jelentős volt az átmenő teherforgalom, így a városrészek belterületi útjainak állapota elavult és elhanyagolt, melyek felújítása elengedhetetlen az úthálózat balesetveszélyessége miatt. A két városrész közül a Lakógyűrű infrastrukturális adottságai megfelelőnek mondhatók, míg a Kertvárosi lakóövezet infrastrukturális hálózata hiányosságokat mutat, így például a szennyvízhálózat épült ki a legkevésbé.

- Kézilabdapálya újra aszfaltozása és streetball palánkok felszerelése
- A Labdarúgó edző- és versenypálya, valamint kézilabdapálya mellett labdafogóm hálók felszerelése
- A labdarúgó edző- és versenypályán öntözőrendszer kialakítása
- A labdarúgó pálya körüli salakos atlétikai felújítása, bekerítése korláttal
- A labdarúgó versenypálya balesetveszélyes lelátóinak lebontása, új lelátók építése
- Főzőhelyek és nyitott terasz kialakítása a pályák melletti területen
- Szerviz-utak, járdák és kerítés kialakítása a sportpályán, illetve körülötte

A projekt becsült összértéke 55 millió forint.

Tekepálya létesítése Tégláson (LEADER/Érmelléki Vidékfejlesztési Nonprofit Kft. által kiírt pályázat)

- Két versenypályás tekepálya kialakítása a súlyemelő edzőterem átalakításával
- A pályához kapcsolódó kiszolgáló létesítmények és közösségi tér kialakítása: nézőtér, közösségi tér, büfé, mosdóhelyiség és akadálymentes WC, öltözők, zuhanyzók, szertárak, tárolók, gépház.

A projekt becsült összértéke 37 693 395 forint.

A Rekreációs akcióterület fejlesztése nagyobbrészt a magánszféra befektetését igényli. A város önkormányzata kizárólag a saját tulajdonában lévő sportpályán tervez fejlesztést, amely összértéke – az előzőekben bemutatott pályázatok költségvetése alapján – mintegy 92,7 millió forint, amelyből az önkormányzat kb. 16,5 millió forintot finanszírozna saját forrásokból. A kastély épületének felújítására és a kastélypark rehabilitációjára készült előzetes költségbecslés szerint legalább 350 millió forintba kerülne a műemlékvédelmi szempontok szerinti és a kor elvárásainak is teljes mértékben megfelelő felújítás. Természetesen a kastély és a park felújításának költségei csak a végleges funkció ismeretében határozhatóak meg.

A fentiek alapján megállapítható, hogy **a Rekreációs akcióterületen tervezett fejlesztések teljes költsége – a megvalósítás végére – eléri az 500 millió forintot**, melyből az önkormányzat – tulajdoni hányadának, illetve a rendelkezésre álló támogatási forrásoknak köszönhetően – mintegy 3,5 %-ot finanszíroz.

6.4 Fenntarthatósági szempontok

6.4.1 A fenntartható környezeti fejlődés programja

6.4.1.1 Téglás környezeti problémáinak összefoglalása

Az Integrált Városfejlesztési Stratégia városi és városrészi helyzetértékelési fejezeteiben a következő, Téglás települési környezetét érintő problémák, illetve kritikus pontok kerültek bemutatásra.

- A település közlekedés-földrajzi helyzetéből adódóan jelentős a **zajterhelés** okozta környezetszennyezés. A zajterhelés forrása a vasúti és a közúti közlekedés. A vasúti közlekedés okozta nappali és éjszakai zajterhelés környezetében élő lakosság komfortérzetének romlása ellenére a zajterhelési szint nem haladja meg a *27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet* jogszabályban meghatározott határértéket. A közúti közlekedésből származó zajterhelés már jelentősebben meghaladja a határértéket, amely annak köszönhető, hogy a település mellett halad el a nemzetközi tranzit útként jelentős gyorsforgalmi 4-es számú főút. A közlekedési zaj

6.3.2 Rekreációs akcióterület

A Rekreációs akcióterület a város nyugati részén, a Lakógyűrű városrészen belül található, a Stadion utca mentén rövid szakaszon határos a Városközpont akcióterülettel.

14. térkép: Rekreációs akcióterület

Az akcióterület valójában az egykori Dégenfeld-kastély tömbjét fedi le, amelyet a Magazin, az Ady Endre, a Stadion és az Úttörő utcák határolnak. A kastély rendeltetésszerű használata óta eltelt időszakban egyre több helyen történt építkezés az egykor kizárólag kastélyt és parkját magában foglaló tömbön belül. A tömb Stadion utca felőli oldalán kapott helyett a városi sportpálya és a hozzá kapcsolódó kiszolgáló létesítmények, a Magazin utca mentén lakóházak, legutóbb pedig az új általános iskola és a hozzá tartozó tanárlakások épültek fel az Úttörő utcai oldalon.

Akcióterületi fejlesztéseket az önkormányzat kizárólag a saját tulajdonában lévő telkeken valósíthat meg, így a **Dégenfeld-kastély és parkjá**nak rehabilitációját csak közvetett eszközökkel segítheti elő a város, mert jelenleg az a Keviép Zrt. tulajdonában van, mind a kastély, mind a park látogatók elől elzárt terület. A kastély teljes felújítása után várhatóan idegenforgalmi funkciót fog betölteni, hiszen ideális helyszínt jelent szállás- illetve vendéglátóhely kialakítására, de a próbafúrások eredményei alapján a termálvíz-hasznosítás is felmerülhet, az említett a tartalmakkal kombinálva. A végső hasznosítás természetesen a tulajdonos-befektető döntésétől függ. A város szempontjából kiemelten fontos a kastélypark mielőbbi rehabilitációja és a városlakók előtti – legalább részleges – megnyitása, hiszen így Téglás – a Városliget mellett – újabb értékes, rekreációs célokra is használható zöldterülettel gazdagodna.

Az önkormányzati tulajdonban lévő sportpálya fejlesztésére jelenleg két beadott pályázat is elbírálás alatt van, és a pályázatok támogatása esetén a következő fejlesztések valósulnak meg a területen a 2010 végéig.

Téglás Városi sportpálya felújítása és funkcióbővítése (EAOP-5.1.1/E) pályázat keretében

valamit az ingázó munkavállalók. A funkciófejlesztések tehát demográfiai tényezőktől függetlenül hasznosulnak, hiszen a közszolgáltatások igénybevevői között egyaránt megtalálható a helybeli vagy más településen lakó aktív korú, iskoláskorú és nyugdíjas lakosság, illetve a különböző gazdasági és civil szervezetek is.

6.3.1.2 Az akcióterületi fejlesztések eredményei és hatásai

Az előzőekben bemutatott fejlesztési elemeket tartalmazó komplex funkcióbővítő városközpont fejlesztés eredményeként átfogó javulást lehet elérni a város által biztosított szolgáltatások, közvetve pedig az települési polgárok életminősége szempontjából:

- Az érintett intézmények és környezetük teljes mértékben megújul;
- Javul, illetve bővül az intézmények szolgáltatási színvonala, hasznosításuk intenzívebbé válik; miközben fenntartásuk gazdaságosabb lesz;
- A közösségi funkciójú intézmények, városi közterek fejlesztése és az akcióterületi fejlesztéseket kísérő rendezvények révén megerősödik a helyi lakosság identitástudata;
- A gazdasági funkciók bővítése révén növekszik a helyben igénybe vehető gazdasági, pénzügyi szolgáltatások száma és színvonala.

Mindezek a hatások pozitívan érintik a tulajdonos önkormányzat költségvetését, amely a fejlesztések megvalósításával a következőképpen alakul (kiemelve a tervezett beavatkozások által elsődlegesen befolyásolt költségnemeket):

- az intézményi racionalizációk és a felvállalt új funkció hatására a bevételek stagnálásával kell számolni;
- középtávon a helyi adóbevételek növekedése meghaladja a megelőző évek tendenciáját, ami elsősorban helyi kis- és középvállalkozói réteg erősödésének és a kedvező szolgáltatási, gazdasági környezetnek tudható be;
- a kiadási oldalon egyfelől az érintett intézmények esetében az önkormányzati támogatás csökkenése, valamint a karbantartásra fordított pénzösszegek jelentősebb mértékű mérséklődése prognosztizálható.

Az akcióterület Észak-alföldi Operatív Programból megvalósítani kívánt fejlesztései összesen mintegy 700 millió forintra becsülhetők, melyből az önkormányzat, mint önállóan pályázó, saját ereje nagyságrendileg 150 millió forintra tehető. (A pontos költségvetési számokat az Előzetes Akcióterületi Terv tartalmazza).

31. Táblázat: Az ÉAOP pályázat keretében megvalósítandó településközponti akcióterületi fejlesztések fő jellemzői

Fejlesztendő funkciók	Közösségi, városi, gazdasági	
Megvalósítás tervezett ideje	2011. május – 2013. június	
Költségvetés megosztása	Önkormányzat saját ereje	Támogatás
	15%	85%
Célcsoport	Helyi lakosság, Térségi lakosság, potenciális befektetők, ingatlantulajdonosok, szolgáltatók	
Kapcsolódás a célrendszerhez	A. A város belső közlekedési feltételeinek javítása B. Vonzó, kisvárosi településkép és kiegyensúlyozott településszerkezet kialakítása C. Tiszta és egészséges települési környezet kialakítása D. Diverzifikált helyi gazdasági szerkezet kialakítása E. A helyi közszolgáltatások magas szinten történő biztosítása G. A helyi társadalom közösségi életének fejlesztése	
Anti-szegregációs hatások	A településközponti fejlesztések a város egészére nézve kedvező hatásokat eredményeznek, a település teljes lakosságát szolgálják. A városmag megújítása nem idézi elő szegregátumok kialakulását, a fejlesztések miatt nem kerül sor sem lakott épületek bontására, sem lakosságcserére.	

Forrás	Tevékenységek-költségkategóriák	Lehetséges fejlesztési elemek	Becsült költség (millió Ft)
Az ÉAOP Funkcióbővítő integrált települési fejlesztések pályázat keretében megvalósítandó projektek	Gazdasági funkció	▪ Gazdasági szolgáltatóház kialakítása ▪ Könyvtár épületének átalakítása gazdasági célú épületté	278
	Városi funkció	▪ A város főterének kialakítása, melyet a Városháza előtti és a Gazdasági szolgáltatóház és Művelődési Ház előtti terek alkotnak ▪ Úttörő utcai sétány és játszótér kialakítása ▪ Városliget kialakítása I. ütem ▪ Parkoló kialakítása a Városháza mögött	220
	Közösségi funkció	▪ Művelődési Ház kialakítása	177
	„kiegészítő, soft” típusú tevékenységek	▪ Városmarketing ▪ A helyi kötődést, identitást erősítő rendezvények szervezése ▪ Parkosításhoz kapcsolódó helyi társadalmi akció szervezése	16
Az EAOP Funkcióbővítő integrált települési fejlesztések pályázat tervezett költségvetése összesen			700
A közszféra tervezett fejlesztései az akcióterületen Az ÉAOP pályázathoz kapcsolódó, de attól függetlenül megvalósítandó projektek	▪ Városháza kialakítása (saját források/hitelfelvétel) ▪ Városi orvosi rendelő felújítása - helyi egészségház kialakítása (ÉAOP) ▪ Óvodai férőhely-kapacitás bővítése (TEKI) ▪ Új szervezési-működési kultúra széleskörű elterjesztése a Polgármesteri Hivatalban (ÁROP) ▪ Városi sportpálya felújítása és funkcióbővítése (ÉAOP) ▪ Tekepálya létesítése ÚMVP-Leader ▪ Alkotmány és Kossuth utcák felújítása Téglás belterületén (ÉAOP)		857
Városközpont fejlesztés következő ütemében megvalósítható projektek	▪ Városháza II. ütem (a Városellátó szervezet és a Mikrotérségi Családsegítő és Gyermekjóléti szolgálat integrálásával) ▪ Városliget II. (befejező) ütem ▪ Gazdasági Szolgáltatóház II. ütemének megépítése (magánbefektető)		350
Az akcióterületi fejlesztések tervezett költségvetése összesen			**1.895**

A tervezett akcióterület fejlesztések nagy része a 2007-2013 közötti programozási időszakban az Új Magyarország Fejlesztési Terv forrásaiból, túlnyomórészt az Észak-alföldi Operatív Program Pályázati konstrukcióiból kerül finanszírozásra.

Az **új Városháza kialakítása**, amely a Városközponti akcióterület legnagyobb volumenű fejlesztése nem az ÉAOP-5.1.1.D pályázat keretében történik meg. Ennek oka, hogy a pályázati feltételek szerint a Téglás hosszú távú szükségleteit figyelembe véve megtervezett tervezett Városháza építésének költségei meghaladnák a pályázati kiírás szerint, közszféra funkciójú épület építésére elszámolható összeget. A város önkormányzata emiatt úgy döntött, hogy saját erejéből építteti meg a Városházát: a finanszírozási konstrukció és a tervek kidolgozása folyamatban van. Az akcióterületen tervezett fejlesztések nagyon szoros kapcsolatban vannak, hiszen amellett, hogy a funkcionálisan kiegészítik egymást a pályázat keretében és a saját beruházásban megvalósítani tervezett tevékenységek, fizikailag is átfedésben vannak a pályázati projekt-elemek és a Városháza helyszínei. Az új Városháza építésének ütemezése, amely a második fordulás pályázat beadásakor már megkezdődik, azonban lehetővé teszi, hogy a funkcióbővítő városrehabilitációs pályázati projektelemek megvalósítása is zavartalan legyen.

A tervezett akcióterületi fejlesztési célok megvalósításában érintettek Téglás teljes lakossága, illetve az egyes szolgáltatásokat mikro- és kistérségi szinten igénybevevők,

Közterület neve	Típusa	Házszám	Oldal
Fényes	utca	5-21.	páratlan oldal
Kossuth Lajos	utca	72-80.	páros oldal
Kossuth Lajos	utca	49-77.	páratlan oldal
Malom	utca	2a-16.	páros oldal
Malom	utca	1-13.	páratlan oldal
Nyíl	utca	2-28a.	páros oldal
Nyíl	utca	1-11.	páratlan oldal
Nádas	utca	sz.n.	mindkét oldal
József Attila	utca	1-29.	páratlan oldal
Bocskai	utca	2-20.	páros oldal

A Téglás központját jelentő akcióterület fejlesztését a következő, jelenleg is meglévő adottságok támasztják alá:

- Az akcióterületen található a **város közlekedési csomópontja**, itt kereszteződik a 4-es számú főutat és a Hajdu Ipari Parkot, illetve Bökönyt összekötő 4901. számú mellékút, valamint a Téglás fő közlekedési tengelyét jelentő Kossuth Lajos utca, amely déli irányú folytatása (Alkotmány utca) teremti meg a kapcsolatot Hajdúhadházzal;
- A településközpontban található a városi orvosi rendelő, a Mikrotérségi Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, az óvoda és a bölcsőde, amelyek a **környező települések számára is fontos szolgáltatások**at nyújtanak;
- Az akcióterületen található az általános iskola egyik telephelye és a Városi Könyvtár több egysége, amelyek a **város kulturális és közösségi életének meghatározó elemei**;
- A városrészben találhatóak **Téglás közösségi terei és zöldfelületei**, illetve az ilyen célú fejlesztésekre alkalmas területek.

6.3.1.1 Az akcióterületen tervezett tevékenységek

A városi szolgáltatások kiteljesedését, valamint a hosszú távon is hatékonyan, gazdaságosan fenntartható közszolgáltatási rendszer kialakítását leginkább a közfunkciók városközpontban történő koncentrálása segíti elő, amellyel párhuzamosan a gazdasági funkció erősítésére is szükség van.

A projekt keretében tervezett komplex tevékenységek a városközpont gazdasági funkciónak erősítését, közösségi és városi funkcióinak fejlesztését, valamint városmarketinget, helyi identitást és kötődést növelő programokat, parkosítási akciókat foglalnak magukba.

Mindezek a pozitív esztétikai, városképi és identitásbeli hatások mellett jelentős mértékben hozzájárulnak ahhoz, hogy a településközpont közösségi funkciói megerősödjenek, ráadásul a tervezett tevékenységek hatására magántőkék mobilizálódhatnak. A városközponti akcióterületen az alábbi fő projektelemek megvalósítása lehetséges:

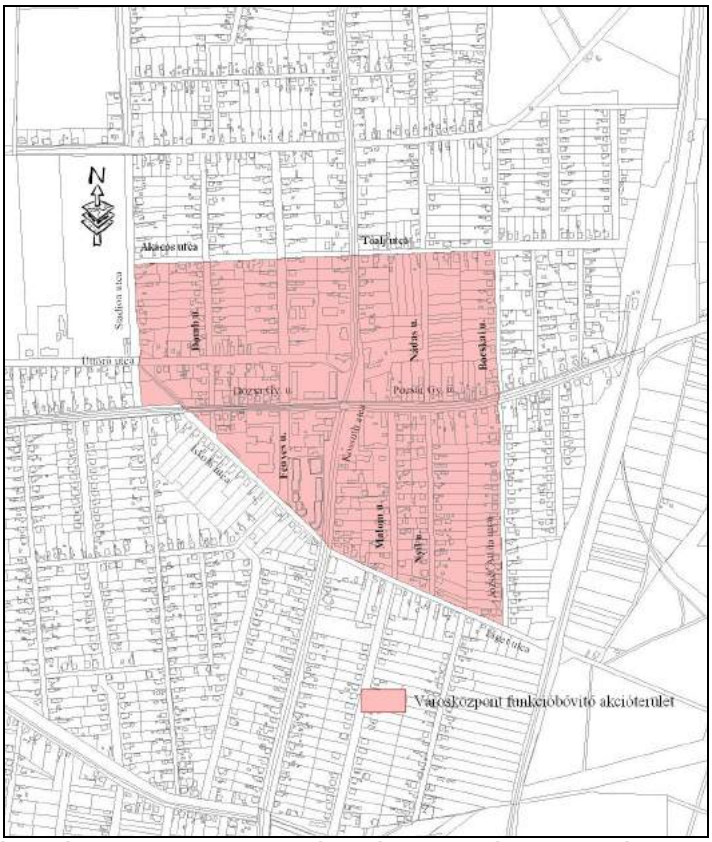

13. térkép: Városközponti funkcióbővítő integrált fejlesztési akcióterület

30. Táblázat: A Városközpont akcióterület utcái

Közterület neve	Típusa	Házszám	Oldal
Akácos	utca	2-4.	páros oldal
Tóalj	utca	1-13.	páratlan oldal
Úttörő	utca	2-12.	páros oldal
Úttörő	utca	1-11.	páratlan oldal
Dózsa György	Utca	2-8	páros oldal
Dózsa György	utca	1-21.	páratlan oldal
Pozsár Gyula	utca	2-22	páros oldal
Pozsár Gyula	utca	1-15	páratlan oldal
Iskola	utca	1-3.	páratlan oldal
Liget	utca	2-8.	páros oldal
Stadion	utca	1-11.	páros oldal
Domb	utca	4-6.	páros oldal
Domb	utca	8-18.	páratlan oldal
Fényes	utca	2a-2b. 8-30.	páros oldal

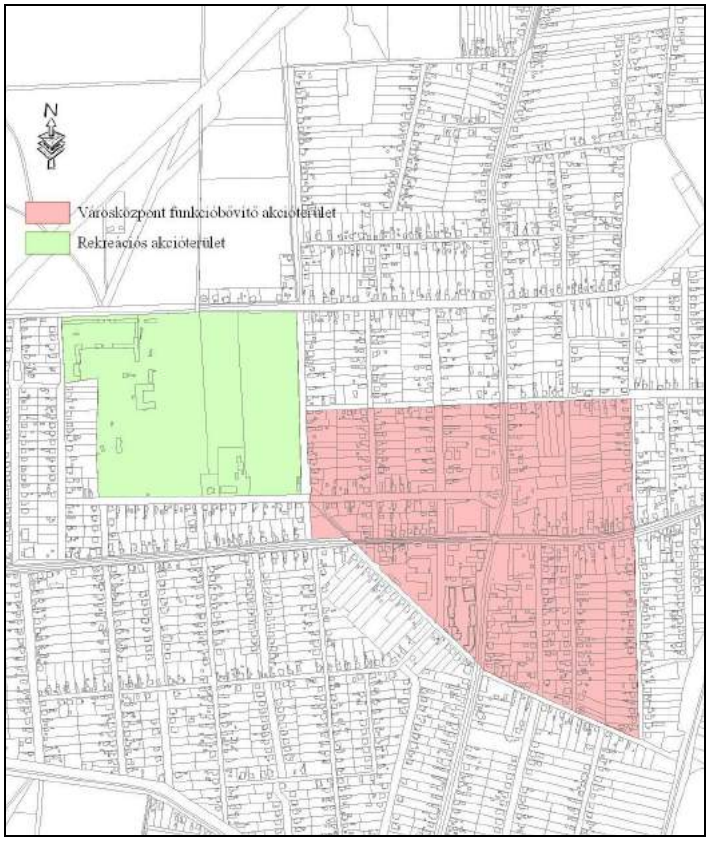

12. térkép: Fejlesztési akcióterületek Tégláson 2007-2013

6.3.1 Városközpont mint funkcióbővítő integrált fejlesztési akcióterület

A Városközpont akcióterület a Városközpont városrész területével egyezik meg. Az akcióterület részletes jellemzése a városrészeket bemutató fejezetben található. A városrész Téglás központi területe, fejlesztésének fókuszában ebből adódóan olyan funkciók fejlesztése áll, amelyek a város teljes lakossága számára lényegesek, hozzájárulnak a mikrotérségi szerepkörök ellátásának javulásához, továbbá a város és térsége számára pozitív társadalmi hasznosságúak. Az akcióterület a következő utcákat érinti:

6.3 Beavatkozások – az akcióterületek kijelölése

Téglás a kifejezetten településfejlesztési célú programok és akciók mellett is aktív forrásszerző tevékenységet folytat annak érdekében, hogy a kitűzött városfejlesztési célok megvalósuljanak: javuljon a közszolgáltatások színvonala, érvényesüljön a társadalmi esélyegyenlőség, a növekvő helyi gazdaság pedig munkalehetőséget adjon az embereknek – mindez tiszta és rendezett települési környezetben.

A konkrét, gyakorlati beavatkozásokat térbelileg fókuszáltan, pontosan beazonosított területeken kell végrehajtani a kedvező hatások érdekében. Ennek megfelelően az integrált városfejlesztés során a tevékenységeket akcióterületekre kell összpontosítani, amelyek a városfejlesztés funkcionális magjaiként szolgálnak. Az akcióterületek kijelölése tehát nem jelenti azt, hogy mindössze ezekben a városrészekben történnek átfogó fejlesztések, hiszen az önkormányzat és a magánszféra egyéb projektjei, pályázatai és más jellegű beruházásai Téglás teljes területét érinteni fogják.

A fejlesztési akcióterületek kijelölése során az alábbi **alapelvek**et vettük figyelembe:

- az akcióterületek teljesítsék legalább a minimálisan előírt követelményeket az ellátandó funkciók tekintetében;
- az akcióterületek kiterjedése ne legyen eltúlzott, csak azok az utcák kerüljenek bele, amelyek a fejleszteni kívánt épületek, intézmények és közterek, valamint a lehetséges magánerős beruházások miatt valóban indokoltak;
- az akcióterületek megjelenésében minél homogénebb, térbelileg pedig koncentrált legyen;
- funkcionális szempontból az akcióterületek egy egységet alkossanak úgy, hogy a funkcióváltásra és -bővítésre megfelelő helyszínt kínáljanak;
- a kijelölt akcióterületen a lehető legnagyobb addicionális hatást érjük el a magántőke mobilizálásával.

A fenti alapelveknek megfelelően Tégláson a következő **fejlesztési akcióterületek**et határoltuk le a 2007-2013 közötti időszakra:

- Városközpont mint funkcióbővítő integrált fejlesztési akcióterület;
- Rekreációs akcióterület.

Az akcióterületek kijelölése annak tudatában történt, hogy a potenciálisan rendelkezésre álló források nem lesznek elegendőek minden szükséges fejlesztés megvalósítására, így magántőke és más, alternatív pályázati források bevonására is szükség lesz. Különösen érvényes ez a Rekreációs akcióterület esetében, amely tulajdonviszonyai fokozottan igénylik a magántőke bevonását, hiszen a Dégenfeld-kastély és parkja magántulajdonban van.

A város hosszú távú társadalmi-gazdasági fejlődési pályára állítása szempontjából mindkét akcióterületi fejlesztés fontos, azonban a Városközponti akcióterület fejlesztése komplexebb, olyan elemekből áll, amelyek hatására a város társadalmi-gazdasági életét már középtávon képes lesz dinamizálni. A város, illetve kistérség lakosainak életében a Városközpontban tervezett projektelemek közvetlenül a fejlesztések megvalósításával kedvező hatásokat generálnak, azok hatására a lakosok életminősége javul. Jelentős eltérés mutatkozik továbbá az előkészítettség terén: a városközpont fejlesztése a műszaki tervi előkészítettség, a társadalmi egyeztetés és a településrendezési tervhez való illeszkedés szempontjából egyaránt kidolgozottabb, tehát **az akcióterületek rangsorolása a városközponti fejlesztéseket helyezi előtérbe.**

6.2.5 Téglás Város Integrált Városfejlesztési Stratégiájának célrendszere

Jövőkép	A kistérség egyik meghatározó településeként Téglás kihasználja kedvező földrajzi-közlekedési helyzetét, két megyeszékhelyhez való közelségét és – így dinamizálódó gazdaságára alapozva – teljes körű és minőségi városi alapszolgáltatásokat, vonzó, tiszta és egészséges, kisvárosias környezetet biztosít a kiegyensúlyozottan növekvő helyi lakosság számára.			
Átfogó cél	A város kedvező közlekedési és környezeti adottságaira alapozva modern kisvárossá válni, ahol fejlett köz- és közösségi szolgáltatások és kedvező gazdasági környezet biztosítása révén a városban élők életkörülményei tartósan javulnak.			
Középtávú tematikus célok	A. A város belső közlekedési feltételeinek javítása			
	B. Vonzó, kisvárosi településkép és kiegyensúlyozott településszerkezet kialakítása			
	C. Tiszta és egészséges települési környezet kialakítása			
	D. Diverzifikált helyi gazdasági szerkezet kialakítása			
	E. A helyi közszolgáltatások magas szinten történő biztosítása			
	F. A lakosság egészségi állapotának javítása és az egészségügyi ellátórendszer fejlesztése			
	G. A helyi társadalom közösségi életének fejlesztése			
Városrészi célok	V1. A **Városközpont** térszerkezeti megerősítése a funkciók koncentrálása és új funkciók betelepítése révén.	V2. A **Lakógyűrű** települési környezetének javítása a zöldfelületek fejlesztésével és a közlekedési feltételeket javító beruházásokkal.	V3. A **Kertvárosi lakóövezet** alap-infrastruktúrájának fejlesztése, lehetővé téve, hogy a városrész teljes értékű lakóterületté váljon.	V4. A gazdasági diverzifikáció elősegítése új betelepülők **Hajdu Ipari Parkba** vonzása révén.

Cél		Indikátor neve	Indikátor definíciója	Mérték-egység	Kiindulási érték	Forrás	Adatgyűjtés gyakorisága	Célérték (2013)
	a városrész teljes értékű lakóterületté váljon.		látott utcák száma (cél: csökkenés)					
	V4. A gazdasági diverzifikáció elősegítése új betelepülők Hajdu Ipari Parkba vonzása révén.	Betelepült vállalkozások száma	Ipari és/vagy kereskedelmi övezetekbe vagy parkba betelepült vállalkozások számának változása (cél: növekedés)	db	0	Polgármesteri Hivatal	Éves	3

Cél		Indikátor neve	Indikátor definíciója	Mérték-egység	Kiindulási érték	Forrás	Adatgyűjtés gyakorisága	Célérték (2013)
			élettartama (cél: növekedés)		Nők: 77,27			Nők: 77,5
G. A helyi társadalom közösségi életének fejlesztése		Játszóterek száma	A város belterületén található játszóterek száma (cél: növekedés)	db	1	Polgármesteri Hivatal	Éves	2
		Sportlétesítmények állapota	Felújított sportlétesítmények száma (cél: növekedés)	db	0	Polgármesteri Hivatal	Éves	2
		Rendezvények	A közművelődési intézmény által szervezett rendezvények száma (cél: növekedés)	db	14	Városi Könyvtár és Közművelődési Intézmény	Éves	18
Városrészi célok	V1. A Városközpont térszerkezeti megerősítése a funkciók koncentrálása és új funkciók betelepítése révén.	Új funkciók száma a Városközpontban	A városrészben megtelepedett új típusú (köz- és profitorientált) szolgáltatások száma (cél: növekedés)	db	0	Polgármesteri Hivatal	Éves	2
	V2. A Lakógyűrű települési környezetének javítása a zöldfelületek fejlesztésével és a közlekedési feltételeket javító beruházásokkal.	A közlekedési infrastruktúra állapota	A városrészt fizikailag érintő, közlekedési infrastruktúrát javító, eltérő célra irányuló, megvalósult vagy megkezdett projektek száma (cél: növekedés)	db	0	Polgármesteri Hivatal	Éves	2
	V3. A Kertvárosi lakóövezet alap-infrastruktúrájának fejlesztése, lehetővé téve, hogy	Közművesítetlen utcák száma	A városrész területén található, alapvető közművekkel (vezetékes víz, áram, pormentesített útburkolat, szennyvízcsatorna) el nem	db	11	Polgármesteri Hivatal	Éves	7

Cél	Indikátor neve	Indikátor definíciója	Mérték-egység	Kiindulási érték	Forrás	Adatgyűjtés gyakorisága	Célérték (2013)
kialakítása		növekedés)					
	Arculati stratégia	Elkészült és elfogadott város-arculati stratégia száma (cél: növekedés)	db	0	Polgármesteri Hivatal	Éves	1
C. Tiszta és egészséges települési környezet kialakítása	Közparkok száma	A város belterületén található közparkok száma (cél: növekedés)	db	0	Polgármesteri Hivatal	Éves	1
	Szennyvíz-csatorna hálózat igénybe vételének elterjedtsége	Szennyvízcsatorna-hálózat rákapcsolt lakások aránya (cél: növekedés)	%	69,96	KSH	Éves	75
D. Diverzifikált helyi gazdasági szerkezet kialakítása	Regisztrált vállalkozások száma	Regisztrált vállalkozások számának változása (cél: növekedés)	db	363	KSH	Éves	380
	Foglalkoztatottak aránya	Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül (cél: növekedés)	%	45,3	KSH Népszámlálás	10 évenkénti	48
E. A helyi közszolgáltatások magas szinten történő biztosítása	Közszolgáltatást nyújtó intézmények állapota	Felújított közszolgáltatást nyújtó intézmények száma (cél: növekedés)	db	0	Polgármesteri Hivatal	Éves	2
	Szociális szolgáltatások száma	A városban igénybe vehető szociális szolgáltatás-típusok száma (cél: növekedés)	db	6	Polgármesteri Hivatal	Éves	7
	Akadálymentesített közigazgatási és közszolgáltatást nyújtó épületek	A városban található komplexen akadálymentesített közigazgatási és közszolgáltatást nyújtó épületek száma (cél: növekedés)	db	2	Polgármesteri Hivatal	Éves	5
F. A lakosság egészségi állapotának javítása és az egészségügyi ellátórendszer fejlesztése	Orvosi rendeléshez való hozzáférhetőség	Felújított orvosi rendelők száma (cél: növekedés)	db	1	Polgármesteri Hivatal	Éves	1
	Várható élettartam	A városban élők születéskor várható	év	Férfiak: 68,86;	KSH Népszámlálás	10 évenként	Férfiak: 69

6.2.4 Számszerűsített városfejlesztési célkitűzések

A városfejlesztéshez rendelt célok megvalósulását leginkább konkrét, számszerűsített mutatók segítségével lehet mérhető folyamattá tenni. A következőkben bemutatásra kerülnek azok a mutatók és célértékek, amelyek alapján mind az átfogó cél, mind pedig a tematikus célok elérése nyomon követhető. Ezek a számszerűsített célok szolgálnak egyúttal a monitoring rendszer alapjaként is.

Cél	Indikátor neve	Indikátor definíciója	Mérték-egység	Kiindulási érték	Forrás	Adatgyűjtés gyakorisága	Célérték (2013)
Átfogó cél	Lakosságszám	A város lakosainak száma (cél: növekedés)	fő	6213	KSH Népszámlálás	10 évenkénti	6500
	Munkanélküliségi ráta	Nyilvántartott álláskeresők a munkavállalási korú népesség %-ában (cél: csökkenés)	%	15,39	ÁFSZ	Éves	13,8
	Alacsony komfortfokozatú lakások aránya	A város teljes területén található alacsony komfortfokozatú lakások aránya (cél: csökkenés)	%	24,3	KSH	10 évenkénti	22
A. A város belső közlekedési feltételeinek javítása	Kerékpárút hálózat kiépítettsége	Téglás bel-és külterületén a kerékpárút hálózat hossza (cél: növekedés)	km	4,19	Polgármesteri Hivatal	Éves	6
	Kerékpár tárolók száma	A város belterületén található kerékpártárolók száma (cél: növekedés)	db	1	Polgármesteri Hivatal	Éves	3
	Utak állapota	Szilárd burkolattal ellátott utak hossza (cél: növekedés)	km	31,219	Polgármesteri Hivatal	Éves	32,5
	Parkolóhelyek száma	A város belterületén található parkolóhelyek száma (cél: növekedés)	db	60	Polgármesteri Hivatal	Éves	100
	Buszvárók állapota	Felújított buszvárók száma (cél: növekedés)	db	0	Polgármesteri Hivatal	Éves	3
B. Vonzó, kisvárosi településkép és kiegyensúlyozott településszerkezet	Közterek száma	Újonnan kialakított közterek száma (cél: növekedés)	db	0	Polgármesteri Hivatal	Éves	2
	Köztéri műalkotások száma	Újonnan felállított köztéri műalkotások száma (cél:	db	0	Polgármesteri Hivatal	Éves	1

6.2.3.2 V2. A Lakógyűrű települési környezetének javítása a zöldfelületek fejlesztésével és a közlekedési feltételeket javító beruházásokkal.

A Lakógyűrűben neve ellenére többfunkciós városrész, így a közvetlen lakófunkcióhoz kapcsolódó fejlesztések mellett kiemelt közlekedési és rekreációs fejlesztések színtere is. A városrész **települési környezetének javítása** érdekében indikatívan a következő beavatkozási területek, illetve projektek azonosíthatóak be:

- A Vasútállomás és a buszmegálló intermodális közösségi közlekedési centrummá alakítása.
- A Dégenfeld-kastély és kastélypark megújítása és funkcióval való megtöltése.
- Kossuth Lajos utca felújítása.
- A sportpálya infrastrukturális fejlesztése.
- Szilárd útburkolatok és járdák felújítása, illetve kialakítása, különösen a városrész peremi részein, amelyek szegregációs folyamatokkal veszélyeztetettek.
- Új tranzitútvonal kialakítása a 4-es főút és a Hajdu Ipari Park között: a 4901. számú út vasúttal párhuzamosan és a Böszörményi és Erdő utcákon való átvezetésével.

6.2.3.3 V3. A Kertvárosi lakóövezet alap-infrastruktúrájának fejlesztése, lehetővé téve, hogy a városrész teljes értékű lakóterületté váljon.

A Kertváros hosszabb távon is kizárólagosan lakófunkcióra fog szolgálni. A városrész esetében a cél a közművek, valamint a szilárd útburkolatok és járdák teljeskörű kiépítése. Mindezek mellett a városrész keleti, Annakert felőli oldalán célszerű egy kisebb pihenőpark, játszótér és egy kisebb sportpálya kialakítása. A városrész a jelenlegi falusias lakózóna jellegből várhatóan fokozatosan kertvárosi lakókörnyezetté alakul, azonban a beépítési arányt a jövőben sem célszerű érdemben növelni, így biztosítható lesz a zöldfelület magas aránya a telkeken belül is.

6.2.3.4 V4. A gazdasági diverzifikáció elősegítése új betelepülők HAJDU Ipari Parkba vonzása révén.

A HAJDU Ipari Park területe magánkézben van, így a városnak csak közvetett lehetősége van az új befektetők letelepítésében. A város és az ipari park közötti kiváló együttműködés továbbvitele, a folyamatos egyeztetések mellett az előzőekben felsorolt, város belterületén megvalósuló – csaknem összes – fejlesztés közvetett módon hozzájárul az új befektetők ipari parkba vonzásához. A vonzó települési környezet, a gyors és minőségi közigazgatási és közszolgáltatások egyre nagyobb szerepet játszanak a cégek, különösen a multinacionális vállalatok telephelyének kiválasztásában. Középtávon a HAJDU Ipai Park és a város belterülete közötti kerékpárút kiépítésére is szükség lesz, a közlekedésbiztonság és a fenntartható közlekedési módok biztosítása céljából.
A cél eléréséhez az önkormányzat elsősorban aktív befektetésösztönzés, városmarketing és a helyi igényekre reagáló foglalkoztatási, átképzési programok megvalósításával járulhat hozzá.
.

A fenti városrészi célok és Téglás középtávú célrendszere alapján a következő funkció-elkülönítést szükséges figyelembe venni a fejlesztések tervezésekor és végrehajtásakor.

29. Táblázat: Téglás városrészeinek fejlesztendő, illetve háttérbe szorítandó funkciói

		1. Városközpont	2. Lakógyűrű	3. Kertvárosi lakóövezet	4. Hajdu Ipari Park	5. Külterület
Ipari, logisztikai	**funkciók**					
Kereskedelmi						
Mezőgazdasági						
Zöldfelületi, környezeti						
Turisztikai, rekreációs						
Közlekedési, távközlési						
Közösségi						
Közigazgatási						
Humán szolgáltatási						
Lakó						

Jelmagyarázat: **fejlesztendő funkció** **háttérbe szorítandó funkció**

6.2.3.1 V1. A Városközpont térszerkezeti megerősítése a funkciók koncentrálása és új funkciók betelepítése révén

A Városközpont esetében az alapvető cél a hagyományos belvárosi funkciók – közigazgatási, kereskedelmi, közösségi és humán szolgáltatási – városrészbe történő koncentrálása, amely a jelenleg is meglévő funkciók erősítésével, illetve új funkciók betelepítésével érhető el. A cél elérése érdekében középtávon mindkét említett módot párhuzamosan szükséges alkalmazni. Ezek eredményeképp a funkcióiban megerősödött városmag **Téglás teljes értékű centrumá**vá válik, továbbá a környező települések, elsősorban falvak számára is szolgáltatásokat nyújt. Ezen cél eléréséhez középtávon a következő fő beavatkozások szükségesek:

- Reprezentatív **városközponti főtér** és a hozzá csatlakozó **közterületek** egységes arculat szerinti kialakítása, melyek a funkcionális és városképi értelemben hozzájárulnak a városi miliő megteremtéséhez
- A **városközponti intézmények megújítása**: a közintézmények infrastrukturális fejlesztése és a hatékony működéshez szükséges funkcionális koncentráció feltételeinek megteremtése mellett elengedhetetlen a szolgáltatások minőségi fejlesztése is;
- A **gazdasági és kereskedelmi tevékenységek** Városközpontba vonzása, illetve az ehhez szükséges infrastrukturális háttér megteremtése.

6.2.3 Városrészekhez kapcsolódó célok

A városrészek tekintetében meghatározott területi célok rövid időtávra, 2-3 évre szólnak, melyek az egyes városrészek átfogó gazdasági, társadalmi és településszerkezeti helyzetfeltárás, valamint az azokra épülő SWOT-elemzések alapján történt meg. A megvalósítandó célkitűzések hozzájárulnak a város középtávú, tematikus céljainak teljesüléséhez, ez által pedig a felvázolt jövőkép eléréséhez is.

A városrész specifikus fejlesztési célok referenciapontot képeznek az integrált akcióterületi fejlesztésekhez. Ennek megfelelően olyan kérdésekre is választ adnak, mint a településrész funkcionális fejlesztési iránya, a területhasználat jellege, a városrész lakókörnyezetének, illetve gazdasági környezetének fejlődési irányai.

Összességében az alábbi megállapítások tehetők:

- Funkcionálisan a **Városközpont**ban indokolt a helyi és térségi **köz-, közösségi- és humán közszolgáltatások** telepítése, illetve fejlesztése
- A Városközpontban – egyéb elsődleges funkcióinak erősítése mellett – az **intenzívebb, de zsúfoltságot nem eredményező beépítés**re és a **lakásállomány megújítás**ára kell figyelmet fordítani.
- A **lakófunkciók** erősítése a **Lakógyűrűben** és a **Kertvárosi lakóövezetben** javasolt, figyelembe véve, hogy a **Lakógyűrűben** nem egyeduralkodó a lakófunkció: frekventáltabb részein **kereskedelmi** tevékenység folyik; keleti határát vasúti fővonal képezi, így **közlekedési** funkciói is jelentősek; a Dégenfeld-kastély tömbje pedig **sport és turisztikai** célú fejlesztések helyszínéül szolgál.
- Az **ipari**, illetve nagy helyigényű **szolgáltató** tevékenységek célhelyszíne a **HAJDU Ipari Park**, részben pedig a **4-es főút melletti külterület**. A HAJDU Ipari Park intenzívebb hasznosítása és elérhetőségének javítása, azaz a 4-es főút és az ipari park közötti, jelenleg belvároson áthaladó tranzitútvonal kiváltása.
- **Zöldterületi fejlesztések**re a teljes belterületen szükség van: míg a Városközpontban koncentráltan, addig a többi városrészben kisebb, közösségi terekkel kombinált pihenőterek létrehozása célszerű. **Fásítás** a teljes belterületen és külterületen is szükséges.
- A **jó talajviszonyokkal rendelkező külterület**eken szükség van a mezőgazdasági funkció erősítésére, így a város ellátásában a helyi termékek a jelenleginél nagyobb szerephez juthatnak, egyúttal a helyi gazdaság is diverzifikálódik.

A fenti megállapítások és a helyzetelemzés alkotják a városrészi célok hátterét és kontextusát, amelyek alapján városrészi szinten is meghatározható a középtávon elérni kívánt célállapot. Tégláson a város jövőképével, átfogó és tematikus középtávú céljaival összhangban a következő városrészi célok határozhatóak meg:

V1. A Városközpont térszerkezeti megerősítése a funkciók koncentrálása és új funkciók betelepítése révén.

V2. A Lakógyűrű települési környezetének javítása a zöldfelületek fejlesztésével és a közlekedési feltételeket javító beruházásokkal.

V3. A Kertvárosi lakóövezet alap-infrastruktúrájának fejlesztése, lehetővé téve, hogy a városrész teljes értékű lakóterületté váljon.

V4. A gazdasági diverzifikáció elősegítése új betelepülők HAJDU Ipari Parkba vonzása révén.

és a fogorvos. Középtávon fel kell készülni bizonyos szakellátások helyi ellátásának biztosítására is (pl. szemészet, bőrgyógyász, füll-orr-gégészet), hiszen a kórházi ápolást nem igénylő szakellátások egy részét a szakorvosok helyben is el tudják látni, ha rendelkezésre áll a szükséges felszereltség. A **házi beteggondozás hálózat kialakítása** – a gondozók megfelelő felkészítését követően – jelentősen tehermentesítheti a helyi egészségügyi szolgáltatórendszert.

6.2.2.7 G. A helyi társadalom közösségi életének fejlesztése

A téglási hagyományőrzés és kulturális élet fenntartásához és fejlődéséhez szükséges a kínálat fejlesztése valamint infrastrukturális beruházások megvalósítása. A megvalósuló fejlesztések tekintetében különleges figyelmet kell szentelni a város népességmegtartó és migrációs vonzerejére is befolyással bíró szabadidős kínálat mennyiségének és minőségének növelésére. A megvalósításban jelentős szerepük lehet a civil szerveződéseknek is.

Ahhoz, hogy Téglás elősegítse a **kulturális és szabadidős kínálat minőségi és mennyiségi fejlődését**, tovább kell folytatni a már megkezdett tevékenységeket, valamint infrastrukturális és tartalmi fejlesztéseket is végre kell hajtani a következők szerint:

- **Művelődési Ház** kialakítása, a jelenlegi mozi épületének bővítésével, mely megfelelő kapacitása és felszereltsége révén otthont fog adni a város valamennyi beltéri kulturális programjának, a közösségi élet meghatározó színhelyévé válna.
- Helyi védettséget élvező **műemlékek** védelme, lehetőség szerint funkcióval való megtöltése.
- Új, **utcai műalkotások** felállítása, melyek alkotójuk, vagy témájuk révén kapcsolódnak a városhoz.
- **Hagyományőrzés és -ápolás** szervezése és a lakossági kezdeményezések felkarolása és támogatása, ezen belül kiemelte szempont a legfiatalabb generációk figyelmének hagyományok iránti felkeltése, azok bemutatása és művelésének lehetővé tétele.
- Regionális és helyi érdeklődésre egyaránt számot tartó **rendezvények** szervezése, melyek közül legalább egy ,,húzórendezvény" kijelölése és évenként megfelelő színvonalú megszervezése szükséges, ahhoz, hogy mindez Téglás ismertségét növelje és hozzájáruljon a város imázsának alakításához.
- **Civil** közösségek kulturális **kezdeményezéseinek támogatása**.
- **Sportolási és egyéb szabadidős szolgáltatások** infrastrukturális feltételeinek javítása és a kínálat bővítése.

A fenti tevékenységek tervezésekor fontos a célcsoportok, kiemelten a **fiatalok és idősek**, elvárásainak és szükségleteinek figyelembe vétele, a rendezvények célzott propagálása az egyes célcsoportok irányába.

A kultúra, a közművelődés és a rekreációs lehetőségek fejlesztése Tégláson nem csak cél, hanem eszköz is ahhoz, hogy **erősítsék a helyi közösség társadalmi kohézióját és identitástudatát**, az újonnan beköltözők esetében a településhez való kötődést.

hatékonyságának javításához és növeli a dolgozók motiváltságát is. A városban a következő konkrét beavatkozások tervezettek a fenti célok elérése érdekében:

- Az új polgármesteri hivatali épület II. ütemben felépülő szárnyában kapnak helyet a **Városellátó Szervezet** irodái, valamint a **Mikrotérségi Családsegítő és Gyermekjóléti szolgálat** helyiségei is, így a lakosság számára egyszerűbbé, kényelmesebbé és gyorsabbá válik a különböző ügyek intézése, szolgáltatások igénybe vétele.
- **Óvoda épületének bővítése és felújítása** jelenleg már a kivitelezés szakaszában van és várhatóan 2010 végére befejeződik, így megszűnik az intézmény férőhelyhiánya, hosszú távon, XXI. századi körülmények között lesz biztosítva a gyermekek óvodai elhelyezése.
- **Orvosi rendelő épületének felújítása és átalakítása** várhatóan 2010. második felében elkészül, így a városban igénybe vehető összes egészségügyi szolgáltatás integrálva lesz a rendelőbe, az épület belső kialakítása pedig maximálisan igazodni fog a benne helyet kapó funkciókhoz. Az épület teljes akadálymentesítése és megfelelő számú parkolóhely létesítése is megtörténik a projekt keretében.
- A **Posta** új, korszerű körülmények közötti működése várhatóan a városközpont frekventált, könnyen megközelíthető pontján (valószínűleg a Gazdasági szolgáltatóház II. ütemében) valósul meg, a jelenleginél tágasabb és funkcionálisan kialakított ügyfélfogadó térrel, valamint az aktuális pénzszállításra és kezelésre vonatkozó biztonsági követelmények érvényesítésével.
- **Korszerű ügyfélfogadó tér** kialakítása a Polgármesteri Hivatalban, mely középtávon az egyes kistérségi feladatellátásból eredő tevékenységeknek is helyet biztosítana. Az új hivatali épületben az egyes ügytípusok különböző igényeinek megfelelően lesz közös ügyfélfogató tér az egyszerűbb ügytípusok számára, míg a szükséges esetekben az irodák is fogadhatnak majd ügyfeleket.
- Az **e-ügyintézés fejlesztése** a hivatali ügyfélfogadás körülményeinek fejlesztése mellett is egyre sürgetőbb feladat, hiszen az internet-használók köre évről-évre növekszik Tégláson is. A cél az, hogy a lakosok minden olyan ügyet elintézhessenek otthon, amely nem feltétlenül igényel személyes jelenlétet. Mindez csökkenti a hivatal ügyintézőinek leterheltségét, a hivatali működés hatékonyabb, olcsóbb lesz.

6.2.2.6 F. A lakosság egészségi állapotának javítása és az egészségügyi ellátórendszer fejlesztése

A lakosság jobb egészségi állapotának elérésében kiemelt jelentőséggel bírnak a **preventív tevékenységek**, vagyis a szűrések, az egészséges életmód és táplálkozás terjesztése, valamint a lelki egészségvédelem – különös tekintettel a szív- és érrendszeri megbetegedések vonatkozásában. Kiemelten fontos a középkorúak részvételének növelése az egészségügyi szűrésvizsgálatokon különböző programok és térítésmentes szűrővizsgálatok szervezésével, így elérhető egyfajta szemléletváltás, hogy a szűrések hasonlóan fontosak, mint a gyermekkori védőoltások. Az egészségügyi felvilágosító programok másik célcsoportját az iskolai tanulók jelentik. Az egészségfejlesztési nevelő tevékenység beépülése a közoktatási programokba számottevően hozzájárulhat a lakosság egészségtudatosságának erősödéséhez különösen a drogmegelőzés, a szexuális felvilágosítás, az egészséges táplálkozás és az önvizsgálatok (pl. emlőszűrés) esetében. Mivel a környezeti ártalmak jelentős szerepet játszanak a lakosság egészségi állapotának alakulásában, fontos a környezet-egészségügy és a megelőzés kapcsolatának erősítése.

Az **egészségügyi ellátó rendszer hatékonyságának növelése** érdekében fontos a településen elérhető egészségügyi szolgáltatások integrálása, azaz a **város egészségházának kialakítása**. A város egészségházában egy helyen lesz elérhető az összes alapszolgáltatás: a felnőtt háziorvosi rendelés, a gyermekorvos, a védőnői szolgálat

- **Szennyvízcsatorna-hálózat továbbépítése** a Kertváros újonnan beépített részein és a Lakógyűrű eddig két csatornázatlan utcájában lehetővé teszi a környezetbarát és a kor technológiai követelményeinek megfelelő folyékony hulladékkezelést a városban.

6.2.2.4 D. Diverzifikált helyi gazdasági szerkezet kialakítása

Téglásnak jelenleg **kétpólusú a gazdasági szférája**, hiszen a város életében meghatározó, a lakóterületektől fizikailag is jól elkülönülő, Hajdúsági Iparművek alapvetően külső piacokra termel, míg a város belterületén megtelepedett vállalkozások elsősorban a helyi, környékbeli lakosság igényeit elégítik ki. A város előnyös közlekedés-földrajzi adottságai, valamint az Ipari területeken és 4-es számú főúthoz közeli, szintén ipari-gazdasági tevékenységre kijelölt, közművesített telkek várhatóan a jövőben is **külső befektetők** számára lesznek vonzóak, akik a telephelyük mellett elsősorban a munkaerővel kapcsolódnak majd a városhoz. A városnak tehát a stabil és diverzifikált helyi gazdaságszerkezet, a kiegyensúlyozott helyi munkaerőpiac megteremtése céljából az **aktív befektetés-ösztönzés** mellett a **helyi vállalkozás-ösztönzés**t és meglévő vállalkozások közvetett támogatását is vállalnia kell.

A Hajdú Ipari Park és a 4-es főút melletti ipari területek magántulajdonban vannak, így közvetlen eszközei nincsenek ezek fejlesztésére a városnak, a gazdasági környezet általános javítása és az üzleti szolgáltatások fejlesztése azonban a megtelepedni szándékozó befektetők és a helyi vállalkozások számára egyaránt kedvező. A fentiek alapján a városnak elsősorban a következő eszközöket célszerű alkalmaznia a gazdaság dinamizálására:

- **Aktív marketing-kommunikáció**: honlap-fejlesztés, kiadványok, vásárokon való részvétel, lobbi-tanácsadás, amelyek a befektetők városba vonzását segítik elő.
- **Gazdasági szolgáltatóház** a városközpontban, mely otthont ad üzleti szolgáltatásoknak, új cégek betelepülésével élénkíti a versenyt, illetve elősegíti a helyi vállalkozások piacra jutását, termékkínálatuk színvonalas módon való bemutatását.
- **Vállalkozói tanácsadás,** mely magában foglalja a kis- és egyéni vállalkozók számára az aktuális pályázatok, fontosabb jogszabályok és a vállalkozókat érintő egyéb aktuális kérdésekben az ingyenes önkormányzati tanácsadást.
- A helyi **oktatás színvonalának** növelése, főként az idegen nyelvek és természettudományos tantárgyak esetében, amely magában foglalja a megfelelő képzettségű és tudású pedagógusok foglalkoztatását és a tárgyi feltételek biztosítását.
- A **képzési kínálat bővítése** a meglévő intézmények keretében és a vállalkozói szféra bevonásával, mely hatására javul a helyi cégek szakember-ellátottsága, az alacsony iskolai végzettségűek álláshoz jutási esélyei pedig növekednek.
- Gördülékeny **hatósági ügyintézés** feltételeinek megteremtése, egyablakos ügykezelés bevezetése a beruházók számára, a kiemelt befektetők esetében pedig külön önkormányzati kapcsolattartó kijelölésével kell elősegíteni a beruházás gördülékeny megvalósítását

6.2.2.5 E. A helyi közszolgáltatások magas szinten történő biztosítása

Tégláson jelenleg biztosítottak az alapvető lakossági szolgáltatások és az önkormányzat – lehetőségéhez mérten – további nem kötelezően ellátandó, de a mindennapi életet jelentősen megkönnyítő szolgáltatások ellátását is biztosítja. Az **önkormányzat** kiemelt célkitűzése, hogy az **általa nyújtott szolgáltatásokat magas színvonalon, minőségi és ügyfélbarát környezetben biztosítsa**, amely maximálisan hozzájárul a munkavégzés

A modern, kisvárosi városkép, valamint a funkcionálisan kiegyensúlyozott településszerkezet kialakítása érdekében középtávon a következő beavatkozások megvalósítása tervezett:

- A központi funkciók városközpontba vonzása a **központi rendezvénytér és környékének kiépítésével**, mely a Kossuth Lajos, a Dózsa György és a Pozsár Gyula utcák kereszteződésében történik meg;
- A városközpont arculatát jelentősen meghatározza a **Polgármesteri Hivatal** és az **egykori iskola épülete**, azonban sem külső megjelenésükben, sem funkcionálisan nem felelnek meg a kor követelményeinek, az iskola épülete már évek óta üresen áll. Az előzetes építészeti felmérések és költségbecslés alapján mindkét épület lebontásra kerül, a polgármesteri hivatal új épülete az egykori iskola helyén épülne fel, míg a jelenlegi Városháza helyén a Gazdasági szolgáltatóház épülne fel, illetve a telek egy részén további kereskedelmi célú épületek és egy társasház épül magánbefektetők beruházásában;
- A városközponti **panelházak felújítása**, melynek első szakaszaként az önkormányzat tulajdonában lévő Kossuth utcai kerítéssor felújítására kerülne sor;
- Az **Úttörő utca sétányként történő meghosszabbítása városközpont felé**, amely gyalogos-kerékpáros közlekedésre alkalmas sétány kialakítását jelenti a református templom és az óvoda melletti üres telken.

6.2.2.3 C. Tiszta és egészséges települési környezet kialakítása

Napjainkban egyre inkább felértékelődik a tiszta, egészséges és esztétikus természeti környezet. A nagyvárosok népességvesztése az agglomerációs települések javára alapvetően ennek a trendnek a következménye. Téglás egyik fontos erőssége, hogy a településen **kedvező a természetes környezet állapota**, alacsony a környezetszennyezés szintje, az ipari tevékenységek telephelyei a lakóterülettől jól elkülönülnek. Az önkormányzat kiemelt törekvése hogy a jelenlegi értékek megóvása, a természeti környezet fejlesztése és a zöldfelületek növelése révén, hosszú távon is harmonikus és fenntartható kapcsolatban éljenek a városlakók a természettel. Ennek érdekében középtávon a következő beavatkozásokat tervezi:

- Városi **zöldfelületek revitalizálása**, amelynek első üteme már megvalósítás alatt van: a belvárosi lakótelep zöldfelületének komplex felújítása történik meg. A szintén Városközpontban elhelyezkedő, Dégenfeld-kastély parkja a város egyik kiemelt zöldfelülete, megújítása a tulajdonos szándékától és a kastély új funkciójától is függ.
- **Zöldfelületek jelentős növelése**, amely a szűkebb városközpontban a főtér kialakításával párhuzamosan történik, részben annak részeként, másrészt magában foglalja egy **új városi közpark** létesítését a jelenlegi mozi és polgármesteri hivatal mögött elterülő beépítetlen területen (Nádas utca). Rendezett zöldfelületek kialakítására azonban nem csak a belvárosban, hanem a peremterületeken is szükség van, kisebb pihenőterek, játszóterek, sétány-szakaszok kialakítására a Lakógyűrűben és a lakott területekkel szomszédos külterületen, különösen az Annakertben lenne igény.
- A **közterületi fásítási program** Téglás teljes területét érintené, de első ütemben a nagyobb forgalmat levezető utak mentén történne meg a fák telepítése, jelentősen csökkentve így a zaj- és légszennyezést. A fásítási program a települési mikroklíma és a városkép szempontjából is rendkívül pozitív hatású lehet. A telepítendő fajták kiválasztásánál az Alföld őshonos fafajtái lesznek előnyben részesítve.
- A **régi temetők lezárása, rendezése és emlékparkká nyilvánítás**ának elsődleges célja a méltó kegyeleti körülmények megteremtése, ugyanakkor megfelelő parkosítás következtében hozzájárulnak a mikroklíma javításához is.

- **Szilárd útburkolatok építése**: Magazin u., Dohányos u., Petőfi u., Nyárfa u., Kun Béla u. Szabolcs u., Erdő u., Pipacs u., Csokonai u., Kender u., Mártírok u.
- **Szilárd útburkolatok felújítása**: Szabadság u., Iskola u., Fényes u., Domb u., Stadion u.
- A város északi határában a jelenlegi **Szabolcs és Szegfű utcák** meghosszabbítása a Galamb utcáig a jobb belső forgalomelvezetést és az ott már kialakított telkek szilárd útburkolati csatlakozását teszi lehetővé.
- A **Kertvárosi lakóövezet utca- és gyalogjárda hálózatának teljeskörű kiépítése,** amelyet első szakaszban a Böszörményi utcától a Tavasz utcáig szükséges mihamarabb befejezni, a terület egyre növekvő népessége miatt.
- **Intermodális közösségi közlekedési centrum kialakítása**: a vasútállomás és buszmegálló integrálásával, mely a MÁV-épület felújításával, külső útburkolat- és térrendezéssel járna.

A tervezett fejlesztések eredményeként:

- növekszik a közlekedésbiztonság a város területén,
- hosszú távon megoldott lesz a parkolás a belvárosban,
- vonzóbbá válik a közösségi közlekedés az egyéni közlekedéssel szemben,
- emelkedik a környezetbarát helyváltoztatási megoldások használatának aránya,
- csökken a közlekedési eredetű zaj- és levegőszennyezés.

6.2.2.2 B. Vonzó, kisvárosi településkép kialakítása és kiegyensúlyozott településszerkezet kialakítása

A városokban napjainkban alapvetően két egymással ellentétes trend, elvárás ütközik: egyrészt megnőtt az igény a pezsgő, szabadidő eltöltésére sokféle, vonzó lehetőséget kínáló városközpontok, funkcionális városi terek iránt, másrészt felértékelődőben van a nyugodt városi életforma is, amely alapvetően a zavartalan otthoni pihenést, kikapcsolódást jelenti.

A város adottságai egyértelműen **a nyugodt, kisvárosi életforma** számára kedvezőek, azonban modern városként lehetőséget és teret kell, hogy biztosítson a városlakók számára az aktív szabadidős tevékenységek, a minőségi kulturális és társasági élet eltöltésére is. Téglás méretéből adódóan nincs lehetőség – és nem is cél – a két funkció éles városszerkezeti szétválasztására, azonban a funkcióbővítő városrehabilitáció lehetőséget biztosít arra, hogy a **hagyományos központi funkciók** mellett a **szabadidős, kulturális funkciók** számára is megfelelő körülmények alakuljanak ki a városközpontban és hosszabb távon is a belvárosba tömörüljenek ezek a tartalmak. Így funkcionálisan gazdagodik a városközpont, javul a szolgáltatás-kínálat, ami növeli a város népességmegtartó-képességét. Mindez szorosan összefügg a **városkép**pel is, hiszen a város nyújtotta (belső) tartalmak csak megfelelő külső megjelenéssel tudják igazán betölteni szerepüket. A városkép kialakításkor kiemelt szempont a település építészeti hagyományainak és a lakosság véleményének, elvárásainak figyelembe vétele, valamint a várhatóan betelepülő befektetők igényeinek előzetes felmérése is.

Téglás jelenlegi **településszerkezet**ét a funkcionális keveredés jellemzi, az IVS helyzetelemzési fejezetében alkalmazott városrészi beosztás azonban jól leképezi a kezdődő városon belüli funkcionális elkülönülést. A város középtávú fejlesztéseinek hozzá kell járulniuk ahhoz, hogy növekedjen a városrészek közötti funkciómegosztás és így egy olyan organikus térszerkezet jöjjön létre, amely hosszabb távon is biztosítja, hogy a korábban is említett, eltérő lakossági igények megfelelő teret kapjanak a városon belül, a különböző funkciók a lehető legkisebb zavarással legyenek egymásra. Mindezt célszerű a városképben is megjeleníteni.

maximalizálása és a **környezetterhelés minimalizálása**. Mindez azt jelenti, hogy a gyalogos, a kerékpáros és a közösségi közlekedés elsőbbséget kell, hogy élvezzen a városon belüli közlekedésben, ami magában foglalja ezen közlekedési módok kombinálásának lehetőségét is, így lehetővé téve, hogy helyközi közlekedésből is nagyobb arányban részesedjenek.
A **gyalogos közlekedés** biztonságának javítására a gyalogjárda-hálózat továbbépítése szükséges a város peremi részein, a belvárosban pedig a járdák és kerékpárutak fizikai elválasztását kell megoldani úgy, hogy az a kialakítandó főtérrel esztétikailag is összhangban legyen.
A **kerékpáros közlekedés** fejlesztése – az előbb említetteken kívül – védett kerékpártárolók építését kívánja meg a városközpontban, valamint a buszmegállók és vasútállomás mellett. A jelentős áthaladó forgalmú utcákon kerékpársávok felfestésével, esetenként fizikai elválasztásával tovább kell növelni a közlekedés-biztonságot.
A **közösségi közlekedés** terén a legfontosabb a vasútállomás és a buszmegálló környékének rendezése. A vasútállomás épületében biztosíthatóak lennének a kulturált átszálláshoz, várakozáshoz szükséges körülmények, szolgáltatások – évszaktól függetlenül, azonban a MÁV Zrt. tulajdonában lévő épület felújításra szorul ahhoz, hogy az utasok számára megfelelő komfortérzetet biztosítva betöltse ezt a funkciót. Az állomás és a buszforduló környékének komplex térrendezése is sürgető feladat: az út- és térburkolat cseréje, utcabútorok elhelyezése és fedett peron kialakítására is szükség van – az előzőleg említett kerékpártárolóval együtt. A városkép, az utasbiztonság és -komfort szempontból is célszerű lenne városban összesen 3 helyen megtalálható buszmegállóknál fedett és ülőhellyel ellátott, egységes arculatú megállóhelyek kialakítása.
A **személygépkocsi forgalom** továbbra is jelentős lesz a településközi közlekedésben, azonban törekedni kell a városon kizárólag áthaladó forgalom csökkentésére, a település ritkábban lakott részein való átvezetésére. A városon belül a városrészek közötti összeköttetések javítása a közlekedésszervezés javításával, a nagyobb forgalom átvezetésére alkalmas utcák burkolatának felújításával, megerősítésével, ezek rezgés- és zajcsökkentő technológiákkal való átépítésével történhet meg. Fontos a városon belüli célforgalom jelentősebb pontjainál minél kedvezőbb parkolási feltételeket kialakítani, hiszen ezzel csökkenthető a környezetterhelés és a településkép is esztétikusabb lesz.
A 4901. számú úton átmenő **tehergépjármű-forgalom**, az Ipari területek és a 4-es főút között, jelenleg a legszűkebb városközponton át halad, ezért mindenképp indokolt a Böszörményi és Erdő utcákon át új tranzitútvonal kialakítása, melyhez új vasúti átjáró, onnan pedig bekötőút kiépítése szükséges a 4901-es út jelenlegi nyomvonaláig, illetve az Ipari területekig.

A város belső közlekedési feltételeinek javítása érdekében **középtávon** a következő **konkrét beavatkozások** lettek meghatározva:

- A városközpontban, a Polgármesteri Hivatal és a tervezett Gazdasági Szolgáltatóház előtt, a Kossuth Lajos, a Dózsa György és a Pozsár Gyula utcák találkozásánál a rendezvénytér kialakításával párhuzamosan a **kereszteződés megfelelő forgalomtechnikai szabályozása** szükséges.
- **Parkolóhelyek kialakítása** a városközpontban, melyeket a tervezett, új Polgármesteri Hivatal, Gazdasági Szolgáltatóház és főtér közvetlen szomszédságában kell elhelyezni.
- A **Kossuth Lajos és Alkotmány utcák felújítása** teljes hosszában, mivel ezen utcák a korábban a 4-es főút városon áthaladó szakaszát alkották és a nagy áthaladó forgalom miatt jelentősen károsodott útburkolatuk. Az utcák felújításával párhuzamosan a városközponti szakaszokon az úttesttől elválasztott kerékpárút és gyalogjárda megfelelő elválasztása is szükséges, a város külső részein pedig célszerű külön kerékpársáv kialakítása.
- **Járdaépítés** a Lakógyűrű peremi részein.

A város kedvező közlekedési és környezeti adottságaira alapozva modern kisvárossá válni, ahol fejlett köz- és közösségi szolgáltatások és kedvező gazdasági környezet biztosítása révén a városban élők életkörülményei tartósan javulnak.

Az átfogó cél megvalósítása a város fejlődési potenciáljának aktivizálásával érhető el a helyben meglévő adottságok és értékek jobb kihasználása révén. Ahhoz, hogy Téglás hosszú távon is fenntartható fejlődési pályára álljon elsősorban a településen élők életminőségén kell javítani, oly módon, hogy annak mindhárom alaptényezője – a társadalom, a gazdaság és a környezet – egyszerre fejlődjön. Mindez lehetővé teszi, hogy a városlakók számára biztosítva legyenek azok a feltételek, amelyek hatására hosszú távon is a Tégláson maradás mellett döntenek, a potenciális betelepülők pedig a városba költöznek, valamint megerősödik a városlakók településhez való kötődése, a helyi identitástudat. A **kiegyensúlyozottan növekvő népesség** Téglás fejlődésének kulcstényezője. Ennek legfontosabb feltételei a már jelenleg is biztosított – vagy a folyamatban lévő beruházások megvalósulásával rövidtávon biztosítandó - helyi egészségügyi, oktatási és közigazgatási szolgáltatások színvonalának emelése, a megélhetési viszonyok javítása, valamint egészséges és esztétikus lakókörnyezet kialakítása. A fejlesztésekkel párhuzamosan, szoros összefüggésben a helyi identitástudat erősítésével és újabb befektetők városba vonzásával, Téglás külső és belső image-ének kialakítására is szükség van.

A fejlődéssel és a fejlesztések megvalósításával párhuzamosan fontos, hogy az elért eredmények a téglási polgárok számára a mindennapi életben is érzékelhetővé váljanak. Nem csak a fejlődés eredményihez való egyenlő hozzáférés esélyét kell biztosítani, hanem minden lehető eszközzel, tudatosan is ösztönözni kell azt, hogy az emberek éljenek a fejlődés, fejlesztés biztosította lehetőségekkel, hiszen azok kizárólag így nyernek értelmet.

6.2.2 Középtávú tematikus célok

Az átfogó cél megfogalmazását követően azonosíthatók az integrált városfejlesztés középtávú tematikus céljai, melyek ágazati bontásban kerülnek meghatározásra. Az egyes tematikus célok a város különböző területein eltérő prioritást képviselnek. A tematikus célok közötti szinergikus kapcsolatok által a célok elérésének hatásai egymást erősítő, társadalmi-gazdasági dinamizáló hatást fejtenek ki a település életében.

A tematikus célok a következők:

A. A város belső közlekedési feltételeinek javítása
B. Vonzó, kisvárosi településkép és kiegyensúlyozott településszerkezet kialakítása
C. Tiszta és egészséges települési környezet kialakítása
D. Diverzifikált helyi gazdasági szerkezet kialakítása
E. A helyi közszolgáltatások magas szinten történő biztosítása
F. A lakosság egészségi állapotának javítása és az egészségügyi ellátórendszer fejlesztése
G. A helyi társadalom közösségi életének fejlesztése

A következőkben a fenti középtávú, tematikus települési célok megvalósítása érdekében tervezett, legfontosabb fejlesztési elképzelések, illetve várható eredményük részletezése történik meg az ágazati bontásnak megfelelően.

6.2.2.1 A. A város belső közlekedési feltételeinek javítása

A helyzetelemzésben bemutattuk, hogy Téglás regionális és megyei szinten egyaránt a kedvező megközelíthetőségű települések közé tartozik. A városnak tehát a belső közlekedés feltételeit kell fejlesztenie a következő két szempont kiemelt érvényesítésével: a **biztonság**

6 Stratégia

Az Integrált Városfejlesztési Stratégiában megfogalmazott célrendszer a város meglévő stratégiai dokumentumaiban és ágazati programjaiban megfogalmazottak messzemenő figyelembe vételével készült, amelyek közül a legjelentősebbek az alábbiak:

- Téglás Város Településfejlesztési Koncepció (1999)
- Téglás Város Önkormányzat Gazdasági Programja 2007-2011 (2007)
- Téglás Város Településrendezési Terve (2005)
- Téglás Város Önkormányzatának Környezetvédelmi Programja 2005-2008 (2005)

A város meglévő stratégiai dokumentumai megfelelő alapot jelentettek az IVS kidolgozásához, azonban kidolgozásuk ideje óta eltelt társadalmi és gazdasági változások, valamint a módszertani különbségek miatt is kívánatos volt egy új, középtávú, széleskörű helyi partnerségen alapuló városfejlesztési stratégia elkészítése. Míg a fentiekben említett dokumentumok elsősorban gyakorlatias, konkrét célmeghatározásukkal tűnnek ki, addig az Integrált Városfejlesztési Stratégia a város jövőképéből levezetett stratégiai keretbe ágyazva határozza meg a Téglás város rövid- és középtávú célrendszerét.

Téglás meglévő stratégiai dokumentumai elvárt eredményként az alapvető városi funkciók teljes körű kiépítését, azok magas színvonalú ellátásának megszervezését, a kedvező földrajzi és közlekedési helyzetre alapozott gazdaságfejlesztést, valamint a rendezett kisvárosi településkép megteremtését helyezik előtérbe, mely által hosszú távon növekszik a város népességmegtartó- és vonzó ereje.

6.1 A város jövőképe

A város jövőképének meghatározásakor – a meglévő stratégiai dokumentumok mellett – a 2009 tavaszán lebonyolított kérdőíves lakossági felmérés eredményei is kiemelten figyelembe lettek véve és nagymértékben egybevágnak a stratégiai dokumentumokban megfogalmazott célokkal. A felmérés legfontosabb üzenete, hogy a lakosok az alapszolgáltatások teljes körének fejlesztése mellett továbbra is a nyugodt, kisvárosi életforma biztosítását – illetve azzal összhangban – a színvonalas települési környezet kialakítását tartják fontosnak.

Mindezek alapján **a város hosszú távú jövőképe** a következőképpen fogalmazható meg:

A kistérség egyik meghatározó településeként Téglás kihasználja kedvező földrajzi-közlekedési helyzetét, két megyeszékhelyhez való közelségét és – így dinamizálódó gazdaságára alapozva – teljes körű és minőségi városi alapszolgáltatásokat, vonzó, tiszta és egészséges, kisvárosias környezetet biztosít a kiegyensúlyozottan növekvő helyi lakosság számára.

6.2 Városi és városrészi szintű fejlesztési célok

6.2.1 Átfogó cél

Téglás város jövőképe, valamint a város előtt álló kihívások alapján kijelölhetőek a település gazdasági-társadalmi fejlesztésének stratégiai céljai, a hozzájuk tartozó részcélok és a prioritások. **Téglás hosszú távú, átfogó célkitűzése**, amellyel a kitűzött jövőkép megvalósulását el kívánja érni a következő:

27. Táblázat: Általános iskolai közoktatás integráltsága (Forrás: Téglás Városi Önkormányzat adatközlése)

OM azonosító	Intézmény neve	Tanulólétszám az intézményben			Tanulólétszám az iskolában az osztályszervezés módja szerint							
					Normál (általános) tanterv			Emelt szintű oktatás és/vagy két tanítási nyelvű iskolai oktatás			Gyógypedagógiai tagozat	
		Összesen	HHH	SNI	Összesen	HHH	SNI	Összesen	HHH	SNI	Összesen	HHH
031051	II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény	699	73	22	687	70	10	-	-	-	12	3

28. Táblázat: A település infrastruktúrája (Forrás: Téglás Városi Önkormányzat adatközlése)

	Azon utcák, ahol részben, vagy egészben nem találhatóak	A városrész(ek) nevei, ahol az utcák találhatók
Vezetékes víz	Annakert u., Városháza u., Felszabadulás u., Hétvezér u., Egyetértés u., Újváros u., Határ u., Nyár u., Tavasz u., Tél u., Dézsmáskert u.	Kertvárosi lakóövezet
Áram	Városháza u., Felszabadulás u., Hétvezér u., Egyetértés u., Újváros u., Nyár u., Tavasz u., Tél u., Dézsmáskert u.	Kertvárosi lakóövezet
Közvilágítás	Annakert u., Városháza u., Felszabadulás u., Hétvezér u., Egyetértés u., Újváros u., Határ u., Nyár u., Tavasz u., Tél u., Dézsmáskert u.	Kertvárosi lakóövezet
Szennyvíz-csatorna	Annakert u., Városháza u., Felszabadulás u., Hétvezér u., Egyetértés u., Újváros u., Határ u., Nyár u., Tavasz u., Tél u., Dézsmáskert u., Pipacs u., Kurucz u., Homok u.	Kertvárosi lakóövezet, Lakógyűrű
Gáz	Annakert u., Városháza u., Felszabadulás u., Hétvezér u., Egyetértés u., Újváros u., Határ u., Nyár u., Tavasz u., Tél u., Dézsmáskert u.	Kertvárosi lakóövezet
Pormentes út	Annakert u., Városháza u., Felszabadulás u., Hétvezér u., Egyetértés u., Újváros u., Határ u., Nyár u., Tavasz u., Tél u., Dézsmáskert u.	Kertvárosi lakóövezet
Összesen a városban nyilvántartott halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma	161 fő	

25. Táblázat: A városrészek segélyezési mutatói (Forrás: Téglás Városi Önkormányzat adatközlése, 2009)

Az IVS-ben azonosított városrészek és a szegregátum neve	Lakónépesség száma (jelenlegi népességnyilvántartási adatok alapján)	Lakások száma (jelenlegi népességnyilvántartási adatok alapján)	LFT[7]-ben részesülők aránya a lakások számához viszonyítva	Rendszeres szociális segélyben részesülők aránya a lakások számához viszonyítva	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők aránya a lakások számához viszonyítva	Romák aránya a lakónépességen belül[8]
Városközpont	1147	468	8,8 %	4,7 %	6,6 %	0
Lakógyűrű	4599	1631	17 %	10,8 %	14,1 %	0
Kertvárosi lakóövezet	798	227	25,1 %	0,9 %	30,4 %	0
HAJDU Ipari Park	0	0	-	-	-	-
Külterület	23	28[9]	-	10,7 %	3,6 %	0
Város egészére vetített mutató[10]	6567	2354	15,9 %	8,7 %	14 %	0
Város egészére az adott segélytípus száma			376	204	331	

26. Táblázat: A Bárczay Anna Városi Óvoda összefoglaló adatai 2009. októberi 1-jei állapot szerint (Forrás: Bárczay Anna Városi Óvoda adatközlése)

Óvodai férőhelyek száma	Óvodások létszáma összesen	Gyermekvédelmi kedv.ben részesülők létszáma	HHH-s gyermekek létszáma	SNI integráltan nevelt gyermekek létszáma	Nemzeti, etnikai kisebbségi nevelésben részesülő gy. létszám	Más településről (vagy tanyáról) bejáró óvodások létszáma	Óvodai kihasználtság %	Óvodai csoportok száma	Átlagos csoport létszám
240	259	119	34	3	0	0	108%	10	25,9

[7] LFT-be beletartozik a normatív és helyi LFT egyaránt.
[8] Nem kötelező, amennyiben a városnak rendelkezésre áll ilyen jellegű adat (pl. felmérésekből, CKÖ becslése stb.)
[9] A jelenleg hatályos szabályozás alapján a külterületi ingatlanok nem lakásnak, hanem gazdasági épületnek minősülnek.
[10] Az adott segélyezés típus aránya a város összes lakásszámához viszonyítva.

24. Táblázat: A 2001-es Népszámlálásból előállított adatok (Forrás: KSH 2001)

Mutató megnevezése	Téglás összesen	Városközpont	Lakógyűrű	Kertvárosi lakóövezet	Külterület	HAJDU Ipari Park
Lakónépesség száma (fő)	6 213	1108	4 460	573	72	A HAJDU Ipari Park területen nem él népesség, ezért erre a területre a KSH nem tud adatot szolgáltatni.
Lakónépességen belül a 0-14 évesek aránya	21,5	18,4	21,5	27,1	23,6	
Lakónépességen belül a 15-59 évesek aránya	63,5	64,4	63,7	61,6	54,2	
Lakónépességen belül 60-x évesek aránya	15,0	17,2	14,8	11,3	22,2	
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	37,9	23,3	40,4	42,8	76,9	
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebbek arányában	4,5	7,3	3,6	6,0	0,0	
Lakásállomány (db)	2 133	421	1 478	206	28	
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	24,3	7,8	23,1	59,2	75,0	
Rendszeres munka jövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül (15-59 évesek)	51,6	44,6	52,6	55,2	69,2	
A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	24,1	14,5	25,6	27,8	59,0	

város valamennyi lakosa számára kedvező hatást gyakorolnak, nem érintik a szegregációval veszélyeztetett területeket, nem járnak szegregációt erősítő hatással. A projekt keretében megvalósítandó, infrastrukturális beruházásokat kísérő, soft-elemek megvalósításában pedig kiemelt szerepet kapnak a hátrányos helyzetű lakosok is (pl. közterületi parkosítási akció).

A városrehabilitációs fejlesztések mellett az akcióterületen több olyan fejlesztés is megvalósítás, illetve előkészítés alatt van, amelyek kedvezően érintik a hátrányos helyzetű csoportokat, mint pl. városi egészségház kialakítása, óvoda bővítése és felújítása, idősek otthonának tervezése, járdaépítések. Mivel ezen intézmények szintén a településközpontban találhatóak lehetőséget teremtenek a szolgáltatások magasabb színvonalú biztosításához, mely a hátrányos, alacsony státuszú lakosság számára is kedvező hatást gyakorol.

A város további kiemelt prioritása a **közösségi közlekedés feltételeinek fejlesztése**, amely elsősorban a vasútállomás és buszállomás komplex rehabilitációját célozza meg. Mindennek kedvező hatásait szintén elsősorban a kevesebb jövedelemmel rendelkező és hátrányos helyzetű társadalmi csoportok élvezhetik.

Emellett a város jelentős út- és járdafelújításokat is tervez, amelyek elsősorban a szegregációval veszélyeztetett területeket érintik, így hozzájárulnak az ott lakók életkörülményeinek javulásához.

Összességében megállapítható, hogy a fent említett és az IVS-ben tervezett fejlesztések nem erősítik a szegregációs folyamatokat, hanem inkább azok meggátolásához járulnak hozzá.

Az ágazati politikák sem járnak szegregációt erősítő hatással. A **6.5.1. fejezetben** tárgyalt települési stratégiai dokumentumok és ágazati politikák éppen a szegregáció mértékének csökkentését, az integráció fokozását hivatottak elérni.

A településen jelenleg két telephelyen működik **II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény**. A Minősítő Testület az iskolában folyó művészeti képzést kiválóra értékelte 2008-ban.

A nappali oktatás keretében összesen 718 tanuló oktatása-nevelési folyik, 27 osztályban. Gyógypedagógiai oktatásban 22 gyermek részesül, 8 sajátos nevelési igényű gyermek integrált oktatásban, normál tanulócsoportban tanul, 14 fő pedig szegregáltan, összevont tanulócsoportban. Maximálisan 800 diák felvétele lehetséges, tehát ennek fényében jelenleg 89,75%-os kapacitáskihasználtsággal működik az intézmény.

Az általános iskola építményi feltételeinek megújítása hazai és európai uniós pályázati pénzek sikeres lehívásának köszönhetően megtörtént. Az általános iskolában a tárgyi feltételek területén szükséges a fejlesztés (számítástechnikai eszközök, sportszerek, oktatási segédanyagok). A csökkenő támogatások és a hatékonyabb ellátás érdekében a napközis csoportok összevonására került sor a 3. és 4. évfolyamokon.

A II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény hosszú évek óta végzi a sajátos nevelési igényű (SNI) tanulók oktatását. Az intézmény korábban körzeti feladatként látta el a sérült gyerekek fejlesztését, mivel megfelelő tárgyi (fejlesztőszobák) és személyi (4 gyógypedagógus) feltételekkel rendelkezik. A szegregáltán oktatott SNI-s tanulók létszáma évről-évre csökken. A sérült gyerekek beintegrálása folyamatosan történik a tanulók integrálhatósága, valamint a magas létszámú tanulócsoportok függvényében. A 2009/2010-es tanévben 15 tanulócsoport maximális vagy azt meghaladó létszámú. Valamennyi integráltan vagy szegregáltan oktatott sajátos nevelési igényű tanuló részesül a törvény által előírt habilitációs és rehabilitációs foglakozásban.

Az intézmény a 2006/2007-es tanében indította be 72 fő részvételével a képesség-kibontakozató oktatást. A 2007-es tanévtől kedve az integrációs rendszeren belül folyik a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók egyéni fejlesztése. Az intézmény azóta minden évben sikeresen pályázott az Oktatási Minisztérium által kiírt esélyegyenlőséget segítő pályázatokon. A 2009/2010-es tanévben 78 tanuló bevonásával végzik az IPR-t. A program beindítása óta két alkalommal történt szakmai ellenőrzés az IPR-rel kapcsolatban. A helyszíni ellenőrzés során a kiküldött szakértők magas színvonalú, kiváló munkáról számoltak be. Az intézmény tagegységeiben a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók megoszlása egyenletes, hiszen a két tagegység között a tanulók megosztása az alsó és felső tagozat szerint történt.

23. Táblázat: Az általános iskola HH és HHH tanulóinak megoszlása a tagegységek között

Telephely	HH	HHH
Fényes utca 2-8.	169	32
Úttörő utca 15.	142	41
Összesen	**311**	**73**

Forrás: II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola és AMI adatközlése

5.3 Tervezett fejlesztések és egyes ágazati politikák szegregációs hatásának felmérése

Az Integrált Városfejlesztési Stratégiában középtávon tervezett fejlesztések döntő többsége a Városközpontot és a Rekreációs akcióterületet érintik.

A **funkcióbővítő városrehabilitációs projekt** keretében egyrészt a közszolgáltató, illetve közösségi funkciót betöltő Művelődési Ház kialakítása történik meg, valamint jelentős nagyságú köztér, zöldfelület épül, illetve újul meg teljesen a belvárosban, másrészt Gazdasági szolgáltatóház, parkolók kialakítása és a könyvtár-épület gazdasági célú hasznosítása is megtörténik. Ezen fejlesztések – közvetlenül vagy közvetett módon – a

népesség térbeli elkülönülése ellen hatnak. Mindemellett kiemelt feladat a külterületen élők életminőségének javítása.

5.2.1 Oktatási helyzetelemzés

A **Bárczay Anna Városi Óvoda** két különálló épületben működik. Jelenleg 10 óvodai csoport működik, 6 a székhelyintézményben, és 4 a Fényes úti épületben. A székhely és telephely fizikailag 2 utcára nyíló épületegységekből áll, valójában közös összenyitott udvaron működnek a csoportok. A telephely 2 csoportja régi bölcsődei részből lett óvodai csoportszobává alakítva, és 20-20 férőhelyes. A telephely másik két csoportja már óvodai csoportnak épült 1991-ben került átadásra. A főépület 5 csoportja 1957-ben épült, egy különálló csoportja pedig 1975-ben társadalmi munkával épült. Az új óvoda építésével a telephely bölcsődei két csoportja visszakerül a bölcsőde működésére, és a főépületben is kiváltunk egy szükség csoportszobát, valamint a különálló épület egy csoportszobája megszűnik. 6 új csoportszoba tornaszoba és a kiszolgáló helyiségek épülnek meg. Még a főépület 4 csoportszobájának és épületének felújítása megoldandó feladat.

Az óvodai férőhely 240 fő, a beíratott gyermekek száma minden évben jelentős mértékben meghaladja a férőhelyi létszámot. A 2009/2010-es tanév elején 259 fő volt az óvodába beírt gyermekek száma, ami a tanév végére várhatóan 285 főre emelkedik. Ez a tanév eleji és tanév végi különbség abból adódik, hogy az óvodába felvett gyermekek csak akkor kezdhetik meg az óvodát, ha a 3. életévüket betöltik. Az intézmény kapacitás-kihasználtsága tehát 108 és 119 % között változik az aktuális tanévben.

21 főállású óvodapedagógus (ebből 1 fő vezető óvodapedagógus), 1 félállású logopédus, és meghatározott feladat elvégzésére 1 fő gyógypedagógus heti 3 órában végzi a nevelő-fejlesztő munkát. Így egy fő pedagógusra 13,71 gyermek jut.

Megállapítható tehát, hogy az óvoda mintegy 120%-os kihasználtsággal működik folyamatosan. Magas kihasználtság mellett van olyan tanév, amikor óvodásokat kell elutasítani helyhiány miatt. Az eddigi legmagasabb gyereklétszám elérése 2007-ben történt, amikor az intézmény 122%-os kihasználtság mellett 292 gyermekkel zárta a tanévet.
A magas gyermeklétszám miatt nem felel meg az intézmény Közoktatási törvény által kötelezően előírt 25 fős csoportonkénti maximált létszámnak.

A törvény nem véletlenül szabályozza a gyermeklétszámot, hiszen pedagógiai szakmai fejlesztő-nevelő munkát magas gyermeklétszám esetén nehezen, kisebb hatékonysággal lehet végezni.

A csoportszobák mérete, felszereltsége (a játékok, ábrázoló eszközök, székek, asztalok, fektetők száma, elhelyezése) is akadály 30-31 gyermek egész napos ellátására. Ha minden gyermek bent van a csoportban, akkor alig férnek el a fektetők, az asztaloknál is rendkívül kevés a hely. A nagy gyereklétszám miatt lényegesen jobban használódnak a játékok, az ábrázoláshoz, s egyéb tevékenységekhez használt eszközök. Az országos folyamatoknak megfelelően a gyermekszám csökkenése várható, de egyelőre ez nem jelent megoldást a településen jelentkező férőhelyhiányra.

Mivel nincs több óvoda a városban, ezért minden óvodás korú gyermek elhelyezését meg kell oldani, (ideértve a sajátos nevelési igényű, az integrálható autista és a beilleszkedési és magatartászavaros gyermekeket) ennek érdekében a fejlesztési tervek között szerepel az óvoda épületének bővítése.

Közülük a város centrumához legközelebb az a kertvárosi tömb fekszik, amely az előzőekben bemutatott, Böszörményi, Felszabadulás, Tavasz, Hét vezér utcák által határolt tömböt keletről határolja.

A jelenlegi segélyezési adatok vizsgálata alapján megállapítható, hogy szociális szempontból legkedvezőtlenebb helyzetű városrész a Kertvárosi lakóövezet, hiszen a lakásfenntartási támogatásban és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők lakásokhoz viszonyított aránya is jelentősen meghaladja a városi átlagot.

A szegregációs folyamatokkal érintett területek kedvezőtlen társadalmi mutatói ellenére megállapítható, hogy **nincs drasztikus különbség ezen területek és a város többi részének szociális helyzete között**. Mindezt az támasztja alá, hogy a szegregációs mutató egyik összetevője, a *rendszeres munka jövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül (15-59 évesek)* egész Tégláson igen magas: városi szinten eléri az 51,6%-ot, még a legkedvezőbb helyzetű Városközpontban is 44,6 %. Emiatt feltételezhető, hogy a szegregációval érintett területek minősítése alapvetően a *legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aktív korúakon (15-59 évesek) belüli magas arányának* következménye. Természetesen e területek többségének peremi fekvése befolyásolta az átlagnál kedvezőtlenebb iskolázottsági, szociális helyzetüket, azonban ez a tényező a helyi viszonyok ismertében nem tekinthető meghatározónak.

A szegregációs folyamatokkal érintett területek össznépessége 591 fő, ami a város lakosságának 9 %-a. Ezen belül a szegregációs mutatót elérő két lakótömbben a város népességének 0,92%-a él. A városközponti terület a Városközpont népességének 1,13 százalékának, míg a kertvárosi terület a teljes városrészi lakosság 8,2 százalékának ad otthont.

A város által nyújtott és a városban elérhető közszolgáltatások a lehatárolt területeken élők számára is ugyanolyan feltételekkel vehetők igénybe, mint a többi városlakó számára. A város földrajzi kiterjedéséből adódóan az elérhetőség sem jelent problémát, a város bármely részéből gyalogosan is megközelíthetőek. A hátrányos helyzetűeket kiemelten érintő szociális ellátások részletes leírását az IVS 3.5.4. ***Szociális ellátás*** című fejezete mutatja be**.**

A KSH adatszolgáltatása Téglás **külterületi népesség**ére is kiterjedt. 2001-ben összesen 72 fő, azaz a város lakosságának 1,1 százaléka élt külterületen. Az adatok alapján megállapítható, hogy szociális és iskolázottsági mutatóik jóval kedvezőtlenebbek a város belterületén élők, illetve a többi városrész átlagánál. A külterületi lakosok több, mint 3/4-ének (76,9 %) legfeljebb általános iskolai végzettsége van, míg körükben a legmagasabb (69,2 %) a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya is. A szegregációs mutató értéke a külterületi népességre számítva 59%. Összesen 28 lakás található külterületen, amelyek 3/4-e alacsony komfortfokozatú. A külterületi népesség tehát a város legkedvezőtlenebb helyzetben lévő csoportja. Mindez egyértelműen a lakóhelyük miatti hátrányokból adódik. A jelenlegi népesség-nyilvántartási adatok alapján 23 fő Téglás külterületének lakónépessége, azaz 2001-2009 között kb. a harmadára apadt a külterületi népesség. Jelenleg a város népességnek mindössze 0,3 %-a él külterületen. A kedvezőbb életminőség reményében tehát folyamatos volt az elmúlt években a városba költözés, az önkormányzat munkatársainak tájékoztatása szerint többnyire az idősebb népesség maradt külterületi otthonában.

A fenti adatok azt támasztják alá, hogy **Tégláson nem beszélhetünk valódi szegregációról**, hiszen a kedvezőtlen szociális és iskolázottsági helyzetű népesség térbeli elhelyezkedése a városon belül nem koncentrált. A városperemi és ahhoz közeli részeken fekvő, több, kisebb szegregációval veszélyeztetett terület esetében ugyanakkor fontos megelőző jellegű intézkedéseket tenni, amelyek hosszabb távon is a hátrányos helyzetű

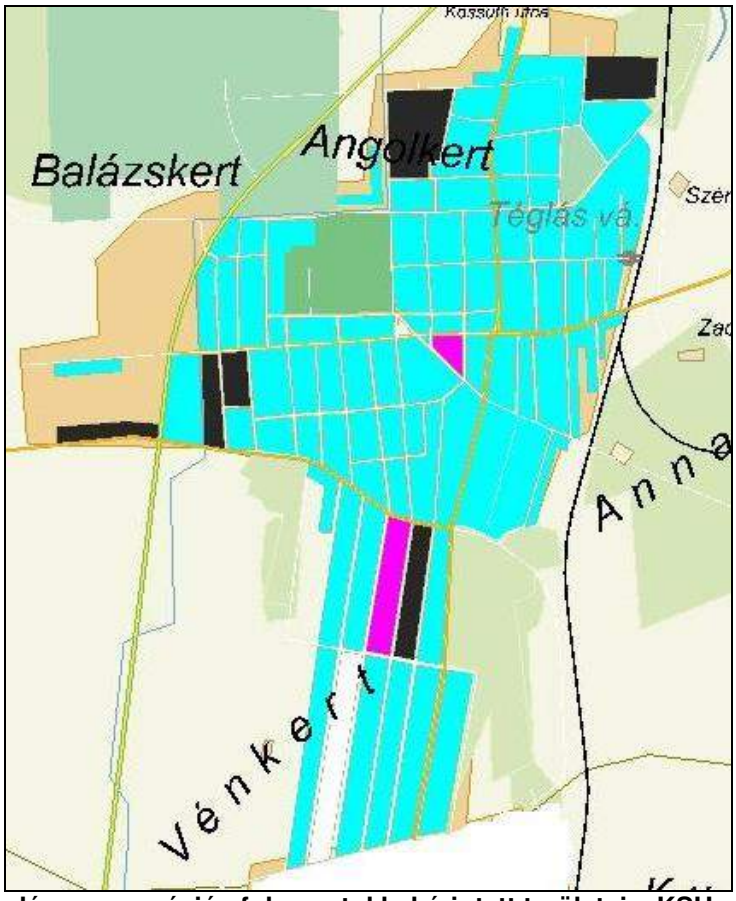

11. térkép: Téglás szegregációs folyamatokkal érintett területei a KSH adatok alapján
Forrás: KSH

A 2001-es népszámlálási adatok alapján további hat olyan kisebb területet jelölt meg a KSH, amelyek **szegregációval veszélyeztetettnek területnek** minősülnek.

5.2 A lehatárolt területek helyzetelemzése

Mivel az előző fejezetben bemutatott, lehatárolt területek nem minősülnek szegregátumnak, a KSH nem szolgáltatott részletes adatokat e területekre, így elemzésükkor kizárólag az önkormányzat szakembereinek helyismeretére, tapasztalati tényekre és az önkormányzat számár hozzáférhető adatokra támaszkodhatunk, illetve a KSH városrészekre szolgáltatott adataira.

A **két, szegregációs jellemzőkkel erősebben érintett terület** közül a kisebb, városközponti terület népessége 13 fő, míg a kertvárosi területé 47 fő. A **városközponti terület** teljes mértékben beágyazódik a szűkebb, belvárosi szövetbe, attól sem fizikailag, sem városképileg nem különül el, közmű és közlekedési infrastruktúrája teljesen kiépített.

A nagyobb kiterjedésű, **kertvárosi terület** szintén a belterületi városszövet integráns része, azonban jelentős infrastrukturális hiányosságai vannak, ugyanis csak a Felszabadulás és a Hétvezér utcák északi felében – kb. a Böszörményi utcától a Nyár utcáig – vannak kiépítve a közművek. A közművek hiánya azonban az egész Kertvárosban probléma, amit jól mutat, hogy ebben a városrészben a legmagasabb az alacsony komfortfokozatú lakások aránya: 59,2 %, miközben a városi átlag 24,3 %.

A **hat kisebb, szegregációval veszélyeztetett terület** többsége városperemi vagy ahhoz közeli fekvésű, de egymástól viszonylag távol, a város más-más részein helyezkednek el.

5 Szegregált, vagy szegregációval veszélyeztetett területek helyzetértékelése

5.1 Szegregátumok, illetve a szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása

Téglás város területén a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) 2009. december 8-i keltezésű igazolása alapján **nem található *szegregátum***, azaz olyan terület, amely eleget tesz a Városfejlesztési kézikönyvben a szegregátumok lehatárolására meghatározott kritériumoknak egyikének.

A **népszámlálási adatokon alapuló szegregációs mutató** alapján azt a területet nevezzünk szegregátumnak, ahol az aktív korú (15-59 év közötti) lakosok legalább 50%-a nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel, legmagasabb iskolai végzettség pedig nem haladja meg a 8 osztályt.
Azokat a területeket, ahol a népszámlálási adatokon alapuló szegregációs mutató 40 és 50 % közötti értékű, **szegregációval veszélyeztetett terület**eknek tekintjük.

A **segélyezési adatokon alapuló szegregációs mutató** azt a területet nevezi szegregátumnak, ahol a rendszeres szociális támogatásoknak a lakossághoz/lakások számához viszonyított aránya eléri a városi átlag kétszeresét.
Az a terület, ahol a rendszeres szociális támogatásoknak a lakossághoz/lakások számához viszonyított aránya eléri a városi átlag 1,7-szeresét **szegregációval veszélyeztetett terület**eknek tekinthető.

A KSH népszámlálási adatai szerint kettő olyan terület volt 2001-ben, amely részben eleget tett a szegregátum kritériumainak, azzal a kivétellel, hogy népességszáma nem érte el az 50 főt. Téglás Város Önkormányzata ellenőrizte a két terület jelenlegi (2009. november) népességszámát a Népességnyilvántartó adatbázisában, amely alapján megállapítható, hogy az adott területek lakosságszáma jelenleg is 50 fő alatt marad, így nem tekinthetők szegregátumnak. Ez a két terület a következő:

1. Dózsa György, Fényes, Iskola és Domb utcák által határolt terület, amely a Városközpontban, Téglás közlekedési csomópontjától egy háztömbnyire helyezkedik el. Jelenlegi lakossága: 13 fő.
2. Böszörményi, Felszabadulás, Tavasz, Hét vezér utcák által határolt terület, amely a Kertváros északi, Városközponthoz legközelebb fekvő részén helyezkedik el. Jelenlegi lakossága: 47 fő.

4.2.4.2 A városrész SWOT elemzése

Erősségek	Gyengeségek
• Széleskörű infrastrukturális szolgáltatás • Kiváló logisztikai körülmények • Segítségnyújtás a hatósági ügyintézésben • Közmű infrastruktúra kiépített • Városközpont, közfunkciók könnyen elérhetők • Iparvágánnyal rendelkezik a terület • Új technológiák alkalmazása a meglévő termelőegységekben	• A terület megközelítését rossz minőségű út nehezíti, amely Téglás belvárosán halad keresztül • Egyes épületek állapota leromlott, megújításra szorulnak
Lehetőségek	**Veszélyek**
• Jelentős szabad, hasznosításra váró terület • M3 autópálya közelsége • Debreceni és Nyíregyházi multinacionális vállalatok beszállítóinak betelepítése • Az ukrán és a román határátkelőhely a közelben található • Növekvő számú befektetői érdeklődés	• Gazdasági recesszió • Befektetői érdeklődés nem realizálódik • Környező városok - leginkább a megyeszékhelyek - versenyelőnye a kiépített gazdasági infrastruktúra terén

4.2.4 HAJDU Ipari Park

4.2.4.1 Gazdaság

Téglás város szerkezeti tervében a külterületen elhelyezkedő HAJDU ipari park **ipari-gazdasági terület** besorolást kapott. Az ipari centrum területe gyakorlatilag külön városrészként értelmezhető. A foglalkoztatásban betöltött szerepe és gazdasági jelentősége még manapság is jelentős, ezen okból kifolyólag fontosnak ítéltük külön városrészként történő megjelenítését. A HAJDU-cégcsoport jelenleg kb. 650 fő alkalmazott számára biztosít munkahelyet. Foglalkoztatottainak jelentős része más településekről, olykor a megyehatáron túlról ingázik munkahelyére.

A Hajdúsági Iparművek 1952-ben alakult, elsősorban hadiipari céllal. Háztartási készülékeket 1957-től gyártott, fokozatosan bővülő típusválaszték és növekvő export mellett. Saját fejlesztésű és licencvásárlással honosított gyártmányokkal, valamint az ehhez tartozó géppark kialakításával a 80-as évekre létrehozott egy közepes méretű iparvállalatot.

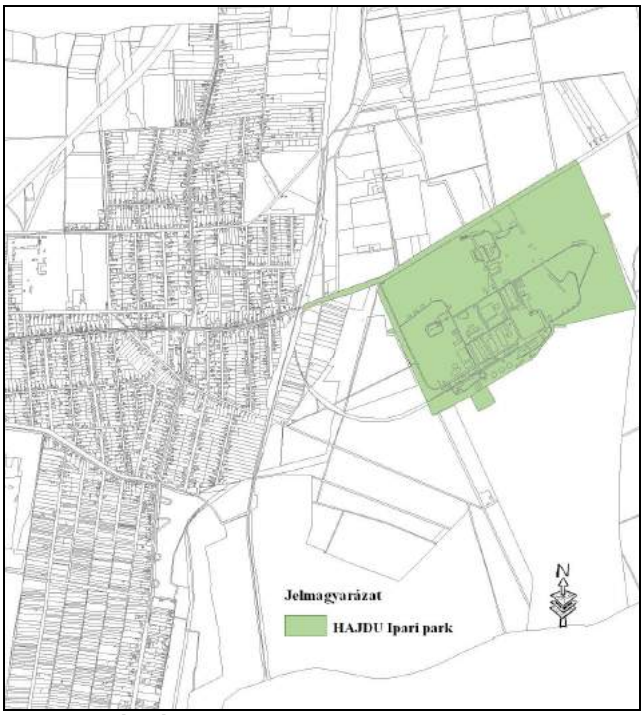

10. térkép: HAJDU Ipari Park elhelyezkedése

A cég 1993-ban átalakult részvénytársasággá és a privatizáció során magyar magánszemélyek tulajdonába került.

Mindezek után - elsősorban szabad kapacitásainak hasznosítása érdekében - 1996-ban, majd kiemelten 2002-ben (fő tevékenysége mellett, elsősorban lemezalakítással előállított alkatrészekkel) nyitott az autóipari beszállítások felé.

A HAJDU Hajdúsági Iparművek Rt. 2005 októberében három céggé vált szét - ezek közül az egyik a HAJDU Autotechnika Ipari Zrt. - melynek létrejöttét az autóipari beszállítások (volumen és összetétel) dinamikus növekedése, a vevőkör bővülése tette szükségessé.

A HAJDU Hajdúsági Ipari Zrt. legfontosabb termékcsoportjai a hőtechnikai háztartási készülékek (forróvíztárolók, vízmelegítők), a szolár fűtési rendszerek és a motoros háztartási készülékek (mosógépek, centrifugák).

Az iparművek szétválásakor a HAJDU Infrastruktúra Szolgáltató Zrt. lett az ún. általános jogutód. A vállalat jelentős földterülettel, ezen belül ipari területnek minősített telkekkel rendelkezik. A betelepülőknek lehetőségük van a telkek és a meglévő létesítmények bérlésére vagy megvásárlására. Ezen kívül különféle szolgáltatásokat vehetnek igénybe: közműszolgáltatás (villamos energia, gáz, távhő, víz, szennyvíztisztítás), digitális telefonvonalak, ISDN-internet, telephelyőrzés, portaszolgálat, iparvágány-használat, raktározás. A HAJDU Ipari Park kedvező feltételeket biztosít a korszerű termelési és szolgáltatási profilú vállalatok megtelepedéséhez, fejlődéséhez. A lehetőség nagybefektetők, valamint kis- és közepes vállalkozások számára egyaránt adott. Jelenleg 30 kialakított telken lehet elkezdeni a fejlesztést.

Mutató megnevezése	Téglás összesen	Kertvárosi lakóövezet
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	39,6	39,7

4.2.3.3 Környezet

A városrész közműellátottsága alapvető hiányosságokat mutat. Jelenleg - gyakorlatilag az egész városrész területén – az Annakert utca, Városháza utca, Felszabadulás utca, Hétvezér utca, Egyetértés utca, Újváros utca, Határ utca, Nyár utca, Tavasz utca, Tél utca és Dézsmáskert utcákon – nincs kiépítve a közüzemi ivóvízvezeték-hálózat, a szennyvízcsatorna-hálózat, a hálózati áramellátás, a közvilágítás, valamint a gázvezeték és a pormentes úthálózat. Ezek a szolgáltatások jellemzően csak a városrész északi, lakógyűrűvel érintkező részein biztosítottak, azonban lakosság is csak a városrész közművesített területén él. A város alapvető fejlesztési elképzelései közé tartozik a közművek teljes körű kiépítése, amelyez követően újabb építési engedélyek kiadása is megtörténhet.

A településrész lakóterület jellege miatt a zöldfelületek szinte kizárólag a lakóházak kertségeire korlátozódnak, ezek azonban a városrész területének nagy részét lefedik, így a zöldfelületek aránya 90%-ra becsülhető. Mindezek mellett fontos megemlíteni, hogy közvetlenül a városrész keleti oldalán jelentős kiterjedésű jóléti erdőterület, amelynek északi részén hosszabb távon közparkot kíván kialakítani az önkormányzat.

A lakásállomány tekintetében elmondható, hogy itt találjuk a legtöbb alacsony komfortfokozatba sorolható lakást, a városi átlag több mint 2-szeresére tehető arányuk (2001-ben). A jelenség az alacsony státuszú lakosság - a város egyéb területeihez képest - domináns jelenlétével, valamint a közműellátottsági hiányokkal magyarázható. A 2001-es népszámlálás óta azonban sokat javult a helyzet e téren, hiszen számos új ház épület a terület északi részén, így a lakásállomány állapotjellemzői is érdemben javultak.

22. Táblázat: Lakásállomány jellemzői (Forrás: KSH 2001)

Mutató megnevezése	Téglás összesen	Kertvárosi lakóövezet
Lakásállomány (db)	2 133	206
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	24,3	59,2

4.2.3.4 A városrész SWOT elemzése

Erősségek	Gyengeségek
• Kisvárosi jelleg, viszonylag alacsony beépítettség • Városközpont, illetve a közfunkciók könnyen elérhetők • Hajdúhadház közelsége	• Közműellátás alapvető hiányosságokat mutat • A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya itt a legmagasabb • Magas a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya
Lehetőségek	**Veszélyek**
• Közműfejlesztések és az alacsony beépítettség miatt felértékelődik a lakóterület • Rekreációs terület, park kialakítása a városrész keleti határában	• Közműfejlesztések elmaradása miatt megindul a lakosság lassú elvándorlása • Hátrányos helyzetű lakosság arányának növekedése • Szegregációs folyamatok megindulása

4.2.3 Kertvárosi lakóövezet

4.2.3.1 Gazdaság

A Kertvárosi lakóövezet Téglás város szabályozási terve alapján **kertvárosias lakózónának** számít.
A városrészben – jellegéből adódóan is– alacsony a gazdasági aktivitás szintje: összesen 4 kiskereskedelmi egység található (egyet egyéni vállalkozó üzemeltet), vendéglátóhely pedig nem található a területen.
Közfunkciót ellátó intézmény szintén nincs a területen.

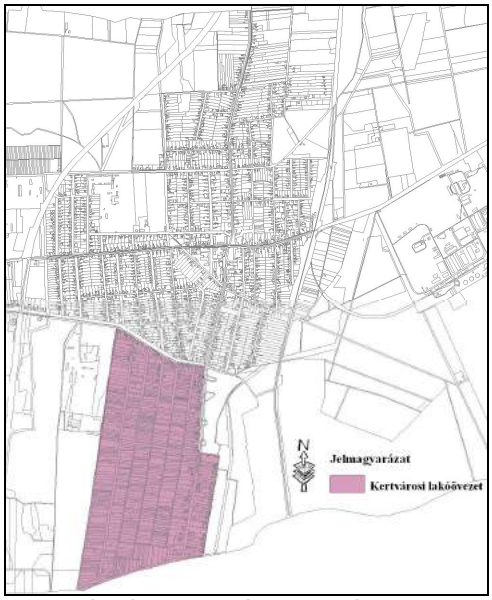

9. térkép: Kertvárosi lakóövezet elhelyezkedése

4.2.3.2 Társadalom

A Kertvárosi lakóövezet Téglás déli felén helyezkedik el, területe közvetlen szomszédos Hajdúhadház várossal. Alapvetően kedvezőtlen közműellátottsággal rendelkező lakóterületként jellemezhetjük, amelyen a város lakónépességének 9,22%-a él. A népesség korcsoportonkénti megoszlása nagyjából megegyezik a városi átlaggal, a 0-14 éves lakosság aránya valamivel magasabb a többi városrészben mért adatokhoz képest. Jelentős - átlagot meghaladó - a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkező személyek aránya a munkaképes korú lakosságon belül, a felsőfokú végzettséggel rendelkező lakosság aránya átlagosnak tekinthető. Az aktív korúakon belül a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya a város területén itt a legmagasabb. Ebből kifolyólag a 15-64 éves népességen belül a foglalkoztatottak aránya itt a legalacsonyabb, a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya pedig valamivel meghaladja az átlagot.

21. Táblázat: A Kertvárosi lakóövezet társadalmi mutatói (Forrás: KSH 2001)

Mutató megnevezése	Téglás összesen	Kertvárosi lakóövezet
Lakónépesség száma	6 213	573
Állandó népesség száma	6 242	565
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	21,5	27,1
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	63,5	61,6
Lakónépességen belül 60- x évesek aránya	15,0	11,3
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	37,9	42,8
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	4,5	6,0
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	51,6	55,2
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	24,1	27,8
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	45,3	41,6

20. Táblázat: Lakásállomány jellemzői (Forrás: KSH Népszámlálás 2001)

Mutató megnevezése	Téglás összesen	Lakógyűrű
Lakásállomány (db)	2 133	1 527
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	24,3	22,7

4.2.2.4 A városrész SWOT elemzése

Erősségek	Gyengeségek
• Nyugodt, csendes környezet, kisvárosi jelleg • Fejlett, rendezett lakókörnyezet • Közmű infrastruktúra kiépített • Városközpont, így a közfunkciók is könnyen elérhetők • A városrészben találhatóak a potenciálisan turisztikai szempontból is hasznosítható értékei	• Csapadékvíz elvezetés nem teljes körűen megoldott • Járda nincs minden út mellett kiépítve • Kevés a játszótér, közösségi tér • Magas a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya • Magas a rendszeres jövedelemmel nem rendelkezők aránya • Dégenfeld-kastély és annak parkja rossz állapotban van • A vasút- és buszállomás felújításra szorul
Lehetőségek	**Veszélyek**
• Magánerős fejlesztésekkel erősödik a városrész vegyes hasznosítása, idegenforgalmi, rekreációs, kereskedelmi és szolgáltató funkciója • Az infrastrukturális fejlesztéseknek köszönhetően a lakóterületek hasznosítása intenzívebbé válik • Dégenfeld-kastély és parkjának megújítása, turisztikai célú hasznosítása • Termálvíz hasznosítása a kastély területén • A fejlesztésekkel a városrész a belvároshoz közeli attraktív lakó- és szolgáltató övezetté válik • A közterek, parkok kialakításával a városrész bekapcsolódhat a város zöldfelületi rendszerébe, valamint növekedhet rekreációs értéke	• Szegregációs folyamatok megindulása a peremi területeken • Lakáskörülmények romlása • Befektetés hiányában helyrehozhatatlanul leromlik a Dégenfeld-kastély állapota

18. Táblázat: Lakógyűrű társadalmi mutatói (Forrás: KSH 2001)

Mutató megnevezése	Téglás összesen	Lakógyűrű
Lakónépesség száma	6 213	4 583
Állandó népesség száma	6 242	4 619
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	21,5	21,2
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	63,5	63,6
Lakónépességen belül 60- x évesek aránya	15,0	15,3
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	37,9	39,8
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	4,5	3,5
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	51,6	52,6
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	24,1	25,2
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	45,3	44,5
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	39,6	40,4

4.2.2.3 Környezet

A lakógyűrű területe szinte teljes mértékben kiépített közműhálózattal. A város észak-keleti részén található Pipacs, Kuruc, és Homok utcákon jelenleg nincs kiépítve a szennyvízcsatorna-hálózat. A város alapvető fejlesztési elképzelései közé tartozik a hiányos közművek teljes körű kiépítése.

A település turisztikai szempontból meghatározó attrakciói a központi városrész határain belül helyezkednek el (lásd **3.2.1 fejezet**):

19. Táblázat: Téglás természeti és építészeti turisztikai attrakciói

Típus	Attrakció
Természeti	Az Angolkert (Beloiannisz-kert) és a Dégenfeld-kastély parkja helyi jelentőségű védett természeti terület.
Építészeti	Országos védettségű művi érték a Dégenfeld-kastély, és a Református templom épülete.

A zöldfelületek aránya - a Dégenfeld-kastély parkjának köszönhetően - viszonylag magasnak tekinthető 65%. A park azonban jelenleg el van zárva a látogatni, kikapcsolódni vágyó közönség elől. Az épület és a park a KEVIÉP Zrt. tulajdonát képezi, mára állapota jelentősen leromlott, területén tartózkodni életveszélyes. A kikapcsolódni vágyó lakosság így a városrészben található sportpályán, illetve a Lakógyűrű területével észak-nyugaton szomszédos Angolkertben találja meg számítását. A sportpálya és kapcsolódó létesítményei a város első számú rekreációs területe, amelynek fejlesztésére az önkormányzat már kész tervekkel rendelkezik. Az Angolkert egy olyan helyi jelentőségű védett természeti erdőterület, amely a Nyírség változatosan sík és buckás homokján mintaszerű képét mutatja a homoki erdőtelepítésnek.

A lakásállomány feltételeit a magas fokú beépítettség, illetve az alacsony komfort fokozatú lakások nagy aránya jellemzi. Mindez főként a lakásállomány korösszetételének köszönhető, hiszen a területen a legmagasabb a lakások átlagos kora.

4.2.2 Lakógyűrű

4.2.2.1 Gazdaság

A Lakógyűrű területe a szabályozási terv alapján **kertvárosias, részben falusias lakóterület**nek számít.

A városrész – méretéből adódóan – a legtöbb vállalkozásnak és kiskereskedelmi üzletnek ad helyet. A területen 2009 decemberében összesen 55 kiskereskedelmi üzlet volt, amelyből 29-et üzemeltettek egyéni vállalkozók. Az üzletek nagyobb része a Kossuth utcán, illetve a Városközponthoz közeli területeken helyezkedett el. A lakógyűrű vállalkozásainak túlnyomó többsége egyéni vállalkozó, azonban a város néhány kisvállalkozásának is ez a városrész biztosít telephelyet. Ezek elsősorban nagyobb helyigényű kereskedelmi (fatelep, építőipari szakbolt) vagy mezőgazdasági feldolgozó vállalkozások. A vendéglátóhelyek száma csupán 4, hiszen ezen szolgáltatók alapvetően a Városközpontba tömörülnek.

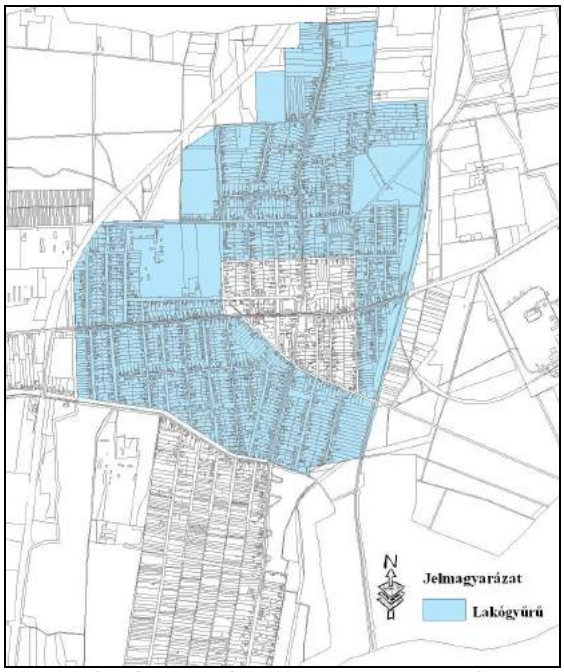

8. térkép: Lakógyűrű elhelyezkedése

A városrész területén a közintézmények közül a Polgármesteri Hivatal Okmányirodája és a Városellátó Szervezet, valamint a Városi Könyvtár és Közművelődési Intézményhez tartozó Városi Rendezvényterem található a területen.

A város megközelíthetősége szempontjából a városrész jelentősége kiemelkedő, hiszen itt található a felújításra szoruló vasút- és buszállomás.

4.2.2.2 Társadalom

A Lakógyűrű városrész, mint azt a neve is jelzi, a városközponti városrészt öleli körül. Alapvetően egy átlagos kiépítettségű infrastruktúrával rendelkező, lakosság pihenését, rekreációját szolgáló terület, amelyen a város lakónépességének 73,78%-a él. A népesség korcsoportonkénti megoszlása szinte teljes mértékben megegyezik a városi átlaggal, viszont itt már jelentős - átlagot meghaladó - a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkező személyek aránya a munkaképes korú lakosságon belül. Ennek megfelelően a felsőfokú végzettséggel rendelkező lakosok száma itt a legalacsonyabb, sőt az e területen élők negatívan befolyásolják a városi átlagot. Az aktív korúakon belül a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők, illetve a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya magas, ebből következik, hogy a 15-64 éves népességen belül a foglalkoztatottak aránya alacsony. A lakosok szociális helyzete némileg kedvezőtlenebb, mint a Városközponti városrész lakosaié, ami a segélyezési adatokban is megmutatkozik, azonban megfelel a város átlagnak.

4.2.1.4 A városrész SWOT elemzése

Erősségek	Gyengeségek
• A városrész megközelíthetősége kedvező • A közigazgatási, közszolgáltatási intézmények koncentrációja magas • Magas a vállalkozások, a kiskereskedelmi egységek, a vendéglátóhelyek sűrűsége • Magas a felsőfokú végzettséggel rendelkező lakosok aránya • Városi átlagot meghaladja a foglalkoztatottak aránya • Közműellátottság közel 100%-os • Lakások komfortossága és infrastrukturális ellátottsága jó	• A városmag központi területe kicsi • A belváros egyes részei alulhasznosítottak • A parkolóhelyek száma alacsony • A közterek, parkok hiánya jellemző • A zöldterületek minősége nem megfelelő
Lehetőségek	**Veszélyek**
• Városközpont kibővítése, építészeti és funkcionális megújítása • A gazdasági aktivitás növelése a megújuló belvárosban • A helyi közösségi élet fellendülése és erősödő lokálpatriotizmus • Közpark létesítése, zöldfelületek arányának növelése • Parkolóhelyek létesítése	• A fejlesztési források nem lesznek elegendők a belvárosi területek teljes rehabilitációjára • A térség városai között élesedik a verseny a településközpont fejlesztései tekintetében • Csökken a potenciális befektetők érdeklődése a belvárosi fejlesztések iránt • Zöldterületek állapotromlása, területük csökkenése • Az iparosított technológiával készült lakóingatlanok felújításának elmaradása a lakók elköltözését indítja meg

16. Táblázat: Városközpont társadalmi mutatói (Forrás: KSH 2001)

Mutató megnevezése	Téglás összesen	Városközpont
Lakónépesség száma	6 213	1108
Állandó népesség száma	6 242	1105
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	21,5	18,4
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	63,5	64,4
Lakónépességen belül 60- x évesek aránya	15,0	17,2
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	37,9	23,3
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	4,5	7,3
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	51,6	44,6
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	24,1	14,5
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	45,3	51,6
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	39,6	36,1

4.2.1.3 Környezet

A város központi területének közműellátottsága 100%-os, a 2003-2005-ös időszak fejlesztéseinek köszönhetően a közműolló mára csaknem teljes mértékben bezárult, csak néhány, peremi területen elhelyezkedő lakás nincs rákapcsolódva a szennyvíz-csatornára. A zöldfelületek aránya, a városi átlagot jelentősen meghaladó beépítettség miatt csak 55 %. A zöldfelületek összetétele is kedvezőtlen, hiszen többségük elaprózott, lakásokhoz, intézményekhez kapcsolódó kisebb növényzetet takar, hiányzik egy nagyobb felületű közpark, amely kedvező környezeti hatások mellett közösségi, szabadidős funkciót is elláthatna.

A lakásállomány nagyságát és minőségi összetételét vizsgálva elmondható, hogy viszonylag magas a terület beépítettsége, és a városi átlagnál jóval alacsonyabb az alacsony komfort fokozatú lakások aránya. Ez részben a kedvező közműellátottság, részben a más városrészekhez képest magasabb lakásépítési és -felújítási dinamika eredménye. A városrészben a lakáskörülmények tehát teljes mértékben megfelelnek a kor követelményeinek.

17. Táblázat: Lakásállomány jellemzői (Forrás: KSH 2001)

Mutató megnevezése	Téglás összesen	Városközpont
Lakásállomány (db)	2 133	372
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	24,3	7,8

4.2.1 Városközpont

4.2.1.1 Gazdaság

A városközpont területe Téglás város szabályozási terve alapján **településközponti vegyes terület**nek számít. Korábban a centrumon keresztül haladt át a 4-es számú főútvonal, amelyet az elkerülő út megépítésével alacsonyabb rendű úttá minősítettek. Az átmenő forgalom megszűnése után az útszakasz települési gyűjtő úttá vált, a városrész megközelíthetősége kedvező. Az 1000 főt meghaladó lakosú belváros hagyományosan közszolgáltatási központként funkcionál, ahol a közigazgatási, humán szolgáltatási, kereskedelmi és egyéb szolgáltatásokat nyújtó szervezetek tömörülnek – jóllehet a belváros központi magjának kiterjedése nem jelentős, és egyes részei alulhasznosítottak. A városközpontban található a pénzügyi, közigazgatási, hatósági, közművelődési és egyházi intézmények túlnyomó többsége, valamint az oktatási, egészségügyi és szociális ellátásokat nyújtó intézmények és a kereskedelmi egységek jelentős része is. A város legjelentősebb iparűzési adót fizető vállalkozásai ugyanakkor a HAJDU Ipari Park területén találhatóak.

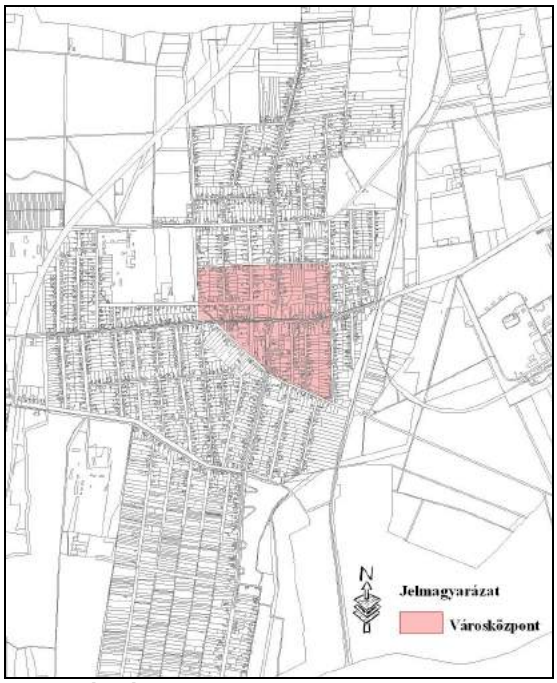

7. térkép: Városközpont elhelyezkedése

A Városközpontban 2009 decemberében összesen 43 **kiskereskedelmi üzlet** volt bejegyezve (ennek felét, 22-t üzemeltettek egyéni vállalkozók), azaz város összes kiskereskedelmi üzletének 42%-a. A Lakógyűrűben tehát több kiskereskedelmi üzlet található, mint a Városközpontban. A különbség alapvetően a városrészek eltérő méretéből adódik. Mindemellett a Lakógyűrű üzleteinek többsége is a belváros közelében, illetve a Kossuth Lajos utca mentén található. A **vendéglátóhelyek** terén már egyértelműen kirajzolódik a Városközpont belvárosi jellege, hiszen a 18 téglási vendéglátóhely közül 14 a területén található.

A belváros központi funkcióinak elérhetőségét nehezítik a szűk parkolási kapacitások.

4.2.1.2 Társadalom

A városközpont demográfiai jellemzőit elemezve elmondható, hogy a lakónépesség 17,8 százaléka él a területen, amelynek korcsoportos megoszlása a városi átlagnál némileg kedvezőtlenebb: a fiatalok alacsonyabb, időskorúak magasabb aránya miatt. A városrészben kiemelkedő a felsőfokú végzettséggel rendelkező lakosok aránya, illetve itt a legmagasabb a foglalkoztatottak aránya is. Az alábbi táblázatban is jól látható, hogy alapvetően kedvezőbb demográfiai és szociális mutatókkal jellemezhető a terület, ami elsősorban annak köszönhető, hogy a település központi területén koncentrálódnak a városi funkciók, szolgáltatások. Mindezek jelentősen befolyásolták, hogy a városközpontban elsősorban a magasabb jövedelmű, egyben magasabb iskolai végzettségű lakosok telepedtek la nagyobb arányban.

jövőbeni tervek is befolyásolták döntésünket. Mindezek alapján a város belterületét hézag- és átfedés-mentesen lefedő városrészeket különítettünk el, illetve beazonosítottunk egy külterületi városrészt is:

1. **Városközpont**: Városi funkciókat (igazgatási, oktatási, kulturális és kereskedelmi) tömörítő városrész.

2. **Lakógyűrű**: Átlagos infrastruktúrával rendelkező, lakosság pihenését szolgáló lakóterület.

3. **Kertvárosi lakóövezet**: Alacsony infrastrukturális kiépítettséggel rendelkező lakóterület.

4. **HAJDU Ipari Park**: Külterületen elhelyezkedő, a város gazdasága és a foglalkoztatás szempontjából meghatározó, ipari hasznosítású terület.

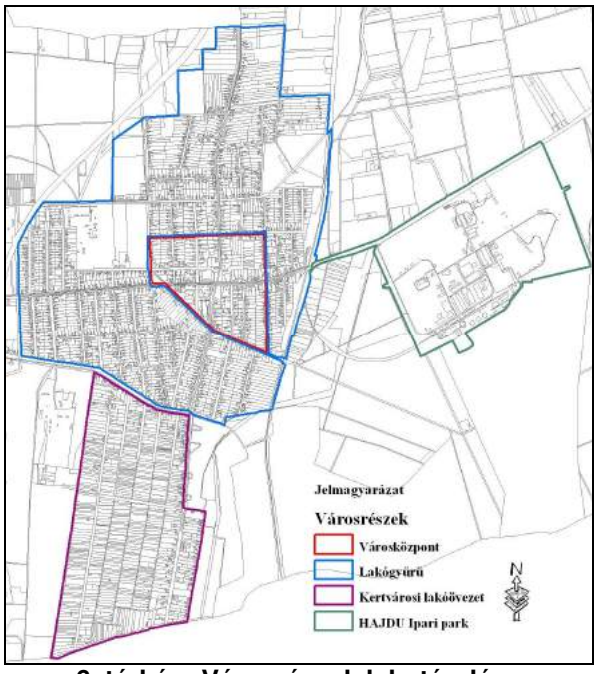

6. térkép: Városrészek lehatárolása

4.2 A városrészek helyzetelemzése

A városrészi szintű gazdasági, társadalmi és környezeti helyzetelemzés egyrészt a KSH 2001. évi népszámlálási adataira, másrészt a Polgármesteri Hivatal adatbázisára épül. Ezeket egészítettük ki a jelenlegi folyamatokra épülő adatok, tendenciák átfogó bemutatásával annak érdekében, hogy a városrészek adottságait, problémáit, legfontosabb funkcióit, lehetséges kitörési pontjait, illetve felzárkóztatási esélyeit feltárjuk. Ez az alapja annak, hogy megalapozott, egységes településszerkezet kialakítására irányuló stratégiai célrendszert alakítsunk ki.

Lehetőségek	Veszélyek
• Átmenő forgalom csökkenése • Településközi, kistérségi együttműködések szerepének erősödése • Ipari parkba új vállalkozások betelepülése • Befektetői érdeklődés fokozódása • Külterületi mezőgazdasági utak további építése • Lakótelep felújítása (pályázatok révén) • Szabadidős tevékenységek körének szélesítése • Közmunka program lehetőségének további kihasználása • Egészségügyi szolgáltatások helyben történő fejlesztése • Új posta létrejöttével még szélesebb körű, korszerű szolgáltatásnyújtás • A Közművelődési Intézmény tagegységeit befogadó, egységes Művelődési Ház építése • Közösségi közlekedés infrastrukturális feltételeinek javulása (MÁV állomás felújítása) • Idősek otthona megépítése • Termálvíz hasznosítása a tulajdonos-befektető által a Dégenfeld-kastélynál • Civil szervezetekkel, egyházakkal való jó kapcsolat fenntartása, továbbfejlesztése	• Pályázati rendszerekben fellépő támogatások kiapadása • A város fejlesztési céljaira nem lesznek források a pályázati rendszerekben • Önerő biztosításának nehézségei, hitelfelvétel lehetőségei korlátozódnak, minimálisra csökkennek • Befektetői érdeklődés a környező nagyobb városok ipari parkjaiban realizálódik • Környezeti káresemény, időjárás okozta károk • Közösségi közlekedés színvonalának csökkenése, vasútfejlesztés (állomás-épület felújításának) elmaradása • A postai liberalizáció hatására csökkenő szolgáltatási színvonal • A közeli nagyvárosok, ill. a helyi vállalatok munkaerő-igényének csökkenése • Út- és közműfejlesztésekre fordítható források csökkenése • Közoktatási normatívák csökkenése, amely ellehetetleníti az emelt szintű és felzárkóztató programok fenntartását

A SWOT-elemzés alapján **két lehetséges fejlődési irány** rajzolódik ki:

- a **dinamikus forgatókönyv** Téglás kiegyensúlyozott gazdasági fejlődését vetíti előre, amelynek köszönhetően nemzetközi szinten is versenyképes, a helyi lakosság számára magas életszínvonalat biztosító várossá válik;
- a **stagnáló forgatókönyv** alapján Kelet-Magyarország viszonylagos lemaradása tovább növekszik nemcsak az ország többi régiójához, hanem a szomszédos országok közeli térségeihez képest is. Ez, valamint a jelentős ipari háttérrel rendelkező települések konkurenciája negatívan hat Téglás város fejlődésére is.

A két lehetséges fejlődési forgatókönyv közül a város belső erőforrásait, a külső tényezőket, az elmúlt időszak tendenciáit és a jövőben várható folyamatokat figyelembe véve **a dinamikus változat megvalósulása prognosztizálható**, amelyet a **6.1 fejezet**ben mutatunk be részletesen.

4 Városrészek elemzése

4.1 A városrészek beazonosítása

A városrészek lehatárolása számos tényező figyelembevételével történt, a településrendezési terv szabta keretek mellett a város történelmi hagyományai, illetve a

3.7 Összegzés

3.7.1 A város egészére vonatkozó SWOT elemzés

Erősségek	Gyengeségek
• Kedvező közlekedés-földrajzi fekvés • A város fontos nemzetközi tranzitvonal mellett fekszik • Jelentős az iparűzési adóból befolyó bevétel • Közműhálózat infrastrukturális kiépítettség kedvező • Az alapfokú nevelés, oktatás magas színvonalú, kiválóra minősített az alapfokú művészetoktatás • Aktív helyi média (képújság, rádió, web) • A közbiztonság helyzete kedvező • Intézményi ellátottság megfelelő • Követelményeknek megfelelő hulladékkezelés a településen • Szelektív hulladékgyűjtés megoldott • Élénk kulturális élet és közművelődés • Aktív testvérvárosi kapcsolatok • Növekvő lakosságszám • Nincs szennyező ipari tevékenység a városban • Mezőgazdaságilag művelhető területek aránya magas • 2007-től működő e-közigazgatás, elektronikus ügyintézés • Kedvező a portalanított külterületi mezőgazdasági utak aránya • HAJDU Ipari Park jelenléte • Info-kommunikációs szolgáltatások elérhetősége és színvonala kedvező	• Hátrányos helyzetű kistérségbe tartozik a település • Magas a munkanélküliek, ezen belül a tartós munkanélküliek aránya • A város lakosságának jelentős hányada megélhetési nehézségekkel küzd, ami nem csak a munkanélküliséggel sújtott családokra jellemző • Elöregedő korszerkezet • A lakosság képzettségi szintje alacsony • Magas a hátrányos szociális helyzetű családok aránya • Az önkormányzat költségvetése és sok helyi család megélhetése túlzott mértékben a HAJDU-csoporttól függ • Belterületi úthálózat hiányos, a meglévők állapota elavult • A helyközi (környező települések közötti, régi 4-es főút) közúthálózat, valamint kerékpárút hálózat fejlesztésre szorul • A Polgármesteri Hivatal épületének rossz infrastrukturális állapota, rossz funkcionális beosztás, hasznos alapterület szűkössége • A városközpontnak jelenleg nincs egységes arculata, nem alakult ki egységes, kisvárosi városkép • A Városi Könyvtár és Közművelődési Intézmény tagegységeinek szétszórtsága, egységes központi épület hiánya. • Városi mozi épülete kihasználatlan • Óvodai, bölcsődei férőhelyek száma alacsony • Egyes közszolgáltatást nyújtó intézmények akadálymentesítése nem megoldott • A lakosság kedvezőtlen egészségügyi állapota • Elavult a központi orvosi rendelő épülete • Felszíni csapadékvíz-elvezető hálózat hiányos kiépítettsége • Vasútállomás rendezetlen környezete • Az egykori szemétlerakó telep nem rekultivált • Kevés a lakosság által is használható zöldfelület a városban, pihenőpark hiánya

Támogatási döntés éve	Támogatási forrás megnevezése	Pályázat címe (rövid cím)	Pályázat összköltsége (Ft)	Támogatás összege (Ft)	Megvalósítás befejezésének éve
EU-s forrásból megvalósuló projektek					
2006	AVOP 3.2.21	Dűlőutak fejlesztése	51 126 000	34 791 000	2006
2006	AVOP3.2.21	Dűlőutak fejlesztése	51 082 000	35 830 000	2006
2006	AVOP 3.2.21	Dűlőutak fejlesztése	78 179 000	53 426 000	2006
2008	ÉAOP-4.1.5	Városi Okmányiroda és Gyámhivatal fizikai és infokommunikációs akadálymentesítés	9 316 891	8 385 202	2008
2009	ÉAOP-4.1.3/B	Téglás Városi Bölcsőde felújítása és bővítése	104 992 800	99 743 160	2009
2009	ÉAOP-5.1.1/E	Zöldterület fejlesztése a városközpontban	54 501 833	48 746 439	2009
2009	ÉAOP-4.1.2/A	Városi orvosi rendelő felújítása-helyi egészségház kialakítása	82 595 607	78 465 827	2010[5]
2009	ÁROP-1.A.2/A	Új szervezési-működési kultúra széleskörű elterjesztése Téglás Város Polgármesteri Hivatalában	15 000 000	14 250 000	2010[6]

A táblázat alapján elmondható, hogy a város - céljainak megfelelően - elsősorban a közlekedési feltételek, illetve a humáninfrastruktúra fejlesztését tartotta szem előtt. Szinte valamennyi projekt előkészítését és lebonyolítását az önkormányzat hajtotta végre, néhány esetben viszont csak közreműködőként vett részt a beruházás megvalósításában. Ezek alapján az önkormányzat dolgozói elsajátították a sikeres projekt megvalósításához elengedhetetlen készségeket, úgy mint pl. pályázatok kidolgozásához szükséges ismeretek, pénzügyi-, közbeszerzési ismeretek, amelyek megfelelő alapot nyújtanak nagyobb volumenű projektek előkészítéséhez és lebonyolításához egyaránt.

5

[6] A fejlesztés megvalósítása folyamatban van, a befejezés évszáma a terv szerinti ütemezés alapján lett megadva.

3.6 Korábbi időszak fejlesztései

A fejezet célja a város korábbiakban megvalósult, illetve a jelenleg folyamatban lévő jelentősebb fejlesztések összefoglalása, koncentrálva az egyes beruházások eredményeire, másrészt a végrehajtás során szerzett tapasztalatokra. A következő táblázat a legfontosabb fejlesztéseket tartalmazza.

15. Táblázat: Korábbi időszak jelentősebb fejlesztései

Támogatási döntés éve	Támogatási forrás megnevezése	Pályázat címe (rövid cím)	Pályázat összköltsége (Ft)	Támogatás összege (Ft)	Megvalósítás befejezésének éve
Hazai forrásból megvalósuló fejlesztések					
2006	TEKI	Téglás Kisszőlő utca szilárd burkolattal való ellátása	19 547 485	15 000 000	2006
2006	TEKI	Téglás Akácos utca szilárd burkolattal való ellátása	17 500 861	14 000 000	2006
2006	Címzett támogatás	II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény építése	669 524 488	570 369 000	2007
2006	TEKI			15 000 000	2007
2007	TEKI	Könyvtár informatikai fejlesztése	1 851 722	1 666 549	2007
2007	LEKI	Úttörő u. Ált. Isk. régi épületének felújítása	77 686 400	69 917 760	2008
2009	LEKI	Óvodai férőhely-kapacitás bővítése Téglás városában	233 944 299	188 852 654	2010[4]

[4] A fejlesztés megvalósítása folyamatban van, a befejezés évszáma a terv szerinti ütemezés alapján lett megadva.

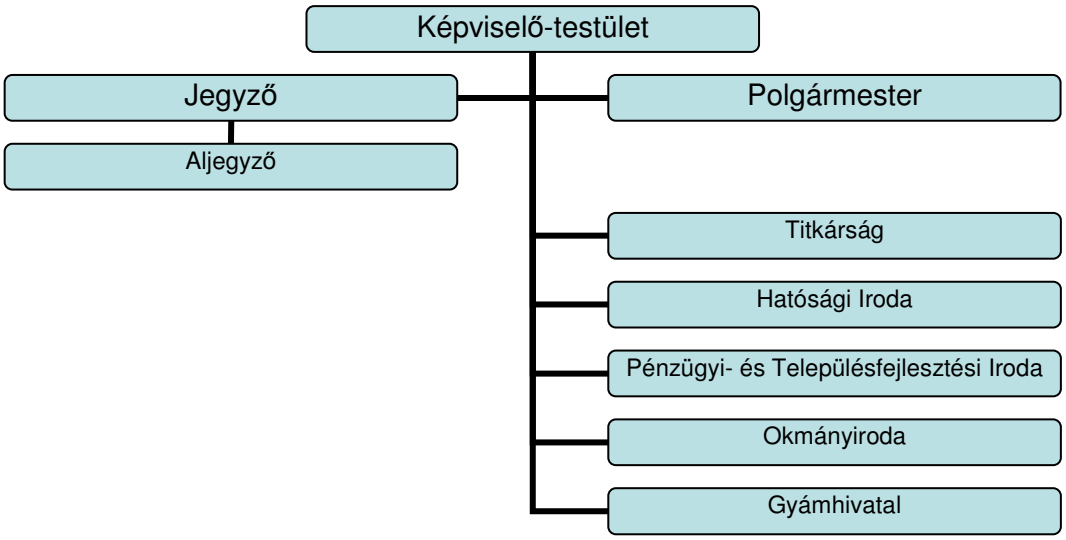

19. ábra: A Polgármesteri Hivatal szervezeti felépítése

A Hivatal legfontosabb célja a lakosság minél teljesebb körű, magas szintű, korrekt, udvarias kiszolgálása. Polgármesteri Hivatal munkája a hatékony és takarékos működés, illetve a minőségbiztosítás jegyében zajlik (ISO 9001-2000 szabvány minőségirányítási rendszere).

A jövőben jelentős feladat az elektronikus közigazgatási szolgáltatások feltételeinek további fejlesztése, valamint mind a Polgármesteri Hivatal, mind az önkormányzati intézmények folyamatos informatikai fejlesztése.

A közigazgatási funkciókat ellátó intézmények építményi feltételei nem kielégítőek, elhelyezkedésük szétszórt. A jövőben – az ésszerűség, valamint gazdaságosság szempontjait figyelembe véve – indokolt valamennyi funkció egy helyre történő koncentrálása.

szeretettel, elfogadással, a gyermek kompetenciájának figyelembe vételével, tapasztalatszerzési lehetőség biztosításával, viselkedési minták nyújtásával segíteni a harmonikus fejlődést.

A megfelelő tárgyi környezet kialakítása, folyamatban van az Önkormányzati Minisztérium és Téglás Városi Önkormányzat segítségével. A bölcsőde férőhely-problémája 2009 őszére – az 1. számú pavilon felújításával és bővítésével – megoldódott.

A bölcsőde az alapellátáson túl szolgáltatásként gyermeknevelési tanácsadással, időszakos gyermekfelügyelettel, játék-eszközkölcsönzéssel is segíti a családokat. Az intézmény hitvallása, hogy olyan családbarát bölcsődeként működjön, ahol az ellátás összhangban van a gyermek szükségletével, megfelel a szülők igényeinek, aminek eredményeképp a mikrotérség lakosai elégedettek lesznek az ellátás minőségével.

3.5.5 Közigazgatás

A településen elérhető közigazgatási szolgáltatások mindegyikét a Polgármesteri Hivatal biztosítja.

Az egyes szolgáltatások elérhetősége megtalálható a város honlapján (www.teglas.hu). A weboldal mindezek mellett biztosítja az önkormányzat internetes megjelenését, a városvezetés szervezetének bemutatása és az önkormányzati dolgozók elérhetőségei mellett mindenki számára hozzáférhetőek a város hivatalos dokumentumai, valamint az önkormányzati intézmények alapadatai, szolgáltatási információi, elérhetőségei.
Egy korábbi projektnek köszönhetően (lásd **2.2.5 fejezet**) jött létre az Integrált Kistérségi Elektronikus Közigazgatási Rendszer (www.e-tarsulas.hu/teglas), amely a közigazgatási eljárások, folyamatok elektronikus kezelését teszi lehetővé hivatali és ügyféloldalon egyaránt – garantált minőségű szolgáltatásokat biztosítva a kis- és középvállalkozások, valamint a lakosság számára.

3.5.6 Polgármesteri Hivatal

Téglás Város Önkormányzata jogi személyként működik, így feladat- és hatáskörét az önkormányzati jogokat gyakorló, 14 tagú képviselő-testület látja el, amely egyes hatásköröket a polgármesterre és bizottságaira, kisebb önkormányzataira - a törvényben meghatározott keretek között - és társulásaira ruházhatja át. Az önkormányzati feladatok ellátásában a képviselő-testület munkáját a polgármester, az alpolgármester, a testület bizottságai és a Polgármesteri Hivatal szervei segítik.

A képviselő-testület döntéseinek előkészítésére, a döntések végrehajtásának szervezésére, ellenőrzésére állandó vagy ideiglenes bizottságokat hozhat létre.

Téglás Város Polgármesteri Hivatalát a jegyző vezeti, szervezeti felépítését az alábbi ábra mutatja be.

Éves szinten a város felnőtt lakosságának 17%-a fordul meg a téglási Családsegítő Szolgálatnál.

Az ágazati jogszabályi minimumoknak megfelelően működik a Szolgálat mind személyi, mind szakmai, mind tárgyi feltételekben. Egyetlen tárgyi feltétel, amelyen nem tudott eddig javítani, az akadálymentes megközelíthetőség. Az 1/2000. (I.7) SzCsM rendelet 4.§-a a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények általános tárgyi feltételei kapcsán előírja, hogy az épület *„…építészeti megoldásai tegyék lehetővé az akadálymentes közlekedést."* A Szolgálat a Fényes u. 16. sz. alatti épület emeletén helyezkedik el, amely az idős vagy mozgásszervi betegségben szenvedő, egészségkárosodást szenvedett ügyfeleknek nehézzé teszik a szolgáltatások, tanácsadások igénybevételét. Célszerű lenne a Szolgálat más, földszinti épületben való elhelyezése.

A **Hajdúhadházi Mikrotérségi Szociális Gondozási Központ** 2009. január 1-én alakult meg. Működése óta nagy szerepet vállal fel az idősek gondozásában, a nyugdíjasok közéletben betöltött szerepének szervezésében. Az intézmény a következő feladatokat látja el téglási telephelyén (Téglás, Sípos Sándor utca 3.):

Kötelezően ellátandó feladatok:

- Nappali ellátás: Idősek Klubja
- Étkeztetés
- Házi segítségnyújtás

Önként vállalt feladatok:

- Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
- Támogató szolgáltatás

Az intézmény, illetve jogelődje a következő típusú és esetszámú ellátásokat nyújtotta az elmúlt években.

13. Táblázat: A Szociális Gondozási Központ által ellátottak száma, az ellátás típusa szerint

Ellátási forma/fő	2002.	2003	2004	2005	2006	2007
Idősek klubja	53	48	38	37	30	31
Szociális étkeztetés	53	70	86	110	112	117
Házi segítségnyújtás	12	21	27	40	42	46
Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás	-	10	14	22	22	23

Forrás: Hajdúhadházi Mikrotérségi Szociális Gondozási Központ

14. Táblázat: A házi segítségnyújtás részletező adatai

Ellátás típusa	Ellátott fő
Ágyban-fekvő teljes ellátás	11
Napi ellátás, életvitel segítése	33
Részgondozás	23
Mentális betegségben szenvedő:(teljes létszámból)	11

Forrás: Hajdúhadházi Mikrotérségi Szociális Gondozási Központ

Az Idősek klubja kivételével minden fő ellátási formát tekintve növekedett az igénybe vevők száma. Az utóbbi évek demográfiai változásai jelentkeznek a házi segítségnyújtást igénylők megnövekedett számában is. A statisztikai adatok tükrében megállapítható, hogy valós és reális igényként jelenik meg a bentlakásos intézmény létrehozása.

A **Mikrotérségi Bölcsőde** feladata is sokrétű. A bölcsőde nevelési-gondozási célja a családban nevelkedő kisgyermek számára a családi nevelést segítve, napközbeni ellátás keretében a gyermek fizikai- és érzelmi biztonságának megteremtésével, odaforduló

Az **egy házi és gyermekorvosra jutó lakosok száma** (1 646 fő) a régió átlagához (1 630 fő) viszonyítva megfelelőnek tekinthető, viszont a nemzetközileg elfogadott ideális 1 300 lakos/orvos arányt jelentősen meghaladja.

Az alapellátás bővítését indokolttá teszi, a lakosság számának - elsősorban a betelepülések miatti - növekedése. Az ellátás helyszíneül szolgáló **városi orvosi rendelő** épülete jelenleg leromlott állapotban van, de az Észak-alföldi Regionális Operatív Program keretében elnyert forrással hamarosan megújulhat. A projekt keretében nem csak megújul, hanem jelentősen át is alakul a meglévő rendelő. Az átalakítás során a következő helyiségek lesznek kialakítva a rendelőben: védőnői szolgálat helyisége, 3 db háziorvosi rendelő, otthoni szakápolási és egészségfejlesztési központ, fogorvosi rendelő, gyermekorvosi rendelő és fizioterápiás rendelő. Minden helyiség új bútorokkal és berendezési tárgyakkal lesz felszerelve. Az épület teljesen akadálymentesített lesz, egy lift is be lesz építve e célból. A veszélyes hulladékok tárolása is az előírásoknak megfelelően, külön helyiségben lesz megoldva.

A **központi ügyeleti ellátás**t – egy közös pályázatnak köszönhetően – Hajdúhadház, Téglás és Bocskaikert települések közösen látják el.

A lakosság egészségügyi állapota nem megfelelő, mely nemcsak az eszköz és orvos ellátottság hiányára vezethető vissza, hanem arra is, hogy **egészségügyi szakellátás** és kórház csak a megyeszékhelyen található.

A Hajdúhadházi kistérségben csak Nyírábrányban működik **mentőállomás**, ami a térség keleti felében biztosítja a betegellátást. A térség nyugati része - így Téglás is - a Debreceni mentőállomás területéhez tartozik, ezért is szükségszerű és indokolt a Nyíradonyban régóta tervezett mentőállomás megépülése, ahol a sürgősségi ellátás elérhető közelségben lesz.

3.5.4 Szociális ellátás

Az anyagi támogatásokkal kapcsolatos ügyekben a Polgármesteri Hivatal látja el a teendőket (a szociális támogatások részletes bemutatását a 3.3.5 fejezet tartalmazza). A rászorultak ellátásában fontos szerepet játszanak a Mikrotérségi Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, Mikrotérségi Szociális Gondozási Központ és a Mikrotérségi Bölcsőde intézmények. Mindhárom intézményt a Hajdúhadházi Mikrotérségi Intézményfenntartó Társulás működteti, 2008 januárjában alakultak meg.

A **Mikrotérségi Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat**, mint személyes gondoskodást nyújtó szociális és gyermekjóléti alapellátást nyújtó szolgáltató, 2 szervezeti egységből és szervezeti egységenként 2 szakmai egységből (családsegítő szolgálat, gyermekjóléti szolgálat) áll.

A **Családsegítő Szolgálat** célja olyan általános és speciális segítő szolgáltatás nyújtása, mely a személyes szociális szolgáltatással, a szociális munka eszközeivel és módszereivel hozzájárul az egyének, családok és közösségi csoportok jólétéhez, fejlődéséhez és szociális körülményükhöz való alkalmazkodáshoz. Célja segítséget nyújtani a működési területén élő szociális és mentálhigiénés problémái vagy krízishelyzete miatt segítséget igénylő személynek, családoknak az ilyen helyzetekhez vezető okok megelőzésére, a krízishelyzet megszüntetésére, valamint az életvezetési képességek megőrzésére tett erőfeszítéseikhez.

A **Gyermekjóléti Szolgálat** célja olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás nyújtása, amely a szociális munka eszközeinek és módszereinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi, érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének, családban történő nevelődésének elősegítését. Cél a veszélyeztetettség megelőzése, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése, a gyermek családjából történő kiemelésének megelőzése, illetve a gyermek családba való visszakerülésének elősegítése.

Az intézmény székhelyeként működő könyvtár 12400 db könyv, 700 db audiovizuális, valamint 19 féle folyóirat – állományával várja látogatóit. Olvasóinak létszáma: 1 072 fő (összes látogató: 18 110 fő/év, 2008).

A 2003. februárjától összevont közművelődési intézményként működő központi épületben már nemcsak könyvtári alapszolgáltatást nyújtanak, feladataik közé tartozik a különböző tanfolyamok, klubok, körök, foglalkozások, előadások, rendezvények szervezése, lebonyolítása is.

Szerteágazó tevékenységük eredményeként állandó szolgáltatássá váltak:

- A lakosság képzését szolgáló **számítástechnikai** és **nyelvtanfolyam**aik.
- Kulturális, művészeti területen hagyományt teremtettek rendszeres **kiállításaik**kal, amelyeket minden évben a helyi értékek, emlékek gyűjtéséből rendeznek. Megalapították és sikerrel működtetik a téglási felnőtt **Amatőr Színjátszókört**, melynek ideális színpadi hátteret tudnak biztosítani tagintézményükben, a Városi Moziban. Ugyanitt törekszenek felnőtt- és gyermekközönségük szórakoztatására meghívott **előadások**kal, vendégművészekkel. Látogatók száma: 13 210 fő/év (2008).
- Szórakozás, sport területen a Városi Rendezvényteremben **aerobik, hastánc és társastánc** tanfolyamokkal biztosítják a lakosság ilyen irányú igényeit.
- Közösségi, szabadidős tevékenységként az érdeklődőket **angol társalgási kör**, **kézimunka szakkör**, **egészségmegőrző, természetjáró, ill. színházkedvelő klub** várja (elsősorban szintén a Városi Rendezvényteremben). Látogatók száma: 8 456 fő/év (2008).
- A **Városi Kiállítóterem**ben a város lakosainak adományaiból, ajándékaiból összeállított tárlaton keresztül ismerkedhetnek a látogatók Téglás múltjával. Látogatók száma: 260 fő/év (2008).

Az intézmény, a különböző tagegységei által nyújtott változatos helyszíneken, sokrétű tevékenységen keresztül valósítja meg feladatát, egyben fő törekvését: az egyén segítését a tudásalapú társadalomba való beilleszkedésben, a friss információáramlás elősegítését; ezzel párhuzamosan pedig a közösségi érzés megerősítését, a hagyományok, a közös múlt ápolását, megőrzését.

A mozi kivételével valamennyi intézmény infrastrukturális állapota leromlott, legtöbb esetben felújítása, bővítése nem ajánlott. A város szempontjából meghatározó fejlesztés lenne a közművelődési tevékenységek egy helyre történő koncentrálása.

Téglás város közösségi életébe betekintést nyújt a város 2009. évi Közművelődési Programja, valamint a Városi Könyvtár és Közművelődési Intézmény 2009. évi Munkaterve (**9.4. melléklet**).

Sportolási lehetőség igénybevételére alkalmas terület a Városi Sportpálya, amely nagyobb városi rendezvények lebonyolításának helyszíne is egyben, a futballmérkőzések mellett itt tartják pl. a május 1-jei városnapi ünnepséget is.

3.5.3 Egészségügy

A város egészségügyi ellátórendszere hiányosnak mondható, területe jelenleg 3 felnőtt **háziorvosi**, illetve 2 **fogorvosi körzet**re van felosztva, az ellátáshoz szükséges gyógyszereket és segédeszközöket a település egyetlen **gyógyszertár**a biztosítja. A gyermekkorú lakosság ellátása érdekében **gyermekorvos** is rendel a településen. A védőnői szolgálat szintén elérhető a településen: 3 területi védőnői körzetben történik az ellátás. A **foglalkozás-egészségügyi ellátás** biztosítására az önkormányzat megállapodást kötött üzem-egészségügyi szakvizsgával rendelkező háziorvossal.

3.5.1.2 Általános iskolai oktatás

A településen jelenleg két telephelyen működik az általános iskolai és alapfokú művészeti oktatás. A Minősítő Testület az iskolában folyó művészeti képzést kiválóra értékelte 2008-ban.
A nappali oktatás keretében összesen 718 tanuló oktatása-nevelési folyik, 27 osztályban. Gyógypedagógiai oktatásban 22 gyermek részesül, 8 sajátos nevelési igényű gyermek integrált oktatásban, normál tanulócsoportban tanul, 14 fő pedig szegregáltan, összevont tanulócsoportban. Maximálisan 800 diák felvétele lehetséges, tehát ennek fényében jelenleg 89,75%-os kapacitáskihasználtsággal működik az intézmény.
Az általános iskola építményi feltételeinek megújítása hazai és európai uniós pályázati pénzek sikeres lehívásának köszönhetően megtörtént. Az általános iskolában a tárgyi feltételek területén szükséges a fejlesztés (számítástechnikai eszközök, sportszerek, oktatási segédanyagok). A csökkenő támogatások és a hatékonyabb ellátás érdekében a napközis csoportok összevonására került sor a 3. és 4. évfolyamokon.

18. ábra: II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény (Székhely – felső kép; Fényes utcai telephely – alsó kép)

3.5.1.3 A középfokú és felsőfokú oktatás helyzete

Téglás városában jelenleg esti tagozatú középiskolai képzés érhető el: a nagyhalászi Kölcsey Ferenc Gimnázium tagintézménye esti tagozatú **gimnáziumi képzést** működtet. A városban nincs **felsőoktatási intézmény,** illetve képzés. A nappali tagozaton továbbtanuló diákok a két szomszédos megyeszékhely nyújtotta lehetőségeket veszik igénybe.

3.5.2 Sport és szabadidő, közművelődés

A város életének fontos közösségi színtere a közművelődés. A hagyományok ápolása, természeti, művészeti értékek kihasználása, a közművelődési és kulturális ellátások hozzáférhetőségének további biztosítása, támogatása a jövőben is fontos feladat Tégláson.

Valamennyi **közművelődés**sel kapcsolatos intézmény igazgatása - az ésszerűség, valamint gazdaságosság szempontjait figyelembe véve - központilag történik, a megfelelő működésért a **Városi Könyvtár és Közművelődési Intézmény** felelős.

A Városi Könyvtár és Közművelődési Intézmény a következő tagintézményeket fogja össze:

- Városi Könyvtár
- Városi Mozi
- Városi Kiállító terem
- Városi Rendezvényterem

A téglási gyerekek a Hajdúhadházi Többcélú Kistérségi Társulás feladatellátásának keretében városunkban részesülhetnek gyógytestnevelési, logopédiai oktatásban, valamint továbbtanulási tanácsadásban, ezáltal is törekedve az esélyegyenlőség biztosítására.

3.5.1.1 Óvodai ellátás

A Bárczay Anna Városi Óvoda három különálló épületben működik. Jelenleg 10 óvodai csoport működik, 6 a székhelyintézményben, és 4 a Fényes úti épületben.
Az óvodai férőhely 240 fő, a beíratott gyermekek száma minden évben jelentős mértékben meghaladja a férőhelyi létszámot. A 2009/2010-es tanév elején 259 fő volt az óvodába beírt gyermekek száma, ami a tanév végére várhatóan 285 főre emelkedik. Ez a tanév eleji és tanév végi különbség abból adódik, hogy az óvodába felvett gyermekek csak akkor kezdhetik meg az óvodát, ha a 3. életévüket betöltik. Az intézmény kapacitás-kihasználtsága tehát 108 és 119 % között változik az aktuális tanévben.

17. ábra: Városi Óvoda (Székhely intézmény)

A magas kihasználtság mellett van olyan tanév, amikor óvodásokat kell elutasítani helyhiány miatt. Az eddigi legmagasabb gyereklétszám elérése 2007-ben történt, amikor az intézmény 122%-os kihasználtság mellett 292 gyermekkel zárta a tanévet. 21 főállású óvodapedagógus (ebből 1 fő vezető óvodapedagógus), 1 félállású logopédus, és meghatározott feladat elvégzésére 1 fő gyógypedagógus heti 3 órában végzi a nevelő-fejlesztő munkát. Így egy fő pedagógusra 13,71 gyermek jut.

A magas gyermeklétszám miatt nem felel meg az intézmény Közoktatási törvény által kötelezően előírt 25 fős csoportonkénti maximált létszámnak. A törvény nem véletlenül szabályozza a gyermeklétszámot, hiszen pedagógiai szakmai fejlesztő-nevelő munkát magas gyermeklétszám esetén nehezen, kisebb hatékonysággal lehet végezni.

A csoportszobák mérete, felszereltsége (a játékok, ábrázoló eszközök, székek, asztalok, fektetők száma, elhelyezése) is akadályt jelent 30-31 gyermek egész napos ellátására. Ha minden gyermek bent van a csoportban, akkor alig férnek el a fektetők, az asztaloknál is rendkívül kevés a hely. A nagy gyereklétszám miatt lényegesen jobban használódnak a játékok, az ábrázoláshoz, s egyéb tevékenységekhez használt eszközök. Az országos folyamatoknak megfelelően a gyermekszám csökkenése várható, de egyelőre ez nem jelent megoldást a településen jelentkező férőhelyhiányra.

Mivel nincs több óvoda a városban, ezért minden óvodás korú gyermek elhelyezését meg kell oldani, (ideértve a sajátos nevelési igényű, az integrálható autista és a beilleszkedési és magatartászavaros gyermekeket) ennek érdekében a fejlesztési tervek között szerepel az óvoda épületének bővítése.

Az óvodai nevelés egyik sajátossága a játéktevékenység fontossága, ezért a tárgyi feltételek javítása, megfelelő játékszerek, készségfejlesztő eszközök folyamatos fejlesztése is nagy jelentőséggel bír.

a Kertvárosi utcák többsége) több helyütt nincs megépítve a járda, így a jövőben a város további járdaépítéseket tervez.

A **kerékpáros úthálózat** kiépítettsége elmarad a kívánatostól: kerékpárút mindössze a város délkeleti határában húzódik az Ipari parktól a város belseje felé összesen 4 190 m hosszan, az út azonban a település külső peremén megszakad, így a város belső területei és a városközpont is csak a forgalmas úttesten közelíthető meg kerékpárral. A Kossuth utca egyes belvárosi szakaszain, közös, egymástól fizikailag el nem választott felületen halad a kerékpársáv és a járda, ami balesetveszélyes, az érvényes közlekedésszervezési trendek kifejezetten kerülik az ilyen megoldásokat. Tégláson egyetlen kerékpártároló található a Városközpontban.

A településen alapvetően a **személygépkocsi** forgalom dominál. A városközponton korábban átvezető 4-es főút elkerülő szakaszának megépítésével a belső forgalom csillapodott ugyan, de még mindig az elvárt mértékben. A központot a lakosság továbbra is autóval közelíti meg, ezt nehezíti a parkolóhelyek hiánya. Az elkerülő szakasz megépítése mindazonáltal kedvezett a korábban a belső utakon áthaladó jelentős kamion- és teherforgalomnak, melynek szinte egésze ma már elkerüli a települést. A városban 1 880 m gyűjtőút és 31 219 m kiszolgáló és lakóút található, ezek egy részének állapota nem megfelelő, kiépítettségük nem teljes.

A **közösségi közlekedés** elsősorban a település megközelíthetőségét biztosítja:

- A közúton történő tömegközlekedésre a Volánbusz járatai adnak lehetőséget. Közel azonos számú járat biztosítja az összeköttetést Téglás és Debrecen, valamint Téglás és Nyíregyháza között. A Volánjáratok a településen áthaladva, több ponton is megállnak. A buszjáratok többnyire a megyei közlekedési kapcsolatokat szolgálják, de a megyén, sőt a régión kívüli (Sátoraljaújhely) célállomású járatok is érintik Téglást. Téglás-Debrecen viszonylatban naponta összesen 82 járat indul.
- A város saját vasútállomással rendelkezik, a vasúti közlekedést a 100-as számú (Budapest-Záhony) fővonal biztosítja. A vasútállomás személyvonatforgalma hétköznapokon 51 vonat, a település közlekedés-földrajzi helyzetének köszönhetően valamennyi járat a megye határain túlra közlekedik.

A **közösségi közlekedés** legfőbb problémája a városban a MÁV állomás és a közvetlen szomszédságában lévő buszállomás leromlott, rendezetlen állapota. Míg a vasútállomás épülete felújításra szorul, a buszállomás (buszforduló) egyáltalán nincs kiépítve, így a várakozás minimális feltételei sem adottak. A terület komplex rendezése, egy intermodális állomás kiépítése lenne a legcélszerűbb, a jelenlegi MÁV-állomás adottságaira építve.

3.5 Közszolgáltatások

3.5.1 Oktatás-nevelés

Az oktatási intézmény hálózat kiépítettsége az egyéni, családi és lakóhelyi szellemi tőkét jeleníti meg. Ennek megléte vagy hiányossága – mely elmondható a kultúrára és a közművelődésre is – az életminőségünkre nagy hatással van. Esélyegyenlőség érdekében továbbra is minden gyermek számára biztosítani kell az oktatás, a közművelődés által biztosított lehetőségek széleskörű kihasználását.

Az elmúlt években számtalan fejlesztés valósult meg az óvodai és iskolai oktatás feltételrendszerének javítása érdekében, melyek terén jelentős segítséget nyújtottak a pályázatokon elnyert források.

2 297 ből). A városban a gázvezetékek hossza 55 000 m. A fogyasztók által felhasznált gázmennyiség ugyanakkor alig nőtt, hiszen 2001-ben 5 729 000 m^3, 2007-ben 5 931 000 m^3 volt a szolgáltatott gáz mennyisége. Ez – figyelembe véve a fogyasztók számának növekedését – a háztartások átlagfogyasztásának csökkenését jelenti, ami jelentős részben az időközben bekövetkezett gázár-növekedés, illetve az ennek következtében fellépő takarékoskodás eredménye.

A városban szervezett közszolgáltatás keretében folyik a lakossági **kommunális hulladék** begyűjtése, elszállítása és ártalmatlanítása. 2007-ben 1406,7 tonna volt az összes elszállított szilárd települési hulladék mennyisége, ebből 1316 tonna volt a lakosságtól elszállítva. 2005. január 1-jén kezdte meg működését a **Hajdúsági Hulladéklerakó és Feldolgozó Telep**, mellyel egy időben a város addig használt (Téglás, Dózsa György utca végén a 0194/2. hrsz. alatti területen elhelyezkedő) hulladéklerakója lezárásra került. A hulladékgazdálkodási tervvel összhangban 2005 tavaszán Téglás területén 3 db szelektív hulladékgyűjtő sziget került kialakításra. Azóta 5 db újabb szelektív hulladékgyűjtő sziget lett kialakítva, amelyeken a 3 frakcióra elkülönítve (műanyag, papír és üveg) folyik a háztartási hulladékok gyűjtése.

A **kommunális és településtisztasági feladatok**at jelenleg T**églás Város Önkormányzatának Városellátó Szervezete** végzi. Az intézmény önálló jogi személyként működő helyi önkormányzati költségvetési szerv. A rendszeres kommunális tevékenység (szervezett szemétszállítás) mellett a szervezet erőforrásai elsősorban a városközpont és az utak mellett elhelyezkedő zöldterületek tisztántartására, parkosítására elegendők. Minden évben sor kerül a fő gyűjtőutak melletti nyílt csapadékelvezető árkok tisztítására, karbantartására, illetve az utak mellett felgyűlő por és homok feltakarítására. A parkosítás során minden évben kiültetésre kerülnek az egynyári virágok melyek rendezetté, gondozottabbá teszik a városképet. A közterületre kihelyezett szemétgyűjtők ürítése rendszeres, azok számának további növelése helyett inkább a lakosság nevelésével lehetne nagyobb eredményeket elérni.

Téglás Város Önkormányzatának Városellátó Szervezete feladatai:

- részben önállóan gazdálkodó költségvetési intézmények pénzügyi, gazdálkodási, számviteli és belső ellenőrzéssel kapcsolatos feladatainak ellátása,
- segélyek és segély jellegű kifizetések lebonyolítása,
- költségvetési intézmények részére karbantartási, felújítási és kisebb beruházási munkák saját kivitelezésben történő elvégzése,
- köztisztasági szolgáltatás,
- takarítás,
- parkfenntartás,
- belvízelvezetés, vízrendezés,
- állategészségügyi és növényvédelmi feladatok (hatósági feladatok kivételével),
- mosodai szolgáltatás,
- alapfokú oktatásban részesülők étkeztetése,
- étkeztetés, vendégétkeztetés, munkahelyi étkeztetés,
- közétkeztetés, ételkészítés lakosságnak,
- ételkészítés más szervezeteknek.

3.4.5 Közlekedési infrastruktúra

Téglás közlekedés-földrajzi helyzete kiváló, a külső elérhetőség főbb jellemzőit a 3.1.2 fejezet részletezi.

A **gyalogjárdák** kiépítettsége megfelelő a városban. A belvárosban szinte mindenütt van az utcákban járda, azonban a város peremei felé haladva (A Lakógyűrű legkülsőbb területei és

A városban elválasztó rendszerű közüzemi **szennyvíz-csatornahálózat** üzemel. A csatornahálózat túlnyomórészt gravitációs, követve a város enyhe lejtésviszonyait, de a síkság jelleg miatt szükséges volt helyi átemelők építése is. 10 db helyi átemelő üzemel. A szennyvízhálózat az elmúlt években jelentősen fejlődött. A település szennyvizeinek fogadására 1995 óta üzemel a Hajdúhadházzal közös **szennyvíztisztító telep** melynek bővítése 2004-ben készült el. A tisztított szennyvíz befogadója a Hadházi VIII/7-2 belvízelvezető csatorna. A telep jelenlegi üzemét időszakosan megzavarja a szennyvízhálózatba kerülő csapadékvíz mennyiség. A tisztítómű védőtávolság igénye 300 m ez a város belterületét minimális szinten érinti. A szennyvíztisztító biológiai tisztító rendszerrel működik. A III. ütem átadásával – 2005. tavaszára – a **lefedettség** meghaladja a 95 %-ot (lakosságra vetítve), ezzel az értékkel a város országos szinten is kiemelkedő helyen áll. A hálózatra az intézmények 100 %-a van bekapcsolva. A közületi gazdálkodó szervezetek bekötéseinek száma 52 db, tehát esetükben 62 %-os a rákötési arány. A lakossági bekötési arány az új csatornaszakaszok üzembe helyezésével folyamatosan nő, jelenleg már 70 % feletti az arány (1 607 db bekötés). A **közüzemi szennyvízcsatorna-hálózat**ra kapcsolt lakások aránya 2009-ben csaknem 70 % volt, tehát látható, hogy a szennyvízhálózat kiépítése nem tartott lépést a vízhálózat fejlődésével, bár a kistérségi, sőt a regionális és országos átlagot (42,21%) még így is jóval meghaladja. A szennyvízvezeték-hálózat hossza 26,8 km. A közcsatornában tisztítottan elvezetett összes szennyvíz mennyisége 159 000 m³ (2007).

Az ún. **közműolló**, mely a két hálózattípusra rákötött lakások arányszámainak különbségét adja, fokozatosan záródni látszik. A közműolló a 2001-es 26,65 %-ról 15,72 %-ra csökkent 2007-re, vagyis a településen az 1968 db ivóvízzel ellátott lakásból 1607 db a szennyvízbekötéssel is rendelkező lakások száma. A város további fejlesztési elképzelései között a közműhálózatok teljes mértékű kiépítése is szerepel.

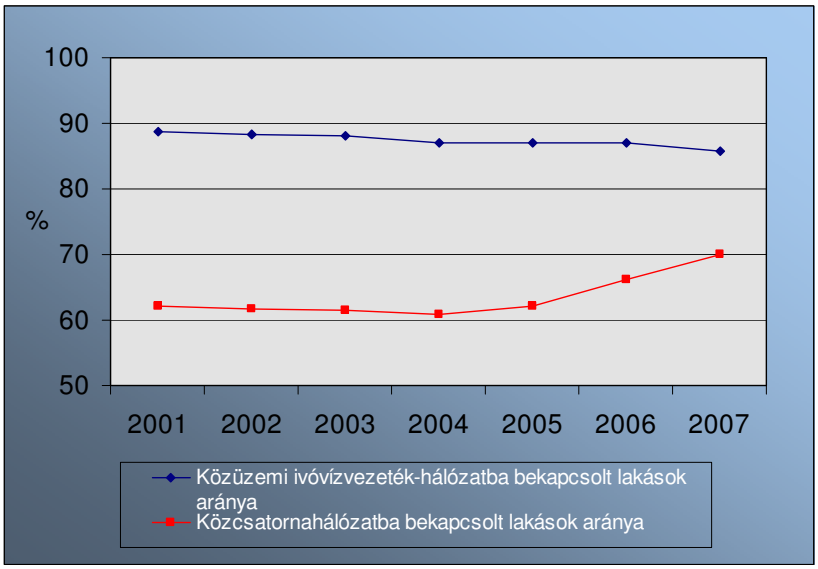

16. ábra A közműolló alakulása Tégláson 2001-2007 között (Forrás: KSH, T-Star)

A település belterületén meglévő **csapadékvíz** csatornák befogadója a VIII/7. sz. téglási folyás és a VIII/7-2 sz. hadházi folyás nevű két csatorna. A városközpont területének egy részén zárt csatornahálózat, illetve nyílt árokhálózat található. A meglévő nyílt árkok egy része szikkasztó árokként üzemel. A meglévő hálózat nagyrészt elhanyagolt állapotban található, a meglévő csatornák feliszapolódtak. A település jelentős részén a csapadékvizek elvezetése nincs megoldva.

A **villamos áram** a város csaknem minden háztartásába be van vezetve. A téglási háztartásoknak szolgáltatott villamos energia mennyisége a 2001-es 2 870 MWh-ról 6 363 MWh-ra nőtt 2007-re, tehát csaknem 2,5-szeresére nőtt a fogyasztás.

2001 és 2007 között jelentősen nőtt a **vezetékes gáz**t fogyasztók aránya Tégláson. 2001-ben arányuk 69,5 % volt (1 487 lakás a 2 139-ből), 2007-ban pedig 80,2% (1 843 lakás a

a kategóriába tartozik, 37,04%-uk **három**, míg 25,93%-uk **két szobás** lakás, és csak 1,85%-uk tartozik az **egyszobás** lakások közé.

A közüzemi infrastruktúra fejlődésének köszönhetően a térségben a korábbi évekhez viszonyítva megnőtt az épített lakásokon belül a **közüzemi vízvezetékkel és közcsatornával** rendelkező lakások száma, s ezzel párhuzamosan lecsökkent a házi rendszerekkel építetteké.

A lakosság életkörülményeit szemlélteti a lakások életkora és a lakások komfortossága is, amelyeket az alábbiakban vizsgálunk.

11. Táblázat: Lakások és lakott üdülők építési éve (Forrás: KSH T-Star)

Település	-1919	1920-1944	1945-1959	1960-1969	1970-1979	1980-1989	1990-2001	2002-2007	Össz.
Téglás	39	76	319	407	495	511	286	210	2 343
Lakások %-ában	1,66%	3,24%	13,62%	17,37%	21,13%	21,81%	12,21%	8,96%	100,00%

A **lakásállomány csaknem 80%-a 20 évnél idősebb**, legnagyobb része a népességszám dinamikus növekedésével egy időben, 1960-89 között épült.

12. Táblázat: Lakások és lakott üdülők komfortossága (Forrás: KSH népszámlálás 2001)

Település	Összkomfortos	Komfortos	Félkomfortos	Komfort nélküli	Szükség- és egyéb lakás	Összesen
Téglás	1 045	570	86	298	134	2 133
Lakások %-ában	48,99%	26,72%	4,03%	13,97%	6,28%	100,00%

A lakásállomány nagyobb hányada (75,7%) összkomfortos és komfortos, tehát a lakáskörülmények megfelelőnek tekinthetők. A lakások mintegy 1/6-a (13,97%) komfort nélküli, amely elsősorban a Kertvárosi lakóövezet közműhálózatának hiányos kiépítettségéből adódik.

Téglás Városi Önkormányzatnak egyetlen bérlakása van a Kossuth Lajos utca 74 szám alatt, így a városnak gyakorlatilag nincs szerepe és lehetősége a helyi ingatlanpiac illetve lakhatási viszonyok szociális célú, közvetlen befolyásolásában.

A település lakásállományára tehát összességében jellemző, hogy kissé elöregedett, viszont megfelelő komfortfokozattal rendelkezik. Pozitívan befolyásolta a lakásállomány helyzetét Téglás on, hogy a településen az elmúlt évtizedben magas volt az építkezési kedv, amely miatt a lakásállomány megújulása felgyorsult, így a 2001-es Népszámlálás óta **a lakások komfortfokozata is számottevően javult**.

3.4.4 Települési környezeti infrastruktúra

A közművesítettség, illetve a telekommunikációs eszközök elérhetősége a modern gazdaságok alapvető eleme. Bár a közművek megléte önmagában nem indukál jelentős fejlődést, hiányuk akadályozza a gazdasági tevékenységek bővülését, valamint a lakosság életminőségének növekedését.

A város **vízellátás**át a Geszterédi Regionális Vízmű biztosítja, melytől NA 300 gerincvezeték épült a Hajdúhadházzal és Bocskaikerttel közös víztoronyig. A város lakossági közüzemi infrastruktúrája az elmúlt évtizedben sokat fejlődött, mindezek ellenére 2009-ben a 2 297 lakásból csak 1 968 db, azaz a lakások 85,68%-a kapcsolódott a **közüzemi ivóvízvezeték-hálózat**ra, mely némileg elmarad a kistérségi átlagtól is (89,26%).A közületi gazdálkodó szervezetek bekötéseinek száma 84 db volt. Az ivóvíz minősége jónak mondható, a város éves vízkitermelése 204 800 m³. Jelenleg a közüzemi ivóvízvezeték-hálózat hossza 30,5 km.

A településen jelenleg nem működik egy olyan vállalat sem, amely tevékenysége környezeti kockázatot jelentene, illetve a természeti környezetet fenyegető folyamatok elindítását lehetővé tenné, tehát környezeti kockázati tényezők nem azonosíthatók.

3.4.2 Épített környezet

Téglás épített környezetének jellegét (sakktáblás alaprajz, a megfelelő városmag hiánya, a részben korlátozott terjeszkedési lehetőségek) a alapvetően meghatározzák a településtörténeti és a közlekedés-földrajzi tényezők (ezek részletes bemutatását a 3.1.1 és a 3.1.2 fejezetek tartalmazzák).

A település szempontjából meghatározó, hogy igazgatási területét a súlypontban vágja ketté az elkerülő útként korábban megépült 4. sz. főközlekedési útvonal.
A város a főút felé erőteljesen terjeszkedett, sőt mai napig terjeszkedik. Lakott és lakóterületei mind É-i, mind D-i irányban ráhúzódnak a közlekedési folyosóra.

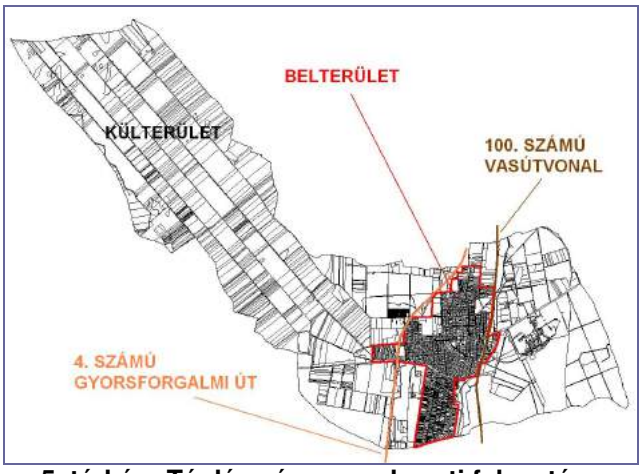

5. térkép: Téglás város szerkezeti felosztása

A 100. számú villamosított nemzetközi vasútvonal K-i, illetve a 4. számú gyorsforgalmi útvonal Ny-i oldalán elhelyezkedő területek további ipari-gazdasági fejlesztési lehetőségeket tartalmaznak. Jelenleg a vasúttól K-re található a HAJDU Ipari Park.
A városnak D-i és DK-i irányban jelentős zártkerti területei vannak.

A belterülettől a 4. sz. főút által elzárt Ny-i, ÉNy-i külterületeit elsősorban mezőgazdasági területként hasznosítják.

A településen két **országos védettségű művi érték** található: a Dégenfeld-kastély és a református templom (részletes bemutatásukat a 3.2.6 fejezet tartalmazza).

3.4.3 Lakásállomány

A lakásállomány állapota, főleg annak minősége, illetve az újonnan épült lakások aránya jól mutatja egy város jövedelmi viszonyait, fejlettségi szintjét, fejlődési dinamikáját.

1997-2007-es időszak viszonylatában a **lakásállomány** folyamatos **növekedése** volt jellemző, így a vizsgált időszakban összesen 11,49 százalékkal, 2 297-re nőtt a lakások száma a városban. Jelenleg 2 354 db lakás szerepel az önkormányzat nyilvántartásban. Az épített lakások száma főként a központi lakástámogatási rendszernek köszönhetően 2000 után indult növekedésnek, és a 2000-es évek második felében érte el csúcspontját. A legtöbb lakás, 54 db 2007-ben épült fel, illetve lett használatba véve, 2008-ban pedig 46. A kedvezmények megszüntetése miatt várhatóan csökkenő tendencia érvényesül az új lakások építése terén az elkövetkező években, amely feltehetőleg így is meghaladhatja az országos növekedési átlagot.

Az épített lakásokon belül a **négy és több szobás lakások** arányából következtethetünk a lakosság életszínvonalára, anyagi körülményeire. A 2007-ben épült lakások 35,19%-a ebbe

aránya 10 %. A belterület (355 ha, 8,5 %-a az összterületnek) zöldfelületi ellátottsága viszonylag kedvező, ugyanakkor a közpark ellátottság rendkívül alacsony. Ezt támasztja alá az a sokéves városi igény is, hogy a településnek nincs kialakult jelentősebb főtere, központi parkja, játszótere. Ugyanakkor evidens, hogy a településközpont legintenzívebben igénybevett és terhelt övezetében, környezetvédelmi és településszerkezeti szempontból is kívánatos lenne egy nagyobb aktív zöldfelületet megtartó tér. A város belterületén a **beépített terület a teljes földterület arányában 10 %**, a **zöldfelületek aránya pedig 70%,** figyelembe véve a lakásokhoz, üzletekhez, intézményekhez tartózó kerteket, egyéb csatlakozó zöldfelületeket is.

A településen és környékén a rendszeres szervezett szemétszállítás ellenére a mai napig keletkeznek **illegális hulladéklerakó helyek**. Ezek felderítését a Városellátó Szervezet kommunális feladatot végző munkatársai végzik és dokumentálják. Az illegálisan szemetelők felelősségre vonása – a jogszabályokban biztosított eszközök elégtelensége miatt – csak tettenérés vagy szemtanú vallomása esetén eredményes.

Az önkormányzat által 2004. december 31-ig használt hulladéklerakó a településen 1980-tól működött. A hely-kijelölés az elmúlt évtizedekben megszokott szempontok szerint történt, mélyfekvésű területen, egy nagy méretű, értéktelen roncsolt gödör feltöltésével. A területen nincsenek közművek. Nem látható sem a településről, sem főközlekedési útról. Közelről tájidegen hatást mutat. Környezetvédelmi engedéllyel rendelkezik. A hulladéklerakó területe: 23200 m^2, az átlagos terepszintje: 144,60 mBf. Bezárása miatt - az elfogadott Rekultivációs terv alapján - végre kell hajtani a telep rekultivációját, de forráshiány miatt mindeddig ez nem történt meg.

A **csatornahálózatra rákötéssel nem rendelkező ingatlanok** az egyedi szikkasztójukban gyűjtött szennyvizet legálisan a szennyvíztisztító telepre szállíthatják engedéllyel rendelkező vállalkozóval. A tisztítóműbe ily módon beszállított szennyvíz mennyiségéből megállapítható, hogy a keletkező folyékony hulladék töredéke kerül csak leadásra. A nagyobbik rész vagy az egyedi gyűjtőberendezések hiányosságaiból a talajba szivárog, vagy szippantást követően nem a kijelölt helyen kerül lerakásra. A szabálysértők tettenérésére évente 1-2 esetben kerül sor, a többi esetben megtorlás nélkül marad a környezetszennyezés.

Tégláson a **zajterhelés** elsősorban közlekedési eredetű és a vasútvonal és a 4-es főút mentén érzékelhető. A **vasút környezetében** a nappali zajterhelés 61,4 dB, az éjszakai 55,6 db. Ez a zajterhelési szint sem nappal, sem éjszaka nem haladja meg a jogszabályban (*27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet*) meghatározott, közlekedéstől származó határértéket (65 illetve 55 dB). A vasúti zajterhelés a település belterületének keleti oldalát érinti. A közúti zajterhelés a 4-es főút Téglást érintő szakaszán 10664 Ej/nap Laeq nappal 76,5 dB, Laeq éjjel 68,9 dB. Mindkét érték több, mint 10 decibellel haladja meg a határérték szintjét. A 4-es főút mentén jelenleg és távlatban is jelentős zajterhelés várható. Mivel ez az útvonal nemzetközi tranzitút, a forgalom csökkenésével vagy jellegének átalakulásával nem lehet számolni. Ezért e szakaszon a fokozatosan védendő funkciók megszűnését kell elérni, a kevésbé zajérzékeny gazdasági funkciók javára.

A felületi források **légszennyezés**e általában feltáratlan. A város területén elsősorban a mezőgazdasági eredetű légszennyezés figyelemreméltó. A hatósági tevékenységet korlátozza a normatív szabályozás hiánya. A legjelentősebb problémák: állattartás, komposztálás bűzkibocsátása; növényvédő szer, műtrágya kiszórás; betakarítás, terménynszárítás és -tárolás. Speciális levegőkörnyezeti probléma a szabadtéri avar- és hulladékégetés. Jellemzőek a levegőtisztasággal kapcsolatos - pollenszennyezettség miatti - allergiás problémák. A parlagfűvel legfertőzöttebb területek a nem művelt, elhagyatott szőlőskertek, ahol a rendezetlen tulajdonviszonyok nehezítik a felelősök beazonosítását. A város közterületein az irtást a Városellátó Szervezet munkatársai végzik.

- **Civil szervezetek**
  - Civilek Téglásért Egyesület,
  - Bek Pál Kertbarát Kör,
  - Téglás Város Polgárőr Szervezete,
  - Városi Sportegyesület,
  - „Téglási Iskolás Gyermekekért" Alapítvány,
  - Téglási Családokért Közhasznú Egyesület,
  - „Segíts, hogy segíthessünk" Alapítvány,
  - Mozgáskorlátozottak Helyi Egyesülete,
  - Pánik Kulturális Egyesület (4-SSSS Rádió),
  - FŐNIX a Halmozottan Sérült Gyermekekért,
  - Téglási Óvodás Gyermekekért Alapítvány,
  - Téglási Diáksport Egyesület.
- **Egyházak**
  - Református Egyház,
  - Római Katolikus Egyház,
  - Görög Katolikus Egyház,
  - Baptista Egyház,
  - Jehova Tanui,
  - Hit Gyülekezete.

3.4 Települési környezet

3.4.1 Természeti környezet

Természetföldrajzi szempontból a terület a Nyírség déli részéhez tartozik. Eolikus homokkal fedett hordalékkúp-síkság, felszínét eolikus homokformák jellemzik. Ennek következménye, hogy errefelé a gyenge minőségű homok**talaj**ok jellemzőek.

Az **éghajlat** kedvezőnek tekinthető, hiszen az évi középhőmérséklet 9,6-9,8 °C, az évi hőingás 23-24 °C, éves csapadék mennyiség 550-600 mm, éves napfénytartam 2000-2050 óra.

A környéken nagyobb **vízfolyás, tó** nincs, csak egy időszakos tóval találkozhatunk (Kisrét). A **talajvíz** 2-4 m mélyen van, kalcium-magnézium-hidrogénkarbonátos. A mélyben **termálvíz** található, melynek feltárása még nem történt meg. Téglás területén az 1950-es években végzett kutatófúrások valószínűsítik a termálvíz jelenlétét. A jövőben a megfelelő fúrások elvégzésével, kutak nyitásával lehetővé válik a termálvíz hasznosítása.

Florisztikai szempontból a **Nyírségi flórajárás**hoz tartozik. Növényzetének jellegzetes társulásai: tölgy – kőris – szil ligeterdők, tölgyesek, homokpuszta-gyepek.

A településen két **helyi jelentőségű védett természeti terület** található, a Dégenfeld-kastély parkja és az Angolkert (rövid bemutatásukat a 3.2.6 fejezet tartalmazza).

Téglás város teljes igazgatási területét tekintve (4.188 ha) viszonylag kedvező **zöldfelületi adottságok**kal rendelkezik. Az adottságok tekintetében számításba vehető 671,83 ha erdő, mintegy 123,1 ha kert, szőlő, gyümölcsös, bizonyos mértékben 163 hektárnyi rét-legelő, 13,84 ha zöldfelület jellegű intézmény (sporttelep, temetők), a jelentősebb intézményterületek, közpark területek, valamint lakótelkek kertjei. A zöldterületekből 235,73 ha természetvédelmi terület. Az összterületre vetített lombos vegetációval fedett zöldterület

A szociális helyzet szempontjából elengedhetetlen megemlíteni a településen fellelhető telepszerű képződmények esetleges jelenlétét.
Az alacsony státuszú lakosság összetételét a Központi Statisztikai Hivatal saját adatgyűjtésében, a 10 évente végrehajtott népszámlálás során végzi. Jelenlegi rendelkezésre álló adataink a 2001-ben végzett adatgyűjtésből származnak, de az önkormányzati nyilvántartások alapján jelenleg is megállják helyüket.
A szegregátumok lehatárolását a Központi Statisztikai Hivatal végezte, szegregátumként az az egybefüggő terület kerül megjelölésre, ahol a népesség (az intézetekben lakó népesség nélkül) meghaladja az 50 főt és a kijelölt terület egészére a szegregációs mutató 50 %-nál magasabb értéket mutat.

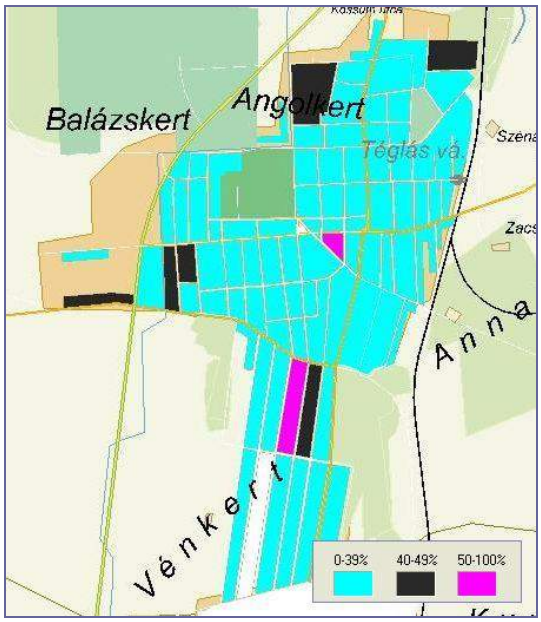

15. ábra: A város szegregációs térképe (Forrás: KSH, Népszámlálás 2001 alapján)

A mellékelt kartogram többek között olyan területeket is megjelöl, melyek eleget tesznek ugyan a szegregációs mutató kritériumának (50-100%=ciklámen), de az alacsony népességszámuk miatt mégsem tekinthetők valódi szegregátumoknak, tehát adataink szerint a településén nem található olyan terület, mely a szegregációs mutató alapján megfelelne a tényleges szegregátum feltételeinek.

3.3.6 Társadalmi önszerveződések, civil szféra

A város több **szövetség**nek, **társulás**nak a tagja. Ezek a kapcsolatok nagyban elősegítik az információszerzést, az érdekképviseletet és érdekérvényesítést, közös beruházások megvalósítását, központi költségvetési és európai uniós támogatásokhoz való hozzájutást.

Téglás tagja a Hajdúhadházi Többcélú Kistérségi Társulásnak, a Kisvárosok Országos Szövetségének, a Települési Önkormányzatok Országos Szövetségének. A város részt vesz a Hajdúvárosok Szövetségében is, amely elsősorban hagyományőrző jelleget képvisel. A Hajdúhadházi Többcélú Kistérségi Társulás mellett tagja egy másik önkéntes alapon szerveződő önkormányzati társulásnak is. A Debreceni Agglomeráció gyakorlatilag lefedi a KSH körzetet, több mint húsz önkormányzat vesz részt benne. Az együttműködések ezen formái lehetőséget adnak arra, hogy az önkormányzatokat képviselő szakemberek rendszeresen találkozzanak, egyeztessenek és közös fejlesztési programokat, projekteket dolgozzanak ki.

A település nagy hangsúlyt fektet a **testvérvárosi kapcsolatok** ápolására (Affalterbach – Németország, Fulnek – Csehország, Ludwin - Lengyelország), melyek további bővítésére törekszik. A testvérvárosi kapcsolatok sokoldalúak és aktívak, több évtizedes múltra tekintenek vissza, habár hivatalossá csak az 1990-es évtizedben váltak.

A településen számos **társadalmi szervezet** működik, tevékenységük főleg oktatásra, ifjúságvédelemre, szociális tevékenységre, sportra és polgárvédelmi szolgálatra terjed ki. Igyekeznek a helyi közösség érdekeit szem előtt tartva együttműködni az önkormányzattal és a gazdasági élet helyi szereplőivel egyaránt.

Az önkormányzat jó kapcsolatot ápol az egyházakkal, civil szervezetekkel, alapítványokkal is, a kapcsolatok fenntartására és további építésére törekszik.

Az életminőséget, illetve annak anyagi tényezőit áttételesen jellemző mutatók közül viszonyítási alapot jelent a lakosság tulajdonában álló nagy értékű fogyasztási cikkek mennyisége, értéke. Az **1000 lakosra jutó személygépkocsik aránya**, 2000 és 2007 között - a regionális trendnek megfelelően - több mint 38%-kkal nőtt, azonban regionális és országos viszonylatban még így is alacsonynak mondható.

A **népesség szociális helyzetét** alapvetően a hátrányos helyzetű lakosság arányának lassú emelkedése jellemzi, amelyet a kiosztott segélyeket és igénybe vett támogatásokat összefoglaló táblázat is alátámaszt.

10. Táblázat: Segélyek és támogatások (Forrás: KSH T-Star 2007)

Segély, támogatás megnevezése		Mérték-egység	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Változás az első mért adathoz képest
Rendszeres szociális segély	segélyezettek átlagos száma	fő	34	38	46	60	144	150	153	156	184	182	232	**+85,34%**
Ebből foglalkoztatásban résztvevők száma		fő	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	70	46	57	35	96	+27,08%
Közcélú foglalkoztatásban részt vettek száma		fő	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	39	36	22	20	63	+38,10%
Lakásfenntartási támogatás	esetek száma	eset	n.a.	n.a.	1230	1308	624	786	2802	2952	5124	4134	4416	**+72,15%**
Lakásfenntartási támogatás	segélyezettek átlagos száma	fő	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	293	322	451	354	368	+20,38%
Átmeneti segélyezés	esetek száma	eset	n.a.	n.a.	75	57	71	119	115	100	565	123	584	**+87,16%**
Átmeneti segélyezés	segélyezettek átlagos száma	fő	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	101	79	556	105	572	**+82,34%**
Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás	esetek száma	eset	n.a.	n.a.	10	19	37	69	93	74	66	97	76	**+86,84%**
Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás	segélyezettek átlagos száma	fő	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	91	71	66	96	74	-22,97%

Összességében elmondható, hogy a rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesülők számának kivételével valamennyi juttatást igénybe vevő csoport száma a vizsgált időszak folyamán jelentősen emelkedett. Számos esetben 80% feletti növekedés figyelhető meg (ld. 10. táblázat vastaggal szedett értékei).

A hátrányos szociális helyzetű rétegek magas aránya, a térséget sújtó munkanélküliség és a viszonylag alacsony életszínvonal következtében a szociális gondoskodás igénye jóval magasabb, mint regionális vagy országos szinteken. A 2009. évben 878 fő volt **szociális ellátás főbb formáiban részesülők** száma, arányuk az állandó népességen belül 13,5 %. Téglás önkormányzata 2009-ben összesen 116 824 000 forintot fordított segélyezésre. 2005-ben ugyanilyen jogcímen 115 244 000 forintot, 2006-ban 97 900 000 forintot, 2007-ben pedig 105 356 000 forintot fizetett ki a város a jogosultaknak. Mindez alátámasztja a szociális helyzet 2006 óta tartó folyamatos romlását, amely nem csak Téglást, hanem az egész országot érinti.

9. Táblázat: A 2007-ben elhalálozott téglási lakosok a fő halálokok szerinti csoportosításban

Háziorvosi körzet / Betegség típusa	Dr. Tóth László	Dr. Barta Károly Béla	Dr. Silye Mihály	3 körzet összesen
Szív- és érrendszeri	8	8	11	**27**
Daganatos	6	3	10	**19**
Öngyilkosság	1	1	1	**3**
Egyéb	0	7	1	**8**
Összesen	**15**	**19**	**23**	**57**

Forrás: Téglás Városi Önkormányzat adatközlése

A lakosság egészségi állapota, a gondozott betegek eloszlása, kisebb eltérésekkel az országos helyzetet tükrözi. A **halandósági** (mortalitás) adatokat elemezve a következő megállapításokat tehetjük: a megbetegedéseket tekintve vezető helyen évek óta a magas vérnyomás áll, ezt követik a szív és érrendszeri megbetegedések, majd a mozgásszervi betegségek következnek.

Téglás Városi Önkormányzat kiemelten kezeli az egészségmegőrzést és betegségmegelőzést. Ennek érdekében évente többször is **egészségnap**okat szervez külön az általános iskolások számára, valamint a város egész lakossága számára is. A 2008-as évben 8 egészségnap valósult meg, melyek a következő fő célok elérést szolgálták:

- A táplálkozással összefüggő betegségek gyakoriságának csökkentése, a lakosság egészségi állapotának javítása az egészséges táplálkozással.
- Az egészséges táplálkozás ismereteinek terjesztése.
- A közétkeztetésben is érvényesüljenek az egészséges táplálkozás irányelvei.
- A túlsúly, elhízás gyakoriságának megállítása, csökkentése.

Az egészségi állapotot jól tükrözi a **születéskor várható átlagos élettartam** mérőszáma, vagyis az az életkor, amelyet átlagosan megélhet egy ma született nő vagy férfi. A téglásiak születéskor várható átlagos élettartamára a Hajdú-Bihar megyei adatok alapján lehet következtetni, ami alapján a férfiaknak 68,86, a nőknek pedig 77,27 év volt a születéskor várható átlagos élettartamuk 2007-ben. Ezek az értékek némileg kedvezőbbek a regionális mutatóknál, viszont a megyében élők életkilátásai némileg elmaradnak az országos átlagtól.

3.3.5 A lakosság jövedelmi és szociális helyzete

A lakosság jövedelmekre és átlagkeresetekre vonatkozó adatai települési szinten nem állnak rendelkezésünkre, így kistérségi szinten vizsgáljuk a megfelelő adatokat.

A lakosság jövedelmi viszonyainak vizsgálata során jó alapot képezhet a **személyi jövedelemadó-alapot képező jövedelem** vizsgálata. A mellékelt táblázat alapján a – Téglást is magába foglaló – Hajdúhadházi kistérség jövedelmi viszonyai jóval a megyei átlag alattiak.
Az alacsony jövedelmi viszonyok a kistérségre jellemző magas, 12,5%-os munkanélküliséggel párosulva kedvezőtlenül befolyásolják az életminőséget.

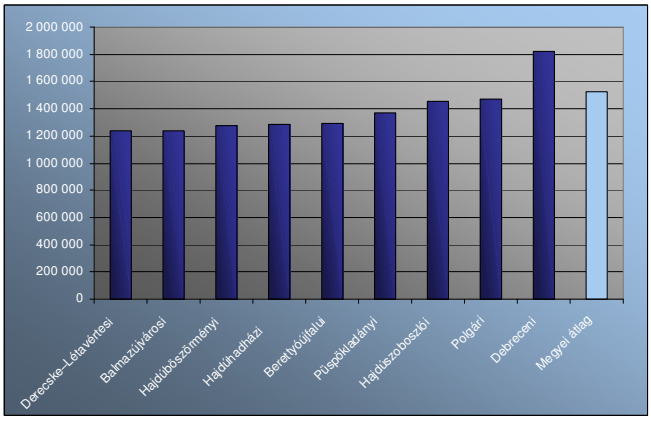

14. ábra: Személyi jövedelemadó-alapot képző jövedelem (Forrás: Hajdú-Bihar Megye statisztikai évkönyve, 2007)

3.3.4 Egészségi állapot

A lakosság egészségi állapotának alakulását számos tényező befolyásolja:

EGYÉNI	KÖRNYEZETI
• **Biológiai tulajdonságok** ○ Nem, kor, ○ Betegségre való hajlam • **Pszichés tulajdonságok** ○ Személyiség öröklött vonásai ○ Értelmi képességek, intelligencia	• **Természeti** ○ Földrajzi – éghajlati adottságok ○ Ország típus ○ Régió, megye, település hierarchia • **Társas-gazdasági-kulturális** ○ Társas kapcsolatok ○ Iskolai végzettség, foglalkozás, jövedelem ○ Környezet-egészségügyi tényezők • **Egészségügyi ellátási tényezők**

Az önkormányzat az egészségügyi alapellátások, a szociális alapellátások és szolgáltatások hatékony működtetése révén, az egészségfejlesztésben közreműködők tevékenységének, a nevelési-oktatási egészségügyi intézmények prevenciós tevékenységének támogatásával tud befolyást gyakorolni e tényezőkre. (Az egészségügyi ellátás rendszerét a 3.5.3 fejezet részletezi.)

A lakosság szűken vett egészségi állapotára leginkább a betegségi (morbiditási) és a halálozási (mortalitási) statisztikai mutatók alapján lehet következtetni.

A háziorvosok által a 2007. év folyamán gondozottak fő betegség-típusai az alábbiak szerint alakultak.

8. Táblázat: A téglási háziorvosi rendelőkben gondozott betegek száma, fő betegség-típusok szerint, 2007

Háziorvosi körzet / Betegség típusa	Dr. Tóth László	Dr. Barta Károly Béla	Dr. Silye Mihály	3 körzet összesen
Daganatos betegségek	39	40	51	**130**
Cukorbetegség	145	105	93	**343**
Magas vérzsír-szint	104	130	41	**275**
Magas vérnyomás	566	500	412	**1478**
Mozgásszervi	187	209	132	**528**
Szív-és érrendszeri	368	244	54	**666**
Elhízás	121	45	56	**222**
Összesen	**1530**	**1273**	**839**	**3642**

Forrás: Téglás Városi Önkormányzat adatközlése

A morbiditási adatokon belül hazánkban a **szív- és érrendszeri** betegségek aránya az európai országokban, regisztrált érték kétszerese (kiemelkedő a stroke). Magyarországon a szív-érrendszeri betegségek előfordulási aránya kétszer-háromszor magasabb, az érintettek átlagéletkora pedig 5-10 évvel alacsonyabb. Nők esetében a halálozási mutatók sokkal kedvezőbbek. A 25-54 éves férfi korcsoportban azonban ez a mutató nagyon magas. Szív-érrendszeri betegségek szempontjából az aktív, kereső korú, magyarországi férfilakosság rendelkezik a legrosszabb életkilátásokkal Európában. Ezek a megállapítások teljességgel igazak Téglás lakosságára is.

7. Táblázat: A Tégláson bejelentett munkaerő-igény szakmák szerint 2007-2008-ban

Szakképzettség	Munkaerő-igény 2007	Munkaerő-igény 2008
Eladó, vendéglátó	70	60
Fémipari szakmák	95	112
CNC-esztergályos	60	55

Forrás: ÁFSZ Hajdúhadházi Kirendeltségének adatközlése

Az Állami Foglalkoztatási Szolgálat területileg illetékes kirendeltségének adatközléséből látható, hogy a regisztrált munkanélküliek kb. 90%-át a legfeljebb általános iskolát, illetve szakképesítést szerzettek teszik ki. Emelkedő tendenciát mutat ugyanakkor a gimnáziumot (érettségizettek) végzettek közötti munkanélküliség is. Jól jelzi a **települési (és egyben kistérségi) munkaerőpiac működési zavarait**, hogy munkaerő-felesleg és munkaerő-hiány is alapvetően – a jelentős munkanélküliséggel sújtott – szakképzettséget igénylő szakmák esetében van. A szakmák iránti kereslet és kínálat összehangolása elsősorban átképzési programok és a képzési kínálat potenciális munkaadókkal történő szorosabb koordinációjával lehetséges.

3.3.3 Képzettség

Egy település fejlettségét nagyban befolyásolja az alap-, közép-, és felsőfokú oktatás megléte, illetve minősége. Téglás esetében viszonylag jó oktatási-nevelési feltételekről beszélhetünk, annak ellenére, hogy középfokú intézmény csak esti tagozaton működik a városban, felsőfokú oktatási intézménnyel pedig nem rendelkezik a település.

Alapfokú oktatás:

- Óvodai feladatellátás jelenleg 2 telephelyen működik
- A II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézményben jelenleg 2 feladat-ellátási hely működik (általános iskola és alapfokú művészetoktatás). E két tevékenység két telephelyen valósul meg.

Téglás városában jelenleg esti tagozatú középiskolai képzés érhető el: a nagyhalászi Kölcsey Ferenc Gimnázium tagintézménye esti tagozatú **gimnáziumi képzést** működtet. A városban nincs **felsőoktatási intézmény,** illetve képzés. A nappali tagozaton továbbtanuló diákok a két szomszédos megyeszékhely nyújtotta lehetőségeket veszik igénybe.

A 2001. évi népszámlálás adatai alapján a **lakosság iskolai végzettsége** jóval elmarad mind az országos, mind pedig a megyei értékekhez képest:

- a 15 év felettiek 89,1%-a legalább az általános iskolát befejezte,
- a 18 évesnél idősebbek 23,5%-a érettségizett le,
- és a 25 év felettieknek csak a 4,5%-a szerzett diplomát.

Összességében elmondható, hogy a településen működő vállalkozások által kínált **munkalehetőségek nincsenek összhangban a munkaerő-kínálattal**, illetve viszonylag kevés a munkalehetőség. Mindez elsősorban a fiatalkorú, képzettebb lakosság elvándorlását vagy közeli településre történő napi ingázását eredményezi. Munkalehetőség szempontjából közkedvelt célállomás a szomszédos Debrecen és Nyíregyháza.

A mellékelt ábra jól mutatja, hogy a településen a munkanélküliség 2003-ig a gazdasági szerkezetváltás, így a tercier szektor megerősödése által csökkenő tendenciát mutatott majd 2004-től – többnyire az országos és regionális tendenciáknak megfelelően – növekedni kezdett, 2006-ban pedig már meghaladta a 2001. évre jellemző munkanélküliségi szintet.

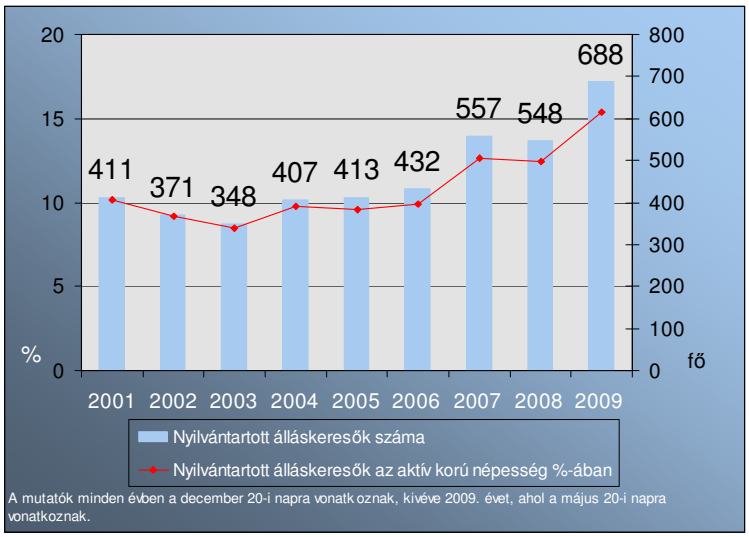

13. ábra: Munkaerő-piaci jellemzők (Forrás: ÁFSZ, 2001-2007)

A hazai gazdasági folyamatok miatt jelentősen nőtt a munkanélküliség 2006 és 2007 decembere között (9,88 %-ról 12,66 %-ra az aktív korúakon belül nyilvántartott álláskeresők száma) valamint még nagyobb mértékben 2008 decembere és 2009 májusa között (12,44 %-ról 15,39 %-ra), amely már egyértelműen a világgazdasági válság eredménye. A jövőben várhatóan tovább emelkedik a tartós munkanélküliek egyébként is magas aránya.

A **közcélú, illetve közhasznú foglalkoztatás** keretében a városban 2009-ben összesen 126 fő foglalkoztatását sikerült biztosítani, akik többsége a Városellátó Szervezet keretében településüzemeltetéssel kapcsolatos munkát végzett. A város 126 főből 65 főt közhasznú foglalkoztatás keretében, a többiek foglalkoztatására pedig különböző központi, közcélú foglalkoztatást lehetővé tevő pályázatok keretében került sor.

A munkanélküli lakosság **képzettségi színvonal és életkor szerinti tagozódás**a azt mutatja, hogy a legtöbb munkanélküli a 21-40 éves fizikai foglalkozású általános iskolai vagy szakmunkás végzettséggel rendelkező lakosság köréből kerül ki.

5. Táblázat: A regisztrált munkanélküliek képezettség szerinti megoszlása 2005-2009

	Legfeljebb általános iskolai végzettségű	Szakképzett	Gimnáziumot végzett	Felsőfokú végzettségű
2005	187	181	26	9
2006	210	179	24	10
2007	240	201	32	10
2008	253	260	37	12
2009 (I. félév)	268	278	49	12

Forrás: ÁFSZ Hajdúhadházi Kirendeltségének adatközlése

6. Táblázat: A Tégláson regisztrált álláskeresők szakképzettség szerinti megoszlása 2007-2008.

Szakképzettség	Álláskeresők száma 2007	Álláskeresők száma 2008
varrónő	75	76
Szociális pedagógus, szociális munkás	23	20
Mezőgazdasági gépkezelő	62	60

Forrás: ÁFSZ Hajdúhadházi Kirendeltségének adatközlése

A lakosság **nemek szerinti megoszlás**a némileg eltér a hazai trendtől, hiszen nem mutatható ki férfitöbblet a fiatalabb korosztályokban. Ez valószínűsíthetően a migráció következménye, hiszen általában több fiú születik, mint lány. A városban férfitöbblet csak 30-49-es korosztályokban mutatkozik, utána az országos és nemzetközi jellemzőknek megfelelően ismét nőtöbblet jelentkezik ugyanazon korcsoportokat összevetve. Tégláson átlagosan 1,12 nő jut egy férfira. Kedvező, hogy a fiatalabb korosztályokban (0-29 éves korig) viszonylag kiegyenlített a nemi arány, viszont a 65 év felettiek tekintetében már 1,85-re változik az érték, amely az időskorúak nőtöbbletének eredménye.

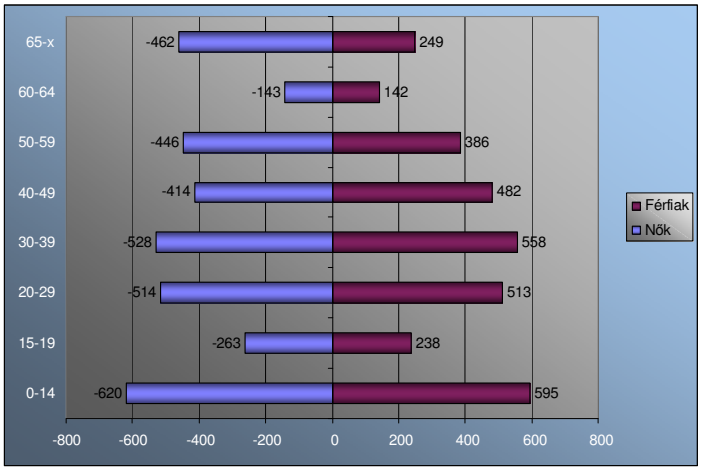

11. ábra: Téglás korfája (Forrás: KSH T-Star 2007)

3.3.2 Foglalkoztatás

A Tégláson dolgozó összes foglalkoztatott (1924 fő) 6,03%-ának ad munkalehetőséget a Hajdúhadházi kistérségre – területhasználat szempontjából – leginkább jellemző primer szektor. A település ipari jellégét hangsúlyozza, hogy a szekunder (46,93%) és tercier (47,04%) szektorok szinte egyenlő arányban biztosítanak foglalkoztatási lehetőséget.

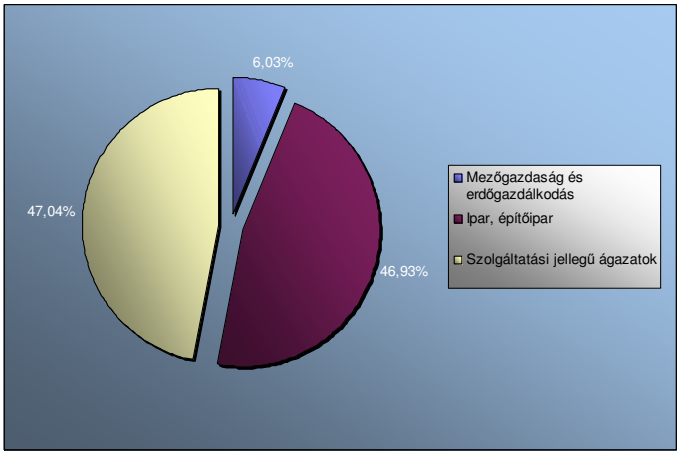

12. ábra: Foglalkoztatottak megoszlása összevont nemzetgazdasági ágak szerint (Forrás: KSH népszámlálás 2001)

Az 1990-es években a térség **munkanélküliség**ének oka egyrészt az volt, hogy a dolgozók nagy hányada nem rendelkezett szakképzettséggel, a munkásszállások megszűntek, a „szociális foglalkoztatókat" felszámolták, az állam gyakorlatilag kivonult az anyagi termelésből. A regisztrált munkanélküliek állománya az eddigi maximumot 1993 februárjában érte el, amikor országos szinten a 700 ezres határt is túllépte. E növekedés a későbbiekben megállt, s utána némi csökkenés következett be. A település munkanélküliségének alakulása az országoshoz hasonló módon alakult. Tégláson 1997-ben – a lakosságszámhoz viszonyított – regisztrált álláskeresők arány (9,03%) 2003-ra 8,5%-ra csökkent. A munkanélküliség és a közeli nagyvárosok vonzó hatásának következtében a település dolgozóinak mintegy 40%-a a kistérésg határain túlra ingázik.

Kitörési pontot az idegenforgalmi szempontból kiemelkedő megyeszékhelyek (Debrecen, Nyíregyháza) turisztikai kínálatához való kapcsolódás jelentené, mindezt természetesen a rendelkezésre álló sajátosságok kiajánlásával.

3.3 Társadalom

3.3.1 Demográfia

A település demográfiai viszonyait vizsgálva elmondható, hogy Téglás **népességfejlődése** az utóbbi években **növekvő tendenciát mutat**. 2007-ben 38,33 km²-nyi területén 6 585 főnyi lakónépességnek adott otthont, az állandó népesség száma 6 553 fő volt. 1997-2007 között mindkét érték folyamatos növekedést mutatott: 1997-hez képest a lakónépesség 6,68%-kal, míg az állandó népesség 5,52%-kal növekedett, ami annak köszönhető, hogy **a természetes szaporodás és a vándorlási különbözet egyaránt pozitív** volt. Téglás **vándorlási egyenlege** csaknem minden évben pozitív: 2002-2007 között 175 fővel nőtt a migrációs folyamatok következtében a város népessége. A **természetes szaporodás** az 1997-2007 közötti időszakban csak 2003-ban volt negatív és összességében 103 fővel növelte a város népességét az említett időszakban. A 2007-es statisztikák alapján a településen 20 gyermekkel több született, mint ahányan elhunytak, sőt 31 fővel több volt az odavándorlás is. A népesség-nyilvántartás 2009. novemberi adatai szerint Tégláson az állandó népesség száma 6 567 fő volt. Megállapítható tehát, hogy **a város népessége nagyobbrészt a beköltözések következtében növekszik**. A beköltözők összetételére vonatkozóan nem állnak rendelkezésre pontos adatok azonban az önkormányzat munkatársainak tapasztalata alapján a környékbeli, kisebb falvak, külterületi lakosok beköltözése mellett a Debrecenből kiköltözők aránya is jelentős. Mindez a város kedvező megközelíthetősége, a kedvező ingatlanárak, a jó közbiztonság, kisvárosias környezet és a teljes körűen biztosított alapszintű szolgáltatások együttes hatásának tudható be.

Az **állandó népesség korcsoportok szerinti megoszlása** az előbbiekben leírtakkal ellentétben az országos trendnek megfelelően alakul, vagyis a város népességének korszerkezete elöregedést mutat. Az ábra jól mutatja, hogy Téglás esetében a 0-14 éves korosztály – habár folyamatosan csökken – még mindig jelentősen meghaladja a 60-x éves korcsoport arányát.

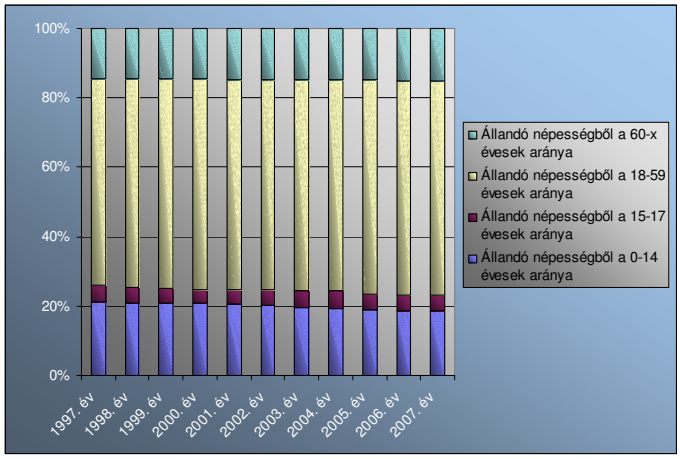

10. ábra: A népesség korcsoportok szerinti megoszlása (Forrás: KSH T- Star 1997-2007)

- **Városi nagy rendezvények**
  - Május 1.: Város napja,
  - Szeptember: „Bor ünnep”.

- **Képzőművészet**
  - Május: Képzőművészeti megyei pályázat és kiállítás,
  - November: Gyertya és mézeskalács kiállítás.

- **Ismeretterjesztés**
- Helytörténeti kiállító terem:
  - Múzeumi esték.

- **Testvérvárosi kapcsolatok**
  - Május 1.: Ludwin település meghívása,
  - Május: Fulnek-i gyermekrajz pályázaton való részvétel,
  - Július: Affalterbach testvérvárosi szerződés aláírásának évfordulójára rendezendő ünnepségsorozat,
  - Július, augusztus: Gyermekcsoport fogadása Ludwin-ból.

Az előbbiekben felsorsolt természeti, épített és kulturális attrakciók - ezáltal a város népszerűsítését - célzó **PR-munká**t a helyi, illetve a megyei és országos médiák tájékoztatásával kívánják erősíteni:

1. **Helyi média**
   - Téglási krónika (negyedévente),
   - Téglási Városi Képújság (http://www.com-2.hu) amely a http://www.teglas.hu -ról közvetlenül elérhető),
   - 4-SSSS rádió
   - Meghívók, plakátok.

2. **Megyei, országos média**
   - Településtörténeti könyv.

A város **turisztikai helyzetkép**ének vizsgálatát a településen található szálláshelyek, szállásférőhelyek számának, illetve a vendégek és vendégéjszakák számának összevetésével végezhetjük.

A településen található **kereskedelmi szálláshelyek** száma a vizsgált időszakot (1997-2007) tekintve felére csökkent, hiszen a valaha működő 2 db panzióból, jelenleg már csak 1 üzemel.

Az összes szálláshely **szállásférőhely**einek száma – az egyik panzió bezárásának köszönhetően – 31,8%-kal csökkent. A településen működő szálláshely jelenleg 15 fő elszállásolását biztosítja.

A szálláshelyek szolgáltatásait igénybevevők, vagyis a **vendégek** számának alakulása az előbbiekben leírtaknak megfelelően alakult. Az 1997-es adatokhoz képest 61,7%-os csökkenés figyelhető meg. A 2007. évben összesen 108 vendég fordult meg a város egyetlen panziójában.

A település turisztikai potenciálját a **vendégéjszakák** száma jellemzi a legdrasztikusabban. A turisták által itt töltött éjszakák száma 1997-hez képest 85,5%-kal csökkent, azaz 2007-ben már csak 183 vendégéjszakát töltöttek a településen.

ablakritmussal öt rizalitra van felosztva. Az ablakokat klasszikus párkánykeretezés díszíti. Az oldalhomlokzatok kialakítása hasonló, mint a főhomlokzaté, csak rizalitok nélkül. A földszinti helyiségek téglaboltozattal készültek, az ablakoknál is boltozat kialakításával. Az épület részben alápincézett.

8. ábra: Dégenfeld-kastély

A hátulsó, egykori gazdasági udvarban áll a XIX. század második felében épült, romantikus jegyeket hordozó istálló. Az igényes kiképzésű gazdasági épület jelzi a kor általános igényességét is. A stílusjegyek alapján valószínűen Vecsey Imre debreceni építőmester munkája, akinek a környéken több nagyszerű alkotásáról tudunk.

A kastélyt oktatási intézményként, nevelőotthonként, illetve iskolaként hasznosították. Jelenleg az épület a KEVIÉP Zrt. tulajdonát képezi, mára állapota jelentősen leromlott, területén tartózkodni életveszélyes.

A **Református templom** egyháztörténeti múltja 1332. évre vezethető vissza. Ekkor 10 falunak volt egy temploma, a téglási a "Boldogságos Szűz" tiszteletére volt felszentelve.

A műemlék jellegű gót-barokk stílusú épület 1768-ban épült. Központi fekvésénél fogva a városkép meghatározó eleme. Egyszerű szentélyű, sík mennyezetes, hajós, belsejének hossza 20 méter, szélessége 10 méter, legnagyobb magassága a széljelzőig 37 méter. A teteje 1923-ig zsindelyes volt, most lemezborítású. Az I. világháborúban elpusztult toronyórát közel 70 év után 1993-ban a német testvérváros, Affalterbach állíttatta helyre.

9. ábra: Református templom

- **Kulturális értékek:**

A település **közvetett turisztikai attrakció**i közé sorolhatók a város életében fontos szerepet játszó kulturális és közösségi rendezvények. Az évente megrendezendő, nagyobb tömegeket vonzó események a következők:

- **Nemzeti és társadalmi ünnepek**
- Nemzeti ünnepek:
    - Március 15.: 1848/49-es forradalom és szabadságharc megünneplése,
    - Augusztus 20.: Államalapító Szent István király ünnepe,
    - Október 6.: Aradi vértanúk kivégzésének évfordulója (gyásznap),
    - Október 23.: 1956-os forradalom megünneplése.
- Társadalmi ünnepek:
    - Január 22.: Magyar Kultúra Napja,
    - Április 11.: Költészet napja.

kihasználásán dolgozik, melyhez szakmai támogatást jelent a polgármesteri hivatal szervezetfejlesztési projektje is.
Tégláson már a képviselő-testület munkájában is meghatározó az e-közigazgatás, ugyanis az elektronikus adattovábbítás révén az előterjesztéseket és előkészítő anyagokat számítógépen érhetik a képviselők, akik mindegyike saját laptopot használhat.

3.2.6 Turizmus

Téglás helyzete a turisztikai szolgáltatások területén gyengének mondható, hiszen a város nem rendelkezik jelentősnek tekinthető természeti, építészeti és kulturális értékekkel.

A város **turisztikai** szempontból meghatározó **attrakció**it az alábbi táblázat mutatja be:

4. Táblázat: Téglás turisztikai attrakciói

Típus	Attrakció
Természeti	Az Angolkert (Beloiannisz-kert) és a Dégenfeld-kastély parkja **helyi jelentőségű védett természeti terület.**
Építészeti	Országos védettségű művi érték a Dégenfeld-kastély, és a Református templom.
Kulturális	Nemzeti és társadalmi ünnepek, Városi nagy rendezvények, Képzőművészet, Ismeretterjesztés, Testvérvárosi kapcsolatok

- **Védettséget élvező természeti értékek:**

A **Dégenfeld-kastély parkjának** nagy részét idős, nagyméretű fák alkotják. Különösen értékesek a kocsányostölgy-matuzsálemek és ezüstlevelű hársak, a cserjék közül a csíkos kecskerágó, mogyoró, fagyal, gyöngycserje, terebélyes platánok és vasfák, olasznyár, nemesnyár, juharok sóskababolya. A védettség fenntartásának indoka és célja a kert botanikai és növényföldrajzi értékének védelme és fenntartása.

Az **Angolkert** a Nyírség változatosan sík és buckás homokján álló erdőterület, mely mintaszerű képét mutatja a homoki erdőtelepítésnek. Az erdő faállományának fafajai: amerikai dió, magaskőris, celtis, vöröstölgy, platán, erdei feketefenyő, douglas-sima és néhány jegesfenyő. Az állomány kora nagy részben 80-100 év közötti. A védelem célja az erdő és kertgazdasági szempontból rendkívüli értékű faállományának védelme és fenntartása.

- **Védettség alatt álló építészeti értékek:**

Az ún. **Dégenfeld-kastély**t Bek Pál kúriájából 1804-ben klasszicista stílusban Dégenfeld Schomburg Imre építtette át, amely a XIX. században a térség egyik politikai-kulturális-közéleti központja volt.

Megfordult itt többek között Kazinczy Ferenc és Széchenyi István is. Az egyemeletes, négyszögletes alaprajzú épület a település szélén, enyhén emelkedő magaslaton áll. A parkon keresztül érkező látogatót kiugró, oszlopokra épített kocsifelhajtó fogadja, amelynek lapos tetejét terasznak képezték ki, kovácsoltvas védőkorláttal ellátva, jelentősen emelve az épület ünnepélyes megjelenését. A kastély homlokzata páros

3.2.4 K+F

Nemzetközi viszonylatban a globalizáció eredményeként a kutatási, fejlesztési tevékenység a nagy tőkeerejű nemzetközi vállalkozásokhoz és specializált K+F központokhoz kötődik.

Magyarországon nagyon erősen Budapestre koncentrálódnak a K+F intézmények. A rendszerváltás után jelentősen visszaesett a kutatási-fejlesztési tevékenység, mivel megszűntek a nagy állami vállalatok kutatórészlegei.

Tégláson jelenleg a HAJDU Csoport keretében folyik K+F tevékenység, amely elsősorban a külföldről átvett, megvásárolt technológiák adaptálását, továbbfejlesztését jelenti.

3.2.5 Információs társadalom

Az utóbbi évtized legnagyobb változása nemzetközi viszonylatban is az információs társadalom kialakulása. Az új technikák révén felgyorsuló gazdasági, társadalmi, területi folyamatok jelentősen befolyásolják a térségek fejlődését. Ezért nagy hangsúlyt kell fektetni az info-kommunikációs hálózatok fejlesztésre és technológiák meghonosítására, elterjesztésére a gazdaság és a közigazgatás szereplői között.

A településen a **vezetékes telefonhálózat** közel 100%-os kiépítettségű, viszont a hálózat minősége kívánnivalót hagy maga után. A nagyobb teljesítményű **ISDN vonal**ak száma 2007-ben 160 volt, amely azonban komoly adatforgalom lebonyolítására nem volt elegendő. A szélessávú (vezetékes) ADSL internet elérhetősége korlátozott, azonban a mikrohullámú internet elérhetősége jó a városban.

A városban összesen 9 **nyilvános távbeszélő állomás** található, lakosságszámhoz viszonyítva a térségben a leggyengébben ellátott települések egyike, 1000 lakosra 1,37 nyilvános telefonállomás jut.

A mobiltelefonok térnyerésével egyre kevesebben tartanak igényt a helyhez kötött, ráadásul magas előfizetői díjjal járó vezetékes telefonokra. Ennek megfelelően az **egyéni analóg távbeszélő fővonalak** száma folyamatos - 1998 és 2007 közötti időszakban 12,9%-os - csökkenést mutat, 2007-ben 989 db-ot tartottak nyilván, ami azt jelenti, hogy 1000 lakosra 150,19 fővonal jut.

A városban az évtized elején jelentősen megnőtt a **kábeltelevíziós hálózat**ba bekapcsolt lakások/kábeltelevízió előfizetők aránya (1000 lakosra 167,5 előfizetés jut). Jelenleg a legtöbb lakásban (kb. 1000-1100-ban) a UPC Magyarország Kft. nyújtja e szolgáltatást, de ezen kívül más – műholdas – szolgáltatók is elérhetőek

A településen a **szélessávú internet** rendszert már kiépítették, jelenleg több szolgáltató is biztosítja a hozzáférést. Az önkormányzati adatközlés szerint kb. 450 lakásban a téglási Com2 Bt., kb. 150 lakásban az újfehértói HTNET, kb. 200 lakásban pedig a T-Com biztosítja az internet-elérést, így a háztartások mintegy felében van szélessávú internet-hozzáférés. Az internettel nem rendelkezők számára a Téglás Városi Könyvtárban, illetve a Református Egyház gyülekezeti termében ún. közösségi hozzáférési helyeket, vagy más néven **eMagyarország pont**okat alakítottak ki.

Az információs társadalom egyik mintaértékű rendszere a 2.2.5 fejezetben (Kistérségi szerepkör) bemutatott **Integrált Kistérségi Elektronikus közigazgatási Rendszer**, amely a közigazgatási eljárások, folyamatok elektronikus kezelését teszi lehetővé hivatali és ügyféloldalon egyaránt – garantált minőségű szolgáltatásokat biztosítva a kis- és középvállalkozások, valamint a lakosság számára (www.e-tarsulas.hu/teglas). Az önkormányzat jelenleg is az IKER által nyújtott lehetőségek továbbfejlesztésén és jobb

A **működő szolgáltató vállalkozások** profilja vegyesnek mondható, a lakossági alapszolgáltatásoktól a gazdasági jellegű szolgáltatásokig (ingatlankezelés, üzletviteli tanácsadás, mérnöki tevékenység, tanácsadás) terjed, de többségük jellemzően a kereskedelemben tevékenykedik.

A 2007-es statisztikai adatok alapján Téglás városában 75 **kiskereskedelmi üzlet** működött, ami 17,3 %-os növekedést jelentett az 1997-ben nyilvántartott üzletek számához képest. A településre jellemző az optimálisnál nagyobb részarányt képviselő egyéni, kényszerből létrejött vállalkozások száma. Legnagyobb arányban a vendéglátóhelyek (29%), élelmiszer vegyesüzletek és áruházak (24%), valamint az éttermek, cukrászdák (18%) képviseltetik magukat. Az önkormányzat 2009-es nyilvántartása szerint 102 kiskereskedelmi üzlet található a városban, amelyből 52-t üzemeltetnek egyéni vállalkozók. A 2007-2009 közötti növekedés feltételezhetően a kényszervállalkozások növekedésének, részben pedig az eltérő statisztikai adatbázisok használatából adódhat.

A **vendéglátóhelyek száma** 1997 és 2007 között gyakorlatilag stagnált, 21 és 23 között mozgott a számuk a vizsgált időszakban. 2007-ben 22 vendéglátóhelyet regisztrált a KSH. 2009 novemberében az önkormányzat adatai szerint 18 működő vendéglátóhely volt a városban. A vendéglátóhelyek száma tehát csökkenést mutat, amihez feltételezhetően a gazdasági válság, valamint a korábbi – tényleges tevékenységet nem végző vállalkozások – megszűnése is hozzájárult.

A településen az **üzleti szolgáltatás** képviseletét a szórványosan működő kisszervezeteken túl a Hajdú Takarék Takarékszövetkezet téglási fiókja mellett a Hajdú-Bihar Megyei Vállalkozásfejlesztési Alapítvány kirendeltsége látja el. A banki szolgáltatások közül a már említett takarékszövetkezeti fiók mellett egyes szolgáltatások a Magyar Posta Zrt. postafiókjában is igénybe vehetőek. Emellett elérhető a városban az OTP Bank Nyrt. ATM-készüléke, amely a készpénzfelvételen kívül biztosításkötésre és különböző közüzemi és távközlési szolgáltatók számláinak befizetésére is alkalmas. Megállapítható tehát, hogy Tégláson jelenleg szerény az igénybe vehető üzleti, banki szolgáltatások köre, illetve nincs lényegi konkurencia ezen a területen, a település fejlődése viszont indokolná, hogy további pénzintézetek is megtelepedjenek a városban. A gazdasági tevékenységek kapcsán elkerülhetetlen nagyobb volumenű üzleti szolgáltatások igénybevételéhez a megyeszékhelyekre kell utazni.

A szolgáltató szektor **foglalkoztatási viszonyai**t meghatározza a szervezetek tőkeereje. Sajnos ebben a térségi ágazatban is jelentős azon cégek száma, melyek korlátozott forrásokkal és alacsony munkahelyteremtő képességgel rendelkeznek, többségük kisvállalkozás 1-2 alkalmazottal. Mint azt a mellékelt ábra is mutatja, Téglás több mint 7 százalékponttal elmarad - az amúgy is szerénynek mondható - kistérségi átlagtól.

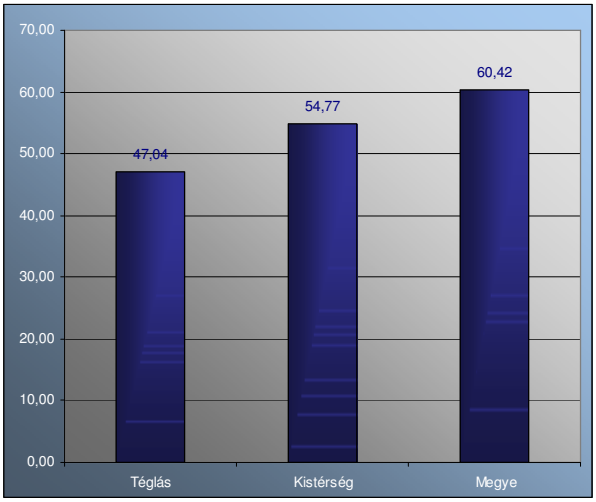

7. ábra: Szolgáltatásban foglalkoztatottak mértéke az összes foglalkoztatotthoz képest (%) (Forrás: KSH népszámlálás 2001)

3.2.2 Ipar

A rendszerváltás óta eltelt közel két évtizedben jelentős átalakulási folyamat zajlott le a térség iparában. Az ágazat a térségben az 1960-as években indult fejlődésnek, a szocialista iparfejlesztési politika következtében, mely elsősorban a nagyszámú helyi munkaerő foglalkoztatását célozta meg, így a kialakult ipar kedvezőtlen szerkezetűvé vált. A 90-es évektől kezdve a gazdasági szerkezetváltásnak megfelelően egyre csökkent az ipari foglalkoztatottak aránya. Ennek ellenére az ipari szektor napjainkban is meghatározó jelentőségű mind Téglás, mind pedig a Hajdúhadházi kistérség foglalkozatásában.

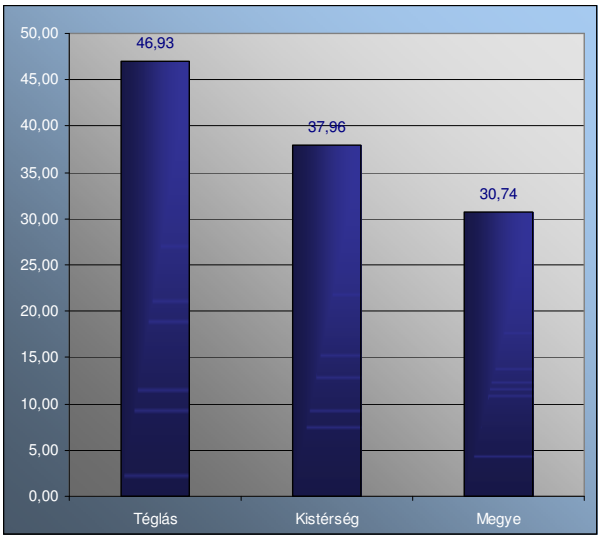

6. ábra: Ipari foglalkoztatás mértéke az összes foglalkoztatotthoz viszonyítva (%)
(Forrás: KSH népszámlálás 2001)

A település – és egyben a kistérség – iparának meghatározó szereplője a **HAJDU-cégcsoport,** illetve annak 3 tagvállalata, amely Téglás keleti részén a 100. számú vasútvonal közelében helyezkedik el. 1952-ben történt alapításakor hadiipari célokat szolgált. A civil termelésre majd egy évtizeddel később állt át, s azóta is folyamatosan bővülő termék kínálattal (forróvíztároló, vízmelegítő, kondenzációs gázkazán, mosógép, szárítógép, centrifuga, szolár rendszerek, klímaberendezések) napjainkban is a térség meghatározó gazdasági eleme. Elsősorban szabad kapacitásainak hasznosítása érdekében 1996-ban, majd kiemelten 2002-ben (fő tevékenysége mellett, elsősorban lemezalakítással előállított alkatrészekkel) nyitott az autóipari beszállítások felé, 2008-tól pedig a napenergia hasznosításához kötődő termékeket is gyárt, amelyek várhatóan egyre nagyobb szerepet kapnak majd a cég termelésében. 2005-ben a HAJDU Hajdúsági Iparművek Részvénytársaság három különálló céggé vált szét. Az így létrejött **HAJDU-csoport**ot a **HAJDU Hajdúsági Ipari Zrt.**, a **HAJDU Autótechnika Ipari Zrt.** és az általános jogutódként működő **HAJDU Infrastruktúra Szolgáltató Zrt.** alkotja.
A 650 foglalkoztatott jelentős része más településekről, olykor a megyehatáron túlról ingázik munkahelyére. A térségen belül ugyanakkor nagy számú szabad kapacitás áll rendelkezésre munkaerő tekintetében, amit az is bizonyít, hogy a dolgozók mintegy 40%-a ingázik a kistérség határain túlra.

3.2.3 Szolgáltatás

A szolgáltatási szektorhoz tartozó különböző típusú tevékenységek a gazdaság bármely ágazatához kapcsolódhatnak, közös jellemzőjük, hogy a termelési folyamat valamennyi fázisában jelen vannak, és növelik a termékek hozzáadott értékét. A szolgáltatási szektor súlya fontos mutatója a gazdaság fejlettségének.

Téglás gazdaságának strukturális sajátosságai - erős ipari szektor - miatt a településen viszonylag későn, a kilencvenes évek elején indult el a **tercier szektor** fejlődése, s intenzitása is lassabb volt a környező nagyobb településeken zajló ágazati szerkezetváltás üteméhez képest. A kedvezőbb folyamatok megjelenésének és felerősödésének csak az évtized második felétől, végétől lehetünk tanúi: csökkent a mezőgazdaság, erősödött az ipar szerepe, illetve előtérbe kerültek a tercier vállalkozások, s fokozottabbá vált a differenciálódás az egyes szolgáltatástípusok között.

3.2.1 Mezőgazdaság

A terület éghajlati adottságai (lásd **3.1.2 fejezet**) mezőgazdasági termelésre alkalmassá teszik a települést. Az **arany-korona érték** tekintetében a Hajdúhadházi kistérség szinte egésze mélyen alul reprezentált, mind a megyei, mind az országos jellemzőket tekintve. Téglás tekintetében a kistérségi átlagot meghaladó értékekről beszélhetünk.

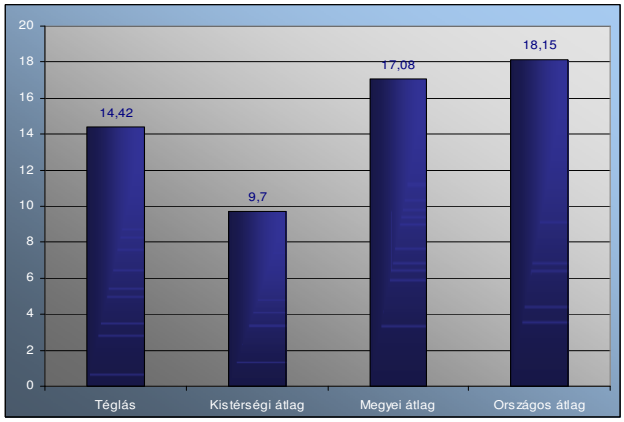

4. ábra: A termőföld átlagos AK értéke (Forrás: KSH)

A térség mezőgazdasági jellegét mutatja az összes terület és a **mezőgazdaságilag művelt terület**ek egymáshoz viszonyított aránya, mely a kistérségben 88%, míg az Észak-alföldi régió összesített adata csupán 82,4 %. Téglás területének 81%-a esik mezőgazdasági hasznosítás alá. A művelési ágak között a legnagyobb arányt a szántóföldi termesztés képviseli.

A 2001. évi népszámlálási adatok alapján a térségben működő mezőgazdasági vállalkozások magas aránya mellett mégis alacsonynak mondható a **szektorban foglalkoztatottak száma** az összes foglalkoztatotthoz képest (6,03%, míg a kistérségi adat 7,28%). A látszólagos ellentmondás összefügg a kedvezőtlen vállalkozás szerkezettel, melyben az alacsonyabb alkalmazotti létszámmal üzemelő kisvállalkozások az optimálisnál nagyobb súlyt képviselnek.

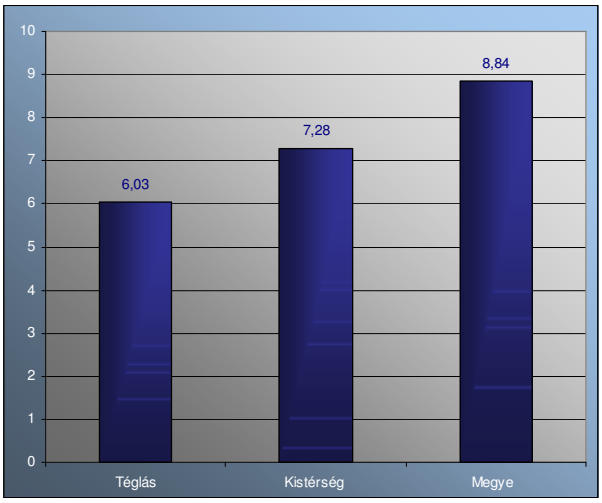

5. ábra: Mező- és erdőgazdálkodási foglalkoztatottság mértéke az összes foglalkoztatotthoz viszonyítva (%)(Forrás: KSH népszámlálás 2001)

A **foglalkoztatottak összevont nemzetgazdasági ágak szerinti** megoszlása alapján jól látható, hogy az iparban, építőiparban foglalkoztatottak aránya (46,93%) jelentősen meghaladja az országos átlagot. Mindez elsősorban a HAJDU Ipari Park területén működő vállalkozások foglalkoztatásban betöltött jelentős szerepének köszönhető.

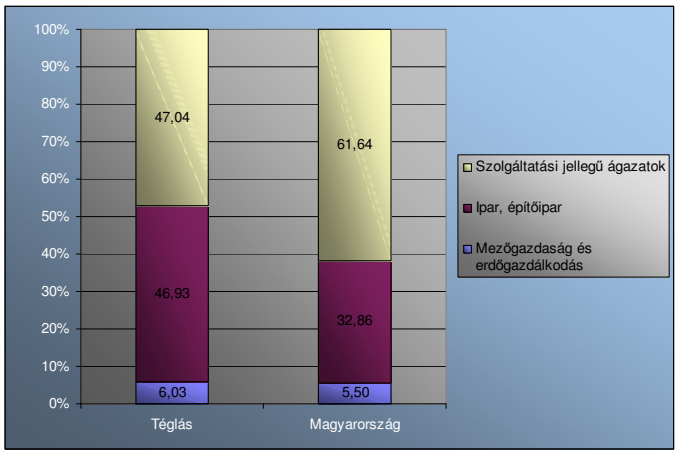

3. ábra: Foglalkoztatottak összevont nemzetgazdasági ágak szerinti megoszlása (Forrás: KSH népszámlálás 2001)

A népesség **gazdasági aktivitás**át a foglalkoztatottak, valamint a foglalkoztatottak és a munkanélküliek együttes arányával lehet mérni. Utóbbi csoport a gazdaságilag aktív népesség, azaz akik munkaerő-kínálatukkal megjelennek a munkaerőpiacon.

A népesség gazdasági aktivitás szerinti vizsgálata során a **foglalkoztatottak**on és a **munkanélküliek**en túl a statisztikai adatgyűjtés módszertana további két kategóriát definiál. **Inaktív keresők**nek minősülnek a nyugdíjból, GYES-ből, GYED-ből, a vagyonuk kamataiból, vagy pl. az ingatlanjuk bérbeadásból élők. Ide tartoznak azok a munkanélküli-ellátásban részesülők is, akik nem keresnek munkát. Az **eltartottak** csoportját a tanulók, az egyetemi hallgatók, a háztartásbeliek alkotják.

3. Táblázat: Népesség megoszlása gazdasági aktivitás szerint (Forrás: KSH népszámlálás 1990, 2001)

Terület	Év	Foglalkoztatott	Munkanélküli	Inaktív kereső	Eltartott
Téglás	1990	43,72	1,92	19,78	34,58
	2001	30,97	6,84	29,86	32,34
Megye	1990	41,44	1,41	23,44	33,72
	2001	31,61	5,69	31,84	30,87
Ország	1990	43,64	1,22	25,62	29,53
	2001	36,19	4,08	32,41	27,32

Az előző táblázat jól mutatja, hogy milyen **jelentős átrendeződés ment végbe a vizsgált évtizedben a munkaerőpiacon.** Téglás népességének gazdasági aktivitás szerinti megoszlását, illetve annak 11 év alatt bekövetkező átalakulását összevetve a megyei és az országos folyamatokkal azt találjuk, hogy a település esetében a foglalkoztatottak aránya 1990-ben meghaladta a magyarországi, sőt a megyei átlagot is. A végbement folyamatok valamelyest változtattak ezen, a 2001-es népszámlálás alapján már kijelenthető, hogy mind az országos, mind pedig a megyei arányokat meghaladó csökkenés következett be a foglalkoztatottak körében. A településen tehát a **gazdasági aktivitás alacsonyabb a hazai átlagnál**, melynek egyik legfőbb oka az inaktívak magas aránya és a térségben a megyei átlagot meghaladó munkanélküliségi ráta.

A korábban több mint 30 embert foglalkoztató malomipari vállalat ma már nem működik. Több kisvállalkozás is működik a településen, ezek azonban számottevő munkaerőigényt nem jelentenek. Kialakult néhány közepes méretű mezőgazdasági vállalkozás is.

A munkahelyteremtés színteréül is szolgáló ipari fejlesztési területek a város keleti és nyugati részén, az a 4. számú főközlekedési útvonalhoz, illetve a 100. számú vasútvonalhoz közel, helyezkednek el. Amellett, hogy a kistérségen belül van egyfajta funkciómegosztás a települések között, Téglás is törekszik az **iparűzési adó**ból származó bevételek növelésére, amire a 4-es úton, illetve a 100. számú vasúti fővonalon túli területek komplex fejlesztése jó lehetőséget biztosít. Ezzel növelhető a helyi adóbevételek 8%-át kitevő iparűzési adó mértéke, amely 2003-hoz képest 57,2%-kal emelkedett, és az utóbbi három évben 100 millió Ft felett ingadozott.

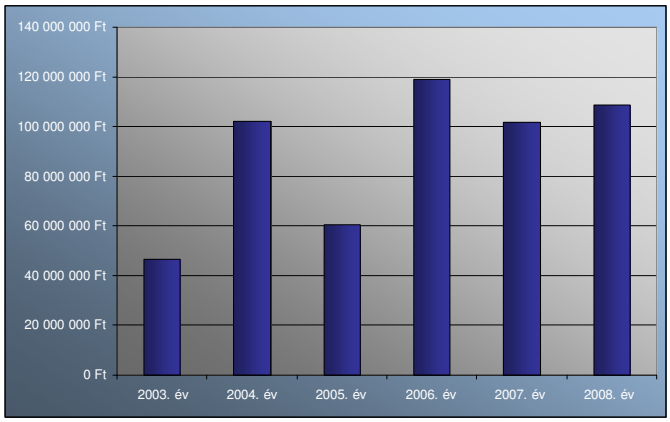

1. ábra: Iparűzési adóból befolyó bevételek (Forrás: Önkormányzat)

A három legnagyobb - az iparűzési adóból befolyó bevétel több, mint 2/3-át kitevő - vállalkozás a HAJDU Hajdúsági Ipari Zrt., a HAJDU Autótechnika Ipari Zrt., illetve a HAJDU Infrastruktúra Szolgáltató Zrt. A befizetett iparűzési adót tekintve további egy, fémmegmunkálással foglalkozó cég és a térségi áramszolgáltató fióktelepe tekinthetők jelentős helyi vállalkozásnak.

A **vállalkozások összevont nemzetgazdasági ágak szerint**i besorolását tekintve elmondható, hogy jellemzően - az országos trendnek megfelelően - a szolgáltatási jellegű ágazatokban (71,02%) működik a legtöbb vállalkozás, viszont még mindig jelentős az iparban, építőiparban (19,6%), illetve a mezőgazdaságban és erdőgazdálkodásban (9,38%) tevékenykedők aránya. A kis- és közepes vállalkozások döntő többsége a kereskedelem, a fuvarozás-szállítmányozás és különféle szolgáltatásnyújtás területén működik. Mindezek mellett helyben igénybe vehetők a postai és pénzintézeti, üzleti szolgáltatások is.

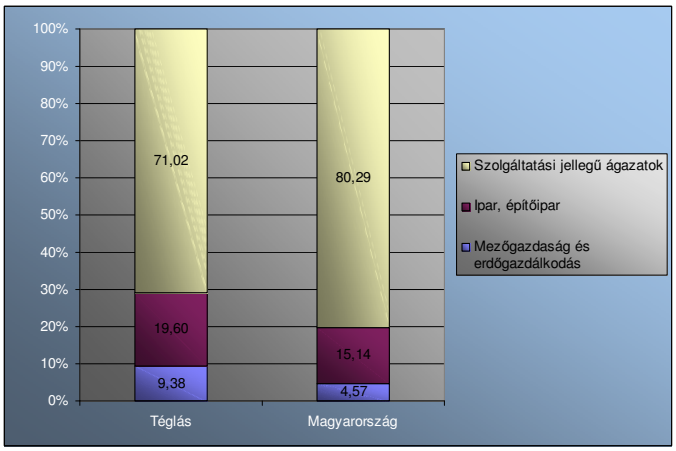

2. ábra: Regisztrált vállalkozások összevont nemzetgazdasági ágak szerinti megoszlása (Forrás: T-Star 2005)

3.1.2 Téglás város térszerkezeti helyzete

Ahogyan a 2.1 fejezetben (Téglás város elhelyezkedése) bemutattuk Téglás az Észak-alföldi régióban, Hajdú-Bihar megye északi, urbanizáltabb részén, a leghátrányosabb helyzetű kistérségek közé tartozó Hajdúhadházi kistérségben fekszik. A 6 585 főnyi lakossal rendelkező város Debrecentől 21 km, Nyíregyházától 26 km-nyi távolságra helyezkedik el. A település csatlakozása az országos közlekedési hálózatba biztosított: autóval és tömegközlekedési eszközökkel egyaránt könnyedén megközelíthető, hiszen érinti a várost a Budapest - Záhony **100. számú vasútvonal** és a **4. sz. főút**. A 4-es út téglási elkerülő szakaszát az 1980-as évek elején építették. Az **M3-as autópálya** elérhetősége közvetve biztosított: a hajdúböszörményi felhajtó 15-20 perc, míg a nyíregyházi 20 perc alatt érhető el. A legközelebbi repülőtér Debrecenben található, a romániai (Nyírábrány, Vállaj, Létavértes), és ukrajnai (Záhony, Beregsurány) határátkelők viszonylag közel vannak.

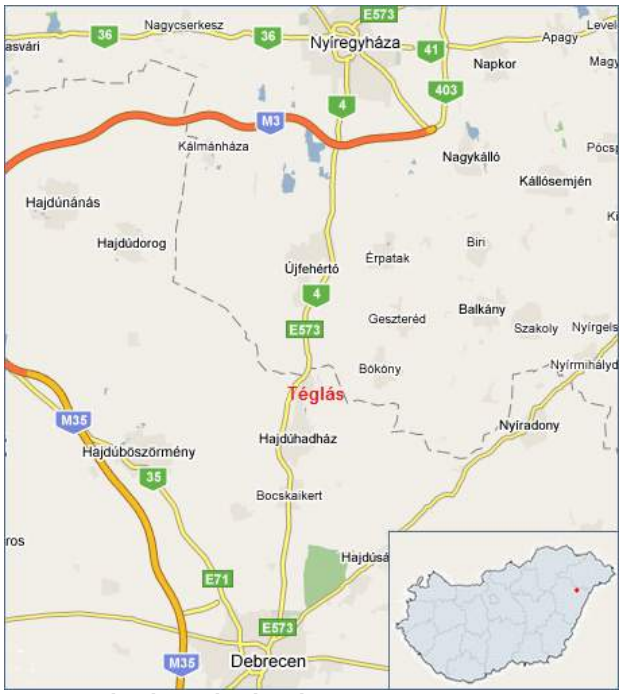

4. térkép: Téglás térszerkezeti helyzete

3.2 Gazdaság

Téglásnak jelenleg **kétpólusú a gazdasági szférája**, hiszen a város életében meghatározó, a lakóterületektől fizikailag is jól elkülönülő, Hajdúsági Iparművek alapvetően külső piacokra termel, míg a város belterületén megtelepedett vállalkozások elsősorban a helyi, környékbeli lakosság igényeit elégítik ki. Az ’50-es évekig mezőgazdasági jellegű településen a Hajdúsági Iparművek megalapítását követően az ipar lett a meghatározó. Az országos trendnek megfelelően a 1990-es években Tégláson is megindult a gazdasági szerkezetváltás, de alacsonyabb intenzitással, mint pl. a közeli megyeszékhelyen. A tercier szektor térhódítása, valamint a primer és szekunder szektorok átalakulása jelenleg az átmenet időszakát éli.

2007. évi adatok alapján a városban 391 **gazdasági szervezetet** regisztráltak, amelyből összesen 363 volt **regisztrált vállalkozás,** közülük azonban mindössze 62 rendelkezett **jogi személyiség**gel. Az 1997-es és 2007-es adatokat vizsgálva elmondható, hogy jelentős – 39,7%-os – növekedés következett be a vállalkozások számában, amely elsősorban az optimálisnál nagyobb részarányt képviselő egyéni vállalkozások számának (71%) tudható be. Az eredmény alapján érzékelhető a térséget jellemző kedvezőtlen vállalkozási szerkezet.

Az önkormányzat adatai szerint 2008-ban 335 volt a **működő vállalkozás** a városban. Közülük 55 mezőgazdasági, 12 pedig pénzügyi, gazdasági vagy ingatlan szolgáltató volt.

Méretét és a foglalkoztatottak számát tekintve a településen jelenlévő **legjelentősebb vállalat (cégcsoport)** a korábbi HAJDU Hajdúsági Iparművek Rt. három utódját tömörítő **HAJDU-cégcsoport**, amely három részre bomlása után is körülbelül 650 főt foglalkoztat.

3 Városi szintű helyzetértékelés

3.1 Városszerkezet

3.1.1 Településtörténeti tényezők

Téglás környékén az emberi élet első tárgyi emlékei i.e. 2000. körüli időszakból, a rézkorból származnak. A település első írásos említése egy 1312-ben kiállított pápai tizedjegyzékben történt meg. A város **nevének kialakulása** még vitatott, valószínűleg egy jellegzetes tégla-építményéről, téglából épített templomról vagy földesúri házról kapta a nevét. (Korábbi névalakok: Theeglas, Telglas, Tetlas, Teclas, Teklas, Teglas, Téglás.)
Az 1050-es években a Gutkeledek hozták létre a települést szláv és magyar családok letelepítésével. A jelenlegi helyet sem helyi, sem helyzeti energiák nem indokolják. Meghatározó lehetett az, hogy a Tokaj-Debreceni út és a kelet-nyugati vándorlási, kereskedelmi útvonalak itt keresztezték egymást.

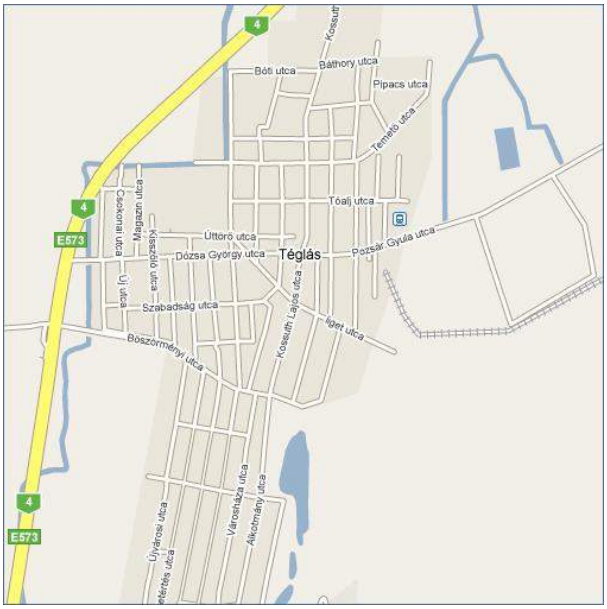

3. térkép: Téglás város térképe

A XVII. században Rákóczi birtokába került, aki hajdúkat telepített ide. 1706-ban a hajdúvárosok kerületéhez csatolták. Ebből az évből származik a település legrégebbről ismert, változatlanul megtartott címerképe. A települést többször eltiltották a hajdú jogok gyakorlásától, de mezővárosi rangját sokáig megőrizte.

1798-ban Téglást gróf Bek Pálnak - Debrecen királyi biztosának - adományozták, akinek köszönhetően a település szerkezetét mérnöki munkával alakították ki. Az 1800-as években alakult ki Téglás **sakktáblás alaprajz**a. Szintén ő építtette 1804-ben a Degenfeld-kastélyt. A település mellett haladó **Debrecen-Nyíregyháza vasútvonal**at 1857-58-ban építették, ami a város megerősödését eredményezte.

1876-ig Téglás Szabolcs, utána Hajdú vármegyéhez tartozott. 1904-ig mezőváros, 1970-ig község volt, majd nagyközség lett.

A település az 1950-es évekig mezőgazdasági jellegű volt, a TSZ az '50-es években alakult. Az ipar 1952-ben jelent meg a **Hajdúsági Iparművek** idetelepítésével. Az ipari nagyüzem vonzásának hatására rohamosan nőtt a település lakóinak száma. A mezőgazdaság helyett az ipar lett a meghatározó.

1984-ben az akkori pártpolitika hatására **összevonták a szomszédos Hajdúhadházzal**. Az erőszakos egyesítés megtörte a település fejlődési ívét. Ez alatt az idő alatt egy új, közös városközpont kialakítására törekedtek, így ma a két város összeér. 1989-ben Hajdúhadháztéglást várossá nyilvánították. Mivel a téglásiak méltatlannak és indokolatlannak tartották az összevonást, a rendszerváltás után, 1990-ben népszavazással kezdeményezték a szétválást. **A Magyar Köztársaság elnöke 1991. május 1-től mindkét helységnek városi címet adományozva engedélyezte a településegyesítés megszüntetését.**

Az 1990-es évtized eleje óta Téglás fejlődése folyamatos. A település vezetői törekednek a városi ranghoz méltó arculat, intézményi és infrastrukturális ellátottság kialakítására.

Ahogy a fenti táblázat is mutatja, **Téglás város vonzáskörzete csak néhány ágazat esetében terjed ki a kistérség határain túli településekre** is, mindehhez nagyban hozzájárul több hasonló méretű város (pl. Hajdúhadház) és a megyeszékhelyek (Debrecen, Nyíregyháza) közelsége. Ezt ellensúlyozzák a kedvező közlekedés-földrajzi adottságok, jóllehet a város nem tölt be vasúti, illetve távolsági autóbusz-közlekedési csomóponti funkciót. A szomszédos, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei, Bököny lakói is egyre inkább igénybe veszik a téglási autóbusz- és vasútállomásról induló járatokat, hiszen a közösségi közlekedés szempontjából Téglás kínálja számukra a legkedvezőbb feltételeket. A vasútállomás személyvonat-forgalma hétköznapokon 51 vonat, a település közlekedés-földrajzi helyzetének köszönhetően (100. számú vasútvonal) valamennyi járat a megye határain túlra közlekedik. A buszjáratok többnyire a megyei közlekedési kapcsolatokat szolgálják, Téglás-Debrecen viszonylatban naponta összesen 82 járat indul.

Alapvetően Téglás **funkcióellátottsága** a hazai kisvárosok viszonylatában **átlagosnak tekinthető**, viszont a város vonzáskörzetének kiterjesztéséhez elkerülhetetlen bizonyos funkciók fejlesztése. A szakorvosi ellátás és a bentlakásos szociális intézmény hiánya jelentős funkcióhiányt jelentenek, ezeket a szolgáltatásokat a lakosság jelenleg a megyeszékhelyeken veheti igénybe.

Összegzésként elmondható, hogy a település kedvező közlekedés-földrajzi helyzetéből, illetve a HAJDU Ipari Park jelenlétéből adódóan **gazdasági pozíciói erősödhetnek**, a regionális, de főként a kistérségi gazdasági életben betöltött szerepe növekedhet, ebből következően társadalmi folyamataiban is fordulat következhet be, a város **munkaerő-piaci vonzáskörzete tovább bővülhet**.

2.4 Téglás város szerepe a térségi munkamegosztásban

A város - előbbi fejezetben taglalt - funkciói egyértelműen kapcsolódnak tágabb környezetének funkcionális hálózataihoz. A település gazdaság- és társadalomszervező, illetve közszolgáltató és adminisztratív funkciói egyértelműen kiegészítik a kistérségi, megyei, regionális és országos funkciók rendszerét, hiszen annak szerves részét képezik. A 2. táblázat jól mutatja a különböző szinteken jelentkező funkciókat, Téglás mikroregionális szinten mutatja a legnagyobb funkcionális koncentrációt. A jövőben gazdaságszervező funkcióinak megerősödése által a település egyre fontosabb szerepet tölthet be a kistérség, illetve a régió funkcionális hálózatában.

Ágazatok	Országos	Regionális	Megyei	Mikroregionális	Települési
Gazdaság, kereskedelem			• Ipari park	• pénzügyi szolgáltató (takarékpénztár) • kiskereskedelmi üzletek	• vendéglátóegységek
Közlekedés, távközlés	• vasútállomás	• távolsági autóbusz-megálló		• buszmegállók • postahivatal • benzinkút	• közüzemi vízhálózat • zárt közcsatorna-hálózat
Közösségi szolgáltatások					• önkormányzati közművelődési könyvtár • mozi • sportpálya
Államigazgatás				• gyámhivatal • okmányiroda	• önkormányzat • építésügy • polgárőrség • területi hatósági intézmények
Humán szolgáltatás			• lakásotthon	• szociális alapellátás és gyermekjóléti szolgálat • bölcsőde • általános iskola • alapfokú művészetoktatás	• háziorvos • fogorvos • házi gyermekorvos • gyógyszertár • nappali ellátást nyújtó idősek klubja • óvoda

2. Táblázat: A város funkcióinak hatóköre

A város - közigazgatási területén kívül is - viszonylag széles körű és változatos szolgáltatásokat kínál a környező települések lakosságának, vállalkozásainak:

- A hivatal Téglás és Bocskaikert körzetre vonatkozóan gyakorolja a városi gyámhivatali, valamint okmányirodai feladat- és hatásköröket.

- A gazdasági funkciót tekintve a település és szűkebb környezete egyetlen jelentősebb potenciálját a 2005-ben háromfelé bomló HAJDU Hajdúsági Iparművek Rt. jelenti, amely manapság HAJDU-csoport néven ismert, és körülbelül 650 fő foglalkoztatását biztosítja.

- A nevelési-oktatási funkciók szerinti vonzáskörzet hagyományosan az oktatási szinttől függ: a bölcsőde mikrotérségi vonzáskörrel bír, az óvodába leginkább a téglási gyermekek járnak, míg az általános iskola intézményének vonzáskörzete túlnyúlik a település határain.

- Hasonlóan alakul az egészségügyi és a szociális szolgáltatások vonzáskörzete is: az alap-, illetve a nappali ellátási formákat elsősorban a város lakosai veszik igénybe, míg a speciális ellátások iránti kereslet a kistérség több települését lefedi.

A Hajdúhadházi Többcélú Kistérségi Társulás keretein belül működő Hajdúhadházi Mikrotérségi Intézményfenntartó Társulás működteti a Mikrotérségi Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálatot, a Mikrotérségi Bölcsődét és a Mikrotérségi Szociális Gondozási Központot is. A Hajdúhadházi Mikrotérségi Intézményfenntartó Társulást Hajdúhadház Város Önkormányzata, Téglás Város Önkormányzata és Bocskaikert Község Önkormányzata 2008. január 11-én hozta létre.

- ellátja az önkormányzati hatósági ügyek döntésre való előkészítését, végrehajtását,
- közreműködik a polgármester önkormányzati feladatainak ellátásában, ellátja az önkormányzat költségvetési szervei működésével kapcsolatos jogszabályokban rögzített, valamint az önkormányzat szervei által meghatározott irányítási, felügyeleti jellegű feladatokat.

a, Az önkormányzat által ellátott kötelező feladatok[3]:

- egészséges ivóvíz ellátás
- óvodai nevelés
- általános iskolai oktatás és nevelés
- egészségügyi és szociális alapellátás
- közvilágítás
- helyi közutak és köztemető fenntartása
- nemzeti és etnikai kisebbségek jogai érvényesülésének biztosítása
- településfejlesztés, településrendezés
- épített és természeti környezet védelme
- vízrendezés és csapadékvíz elvezetés
- csatornázás
- köztisztaság és településtisztaság biztosítása
- helyi tűzvédelem és közbiztonság feladatai
- közreműködés a helyi energiaszolgáltatásban
- közművelődési és művészeti tevékenység
- sport támogatása, egészséges életmód közösségi feltételeinek elősegítése

b, Az önkormányzat által ellátott önként vállalt feladatok[3]:

- a helyi közszolgálati televízió működtetése a folyamatosan sugárzott képújságban közérdekű hírek megjelenítésével, illetve időszakonként felvett video-anyagok sugárzásával;
- a helyi közszolgálati tájékoztatás segítése, a 4SSSS Rádió támogatásával;
- kedvezményes üdültetés biztosítása a résztulajdonban lévő üdülőben az önkormányzati dolgozók és családtagjaik részére;
- helyi lapkiadás, a negyedévente megjelenő helyi újsággal;
- intézményi főzőkonyhákon lakossági, és kedvezményes dolgozói étkeztetés;
- bölcsődei ellátás, mely feladatot mikrotérségi intézményfenntartói társulásban társult önkormányzatokkal közösen működtetett intézménnyel lát el;
- alapfokú művészetoktatás négy tanszakon (művészeti ágban).

- **Államigazgatási feladatok:**

  - közreműködik a polgármester államigazgatási feladatai, hatósági hatáskörei, valamint a jogszabályban előírt honvédelmi, polgári védelmi, katasztrófa-elhárítási feladatai ellátásában,
  - ellátja a jogszabályokban a helyi önkormányzatok jegyzőinek, a hivatal ügyintézőinek címzett államigazgatási feladatokat, hatósági hatásköröket,
  - gyakorolja a városi építéshatósági jogkört.

- **Költségvetési szerv**ként:
  - biztosítja az önkormányzat költségvetési gazdálkodását,
  - ellátja a védőnői szolgálat és iskola-egészségügyi ellátás gazdálkodási feladatait.

[3] Az önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzata szerint, valamint az Ötv. 8.§. előírásait figyelembe véve.

gyakorolt államigazgatási funkcióknak mind eredményesebben megfelelhessenek.

- **Kisvárosi Önkormányzatok Országos Érdekszövetsége**

Az Érdekszövetség tevékenysége a következőkre terjed ki: a kisvárosok helyzetének folyamatos figyelemmel kísérése, a településfejlesztés, a támogatási lehetőségek feltárása, az együttes segítségnyújtás és részvétel a jogalkotási munkában

- **Észak Hajdúsági Településszövetség:**

Tagjai: Bocskaikert, Hajdúhadház, Hajdúsámson, Téglás. A szövetség céljai:

  - a társulásban résztvevő önkormányzatok érdekeinek képviselete,
  - területfejlesztés,
  - infrastrukturális és kommunális beruházások koordinálása,
  - az épített és természeti környezet értékeinek megóvása,
  - a felszíni és egyéb vizek védelme, természetvédelem, fásítás,
  - idegenforgalmi fogadókészség fejlesztése,
  - a térség szellemi és anyagi erőforrásainak összefogása, a népesség megtartó és eltartó képességének fokozása érdekében,
  - az amatőr művészeti csoportok, sport egyesületek együttműködésének elősegítése.

- **Hajdúvárosok Szövetsége:**

Tagjai: Hajdúböszörmény, Balmazújváros, Görbeháza, Hajdúdorog, Hajdúnánás, Hajdúhadház, Hajdúszoboszló, Hortobágy, Polgár, Újtikos, Vámospércs, Téglás.
Tiszteletbeli tagok: Szerencs, Nagyszalonta.
A szövetség feladatának tekinti e települések érdekeinek védelmét, a gazdasági kapcsolatok bővítését, a hagyományőrzést, az idegenforgalom fejlesztését és a környezetvédelmet.

2.3 Téglás város vonzáskörzetének bemutatása

A város vonzáskörzetét a településen megtalálható funkciók és azok térségi hatásai alapján mutatjuk be. A „Városfejlesztési Kézikönyv" című módszertani útmutatóban felsorolt funkciók alapján **Téglás mikroregionális szinten mutatja a legnagyobb funkcionális koncentrációt.** Szinte az összes vizsgált területen[2] viszonylag széles körű és változatos szolgáltatásokat kínál a környező települések lakosságának, vállalkozásainak.

A **helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény** meghatározza az önkormányzatok kötelező közszolgáltatási feladatait, amelyek végrehajtásához az állami költségvetés különböző jogcímeken normatív támogatások nyújtásával hozzájárul. Az önkormányzat ezen kívül – a település érdekében – önként vállalt feladatokat is végezhet, melyhez csak a rendelkezésre álló saját források vehetők igénybe.
Az önkormányzatnak gondoskodnia kell az általa fenntartott intézmények folyamatos működésének biztosításáról a működés szinten tartása, színvonalának emelése érdekében.

A fent leírtaknak megfelelően a hivatal Téglás város közigazgatási területére vonatkozóan az alábbi feladatokat lája el:

- **Önkormányzati feladatok:**
  - ellátja az önkormányzat működésével kapcsolatos feladatokat,
  - előkészíti és végrehajtja a törvény által kötelezően ellátandó önkormányzati feladatokban való döntéseket,
  - biztosítja az önkormányzat által önként vállalt helyi közügyek, feladatok előkészítését, végrehajtását,

[2] Gazdasági funkciók; Közlekedési, távközlési funkciók; Közösségi funkciók; Állami, igazgatási, hatósági, igazságszolgáltatási funkciók; Humán szolgáltatási funkciók.

közös, ill. térségi rendszerének kialakítására, szervezésére, összehangolására, működtetésére, fejlesztésére,
- a térségben a közösen felvállalt feladatellátás intézményrendszerének integrálására, feladatellátásának összehangolására, fejlesztésére,
- a feladatellátás feltétel- és forrásrendszerének koordinálására, fejlesztésére, a kistérség területének összehangolt fejlesztésére,
- a közigazgatási feladat- és hatáskörök ellátására.

A kistérség földrajzi elhelyezkedése, kapcsolatrendszerei miatt az egyes feladatokat a mikrotérségek szintjén látja el a Társulás. A kistérségi társulás három mikrotérségre oszlik: Hajdúhadházi, Nyíradonyi és Vámospércsi. Téglás a Hajdúhadházi Mikrotérséghez tartozik.

A Hajdúhadházi kistérség az Országos Területfejlesztési Koncepció lehatárolása szerint a **jellemzően vidékies kistérségek közé tartozik**. A kedvezményezett térségek besorolásáról szóló 311/2007. (XI. 17.) Kormány rendelet szerint az ország 174 kistérségén belül a komplex fejlettségi mutató alapján az alsó 1/3-ba került, és a régión belül is az egyik legfejletlenebb térségnek számít, jelenleg a **leghátrányosabb helyzetű kistérségek egyike**. A kistérség egésze a debreceni agglomeráció részeként értelmezhető. Minden település vonatkozásában megállapítható a régió központhoz való kötődés. A kötődés mértéke és minősége elsősorban a település Debrecentől való távolságának függvénye.

A gazdasági szerepkört tekintve a Téglás és szűkebb környezete egyetlen jelentősebb potenciálját a HAJDU-csoport jelenti, amely körülbelül 650 fő foglalkoztatását biztosítja.

Másfajta együttműködésnek tekinthető az **Integrált Kistérségi Elektronikus közigazgatási Rendszer**. Az „IKeR – Integrált Kistérségi e-Közigazgatási Rendszer kialakítása a Nyugat-Hajdúsági Település- és Területfejlesztési Önkormányzati Társulás Településein, kiterjesztve 17 csatlakozó településre”[1] elnevezésű projekt a GVOP-2004-4.3.1 kiíráson nyert támogatást. Az 519 millió forint összértékű projekt célja egy integrált, korszerű, elektronikus önkormányzati-kistérségi közigazgatási modellértékű rendszer kialakítása, bevezetése és üzemeltetése. A rendszer a közigazgatási eljárások, folyamatok elektronikus kezelését teszi lehetővé hivatali és ügyféloldalon egyaránt – garantált minőségű szolgáltatásokat biztosítva a kis- és középvállalkozások, valamint a lakosság számára (**www.e-tarsulas.hu/teglas**).

2.2.6 Egyéb szerepkörök

A város számos szövetségnek, társulásnak a tagja. Ezen kapcsolatok nagyban elősegítik az információszerzést, az érdekérvényesítést, közös beruházások megvalósítását, központi költségvetési és európai uniós támogatásokhoz való hozzájutást.

- **Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége:**

A TÖOSZ a szövetséget alkotó, a szövetséghez csatlakozott önkormányzatok önkéntes társadalmi szervezete.
A szövetség céljai:
- segítse a települési autonómia kibontakozását, közreműködjön egy önkormányzat-barát társadalmi, gazdasági, jogi környezet létrehozásában.
- tevékenységével továbbra is hozzá kíván járulni a települések önkormányzati minőségének kialakulásához, az elért eredmények megőrzéséhez, az önkormányzatiság továbbfejlesztéséhez.
- támogatni kívánja tagjait abban, hogy a települések a társadalmi újratermelésben, a létbiztonság megőrzésében betöltött és egyre növekvő szerepüknek, az általuk

[1] Az IKeR programban résztvevő települések a Hajdúszoboszlói kistérségen kívül a következők: Báránd, Berettyóújfalu, Téglás, Földes, Hajdúböszörmény, Hajdúdorog, Hajdúhadház, Hajdúnánás, Hajdúsámson, Hortobágy, Kaba, Kemecse, Nyíracsád, Polgár, Püspökladány, Téglás Tiszacsege, Újszentmargita, Vámospércs.

közötti kapcsolatépítésében (diákcsere-program, együttműködés a sportban), illetve bizonyos esetekben kölcsönös segítségnyújtásban merül ki.

2.2.2 Országos szerepkör

Az Országos Területfejlesztési Koncepcióban megalapozott policentrikus városfejlesztési koncepcióhoz kapcsolódóan Téglás város településhálózatban betöltött szerepét a következőképpen jellemezhetjük. A policentrikusság jegyében a főváros dominanciáját az országon belüli térstruktúrában kiegészítik a megerősödött innovációs, gazdasági és igazgatási térszervező és dinamizáló erővel bíró regionális központok (pólusok), mint pl. Debrecen. E pólusok olyan központok, amelyek a térségükhöz ezer szállal kapcsolódva, a régió- és országhatárokon is átnyúló hatással közvetítik az innovációt, és szervezik, ellátják, dinamizálják tágabb régiójukat. Téglás – a decentralizált hálózatos szerveződés eredményeként kialakuló – **Debrecen-Nyíregyháza regionális tengely mentén,** Debrecen vonzáskörzetében elhelyezkedve **a policentrikus városhálózati rendszer szerves részét képezi**. Nagytérségi kapcsolati rendszerét is az említett közlekedési tengely határozza meg: a Budapest - Szolnok - Debrecen - Nyíregyháza - Záhony 4. számú főút, illetve 100. számú vasútvonal.

2.2.3 Regionális szerepkör

Téglás város az Észak-alföldi régió Stratégiai Programjának tervezési területi kategóriája szerint a **„Regionális pólus és alközpontjai agglomerálódó térségei", vagyis a „Debrecen agglomerálódó térségének települései" közé tartozik**. Regionális szerepkör betöltésére mérete, városi funkcióinak száma, illetve vonzáskörzete alapján nem alkalmas.

2.2.4 Megyei szerepkör

Hajdú-Bihar megye térszerkezetében a Debrecentől és a fő közlekedési útvonalaktól való távolság az egyik legfontosabb, a térszerkezetet és a funkciók térbeli eloszlását alakító tényező. **Téglás város** Debrecen és Nyíregyháza között a 4-es számú főút mellett helyezkedik el, mindezek mellett méretét, lakosságszámát és városi funkcióinak számát figyelembe véve **a megye városhálózatának egyik kisvárosias településének tekinthető**.

Az elmúlt években Debrecen körül fokozatosan egy agglomerálódó térség alakult ki, amely kezdetben a megyeszékhelyről kitelepülő lakosság, a későbbiekben pedig a gazdasági tevékenységek elsődleges célterületévé vált. Az ide sorolt települések - pl. Téglás - a megyeszékhelyektől maximum 25 km-re helyezkednek el, a 2001-es népszámlálás adatai alapján az eljárók aránya nagyobb, mint 10% (ez jelzi a központtal való erőteljes kapcsolatot), illetve az 1990-2001 közötti lakosságszám-változás és vándorlási különbözet pozitív volt. Ez a térség központjával, egységes gazdasági, munkaerő-piaci teret alkot. A régió népességének közel 16%-a él e településeken, miközben a vállalkozások szűk 11%-át koncentrálják.
Téglás sok szempontból kötődik Debrecenhez, a lakosok ott veszik igénybe a közszolgáltatások egy részét, valamint munkaerő-piaci és oktatási vonzáskörzete is egyértelműen kiterjed a település, sőt a Hajdúhadházi kistérség területére.

2.2.5 Kistérségi szerepkör

A város életére, mindennapjaira legnagyobb hatást gyakorló társulás, a **Hajdúhadházi Többcélú Kistérségi Társulás,** melynek a kistérség minden települése tagja. Az önkormányzatok a közösségi szolgáltatások térségi szinten történő kiegyenlített, magas színvonalú és minőségű ellátása érdekében társultak. A társulási megállapodás a következőkre terjed ki:

- térségi közszolgáltatások biztosítására, szervezésére, összehangolására, fejlesztésére, az egyes települések önkormányzatainak teljesítőképességét meghaladó önkormányzati feladat-hatáskör, valamint a közszolgáltatási rendszer

2 Téglás város szerepe a településhálózatban

2.1 Téglás város elhelyezkedése

Téglás a Hajdú-Bihar, Jász-Nagykun-Szolnok és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyéket magában foglaló Észak-alföldi régió települése. A régió lakossága 2008-ban 1 514 020 főt számlált. 17 729 km^2-nyi területe teljes egészében alföld.

2. térkép: Téglás elhelyezkedése Magyarországon

Téglás városát Hajdú-Bihar megye északi, urbanizáltabb részén - természetföldrajzi szempontból a Nyírség déli részén kialakult, eolikus homokkal fedett hordalékkúp-síkságon - találjuk, a megye 6211 km^2-nyi területet birtokol, és 543 802 főnek ad otthont.

Téglás a 11 települést tömörítő Hajdúhadházi kistérség egyik városa. A kistérség területe 636 km^2, és 61 448 lakost számlál. A kedvezményezett térségek besorolásáról szóló 311/2007. (XI. 17.) Kormányrendelet szerint a leghátrányosabb helyzetű kistérségek közé tartozik.
Téglás jelenleg 3 833 km^2-en 6 585 főnyi lakossal rendelkezik, Debrecentől 21 km, Nyíregyházától 26 km-nyi távolságra helyezkedik el. A település autóval és tömegközlekedési eszközökkel könnyedén megközelíthető, hiszen érinti a várost a 4. sz. főút és a Budapest - Záhony vasútvonal egyaránt. Az M3-as autópálya elérhetősége közvetve biztosított: a hajdúböszörményi felhajtó 15-20 perc, míg a nyíregyházi 20 perc alatt érhető el.

2.2 Téglás város szerepe az egyes térszerkezeti egységekben

2.2.1 Nemzetközi szerepkör

A város határon átnyúló együttműködéseinek legjellemzőbb formája a testvérvárosi kapcsolatok ápolása, melyekbe önkormányzati intézmények és egyéb civil szervezetek egyaránt bekapcsolódnak.

1. Táblázat: Testvérvárosok	
Affalterbach	- Németország
Fulnek	- Csehország
Ludwin	- Lengyelország

Téglás város az utóbbi évtizedek során 3 településsel épített ki stabil külkapcsolati hálózatot, amely elsősorban a kölcsönös látogatások során történő tapasztalatcserében, az emberek

Emellett kiemelt jelentőséggel bír a követelményeknek megfelelő szervezeti struktúra kialakítása. A városfejlesztés jelenlegi szervezeti rendszere mellett az önkormányzat létrehoz egy ún. városfejlesztési társaságot, amely koncentrálja a városrehabilitációval kapcsolatos tevékenységeket. A város tulajdonában jelenleg is van egy olyan szervezet, amelyek tevékenysége kapcsolódik a városfejlesztéshez, a városrehabilitációhoz:

- Téglás Város Önkormányzatának Városellátó Szervezete településüzemeltetési és intézményellátó feladatokat lát el, vagyis az végzi a közterület-fenntartást, a hulladékgyűjtést és -kezelést, a temető üzemeltetését, valamint a közüzemi víz- és csatorna-szolgáltatásokat, illetve a város tulajdonában lévő intézmények fenntartását.

A városfejlesztési társaság fő feladatai a városrehabilitáció stratégiai tervezése, a projekt-generálás és befektetés-ösztönzés, a partnerség, a tájékoztatás, a pályázati és magán források, befektetők felkutatása, a projektmenedzsment, továbbá a fejlesztések pénzügyi egyensúlyának biztosítása. A városfejlesztési társaság létrehozásáról a város képviselőtestülete dönt, a jogszabály tartalmazza a társaság működésének feltételeit, a hatásköröket, a törzstőke nagyságát, a városrehabilitációs támogatásokhoz biztosítandó saját forrás mértékét és a humánerőforrásra vonatkozó elvárásokat. Ezt követően az önkormányzat egy megállapodás keretében megbízza a társaságot a városrehabilitáció megvalósítására. A városfejlesztési akciók pénzügyi egyensúlyának, megvalósíthatóságának és fenntarthatóságának folyamatos ellenőrzését az alábbi alapelvek biztosítják: felelősségi körök tisztázása, folyamatos információáramlás, kockázatelemzés, pénzügyi kötelezettségvállalás.

Az IVS megvalósításának másik sarkalatos pontja a végrehajtás nyomon követése és a **monitoring**, ennek keretében a képviselőtestület kétévenként értékeli

- a stratégia keretein belül megvalósuló projekteket és azok állását,
- a stratégia keretein belül megvalósuló projektek finanszírozási jellemzőit,
- a városrészi és a tematikus célok elérését,
- a stratégia indikátorrendszere alapján mért előrehaladást.

A monitoring rendszer alapját az elérendő átfogó, tematikus és városrészi célokhoz hozzárendelt, számszerűsíthető és objektív output-, eredmény-, illetve hatásindikátorok jelentik (pl. belterületi utak hossza, vendégéjszakák száma, várható élettartam).

A szakmailag megalapozott és részletesen kidolgozott Integrált Városfejlesztési Stratégia és a folyamatban lévő akcióterületi tervezés lehetővé teszi, hogy Téglás sikerrel pályázzon a rendelkezésre álló városrehabilitációs forrásokra, aminek eredményeként a város fenntartható módon növelheti fejlődési dinamizmusát, megerősítheti térségi szerepkörét, valamint magasabb színvonalú életminőséget és környezetet biztosíthat a lakosság számára.

- kiterjedésük ne legyen eltúlzott, csak azok az utcák kerüljenek bele, amelyek a fejleszteni kívánt épületek, közterek és a magánerős beruházások miatt indokoltak;
- megjelenésükben minél homogénebbek, térbelileg pedig koncentráltak legyenek;
- a funkcióváltásra és -bővítésre megfelelő helyszínt kínáljanak;
- a lehető legnagyobb addicionális hatást érjük el a magántőke mobilizálásával.

A fenti alapelveknek megfelelően a következő fejlesztési akcióterületeket határoltuk le a 2007-2013 közötti időszakra:

Akcióterület	Cél	Funkció	Célcsoport	Költségvetés (millió Ft)	Önkormányzati forrás (%)
Városközponti akcióterület	Komplex, közszolgáltatásokat tömörítő, modern kisvárosi központ kialakítása infrastrukturális fejlesztésekkel és egy egységes városkép kialakításával	közösségi, városi, közszféra, gazdasági	Lakosság, potenciális befektetők, ingatlan-tulajdonosok, szolgáltatók, önkormányzat	700 millió Ft	15 %
Rekreációs akcióterület	Rekreációs-turisztikai tömb kialakítása, a Városi Sportpálya funkcióbővítésével és a Dégenfeld-kastély, valamint parkjának rehabilitációjával	közösségi, gazdasági	Lakosság, turisták, potenciális befektetők	500 millió Ft	3,5 %

Az akcióterületi rangsor meghatározása a következő szempontok alapján történt:

- indokoltság, szükségesség: a fejlesztések időszerűsége, az érintett lakosság száma és szociális helyzete, a fejlesztések lakossági elfogadottsága;
- előkészítettség: műszaki kidolgozottság, társadalmi egyeztetés, összhang a városrendezési tervvel;
- hatások: a fejlesztések gazdasági és társadalmi multiplikátor hatása, valamint hatása a város egészére, a város lakófunkciójára;
- finanszírozás és fenntarthatóság: támogatás megszerzésének esélye, önkormányzati sajáterő nagysága, bevonható magánforrások mértéke, létrehozott kapacitások fenntarthatósága.

A város hosszú távú társadalmi-gazdasági fejlődési pályára állítása szempontjából mindkét akcióterületi fejlesztés fontos, azonban a Városközponti akcióterület fejlesztése komplexebb, olyan elemekből áll, amelyek hatására a város társadalmi-gazdasági életét már középtávon képes lesz dinamizálni. A város, illetve kistérség lakosainak életében a Városközpontban tervezett projektelemek közvetlenül a fejlesztések megvalósításával kedvező hatásokat generálnak, azok hatására a lakosok életminősége javul. Jelentős eltérés mutatkozik továbbá az előkészítettség terén: a városközpont fejlesztése a műszaki tervi előkészítettség, a társadalmi egyeztetés és a településrendezési tervhez való illeszkedés szempontjából egyaránt kidolgozottabb, tehát **az akcióterületek rangsorolása a városközponti fejlesztéseket helyezi előtérbe.**

1.6 A megvalósítás mechanizmusai

A fejlesztések megvalósítását többek között a kidolgozott ingatlangazdálkodási koncepció, a nem fejlesztési jellegű tevékenységek (pl. városmarketing, kiszámítható szabályozási környezet), az érintettekkel (lakosság, civil szervezetek, vállalkozások, szakhatóságok, környező települések) kialakított rendszeres együttműködések és szoros partnerségek szolgálják.

A város kedvező közlekedési és környezeti adottságaira alapozva modern kisvárossá válni, ahol fejlett köz- és közösségi szolgáltatások, valamint kedvező gazdasági környezet biztosítása révén a városban élők életkörülményei tartósan javulnak.

Az átfogó cél megvalósulásához az alábbi **középtávú célok** járulnak hozzá, amelyek ágazati bontásban kerülnek meghatározásra:

A. A város belső közlekedési feltételeinek javítása

B. Vonzó, kisvárosi településkép és kiegyensúlyozott településszerkezet kialakítása

C. Tiszta és egészséges települési környezet kialakítása

D. Diverzifikált helyi gazdasági szerkezet kialakítása

E. A helyi közszolgáltatások magas szinten történő biztosítása

F. A lakosság egészségi állapotának javítása és az egészségügyi ellátórendszer fejlesztése

G. A helyi társadalom közösségi életének fejlesztése

A 2-3 éves – helyenként hosszabb – időtartamra szóló városrészi szintű célok meghatározása az egyes városrészek átfogó gazdasági, társadalmi és településszerkezeti helyzetfeltárása, valamint az azokra épülő SWOT-elemzések alapján történt meg.

V1. A Városközpont térszerkezeti megerősítése a funkciók koncentrálása és új funkciók betelepítése révén.

V2. A Lakógyűrű települési környezetének javítása a zöldfelületek fejlesztésével és a közlekedési feltételeket javító beruházásokkal.

V3. A Kertvárosi lakóövezet alap-infrastruktúrájának fejlesztése, lehetővé téve, hogy a városrész teljes értékű lakóterületté váljon.

V4. A gazdasági diverzifikáció elősegítése új betelepülők HAJDU Ipari Parkba vonzása révén.

1.5 Fejlesztési akcióterületek kijelölése 2007-2013 időszakra

Téglás városa arra törekszik, hogy a városrehabilitációs programokon kívül is a lehető legtöbb támogatási forrást és magántőkét tudja mozgósítani a város területileg kiegyensúlyozott fejlődése érdekében, azaz a városrészi célok teljesítéséhez kapcsolódó projekteket minél nagyobb arányban végrehajtsa – elősegítve a városon belüli különbségek csökkenését.

Mindezek mellett a városrehabilitációs beavatkozásokat térben fókuszáltan kell végrehajtani a valódi hatásosság érdekében: az integrált városfejlesztés során a tevékenységeket akcióterületekre kell összpontosítani, amelyek **a városfejlesztés funkcionális magjai**ként szolgálnak. Az akcióterületek kijelölése tehát nem jelenti azt, hogy kizárólag ezekben a városrészekben történnek fejlesztések, a város egyéb projektjei és a magánszféra beruházásai a város teljes területét érinteni fogják. Az akcióterületek kijelölése során az alábbi **alapelvek**et vettük figyelembe:

- teljesítsék az előírt feltételeket a funkciók tekintetében;

1. **Városközpont**: Városi funkciókat (igazgatási, oktatási, kulturális és kereskedelmi) tömörítő városrész.

2. **Lakógyűrű**: Átlagos infrastruktúrával rendelkező, lakosság pihenését szolgáló lakóterület.

3. **Kertvárosi lakóövezet**: Alacsony infrastrukturális kiépítettséggel rendelkező lakóterület.

4. **HAJDU Ipari Park**: Külterületen elhelyezkedő, a város gazdasága és a foglalkoztatás szempontjából meghatározó ipari hasznosítású terület.

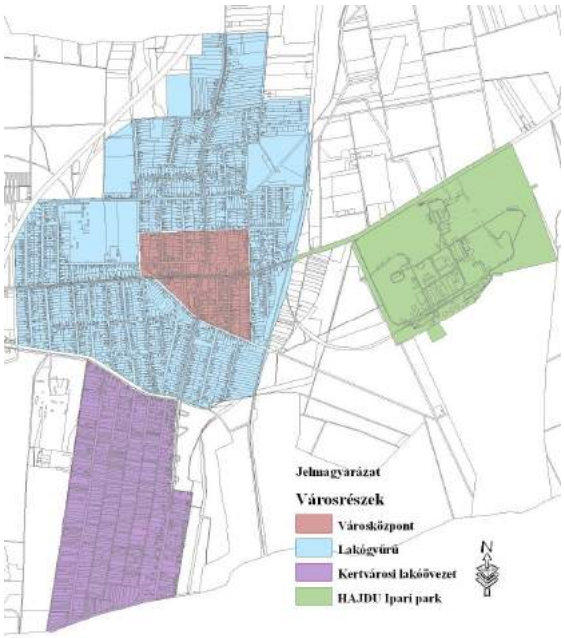

1. térkép: A városrészek lehatárolása

1.4 Az IVS célrendszere

Az Integrált Városfejlesztési Stratégiában megfogalmazott célrendszer a város, illetve kistérség meglévő stratégiai dokumentumaiban és ágazati programjaiban megfogalmazottak messzemenő figyelembe vételével készült. Ezek megfelelő alapot jelentettek az IVS elkészítéséhez, azonban kidolgozásuk ideje óta eltelt társadalmi és gazdasági változások, valamint a módszertani különbségek miatt is kívánatos volt egy **új, középtávú, széleskörű helyi partnerségen alapuló városfejlesztési stratégia** megalkotása.

Téglás meglévő stratégiai dokumentumai elvárt eredményként az alapvető városi funkciók teljes körű kiépítését, azok magas színvonalú ellátásának megszervezését, a kedvező földrajzi és közlekedési helyzetre alapozott gazdaságfejlesztést, valamint a rendezett kisvárosi településkép megteremtését helyezik előtérbe, mely által hosszú távon növekszik a város népességmegtartó- és vonzereje.

A város jövőképének meghatározásakor – a meglévő stratégiai dokumentumok mellett – a 2009 tavaszán lebonyolított kérdőíves lakossági felmérés eredményei is kiemelten figyelembe lettek véve és nagymértékben egybevágnak a stratégiai dokumentumokban megfogalmazott célokkal. A felmérés legfontosabb üzenete, hogy a lakosok az alapszolgáltatások teljes körének fejlesztése mellett továbbra is a nyugodt, kisvárosi életforma biztosítását – illetve azzal összhangban – a színvonalas települési környezet kialakítását tartják fontosnak.

Mindezek alapján **a város hosszú távú jövőképe** a következőképpen fogalmazható meg:

A kistérség egyik meghatározó településeként Téglás kihasználja kedvező földrajzi-közlekedési helyzetét, két megyeszékhelyhez való közelségét és – így dinamizálódó gazdaságára alapozva – teljes körű és minőségi városi alapszolgáltatásokat, vonzó, tiszta és egészséges, kisvárosias környezetet biztosít a kiegyensúlyozottan növekvő helyi lakosság számára.

Téglás város jövőképe, valamint a város előtt álló kihívások alapján kijelölhetőek a település gazdasági-társadalmi fejlesztésének stratégiai céljai, a hozzájuk tartozó részcélok és a prioritások. **Téglás hosszú távú, átfogó célkitűzése**, amellyel a kitűzött jövőkép megvalósulását el kívánja érni a következő:

1 Vezetői összefoglaló

Téglás város Integrált Városfejlesztési Stratégiáját (IVS) az Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium által közzétett „Városfejlesztési Kézikönyv" elnevezésű módszertani útmutató alapján, annak teljes mértékben megfelelve dolgozta ki a MEGAKOM Stratégiai Tanácsadó Iroda.

1.1 Az IVS kidolgozásának módszertana

Az IVS-sel szemben az Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium, a Szociális és Munkaügyi Minisztérium, valamint a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség olyan szigorú módszertani előírásokat fogalmazott meg, amelyek biztosítják a stratégiai dokumentum belső koherenciáját, szakmai megalapozottságát és hosszú távú megvalósíthatóságát. Az IVS központi gondolata a funkcionalitás, azaz mind a helyzetelemzés, mind a stratégiaalkotás során hangsúlyosan vizsgáltuk a város és a városrészek jelenlegi és fejlesztendő funkcióit.

1.2 Helyzetelemzés

Téglás városát Hajdú-Bihar megye északi, urbanizáltabb részén találhatjuk. Jelenleg 3 833 km^2-en 6 585 főnyi lakossal rendelkezik, Debrecentől 21 km, Nyíregyházától 26 km-nyi távolságra helyezkedik el. A település autóval, és tömegközlekedési eszközökkel könnyedén megközelíthető, hiszen a várost érinti a 4. sz. főút és a Budapest - Záhony, 100. számú vasútvonal egyaránt. Az M3-as autópálya elérhetősége közvetve biztosított, a hajdúböszörményi felhajtó 15-20 perc, míg a nyíregyházi 20 perc alatt érhető el. Mindezek alapján elmondható, hogy a város kedvező közlekedés-földrajzi helyzettel rendelkezik.

A város **gazdaság**i tényezőit tekintve - habár a vállalkozások nagyrészt a tercier szektorban működnek - kiemelendő az ipari jelleg még manapság is meghatározó volta. A foglalkoztatottak összevont nemzetgazdasági ágak szerinti megoszlása alapján elmondható, hogy az iparban, építőiparban foglalkoztatottak aránya (46,93%) jelentősen meghaladja az országos átlagot. Mindez elsősorban a HAJDU Ipari Park területén működő vállalkozások foglalkoztatásban betöltött jelentős szerepének köszönhető. Méretét és a foglalkoztatottak számát tekintve a településen jelenlévő legjelentősebb vállalat a korábbi HAJDU Hajdúsági Iparművek Zrt., amely három részre válása után is kb. 650 főt foglalkoztat.

A település **demográfia**i viszonyait vizsgálva kiemelendő, hogy Téglás népességfejlődése az utóbbi években növekvő tendenciát mutatott. 1997-hez képest a lakónépesség 6,68%-kal, míg az állandó népesség 5,52%-kal növekedett, ami annak köszönhető, hogy a természetes szaporodás és a vándorlási különbözet egyaránt pozitív volt.
A foglalkoztatás tekintetében fontos megemlíteni, hogy a munkanélküliségi ráta 2003. óta növekvő irányzatot mutat, 2007-ben a munkaképes korú népesség 12,5%-a regisztrált álláskereső volt.

Összességében elmondható, hogy az 1990-es évek óta Téglás fejlődése töretlen. A település vezetői törekednek a városi ranghoz méltó arculat, intézményi és infrastrukturális ellátottság kialakítására, amelyet számos hazai és európai uniós forrásból megvalósított beruházás bizonyít.

1.3 Városrészek bemutatása

A városrészek lehatárolása számos tényező figyelembevételével történt, a településrendezési terv szabta keretek mellett a város történelmi hagyományai, illetve a jövőbeni tervek is befolyásolták döntésünket. Mindezek alapján a város belterületét hézag- és átfedés-mentesen lefedő városrészeket különítettünk el, illetve beazonosítottunk egy külterületi városrészt is:

8.7 PARTNERSÉGI EGYÜTTMŰKÖDÉS TÉGLÁS VÁROS INTEGRÁLT VÁROSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJÁNAK MEGVALÓSÍTÁSÁBAN 146

9 MELLÉKLETEK 147

9.1 A KSH IGAZOLÁSA A NÉPSZÁMLÁLÁSI ADATOK HITELESSÉGÉRŐL ÉS ADATSZOLGÁLTATÁS A SZEGREGÁCIÓS FOLYAMATOKRÓL 148
9.2 A 2009. MÁRCIUS 12. ÉS JÚNIUS 30. KÖZÖTT VÉGZETT VÁROSFEJLESZTÉSI KÉRDŐÍVES FELMÉRÉS EREDMÉNYE 153
9.3 JELENLÉTI ÍVEK 163
9.3.1 Vállalkozói egyeztetések jelenléti ívei 163
9.3.2 Az intézményvezetőkkel történt egyeztetés (2009.08.14.) jelenléti íve 167
9.3.3 A lakossági fórum (2009.12.18.) jelenléti íve 169
9.4 TÉGLÁS VÁROSI ÖNKORMÁNYZAT 2009. ÉVI KÖZMŰVELŐDÉSI PROGRAMJA 173
9.5 A SZOMSZÉDOS TELEPÜLÉSEK TÁMOGATÓI NYILATKOZATAI 180

4.1 A VÁROSRÉSZEK BEAZONOSÍTÁSA ... 59
4.2 A VÁROSRÉSZEK HELYZETELEMZÉSE ... 60
4.2.1 Városközpont ... 61
4.2.2 Lakógyűrű ... 64
4.2.3 Kertvárosi lakóövezet ... 67
4.2.4 HAJDU Ipari Park ... 69

5 SZEGREGÁLT, VAGY SZEGREGÁCIÓVAL VESZÉLYEZTETETT TERÜLETEK HELYZETÉRTÉKELÉSE ... 71

5.1 SZEGREGÁTUMOK, ILLETVE A SZEGREGÁCIÓVAL VESZÉLYEZTETETT TERÜLETEK LEHATÁROLÁSA ... 71
5.2 A LEHATÁROLT TERÜLETEK HELYZETELEMZÉSE ... 72
5.2.1 Oktatási helyzetelemzés ... 74
5.3 TERVEZETT FEJLESZTÉSEK ÉS EGYES ÁGAZATI POLITIKÁK SZEGREGÁCIÓS HATÁSÁNAK FELMÉRÉSE ... 75

6 STRATÉGIA ... 80

6.1 A VÁROS JÖVŐKÉPE ... 80
6.2 VÁROSI ÉS VÁROSRÉSZI SZINTŰ FEJLESZTÉSI CÉLOK ... 80
6.2.1 Átfogó cél ... 80
6.2.2 Középtávú tematikus célok ... 81
6.2.3 Városrészekhez kapcsolódó célok ... 88
6.2.4 Számszerűsített városfejlesztési célkitűzések ... 91
6.2.5 Téglás Város Integrált Városfejlesztési Stratégiájának célrendszere ... 95
6.3 BEAVATKOZÁSOK – AZ AKCIÓTERÜLETEK KIJELÖLÉSE ... 96
6.3.1 Városközpont mint funkcióbővítő integrált fejlesztési akcióterület ... 97
6.3.2 Rekreációs akcióterület ... 102
6.4 FENNTARTHATÓSÁGI SZEMPONTOK ... 103
6.4.1 A fenntartható környezeti fejlődés programja ... 103
6.4.2 Anti-szegregációs program ... 109
6.5 A STRATÉGIA KÜLSŐ ÉS BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI ... 114
6.5.1 A stratégia főbb külső összefüggései ... 114
6.5.2 A stratégia főbb belső összefüggései ... 121
6.5.3 A stratégia megvalósításának főbb kockázatai ... 128

7 A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ... 129

7.1 A CÉLOK ELÉRÉSÉT SZOLGÁLÓ NEM BERUHÁZÁSI JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK ... 129
7.1.1 Kiszámítható és átlátható szabályozási környezet ... 129
7.1.2 Hatékony és következetes városmarketing tevékenység, pozitív arculat és identitás erősítése ... 130
7.1.3 Tudatos ingatlan- és kapacitásgazdálkodás ... 131
7.2 AZ INTEGRÁLT VÁROSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA MEGVALÓSÍTÁSÁVAL KAPCSOLATOS SZERVEZETI ELVÁRÁSOK ... 131
7.2.1 A városfejlesztés jelenlegi szervezeti rendszere ... 131
7.2.2 A városfejlesztés tervezett szervezeti rendszere ... 132
7.3 TELEPÜLÉSKÖZI KOORDINÁCIÓ MECHANIZMUSAI ... 133
7.4 INGATLANGAZDÁLKODÁSI KONCEPCIÓ ... 134
7.4.1 Téglás közigazgatási terület ingatlanvagyonának áttekintése ... 135
7.4.2 A város egyéb vagyona ... 135
7.4.3 Az ingatlangazdálkodás alapelvei és stratégiai irányvonalai ... 136
7.4.4 Az önkormányzati ingatlanvagyon hasznosításának, fejlesztésének módja ... 137
7.4.5 Az akcióterületeken található önkormányzati ingatlanok ... 138
7.5 MONITORING ... 140

8 PARTNERSÉG ... 142

8.1 NYILVÁNOSSÁG BIZTOSÍTÁSA: LAKOSSÁGI TÁJÉKOZTATÁS ÉS EGYÜTTMŰKÖDÉS A CIVIL SZERVEZETEKKEL ... 142
8.2 EGYEZTETÉS AZ HELYI KÖZINTÉZMÉNYEK VEZETŐIVEL ... 143
8.3 SZAKHATÓSÁGI EGYEZTETÉS ... 143
8.4 VÁLLALKOZÓI EGYEZTETÉSEK ... 144
8.5 EGYÜTTMŰKÖDÉS ÉS EGYEZTETÉS A KÖRNYEZŐ TELEPÜLÉSEKKEL ... 144
8.6 ÉRDEKCSOPORT ELEMZÉS ... 144

TARTALOMJEGYZÉK

1 VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ ..... - 10 -

1.1 AZ IVS KIDOLGOZÁSÁNAK MÓDSZERTANA ..... - 10 -
1.2 HELYZETELEMZÉS ..... - 10 -
1.3 VÁROSRÉSZEK BEMUTATÁSA ..... - 10 -
1.4 AZ IVS CÉLRENDSZERE ..... - 11 -
1.5 FEJLESZTÉSI AKCIÓTERÜLETEK KIJELÖLÉSE 2007-2013 IDŐSZAKRA ..... - 12 -
1.6 A MEGVALÓSÍTÁS MECHANIZMUSAI ..... - 13 -

2 TÉGLÁS VÁROS SZEREPE A TELEPÜLÉSHÁLÓZATBAN ..... - 15 -

2.1 TÉGLÁS VÁROS ELHELYEZKEDÉSE ..... - 15 -
2.2 TÉGLÁS VÁROS SZEREPE AZ EGYES TÉRSZERKEZETI EGYSÉGEKBEN ..... - 15 -
2.2.1 Nemzetközi szerepkör ..... - 15 -
2.2.2 Országos szerepkör ..... - 16 -
2.2.3 Regionális szerepkör ..... - 16 -
2.2.4 Megyei szerepkör ..... - 16 -
2.2.5 Kistérségi szerepkör ..... - 16 -
2.2.6 Egyéb szerepkörök ..... - 17 -
2.3 TÉGLÁS VÁROS VONZÁSKÖRZETÉNEK BEMUTATÁSA ..... - 18 -
2.4 TÉGLÁS VÁROS SZEREPE A TÉRSÉGI MUNKAMEGOSZTÁSBAN 22

3 VÁROSI SZINTŰ HELYZETÉRTÉKELÉS 23

3.1 VÁROSSZERKEZET 23
3.1.1 Településtörténeti tényezők 23
3.1.2 Téglás város térszerkezeti helyzete 24
3.2 GAZDASÁG 24
3.2.1 Mezőgazdaság 27
3.2.2 Ipar 28
3.2.3 Szolgáltatás 28
3.2.4 K+F 30
3.2.5 Információs társadalom 30
3.2.6 Turizmus 31
3.3 TÁRSADALOM 34
3.3.1 Demográfia 34
3.3.2 Foglalkoztatás 35
3.3.3 Képzettség 37
3.3.4 Egészségi állapot 38
3.3.5 A lakosság jövedelmi és szociális helyzete 39
3.3.6 Társadalmi önszerveződések, civil szféra 41
3.4 TELEPÜLÉSI KÖRNYEZET 42
3.4.1 Természeti környezet 42
3.4.2 Épített környezet 44
3.4.3 Lakásállomány 44
3.4.4 Települési környezeti infrastruktúra 45
3.4.5 Közlekedési infrastruktúra 47
3.5 KÖZSZOLGÁLTATÁSOK 48
3.5.1 Oktatás-nevelés 48
3.5.2 Sport és szabadidő, közművelődés 50
3.5.3 Egészségügy 51
3.5.4 Szociális ellátás 52
3.5.5 Közigazgatás 54
3.5.6 Polgármesteri Hivatal 54
3.6 KORÁBBI IDŐSZAK FEJLESZTÉSEI 56
3.7 ÖSSZEGZÉS 58
3.7.1 A város egészére vonatkozó SWOT elemzés 58

4 VÁROSRÉSZEK ELEMZÉSE 59

TÉGLÁS VÁROS INTEGRÁLT VÁROSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA

Készült: Téglás Városi Önkormányzat megbízásából

KÉSZÍTETTE:

MEGAKOM STRATÉGIAI TANÁCSADÓ IRODA

A TANULMÁNY KIDOLGOZÁSÁBAN RÉSZTVEVŐ SZAKÉRTŐK:
Guti András, Ivánka-Tóth Dávid, Komádi Mónika, Májas Anikó, Márkus Györgyi, Róka László, Vámos Mariann

KÖZREMŰKÖDŐK TÉGLÁS VÁROS ÖNKORMÁNYZATA RÉSZÉRŐL:
Czibere Béla, Sipos Imre, Szabó Csaba, Tóth Anna, Vatai Imréné

ISO 9001:2001

MEGAKOM

MEGAKOM Stratégiai Tanácsadó Iroda
Development Consultants
Az M&E Csoport tagja

TÉGLÁS VÁROS
INTEGRÁLT VÁROSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA

2010.

Készítette: MEGAKOM Stratégiai Tanácsadó Iroda